

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

VÝROČNÁ SPRÁVA 2008

VÝROČNÁ SPRÁVA 2008

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

VÝROČNÁ SPRÁVA 2008

Vydavateľ:
© Národná banka Slovenska

Adresa:
Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1, 813 25 Bratislava

Telefón:
02 5787 2141
02 5787 2146

Fax:
02 5787 1128

[http:// www.nbs.sk](http://www.nbs.sk)

Všetky práva vyhradené.
Reprodukovanie na vzdelávacie a nekomerčné
účely je povolené s uvedením zdroja.

ISBN 978-80-8043-133-4

OBSAH

ÚVOD	5	4.7 Vývoj na finančnom trhu v roku 2008	64
1 VONKAJŠIE EKONOMICKÉ PROSTREDIE	9	5 EMISNÁ ČINNOSŤ A PEŇAŽNÝ OBEH	69
1.1 Globálne trendy vývoja produkcie a cien	11	5.1 Emisia slovenských peňazí	71
1.2 Hospodársky vývoj v eurozóne	13	5.1.1 Stav peňazí v obehu a ročná čistá emisia v SR	72
1.3 Ekonomický vývoj v Českej republike, Poľsku a Maďarsku	15	5.1.2 Štruktúra obeživa a čistej emisie	74
2 MENOVÝ VÝVOJ	19	5.1.3 Priemerné hodnoty obeživa	75
2.1 Vývoj ekonomiky	21	5.1.4 Príprava na zavedenie eura v SR od 1. januára 2009	75
2.1.1 Vývoj cien	21	5.1.5 Sťahovanie slovenských peňazí z obehu a ich ničenie	75
2.1.2 Hrubý domáci produkt	24	5.2 Falzifikáty peňazí zadržané na území Slovenskej republiky	76
2.1.3 Trh práce	27	5.2.1 Falzifikáty slovenských korún	76
2.1.4 Finančné hospodárenie	29	5.2.2 Falzifikáty cudzích mien	77
2.2 Platobná bilancia	29	6 PLATOBNÝ STYK	79
2.2.1 Bežný účet	29	6.1 Právne a inštitucionálne aspekty	81
2.2.2 Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie	33	6.2 Platobný systém Slovenskej republiky	82
2.2.3 Devízové rezervy	35	6.2.1 Konceptia platobného styku v SR v súvislosti so zavedením eura	82
2.2.4 Zahraničná zadlženosť SR	35	6.2.2 Platby realizované prostredníctvom SIPS	83
2.2.5 Nominálny a reálny efektívny výmenný kurz slovenskej koruny	36	6.2.3 Platobné karty	85
2.3 Verejný sektor	37	6.3 Spolupráca s medzinárodnými finančnými inštitúciami v oblasti platobného styku	86
2.4 Menový vývoj	37	6.4 Prípravy na zavedenie eura	88
2.4.1 Menové agregáty	37	7 ŠTATISTIKA	91
2.4.2 Pohľadávky lízingových a faktoringových spoločností a spoločností splátkového financovania	40	7.1 Menová a finančná štatistika	93
2.4.3 Úrokové miery	40	7.2 Štatistika štvrtročných finančných účtov	94
3 OPERÁCIE NBS NA MENOVÉ ÚČELY, DEVÍZOVÉ OPERÁCIE A INVESTIČNÉ AKTIVITY PRI SPRÁVE DEVÍZOVÝCH REZERV	43	7.3 Štatistika poisťovní, kapitálového trhu a dôchodkového sporenia	95
3.1 Operácie menovej politiky	45	7.4 Štatistika nebankových subjektov	95
3.2 Devízové operácie	49	8 ZAHRANIČNÉ AKTIVITY	97
4 DOHĽAD NAD FINANČNÝM TRHOM	51	8.1 Európska únia (EÚ)	99
4.1 Regulácia finančného trhu na území SR	53	8.2 Spolupráca NBS s medzinárodnými inštitúciami	99
4.2 Normotvorná činnosť útvaru dohľadu	53	8.3 Spolupráca NBS s medzinárodnými dohliadacími inštitúciami	100
4.3 Povoľovacia činnosť útvaru dohľadu	58	8.4 Zahraničné aktivity NBS v oblasti vzdelávania a zahraničná technická pomoc	101
4.4 Ochrana klienta	60		
4.5 Dohliadacia činnosť útvaru dohľadu	61		
4.6 Analytická činnosť útvaru dohľadu	63		

9	PRÍPRAVA NA ZAVEDENIE EURA V SR	103	12	KOMUNIKÁCIA	125
9.1	Hospodárske politiky a maastrichtské kritériá pre zavedenie eura	105	13	EKONOMICKÝ VÝSKUM	131
9.2	Národný plán zavedenia eura a organizačné prípravy	106	14	SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA A ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA NBS K 31. 12. 2008	137
10	LEGISLATÍVA	109		SKRATKY A SLOVNÍK	175
11	INŠTITUCIONÁLNY ROZVOJ	115		ZOZNAM GRAFOV A TABULIEK	187
11.1	Inštitucionálny rámec	117			
11.2	Ľudské zdroje	119			
11.2.1	Personálny vývoj	119			
11.2.2	Odmeňovanie zamestnancov	120			
11.2.3	Sociálne náklady	120			
11.3	Organizácia a riadenie	120			
11.4	Vzdelávanie	120			
11.5	Národná banka Slovenska sa stala súčasťou Eurosystemu	122			

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

ÚVOD

Úvod

Rok 2008 bol šiestnástym a zároveň posledným rokom výkonu samostatnej menovej politiky NBS na Slovensku. Začiatkom roka Slovenská republika s rezervou dodržala maastrichtské kritériá, a tým splnila kľúčovú podmienku na zavedenie eura. Dňa 8. júla 2008 prijala Rada EÚ konečné rozhodnutie o prijatí eura na Slovensku. Od 1. januára 2009 je Slovensko členom eurozóny a NBS integrovanou súčasťou Eurosystemu.

V roku 2008 na Slovensku pokračoval dynamický hospodársky vývoj. Ekonomický rast meraný HDP v stálych cenách dosiahol 6,4 %. Medziročne sa zvýšila aj zamestnanosť a klesla nezamestnanosť. Po relatívne dlhom období neustále sa zrýchľujúcej dynamiky však nastal v priebehu roka 2008 zásadný obrat vo vývoji. Zo štvrtročných údajov vyplýva postupné spomaľovanie tempa hospodárskeho rastu. Klesol zahraničný dopyt a utlmil sa aj rast investičnej zložky domáceho dopytu. Celkový domáci dopyt si v roku 2008 zachoval rastovú dynamiku vplyvom rýchlejšieho rastu spotreby.

V období hodnotenia našej pripravenosti na prijatie spoločnej európskej meny dosiahol 12-mesačný priemer medziročnej inflácie na Slovensku hodnotu 2,2 %. Slovenská republika splnila maastrichtské inflačné kritérium s rezervou jedného percentuálneho bodu. Neskôr sa však inflácia postupne zvyšovala. Ku koncu roka 2008 dosiahla inflácia meraná harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien 3,5 %. Určujúcimi faktormi cenového rastu na Slovensku boli faktory mimo vplyvu menovej politiky, a to vývoj svetových cien energetických a poľnohospodárskych komodít.

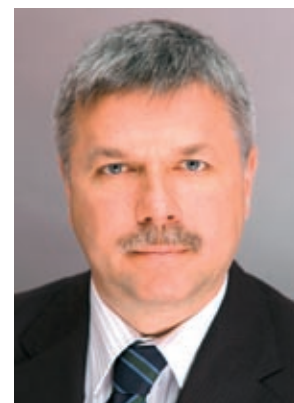
Kurzová politika sa uskutočňovala v súlade s členstvom slovenskej koruny v mechanizme výmenných kurzov (ERM II). Priaznivý hospodársky vývoj zaznamenaný začiatkom roka sa premietol do posilnenia rovnovážneho reálneho kurzu, a preto Slovenská republika požiadala o druhú zmenu centrálnej parity v priebehu dvoch rokov. Centrálna parita bola k 29. máju 2008 revalvovaná z úrovne 35,4424 SKK/EUR na 30,1260 SKK/EUR. Táto hodnota centrálnej parity bola neskôr vyhlásená za konverzný kurz koruny voči euru.

Niektoré očakávané výhody zavedenia eura sa prejavili ešte pred samotným vstupom našej krajiny do eurozóny. Medzi tieto výhody môžeme zaradiť najmä vyšší medzinárodný rating Slovenska a stabilitu meny. Krátko po oficiálnom schválení vstupu do eurozóny bol Slovensku pridelený najvyšší rating vo V4. Po tom, ako sa vplyv globálnej finančnej krízy začal prejavovať na hospodárskom vývoji v regióne, pocítili sme prínos spoločnej meny k celkovej stabilite hospodárstva. Na rozdiel od mien okolitých krajín sa trhový kurz slovenskej koruny v závere roka 2008 neznehodnotil.

Národná banka Slovenska pokračovala vo výkone menovej politiky v súlade s Menovým programom do roku 2008 a realizovala stratégiu inflačného cielenia v podmienkach ERM II. Prioritne teda sledovala udržiavanie cenovej stability. Vzhľadom na blížiacu sa prijatie eura nasledovala NBS v oblasti úrokovej politiky rozhodnutia menovej politiky ECB a od októbra 2008 trikrát znížila základnú sadzbu spolu o 175 bázických bodov na 2,5 %.

V roku 2008 vrcholil viacročný proces príprav na zavedenie eura. Spoločnou snahou všetkých zúčastnených subjektov sa podarilo zabezpečiť dostatočnú pripravenosť obyvateľov, verejných inštitúcií i súkromného podnikateľského sektora na bezproblémové prijatie spoločnej európskej meny. NBS zohrala v tomto procese veľmi dôležitú úlohu a prispievala k jeho plynulému a úspešnému priebehu od samého začiatku.

NBS priamo riadila činnosť Pracovného výboru pre banky a finančný sektor a Pracovného výboru pre komunikáciu. Najdôležitejšou úlohou v oblasti hotovostného platobného styku bolo predzásobenie eurovou hotovosťou. Pri zabezpečení euromincí využila SR ako prvá z nových členských krajín EÚ, ktoré prijali euro, služby mincovne na svojom území. NBS bola zodpovedná aj za plnenie veľmi náročných úloh v oblasti bezhotovostných platobných systémov. NBS koordinovala najmä pripojenie bankového sektora vrátane NBS na pan-európsky platobný systém TARGET2, ako aj transformáciu súčasného me-

Ú V O D

dzibankového platobného systému SIPS na retailový platobný systém EURO SIPS s konečným zúčtovaním v TARGET2.

Druhý z výborov v gescii NBS riadil prípravu a realizáciu komplexnej informačnej kampane. Cieľom kampane bolo poskytnúť slovenskej verejnosti praktické informácie o všetkých potrebných faktoch pred zavedením eura. Ťažiskom bola mediálna kampaň, ktorá sa začala v marci 2008 – symbolických 300 dní pred zavedením eura. NBS sa spolupodieľala na distribúcii viacerých publikácií. Medzi kľúčové patrili dve zásielky do všetkých domácností. NBS pripravila a uskutočnila odborné semináre a konferencie o zavedení eura a pokračovala vo vzdelávaní bankových a iných pracovníkov v súvislosti so zavedením eura. Výsledky a účinnosť kampane sa merali prieskumami verejnej mienky, ktoré potvrdili jej vysokú kvalitu. Z prieskumov zároveň vyplynulo, že naj dôveryhodnejším zdrojom informácií o eure bola pre obyvateľov práve Národná banka Slovenska.

Popri úlohách realizovaných v rámci pracovných výborov splnila NBS v roku 2008 množstvo ďal-

ších úloh definovaných v internom pláne na zavedenie eura. NBS musela harmonizovať množstvo činností, štatistických údajov a aplikačného programového vybavenia s Európskou centrálnou bankou. Zavedenie eura na Slovensku si vyžadovalo prípravu na výkon spoločnej menovej politiky, na zmeny v správe devízových rezerv, ale aj vo výkazníctve. Takisto bolo treba pripraviť viaceré právne dokumenty vrátane vykonávacích predpisov na vykonanie zákona o zavedení meny euro v Slovenskej republike.

Priaznivý vývoj ekonomických fundamentov Slovenska v roku 2008 prebiehal v prostredí nastupujúcej externej finančnej krízy. Globálna finančná kríza spôsobila spomalenie reálnej ekonomickej aktivity najprv vyspelých štátov a v poslednom štvrtroku 2008 aj rozvíjajúcich sa ekonomík. Vplyv krízy na slovenské hospodárstvo bol v tom čase veľmi mierny. O to dramatickejšie sa javí účinok globálnej hospodárskej krízy na našu ekonomiku zaznamenaný začiatkom roka 2009. Tesne po úspešnom zavedení eura tak slovenská ekonomika stojí pred ďalšou náročnou výzvou – minimalizovať negatívny vplyv globálnej recesie a obnoviť rast domácej ekonomiky.

Máj 2009

Ivan Šramko
guvernér

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 1

VONKAJŠIE EKONOMICKÉ PROSTREDIE

VONKAJŠIE EKONOMICKÉ PROSTREDIE

1.1 GLOBÁLNE TRENDY VÝVOJA PRODUKCIE A CIEN

Globálny ekonomický vývoj v roku 2008 bol výrazne ovplyvnený finančnou krízou, ktorá súvisela s vývojom reálného trhu v USA v roku 2007. Nepriaznivý vývoj sa z roku 2007 preniesol do roku 2008, keď došlo k jeho prehĺbeniu a prenosu na globálnu ekonomiku s výrazným dopadom na reálnu ekonomickú aktivitu. Kým v prvých troch štvrtrokoch mala finančná kríza výrazný dopad na vyspelé ekonomiky, krajiny rozvíjajúcich sa ekonomík zostávali vďaka silnému domácejmu dopytu relatívne rezistentné voči kríze. Vďaka tomu si globálna ekonomická aktivita udržiavala relatívne silnú úroveň. Výrazné prehĺbenie finančnej krízy na začiatku 4. štvrtroka však výrazne zasiahlo práve krajiny rozvíjajúcich sa ekonomík. V dôsledku tohto vývoja došlo ku globálnej synchronizácii hospodárskeho cyklu, keď všetky krajiny zaznamenávajú ekonomické spomalenie. Medziročný rast svetovej ekonomiky sa v roku 2008 výrazne spomalil na 3,8% oproti 5,2% v roku 2007. Najvýraznejšie spomalenie zaznamenali vyspelé ekonomiky. Kým v roku 2007 sa kríza vo vyspelých ekonomikách dotýkala najmä finančných inštitúcií, v roku 2008 došlo k jej prenosu aj na nefinančné inštitúcie a reálnu ekonomickú aktivitu. Problémy finanč-

ného sektora viedli k preceňovaniu rizík, turbulenciám na finančných trhoch a sprísňovaniu úverových podmienok. Rovnako vysoké ceny komodít v prvej polovici roka 2008 prispievali vo vyspelých ekonomikách k spomaľovaniu ich ekonomickej aktivity. Po výraznom prehĺbení finančnej krízy v poslednom štvrtroku 2008 však došlo ku globálnemu sprísneniu úverových podmienok, k výraznému obmedzeniu kapitálových tokov, k zvýšeniu nákladov na externé financovanie a zhoršeniu podnikateľskej a spotrebiteľskej dôvery. Najvýraznejšie boli týmto vývojom zasiahnuté krajiny rozvíjajúcich sa ekonomík, kde došlo k deprecii ich mien a významnému spomaleniu ekonomického rastu v dôsledku výrazného poklesu exportu.

V roku 2008 v dôsledku spomalenia globálnej ekonomickej aktivity došlo k zníženiu dynamiky rastu zahraničnoobchodnej výmeny, keď jej medziročný rast v roku 2008 dosiahol 4,1% oproti 7,2% z roku 2007. Najvýraznejšie sa spomalil import vo vyspelých ekonomikách, čo malo následný dopad na export rozvíjajúcich sa ekonomík. V prvých troch štvrtrokoch bolo spomalenie zahraničnoobchodnej výmeny čiastočne kompenzované rastom obchodu medzi rozvíjajúcimi sa ekonomikami, predovšetkým však vďaka vzájomnému intraregionálnemu obchodu krajín

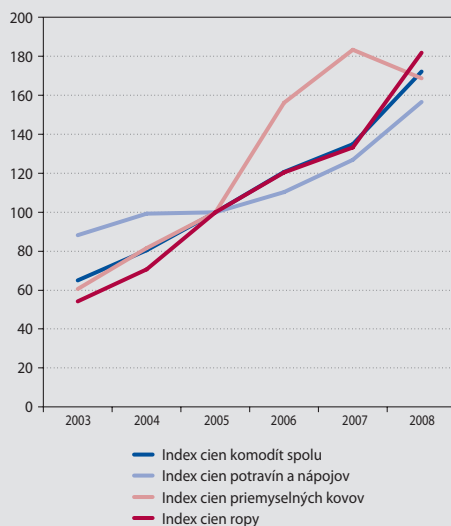
Tabuľka 1 Svetová produkcia (medziročný rast v %)

	2006	2007	2008
Svetová produkcia	5,0	5,2	3,2
Vyspelé ekonomiky	3,0	2,7	0,9
USA	2,9	2,0	1,1
Japonsko	2,4	2,4	-0,6
Eurozóna	2,8	2,6	0,8
Rozvíjajúce sa ázijské krajiny	9,6	10,6	7,7
Čína	11,1	13,0	9,0
India	9,7	9,3	7,3
Rusko	7,4	8,1	5,6
Stredná a Latinská Amerika	5,5	5,7	4,2
Brazília	3,8	5,7	5,1
Blízky východ	5,8	6,3	5,9

Zdroj: World Economic Outlook, IMF, apríl 2009, Eurostat.

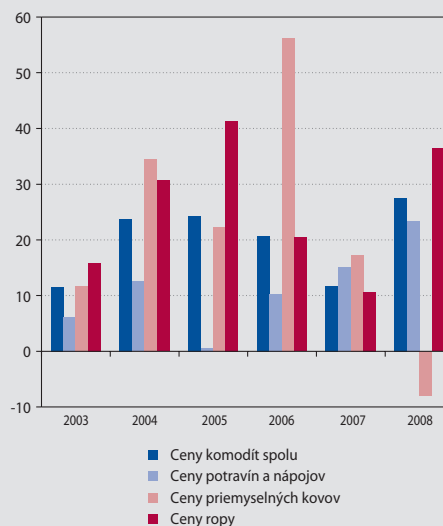

**Graf 1 Index vývoja cien (ceny v USD)
(rok 2005 = 100)**

Zdroj: World Economic Outlook, IMF, apríl 2009.

Graf 2 Medziročná zmena cien komodít (%)

Zdroj: World Economic Outlook, IMF, apríl 2009.

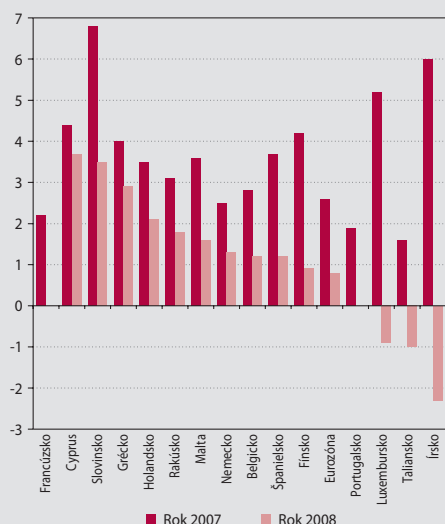
juhovýchodnej Ázie. V dôsledku prehĺbenia finančnej krízy na začiatku 4. štvrťroka však došlo aj v tomto regióne k výraznému poklesu dynamiky rastu zahraničného obchodu.

Cenový vývoj v roku 2008 bol výrazne volatilný, keď v prvej polovici roka sa prejavovali výrazné inflačné tlaky v dôsledku rastu cien ropy a agrokomodít. V druhej polovici roka po prehĺbení finančnej krízy došlo k opačnému vývoju, keď sa inflácia výrazne spomalila a v niektorých krajinách ku koncu roka vznikali obavy z deflácie. Priemerná ročná inflácia za rok 2008 dosiahla 3,5% oproti 2,1% v roku 2007. Medziročná inflácia ku koncu roka 2008 dosiahla 5,9% oproti 5,0% v roku 2007.

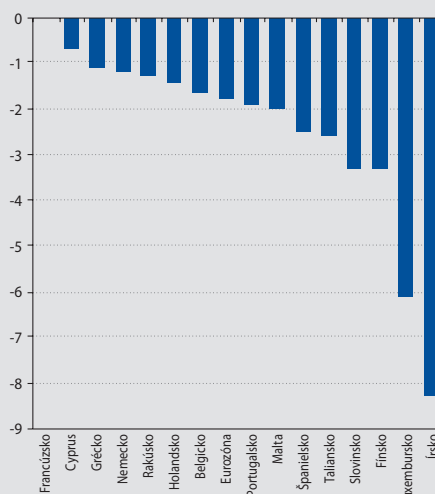
Vývoj cien ropy bol v priebehu roka 2008 volatilný a výrazne poznačený globálnym ekonomickým vývojom. V prvej polovici roka dosahovali ceny ropy svoje maximálne historické hodnoty s maximom 144 USD/barel v júli 2008. Tento vývoj bol zapríčinený silným dopytom zo strany ázijských rozvíjajúcich sa ekonomík, zatiaľ čo v krajinách OECD v dôsledku vysokých cien ropy a spomalenia hospodárskeho rastu dopyt po rope klesal. V druhej polovici roka po prehĺbení finančnej krízy došlo k prudkému poklesu cien ropy, keď v decembri zaznamenala svoju minimálnu hodnotu na úrovni 35,82 USD/barel. K poklesu dopytu v druhom polroku dochádzalo už

nielen v krajinách OECD, ale aj v rozvíjajúcich sa ekonomikách, ktoré boli výrazne zasiahnuté globálnou krízou. Priemerná cena ropy v roku 2008 bola 97 USD/barel. Oproti priemernej cene v roku 2007, keď jej úroveň dosiahla 72,8 USD/barel, tak vzrástla o 33 %. Napriek tomu však v porovnaní so začiatkom roka spotovú cenu ropy na burze na konci roka 2008 klesla o 37 %.

Podobne ako cena ropy sa vyvíjali aj ceny kovov, farebných kovov a agrokomodít. Ich vývoj bol rovnako volatilný a ovplyvnený globálnym hospodárskym vývojom. Kým v prvej polovici roka bol ich rast zapríčinený najmä silným dopytom zo strany ázijských rozvíjajúcich sa ekonomík, v druhom polroku po zintenzívnení finančnej krízy zaznamenali výrazný pokles v dôsledku prehĺbenia obáv z ďalšieho ekonomického vývoja svetovej ekonomiky. Najvýraznejší rast v prvom polroku zaznamenali ceny agrokomodít, ktoré výrazne prispievali k rastu inflácie najmä v rozvíjajúcich sa ekonomikách. V druhom a treťom štvrťroku však v dôsledku spomalenia ekonomického rastu, ale aj lepšej úrody než sa očakávalo, začali ceny agrokomodít klesať. Rovnako aj ceny kovov a farebných kovov zaznamenávali v prvom polroku rast cien s ich kulmináciou začiatkom júla 2008. Avšak v dôsledku obáv z ďalšieho ekonomického vývoja zaznamenali v druhom polroku 2008 výraznejší pokles cien ako agrokomodity.

Graf 3 Rast HDP v krajinách eurozóny v rokoch 2007 a 2008 (%)

Zdroj: Eurostat.

Graf 4 Zmena dynamiky hospodárskeho rastu v roku 2008 oproti roku 2007 (%)

Zdroj: Eurostat.

1.2 HOSPODÁRSKY VÝVOJ V EUROZÓNE

Hoci hospodárstvo eurozóny v prvom štvrtroku 2008 vzrástlo, v ďalších štvrtrokoch bol zaznamenaný pokles, ktorý sa prehĺbil najmä v závere roka. V porovnaní s rokom 2007 (2,6 %) sa hospodársky rast eurozóny v roku 2008 výrazne spomalil a dosiahol úroveň 0,8 %. Tento vývoj bol ovplyvnený prudkým znížením hospodárskej aktivity v dôsledku oslabovania domáceho dopytu, ako aj výrazného globálneho spomalenia. Prejavilo sa to predovšetkým v závere roka, ktorý bol poznačený ďalším poklesom ekonomiky a obnovenými turbulenciami na finančných trhoch. Následne sa to odrazilo nielen v poklese spotreby, ale aj v zápornom príspevku čistého exportu, keď v poslednom štvrtroku pokles vývozu prevyšoval zníženie dovozov. Uvedený vývoj sa prejavil aj v zhoršovaní vývoja nezamestnanosti, ktorá narástla z historicky najnižších hodnôt v decembri 2007 (7,2 %) na 8,1 % v decembri 2008.

V roku 2008 dosiahla dynamika celkovej priemernej inflácie meranej HICP 3,3 %, čo bol výrazný nárast oproti predchádzajúcim dvom rokom, keď sa inflácia pohybovala na úrovni 2,1 % resp. 2,2 %. V roku 2008 bola inflácia, tak ako v predchádzajúcom roku, do veľkej miery determinovaná vývojom cien komodít, prevažne energií a potravín. V prvom polroku konjunktúra sveto-

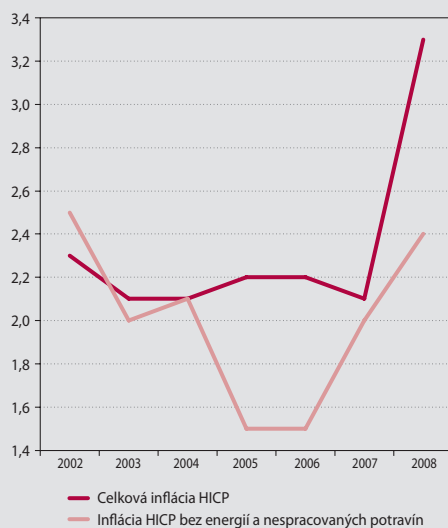
vého dopytu vytlačila svetové ceny komodít na veľmi vysokú úroveň, zatiaľ čo sa prudké spomalenie hospodárskej aktivity v druhej polovici roka výrazne premietlo do poklesu ich cien ku koncu roka 2008. Uvedený vývoj sa prejavil aj vo vývoji inflácie meranej HICP, keď ceny potravín a energií kulminovali v polovici roka. Celková inflácia tak dosiahla v júli svoje historické maximum (4 %). V druhom polroku tieto komponenty zaznamenali prudký pokles a následne došlo k spomaleniu inflácie, keď v decembri dosiahla úroveň 1,6 %. V porovnaní s decembrom 2007 (3,1 %) sa dynamika rastu HICP výrazne zmiernila. Inflácia meraná HICP bez energií a potravín (spracovaných aj nespracovaných) ostala v podstate na tej istej úrovni ako v roku 2007 (2,0 %).

Medziročná miera rastu cien priemyselných výrobcov dosiahla v roku 2008 úroveň 5,9 % a v porovnaní s predchádzajúcim rokom (2,8 %) sa v dôsledku vývoja cien komodít viac ako zdvojnásobila. V priebehu roka dosiahla medziročná miera rastu cien priemyselných výrobcov vrchol v júli (9,2 %) a následne aj v dôsledku celkového vývoja zaznamenala dynamika rastu spomalenie, pričom v decembri bola na úrovni 1,1 %.

V priebehu roka sa výmenný kurz eura znehodnotil vo vzťahu k americkému doláru o 5,2 %. Turbulencie na finančných trhoch, ktoré začali v auguste 2007, sa presunuli aj do vývoja na fi-

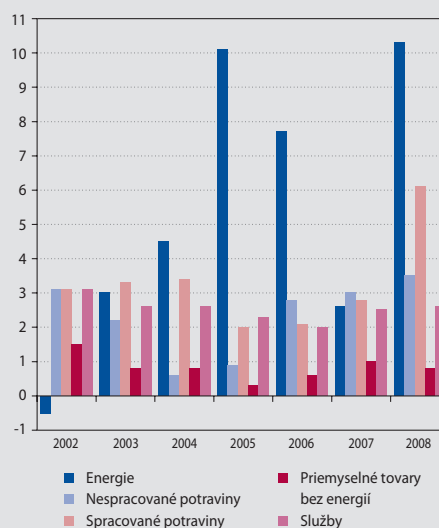

Graf 5 Vývoj inflácie HICP v eurozóne (%)

Zdroj: Eurostat.

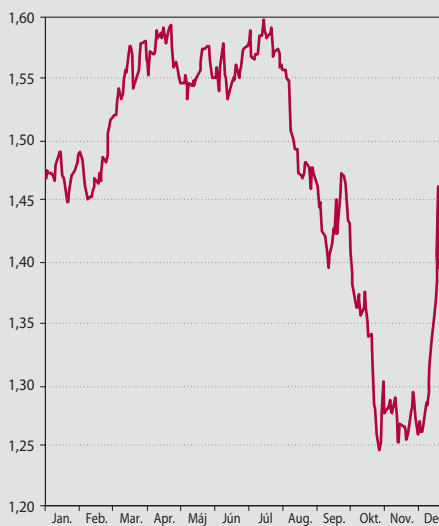
Graf 6 Medziročná zmena jednotlivých zložiek HICP inflácie v eurozóne (%)

Zdroj: Eurostat.

nančných trhoch v roku 2008. Na začiatku roka 2008 euro pokračovalo v apreciačnom trende z predchádzajúceho obdobia a po dosiahnutí historického maxima v apríli sa jeho úroveň až do augusta stabilizovala. Táto apreciácia bola dôsledkom očakávaní rozšírenia úrokového diferenciálu v prospech eurových aktív, nakoľko sa všeobecne predpokladalo, že eurozóna bude prebiehajúcou krízou zasiahnutá v menšej miere ako Spojené štáty americké. Avšak napriek tomu, že finančná kríza pochádzala z hypotekárneho trhu v USA, na základe údajov, ktoré boli v priebehu roka postupne zverejňované, bolo evidentné, že následne budú spomalením a neskôr i poklesom vo veľkej miere zasiahnuté aj ostatné svetové ekonomiky. Vzhľadom na uvedené fakty výmenný kurz eura voči americkému doláru zaznamenal prudkú deprecáciu a po troch mesiacoch sa euro dostalo približne na úroveň z polovice roku 2007. Prudká deprecácia eura bola primárne spojená s prehodnotením trhových očakávaní ohľadom vývoja eurozóny, nakoľko finančná kríza sa prehlbovala a začala naberať globálny rozmer. Taktiež nárast neistoty, ako aj averzie voči riziku mali veľký vplyv na vývoj výmenného kurzu eura voči doláru, ako aj ostatným svetovým menám. Popritom vznikla situácia nedostatku dolárovej likvidity, vďaka ktorej bola zaznamenaná značná repatriácia zahraničných investícií, ako aj spoločné reakcie centrálnych bánk. Avšak v decembri euro zaznamenalo po jeseňnej deprecácii sil-

Graf 7 Vývoj výmenného kurzu USD/EUR v roku 2008

Zdroj: ECB.

ný vzostup, nakoľko vplyv na jeseň zavedených necyklických a zároveň dočasných opatrení na podporu dolára vyprchal a devízové trhy sa opäťovne zamerali na výhľad vývoja hospodárskeho rastu a úrokových diferenciálov v rámci hlavných ekonomických oblastí.

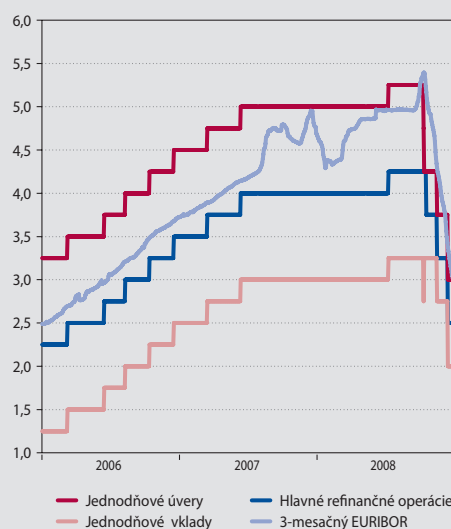
V priebehu roku 2008 vykonávala ECB menovú politiku v prostredí prebiehajúcej finančnej

krízy, ktorá začala v auguste 2007. Vzhľadom na vysokú neistotu vyvolanú turbulenciami na finančných trhoch Rada guvernérov ECB zvýšila kľúčové úrokové sadzby v júli o 25 bázických bodov a následne ich v poslednom štvrtroku v troch krokoch znížila o 175 bázických bodov. Vývoj kľúčových úrokových sadzieb ECB v roku 2008 odrážal vývoj rizika ovplyvňujúceho cenovú stabilitu v strednodobom horizonte. V prvej polovici roka bol jedným z najvýznamnejších rizikových faktorov vývoj cien komodít na medzinárodných trhoch a následne to bol vplyv finančných turbulencií, ktorý sa zintenzívnal v septembri 2008. Rada guvernérov ECB reagovala na túto situáciu zavedením viacerých dočasných zmien týkajúcich sa riadenia likvidity, ktoré boli zamerané na posilnenie jej úlohy sprostredkovateľa, ako aj na upokojenie trhov, ktoré sa obávali rizika nedostatku likvidity. Rozšíril sa zoznam kolaterálov, ktoré môžu byť použité pri refinančných obchodoch s ECB, taktiež sa zaviedli nástroje na dodávanie dlhodobejšej likvidity. Zároveň boli predstavené nástroje na zabezpečenie dostatočnej likvidity denominovanej v amerických dolároch a švajčiarskych frankoch na trhoch eurozóny. Špecifickým krokom bolo októbrové zúženie koridoru automatických operácií z 200 na 100 bázických bodov okolo sadzby hlavného refinančného obchodu.

1.3 EKONOMICKÝ VÝVOJ V ČESKEJ REPUBLIKE, POĽSKU A MAĎARSKU

V roku 2008 došlo k spomaleniu rastu všetkých troch ekonomík – Česka, Poľska aj Maďarska. Nižší hospodársky rast bol výsledkom prehĺbujúcej sa finančnej a hospodárskej krízy spojenej s nižším zahraničným, ale aj domácim dopytom. Cenový rast sa v Maďarsku spomalil, v ČR a Poľsku najmä vplyvom administratívnych zásahov došlo k nárastu priemernej ročnej inflácie. Inflácia sa vo všetkých krajinách v závere roka dostala do tolerančného pásma odchýlky od inflačného cieľa jednotlivých centrálnych bánk. V prvom polroku 2008 menové kurzy voči euru posilňovali, v druhom polroku v dôsledku nárastu rizikovej averzie najmä po páde Lehman Brothers kurzy depreciovali. V priebehu roka dochádzalo zo strany centrálnych bánk v regióne k postupnému zvyšovaniu úrokových sadzieb, po odznení inflačných tlakov a prehĺbení finančnej krízy centrálné banky úrokové sadzby znižovali.

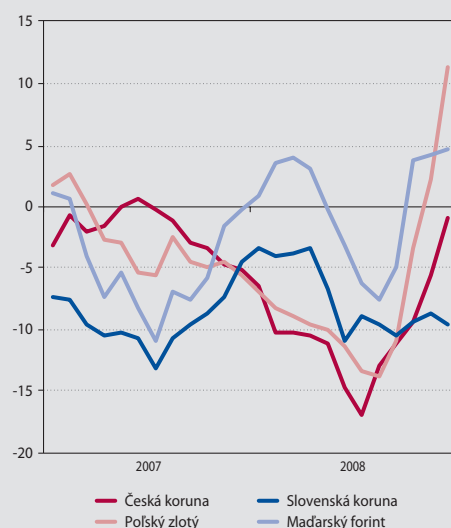
Graf 8 Úrokové sadzby ECB a EURIBOR (%)

Zdroj: ECB.

Rast hospodárstva v **Českej republike** sa v porovnaní s rokom 2007 spomalil o 1,6 percentuálneho bodu na 4,4 %. Priemerná inflácia sa v roku 2008 zrýchlila o 3,3 percentuálneho bodu a dosiahla tak úroveň 6,3 %. Na vyššom cenovom raste sa prejavili najmä administratívne opatrenia zavedené v januári 2008, predovšetkým zvýšenie nižšej sadzby DPH, spotrebných daní

Graf 9 Kurzy mien V4 voči euru (medziročná zmena v %)

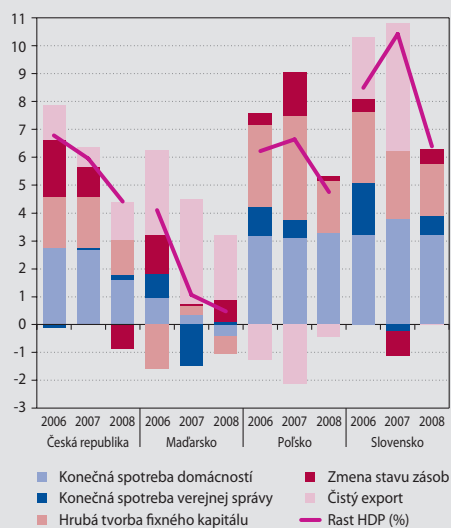

Zdroj: Eurostat, výpočet NBS.

Poznámka: Záporné hodnoty znamenajú apreciáciu.

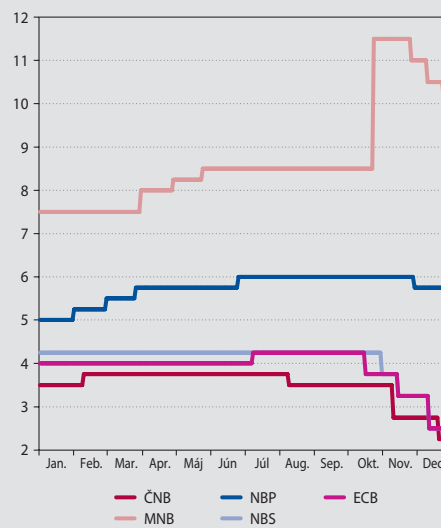

Graf 10 Príspevky k rastu HDP (p. b.)

Zdroj: Eurostat, prepočet NBS.

Graf 11 Vývoj kľúčových sadzieb NCB (% p. a.)

Zdroj: NCB, ECB.

a zavedenie poplatkov v zdravotníctve. Vplyvom spomalenia globálneho dopytu v druhom polroku však dochádzalo k postupnému odznievaniu týchto inflačných tlakov a inflácia na konci roka v porovnaní s decembrom 2007 klesla o 2,2 percentuálneho bodu na 3,3 %.

Zhodnocovanie kurzu českej koruny z roku 2007 pokračovalo aj v priebehu prvého polroka 2008, keď najmä v druhom štvrtroku sa česká koruna prudko posilnila a patrila k najrýchlejšie apreciujúcim menám. Koruna, podobne ako poľský zlotý a čiastočne aj maďarský forint, ťažila z napätej situácie na rozvinutých trhoch. Priaznivé domáce ukazovatele a stabilné prostredie robili z českej koruny relatívne bezpečnú investíciu. V druhom polroku, po rozšírení krízy na rozvíjajúce sa ekonomiky a následnom zvýšení rizikovej averzie, dochádzalo k pomerne rýchlemu oslabovaniu koruny. Depreciačný trend pretrvával až do konca roka 2008 a v porovnaní so záverom roka 2007 sa česká koruna voči euru oslabila takmer o 1 %.

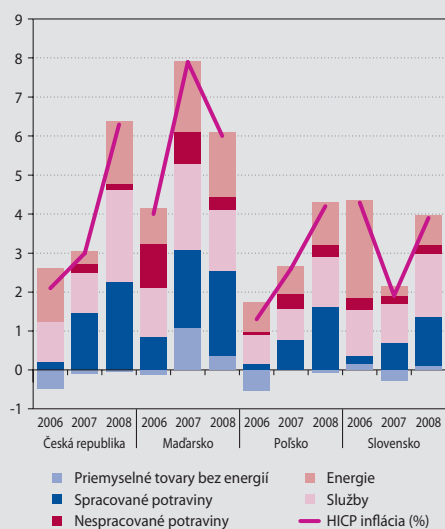
Česká národní banka menila počas roka 2008 úrokové sadzby štyrikrát. V úvode roka zvyšovala dvojtýždňovú repo sadzbu o 0,25 percentuálneho bodu najmä z dôvodu rizika premietnutia vyššej inflácie do inflačných očakávaní. V druhom polroku ako prvá centrálna banka v regióne začala znižovať úrokové sadzby, keď postupne

v troch krokoch znížila svoju referenčnú sadzbu o 1 percentuálny bod na 2,25 %, najmä kvôli spomaľovaniu ekonomiky a následnému útlmu inflačných tlakov.

Rast HDP v **Maďarsku** sa opätovne spomalil, keď dosiahol 0,5 %, čo v porovnaní s rokom 2007 predstavovalo zmiernenie dynamiky o 0,6 percentuálneho bodu. Vo 4. štvrtroku navyše maďarská ekonomika medziročne dosiahla záporný rast. Priemerná inflácia v roku 2008 dosiahla 6 %, čo oproti predchádzajúcemu roku predstavovalo pokles o 1,9 percentuálneho bodu. Spomalenie rastu cenovej hladiny nastalo pri všetkých položkách s výnimkou spracovaných potravín. V druhom polroku však postupne dochádzalo k ich doznievaniu a inflácia najmä v poslednom štvrtroku 2008 klesala. Rast cenovej hladiny sa tak v decembri v porovnaní s koncom predchádzajúceho roka spomalil o 4 percentuálne body na 3,4 %.

Vývoj kurzu maďarského forintu bol v prvom štvrtroku 2008 v porovnaní s ostatnými menami odlišný a kurz vplyvom začínajúcej sa krízy na finančných trhoch deprecioval. Po februárovom zrušení fluktuálneho pásma maďarského forintu centrálnou bankou kurz postupne aprecioval až do konca 3. štvrtroka. V závere roka vplyvom vyostrenia finančnej krízy, narastajúcej rizikovej averzie a udalostí na domácom finančnom trhu

Graf 12 Príspevky k HICP inflácii (p. b.)

Zdroj: Eurostat, prepočet NBS.

došlo k pomerne prudkému znehodnocovaniu forintu. V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2007 sa forint oslabil o viac ako 5 %.

Magyar Nemzeti Bank (MNB) počas roka 2008 menila kľúčové úrokové sadzby celkovo sedemkrát. V prvom polroku MNB pristúpila k sérii zvyšovania sadzieb z dôvodu tlmenia sekundárnych vplyvov relatívne vysokej inflácie a zabránenia nárastu inflačných očakávaní. S cieľom upokojiť situáciu na domácom trhu MNB zvýšila v októbri základnú úrokovú sadzbu o 3 percentuálne body na 11,5 %. Ku koncu roka 2008 vplyvom opätovného spomaľovania ekonomiky a uvoľnenia inflačných tlakov maďarská centrálna banka znížila

úrokovú sadzbu celkovo trikrát, spolu o 1,5 percentuálneho bodu na 10 %.

Poľská ekonomika sa v roku 2008 spomalila o 1,8 percentuálneho bodu na 4,8 %. Cenový rast v Poľsku sa zrýchlil o 1,6 percentuálneho bodu na 4,2 % predovšetkým kvôli zvýšeniu cien potravín, ale aj služieb a energií, kde došlo začiatkom roka 2008 k administratívnym úpravám, podobne ako v ČR. Medziročná inflácia sa v decembri voči predchádzajúcemu roku znížila o 0,9 percentuálneho bodu a dosiahla rovnako ako v ČR 3,3 %.

Vývoj kurzu poľského zlotého v prvom polroku, podobne ako v prípade českej koruny, ovplyvňovali pozitívne domáce fundamenty a zvyšovanie napätia v rozvinutých západných ekonomikách. K zvyšovaniu atraktivity zlotého taktiež prispievalo zvyšovanie úrokových sadzieb centrálnej banky. Začiatkom 4. štvrtroka po raste rizikovej averzie a zhoršení sentimentu v regióne sa poľský zlotý relatívne prudko oslaboval. V porovnaní so záverom roka 2007 sa kurz znehodnotil takmer o 16 %, čo bolo najviac spomedzi ostatných krajín v regióne.

Narodowy Bank Polski (NBP) menila v roku 2008 úrokové sadzby celkovo šesťkrát. Kvôli pretrvávajúcej vysokej inflácii, rýchlejšiemu rastu miezd v porovnaní s produktivitou práce, ako aj kvôli obavám z procyklického dopadu štátneho rozpočtu na ekonomiku NBP v prvej polovici roka zvýšila referenčnú úrokovú sadzbu v štyroch krokoch o 1 percentuálny bod na 6 %. V závere roka vplyvom spomaľovania ekonomiky a nižšej inflácie NBP pristúpila k znižovaniu úrokových sadzieb na 5 %.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 2

MENOVÝ VÝVOJ

2 MENOVÝ VÝVOJ

Vývoj ekonomických fundamentov Slovenska v roku 2008 prebiehal v prostredí externej finančnej krízy, ktorá spôsobila spomalenie reálnej ekonomickej aktivity najskôr vyspelých štátov a v poslednom štvrtroku 2008 aj rozvíjajúcich sa ekonomík. Ekonomický rast Slovenska v roku 2008 dosiahol 6,4 %, pričom v priebehu roka sa jeho dynamika postupne spomaľovala z 9,3 % v 1. štvrtroku až na 2,5 % vo 4. štvrtroku. Súbežne so spomalením rastu zahraničného dopytu sa spomalil aj rast investičnej zložky domáceho dopytu, keď najmä nefinančné korporácie obmedzili svoje investičné aktivity. Vplyvom rýchlejšieho rastu spotrebnej zložky domáceho dopytu si však celkový domáci dopyt zachoval rastovú dynamiku približne na úrovni predchádzajúceho roka. Rast hrubého domáceho produktu sa premietol do rastu zamestnanosti a poklesu nezamestnanosti. Nefinančné a finančné korporácie v národnom hospodárstve vytvorili nižší objem zisku ako v roku 2007. Deficit bežného účtu platobnej bilancie sa v roku 2008 v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšil. Na jeho raste sa podieľala zhoršená bilancia služieb a bilancia bežných transferov. Naopak, bilancia výnosov bola lepšia a deficit obchodnej bilancie sa takmer nezmenil.

V súlade s globálnym trendom sa cenový rast na Slovensku zrýchlil, keď miera inflácie HICP ku koncu roka dosiahla 3,5 %, o 1 percentuálny bod viac ako pred rokom. Určujúcimi faktormi cenového rastu na Slovensku boli faktory mimo vplyvu menovej politiky, a to vývoj svetových cien energetických, ale aj poľnohospodárskych komodít. Ten sa v inflácii prejavil vo forme úprav regulovaných cien a zvýšením cien pohonných látok, spracovaných aj nespracovaných potravín. Ceny ovplyvnilo aj zvýšenie spotrebných daní na cigarety.

Aby sa predišlo neodôvodnenému zvyšovaniu cien v súvislosti s prechodom na novú menu museli byť všetky ceny za predávané tovary a poskytované služby uvádzané od augusta 2008 v slovenských korunách aj v eurách (tzv. duálne zobrazovanie cien). Zároveň Štatistický úrad SR začal od 1. augusta s realizáciou dekádneho zisťovania spotrebiteľských cien vybraných

tovarov a služieb spotrebného koša s cieľom monitorovať vývoj spotrebiteľských cien v slovenských korunách a v eurách v období duálneho oceňovania. V oblasti úrokovej politiky Národná banka Slovenska vzhľadom na očakávané prijatie eura nasledovala rozhodnutia menovej politiky Európskej centrálnej banky a od októbra 2008 trikrát znížila základnú sadzbu spolu o 175 bázických bodov na 2,5 %. Úrokové sadzby na peňažnom trhu sa na Slovensku pohybovali zhruba v súlade s kľúčovou úrokovou sadzbou centrálnej banky.

2.1 VÝVOJ EKONOMIKY

2.1.1 Vývoj cien

Spotrebiteľské ceny

Inflácia meraná harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien (HICP)

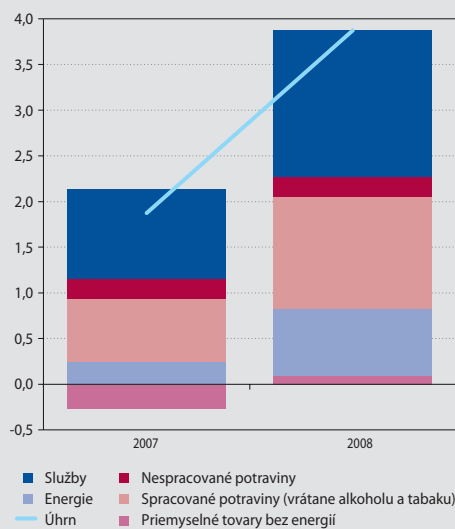
Inflácia meraná harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien sa v decembri 2008 medziročne zvýšila o 3,5 %, čo v porovnaní s koncom roka 2007 predstavovalo zrýchlenie o 1,0 percentuálny bod. V priemere za rok 2008 dosiahla inflácia hodnotu 3,9 % (v roku 2007 hodnotu 1,9 %) pri raste cien tovarov o 3,5 % a cien služieb o 4,8 %. Medziročná miera jadrovej inflácie (úhrn bez energií a nespracovaných potravín) dosiahla v roku 2008 priemernú hodnotu 3,9 % a bola o 2,0 percentuálne body vyššia ako v predchádzajúcom roku.

Vonkajšie faktory boli určujúcimi pri cenovom vývoji v roku 2008, keď domáca cenová hladina bola ovplyvnená vývojom svetových cien energetických (ropa), ale aj poľnohospodárskych komodít. Vývoj týchto komodít sa prejavil aj v inflácii vo forme úprav regulovaných cien, cien pohonných látok, ako aj vo vývoji spracovaných aj nespracovaných potravín. V cenách spracovaných potravín sa prejavila aj zmena nepriamych daní na cigarety.

Národná banka Slovenska si v decembri 2004 v Menovom programe na roky 2005 – 2008 zadeľovala výkon menovej politiky ako inflačné cie-

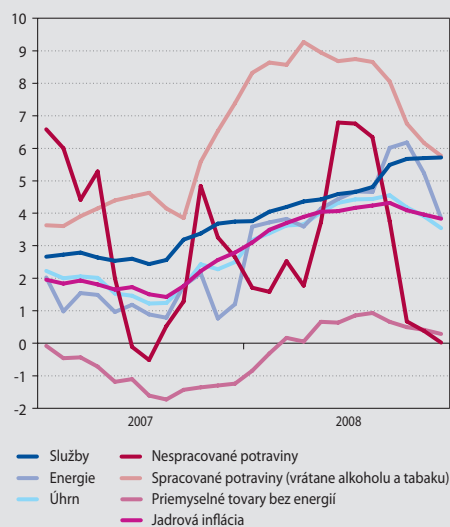

Graf 13 Štruktúra HICP inflácie
(percentuálne príspevky jednotlivých zložiek k celkovej priemernej inflácii)

Zdroj: ŠÚ SR a prepočet NBS.

Graf 14 Medziročná zmena cien jednotlivých subagregátov HICP inflácie (%)

Zdroj: ŠÚ SR.

lenie v podmienkach ERM II. Základnou kotvou menovej politiky sa stalo stanovenie hodnoty pre vývoj inflácie. Hodnota medziročnej inflácie k decembru 2008 bola určená na úrovni pod 2 %, pričom aktuálna hodnota bola na konci roka o 1,5 percentuálneho bodu nad stanoveným cieľom. Prekročenie stanoveného cieľa bolo spôsobené faktormi mimo vplyvu menovej politiky, a to globálnym zvyšovaním cien potravinárskych a energetických komodít, čo sa prejavilo predovšetkým v prvých troch štvrtrokoch 2008 v spotrebiteľských cenách potravín a energií (teplo a pohonné látky).

Tovary

Ceny energií, ako aj ceny potravín (spracovaných aj nespracovaných) predstavovali v roku 2008 dynamizujúci prvok v cenách tovarov. Zrýchľujúca sa dynamika cien energií, v priemere z 1,3 % v roku 2007 na 4,5 % v roku 2008, bola odrazom vývoja cien pohonných látok a cien tepla. Na ceny tepla vplýval vývoj cien zemného plynu na svetových trhoch. Ceny pohonných látok zaznamenali v roku 2008 priemerný rast 6,4 %, pričom v roku 2007 to bol priemerný medziročný pokles o 4,9 %. Rastúci trend cien agrokomodít z konca roka 2007 a začiatku roka 2008 sa prejavil na vývoji cien potravín. Ceny potravín boli v priemere vyššie o 6,4 % pri raste cien spracovaných potravín o 8,0 %

a raste cien nespracovaných potravín o 3,0 %. V cenách spracovaných potravín sa prejavilo aj zvyšovanie spotrebných daní na cigarety, ktoré sa zvýšili od januára 2008, ale vzhľadom na výrazné predzásobenie sa ich zvýšenie začalo v spotrebiteľských cenách prejavovať až od októbra. Ceny priemyselných tovarov bez energií sa v priemere za rok 2008 zvýšili o 0,4 %, pričom ich pokles dosiahol v roku 2007 1,1 % (ten však bol ovplyvnený znížením DPH na lieky, ako aj metodickými zmenami v spotrebnom koši v oblasti farmaceutických výrobkov). V rámci tohto subagregátu sa na jednej strane najviac zvyšovali ceny priemyselných tovarov krátkodobej spotreby (v priemere o 2,7 %), na druhej strane priemyselné tovary dlhodobej spotreby boli lacnejšie v priemere o 4,6 %.

Služby

Ceny služieb zaznamenali v roku 2008 priemernú dynamiku 4,8 %, čo v porovnaní s rokom 2007 (2,9 %) znamená zrýchlenie tempa rastu. V cenách služieb dosiahli najdynamickejší rast ceny služieb zubných lekárov, reštaurácií (vplyv cien potravín), ako aj cien v doprave (osobná autobusová doprava, autokaravany). Dynamika cien týchto služieb sa výraznejšie zvýšila v druhej polovici roka 2008. V rámci služieb jedinou kategóriou, ktorá zaznamenala pokles (o 0,8 %), boli ceny poštových a telekomunikačných služieb.

**Tabuľka 2 Vývoj spotrebiteľských cien na báze HICP (priemer za obdobie)
(medziročná zmena v %)**

	2007		2008				
	Dec.	Priemer	Mar.	Jún	Sep.	Dec.	Priemer
Úhrn	2,3	1,9	3,4	4,0	4,5	3,9	3,9
Tovary	1,6	1,4	3,0	3,8	4,2	3,0	3,5
Priemyselné tovary	-0,4	0,0	1,3	1,9	2,5	2,2	2,0
Priemyselné tovary bez energií	-1,3	-1,1	-0,3	0,4	0,8	0,4	0,4
Energie	0,8	1,3	3,7	4,1	5,1	5,1	4,5
Potraviny	5,5	4,1	6,3	7,3	7,6	4,3	6,4
Potraviny – spracované (vrátane alkoholu a tabaku)	6,5	4,7	8,5	9,0	8,5	6,2	8,0
Potraviny – nespracované	3,3	3,0	1,9	4,1	5,6	0,4	3,0
Služby	3,7	2,9	4,0	4,5	5,0	5,7	4,8
Jadrová inflácia (úhrn bez energií a nespracovaných potravín)	2,6	1,9	3,4	4,0	4,2	4,0	3,9
Úhrn bez energií	2,6	2,0	3,3	4,0	4,4	3,6	3,8

Zdroj: Prepočty NBS z podkladov ŠÚ SR.

Tabuľka 3 Priemerný medziročný vývoj cien výrobcov (%)

	2007	2008				
		1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	Rok
Ceny priemyselných výrobcov	1,8	4,9	6,1	6,6	6,7	6,1
ceny nerastných surovín	-2,2	7,5	12,9	18,5	28,4	16,8
ceny produktov priem. výroby	0,2	2,9	3,1	2,4	-0,6	2,0
ceny energií	4,2	7,7	10,1	12,1	16,4	11,6
ceny vodného a stočného	-0,1	2,4	6,9	7,1	7,3	5,9
Ceny stavebných prác	4,0	4,7	5,7	6,3	5,7	5,6
Ceny stavebných materiálov	5,6	4,2	5,0	2,6	1,3	3,3
Ceny poľnohosp. výrobkov	5,4	13,1	13,8	8,9	-12,4	4,1
ceny rastlinných výrobkov	24,0	44,0	45,9	13,2	-26,1	1,6
ceny živočíšnych výrobkov	-2,0	6,8	9,8	5,8	-0,9	5,3

Zdroj: ŠÚ SR.

Poznámka: Údaje sú uvedené podľa zrevizovanej klasifikácie ekonomických činností SK NACE Rev. 2.

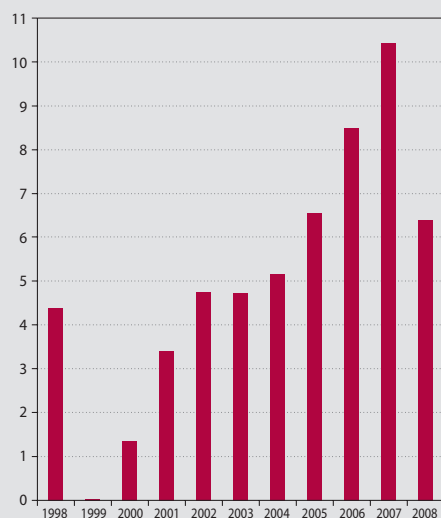
Ceny výrobcov

Vývoj cien výrobcov bol v roku 2008 ovplyvnený turbulentiami cien na svetových trhoch hlavne s ropou a potravinovými produktmi. Ceny ropy po ich kulminovaní v júli 2008 sa začali prudko znižovať. Na vývoji cien priemyselných výrobcov sa až do októbra 2008 prejavoval tlmiači efekt zhodnocovania kurzu slovenskej koruny najmä voči americkému doláru. Rast cien poľnohospodárskych výrobkov kulminoval v júli 2008 a po

následnom spomaľovaní došlo od septembra k ich medziročnému poklesu. Dôsledkom vplyvu uvedených faktorov došlo v porovnaní s rokom 2007 k výraznému zrýchleniu dynamiky cien priemyselných výrobcov a k miernemu spomaľeniu úhrnného medziročného rastu cien poľnohospodárskych výrobkov. Ceny stavebných prác rástli v roku 2008 na medziročnej báze v priemere rýchlejšie ako v roku 2007, ale ceny stavebných materiálov rástli pomalšie ako pred rokom.

Graf 15 Vývoj reálneho hrubého domáceho produktu (medziročný rast v %)

Zdroj: ŠÚ SR.

2.1.2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT

Hrubý domáci produkt (HDP) v roku 2008 podľa predbežného odhadu Štatistického úradu SR vzrástol medziročne o 6,4 % v stálych cenách. V porovnaní s rokom 2007 sa tempo ekonomického rastu spomalilo o 4,0 percentuálne body.

Z hľadiska použitia vplýval na ekonomický rast v roku 2008 najmä rast domáceho dopytu. Z produkčného pohľadu k spomaleniu rastu HDP oproti roku 2007 prispel najmä priemysel. Nominálny objem vytvoreného HDP predstavoval 2 028,4 mld. Sk (67,3 mld. €), čo bolo o 9,5 % viac ako pred rokom.

Z pohľadu jednotlivých štvrťrokov roku 2008 sa dynamika reálneho rastu ekonomiky postupne spomalovala z 9,3 % v 1. štvrťroku až na 2,5 % vo 4. štvrťroku.

Tabuľka 4 Tvorba hrubého domáceho produktu a jeho zložiek (index, ROMR = 100, stále ceny)

	2007	2008				
	Rok	1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	Rok
Hrubá produkcia	110,9	108,3	109,9	105,2	101,4	106,0
Medzispotreba	111,2	107,3	110,8	103,9	100,1	105,3
Pridaná hodnota	110,4	110,2	108,6	106,9	103,6	107,2
Čisté dane z produktov ¹⁾	110,7	99,9	101,7	103,7	93,7	99,4

Zdroj: ŠÚ SR.

1) Daň z pridanej hodnoty, spotrebná daň, daň z dovozu, mínus subvencie.

Tabuľka 5 Vývoj hrubého domáceho produktu podľa odvetví (index, ROMR = 100, stále ceny)

	2007 2006	1.Q 08 1.Q 07	2.Q 08 2.Q 07	3.Q 08 3.Q 07	4.Q 08 4.Q 07	2008 2007
HDP	110,4	109,3	107,9	106,6	102,5	106,4
v tom:						
Pôdohospodárstvo	109,2	106,4	97,1	106,0	113,9	109,2
Priemysel	113,0	111,4	106,9	90,7	79,8	96,3
Stavebníctvo	107,8	107,3	106,6	108,7	129,3	114,0
Obchod, hotely a reštaurácie a doprava	114,1	116,2	113,6	119,4	118,8	117,0
Finančné sprostredkovanie a nehnuteľnosti	104,2	105,5	107,2	116,8	111,6	110,5
Verejná správa, školstvo, zdravotníctvo a ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	108,2	106,3	108,0	107,8	104,8	106,7
Čisté dane z produktov ¹⁾	110,7	99,9	101,7	103,7	93,7	99,4

Zdroj: ŠÚ SR.

1) Daň z pridanej hodnoty, spotrebná daň, daň z dovozu, mínus subvencie.

Tabuľka 6 Vývoj hrubého domáceho produktu podľa použitia (index, ROMR = 100, stále ceny)

	2007	2008				
	Rok	1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	Rok
Hrubý domáci produkt	110,4	109,3	107,9	106,6	102,5	106,4
Domáci dopyt	106,5	109,5	107,0	107,2	102,8	106,4
Konečná spotreba	104,9	106,6	106,5	105,8	104,0	105,7
Konečná spotreba domácností	107,1	108,4	105,7	106,0	104,7	106,1
Konečná spotreba verejnej správy	98,7	100,7	109,6	105,3	102,3	104,3
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	102,0	101,9	101,0	100,4	102,2	101,4
Tvorba hrubého fixného kapitálu	108,7	107,5	111,8	107,3	101,4	106,8
Vývoz výrobkov a služieb	113,8	111,2	108,1	102,7	92,2	103,2
Dovoz výrobkov a služieb	108,9	110,6	107,7	103,6	93,3	103,3

Zdroj: ŠÚ SR.

Ponuková stránka HDP

Tvorbu HDP v roku 2008 pozitívne ovplyvnil vývoj pridanej hodnoty, ktorá vzrástla medzioročne o 7,2% v stálych cenách (pred rokom o 10,4%), zatiaľ čo čisté dane z produktov (daň z pridanej hodnoty, spotrebná daň, daň z dovozu po očistení od subvencií) pôsobili tlmiaco (pokles o 0,6%, v roku 2007 rast o 10,7%).

Rast pridanej hodnoty dosiahli v roku 2008 všetky odvetvia s výnimkou priemyslu, pričom vyšší reálny rast ako v roku 2007 zaznamenal obchod, hotely a reštaurácie, doprava a finančné sprostredkovanie a nehnuteľnosti.

Dopytová stránka HDP

Z hľadiska použitia vplýval na ekonomický rast v roku 2008 rast zahraničného i domáceho dopytu, pričom zahraničný dopyt vzrástol reálne o 3,2%, čo v porovnaní s rokom 2007 predstavuje spomalenie o 10,6 percentuálneho bodu.

V rámci domáceho dopytu v roku 2008 najrýchlejšie rástol investičný dopyt (reálne o 6,8%), čo bolo však o 1,9 percentuálneho bodu pomalšie ako pred rokom. Dynamika spotrebnej zložky sa medzioročne zrýchlila o 0,8 percentuálneho bodu na 5,7%.

Domáci investičný dopyt

Na tvorbu hrubého fixného kapitálu pôsobil predovšetkým nákup nových fixných aktív (rast o 6,6% v stálych cenách). Z hľadiska sektorov národných účtov došlo k zrýchleniu investovania sektora verejnej správy, ako aj domácností

a spomaleniu investovania nefinančných korporácií.

Z hľadiska klasifikácie produkcie, na základe revidovaných údajov ŠÚ SR, vzrástli investície do strojov aj do stavieb, pričom najrýchlejšie rástli investície do dopravných zariadení a budov na bývanie. Oproti roku 2007 vzrástol podiel investícií do strojov a zariadení (o 3,1 percentuálneho bodu) a poklesol podiel investícií do stavieb (o 0,5 percentuálneho bodu).

Domáci spotrebný dopyt

Výdavky na konečnú spotrebu za rok 2008 medzioročne vzrástli o 5,7%, k čomu prispeli všetky sektory. Z hľadiska štruktúry konečnej spotreby v roku 2008 došlo v porovnaní s minulým rokom k zrýchleniu dynamiky konečnej spotreby verejnej správy, najmä z dôvodu rýchlejšieho rastu miezd, medzispotreby a naturálnych sociálnych dávok. Konečná spotreba domácností za rok 2008 medzioročne vzrástla reálne o 6,1% a jej podiel na celkovom objeme HDP bol 51,8% (51,9% pred rokom).

Pri hodnotení vývoja konečnej spotreby domácností z hľadiska medzioročného nárastu jednotlivých skupín spotrebných výdavkov za rok 2008 najviac rástli výdavky domácností na nábytok, bytové vybavenie a bežnú údržbu domu (o 25,1% v stálych cenách), odievanie a obuv (o 20,9%) a rekreáciu a kultúru (o 12,0%). Z hľadiska podielu najväčšiu časť spotreby (20,9%) tvorili, rovnako ako v predchádzajúcom roku, výdavky na potraviny a nealkoholické nápoje. Dru-

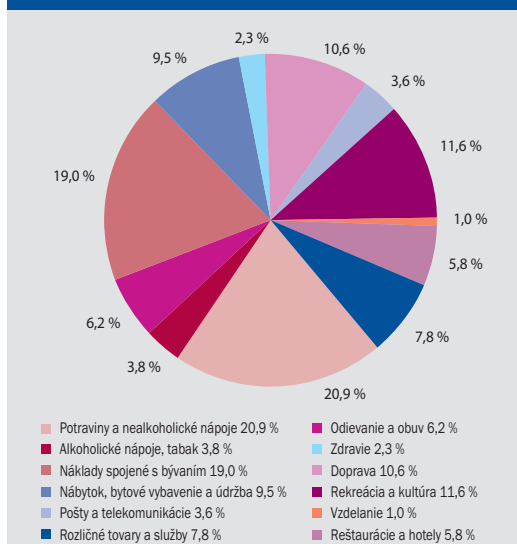

Tabuľka 7 Štruktúra tvorby hrubého fixného kapitálu za rok 2008 (bežné ceny)

	Tvorba hrubého fixného kapitálu		Podiel (%)	Indexy	
	(mld. Sk)	(mld. EUR)		2007/2006	2008/2007
Hospodárstvo SR spolu	526,2	17,5	100,0	110,0	108,8
v tom podľa sektorov:					
Nefinančné korporácie	361,4	12,0	68,7	112,6	105,6
Finančné korporácie	7,1	0,2	1,4	100,5	91,7
Verejná správa	40,6	1,3	7,7	95,7	117,0
Domácnosti	115,8	3,8	22,0	107,8	118,5
Neziskové inštitúcie	1,1	0,04	0,2	109,2	105,0
z toho podľa klasifikácie produkcie:					
Stroje a zariadenia	220,0	7,3	41,8	104,5	117,6
v tom: ostatné stroje a zariadenia	160,9	5,3	30,6	103,2	117,2
dopravné prostriedky	59,0	2,0	11,2	108,2	118,6
Stavby	267,9	8,9	50,9	106,8	107,9
v tom: budovy na bývanie	51,7	1,7	9,8	112,3	118,6
ostatné stavby	216,2	7,2	41,1	118,6	105,6

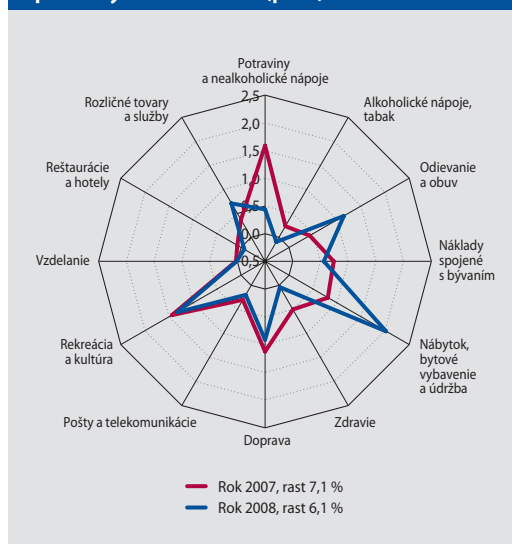
Zdroj: Prepočty NBS z údajov ŠÚ SR.

Graf 16 Štruktúra konečnej spotreby domácností v roku 2008 (podiel v %)

Zdroj: ŠÚ SR.

Graf 17 Príspevky jednotlivých skupín spotrebných výdavkov k rastu konečnej spotreby domácností (p. b.)

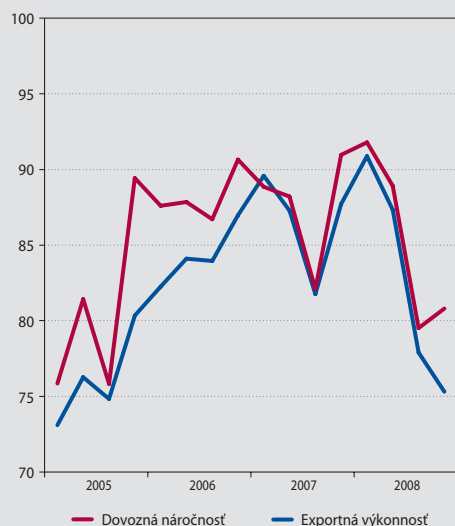

Zdroj: Prepočty NBS z údajov ŠÚ SR.

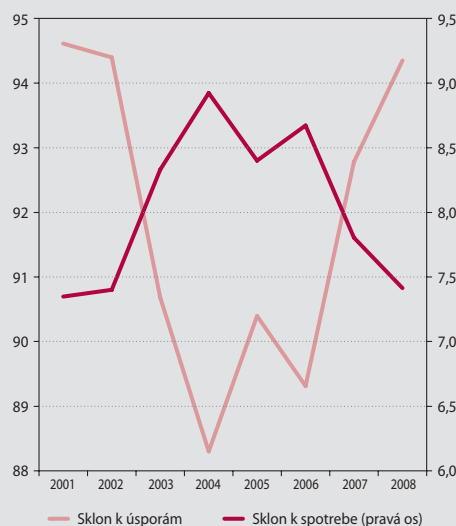
hou najväčšou položkou boli výdavky spojené s bývaním (19,0 %). Podiel týchto dvoch položiek na spotrebe domácností v porovnaní s rokom 2007 poklesol o 0,8, resp. 0,6 percentuálneho bodu, pričom najvyšší medziročný rast podie-

lu dosiahli nábytok, bytové vybavenie a bežná údržba domu a odievanie a obuv.

K medziročnému rastu konečnej spotreby domácností najviac prispeli spotrebné výdavky

Graf 18 Vývoj exportnej výkonnosti a dovozných náročností (%)

Zdroj: ŠÚ SR.

Graf 19 Sklon domácností k úsporám a spotrebe (%)

Zdroj: ŠÚ SR, prepočet NBS.

na nábytok, bytové vybavenie a bežnú údržbu domu, rekreáciu a odievanie a obuv.

Vývoz a dovoz výrobkov a služieb

Vývoz ani dovoz výrobkov a služieb nedosiahli v roku 2008 tempá rastu spred roka, keď vývoz vzrástol o 4,6% a dovoz o 6,4% v bežných cenách (v roku 2007 rast o 14,4%, resp o 10,7%). Nominálny čistý vývoz bol deficitný v objeme 49,4 mld. Sk (1,6 mld. €), keď pred rokom dosiahol deficit 19 mld. Sk (0,6 mld. €).

Exportná výkonnosť slovenskej ekonomiky sa v roku 2008 medziročne zhoršila o 3,9 percentuálneho bodu, keď podiel vývozov výrobkov a služieb na HDP v bežných cenách dosiahol 82,6%. Dovozná náročnosť sa medziročne spomalila na úroveň 85,0% (pred rokom 87,5%). Otvorenosť slovenskej ekonomiky, meraná podielom vývozu a dovozu výrobkov a služieb na nominálnom HDP, dosiahla v roku 2008 167,6%.

2.1.3 TRH PRÁCE

Zamestnanosť

Zamestnanosť podľa metodiky národných účtov (ESA95) medziročne vzrástla o 2,8% (v roku 2007 o 2,1%). Z hľadiska odvetvového členenia rástol v roku 2008 dopyt po práci vo vybraných službách, čo sa prejavilo v dynamickom raste zamestnanosti v hoteloch a reštauráciách, do-

prave, nehnuteľnostiach a obchode. Na druhej strane, dynamiku zamestnanosti spred roka nedosiahli ostatné spoločenské služby, zdravotníctvo a školstvo. Z produkčných odvetví v roku 2008 rýchlo rástla zamestnanosť v stavebníctve.

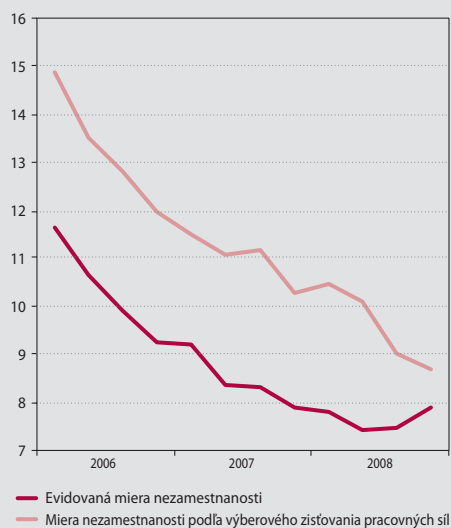
V roku 2008 došlo k zmene trendu vo vývoji odchodu za prácou do zahraničia. Počet pracujúcich v zahraničí sa medziročne znížil (o 6,4%). V rámci domácej ekonomiky došlo k rastu počtu zamestnancov (o 2,5%) a podnikateľov (o 10,2%), k čomu prispel rast podnikateľov bez zamestnancov (o 11,6%), ako aj so zamestnancami (o 6,0%).

Nezamestnanosť

Pokračujúci dopyt po pracovnej sile sa premietol do vývoja nezamestnanosti. Podľa výberového zisťovania pracovných síl sa počet nezamestnaných v roku 2008 medziročne znížil o 11,8%. Pokles počtu nezamestnaných sa premietol do miery nezamestnanosti, ktorá v roku 2008 predstavovala 9,6% a v porovnaní s rokom 2007 poklesla o 1,4 percentuálneho bodu. Klesajúcu tendenciu vo vývoji nezamestnanosti potvrdili aj údaje o evidovanej nezamestnanosti. Podľa evidencie úradov práce, sociálnych vecí a rodiny dosiahla miera nezamestnanosti v roku 2008 v priemere 7,7% a v porovnaní s rokom 2007 poklesla o 0,8 percentuálneho bodu, avšak od novembra 2008 nastal zlom v trende vývoja a evidovaná

Graf 20 Vývoj miery nezamestnanosti (%)

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a ŠÚ SR.

miera nezamestnanosti začala oproti predchádzajúcim obdobiam rásť.

Pokračujúci trend medziročného rastu ponuky práce (t. j. osôb v produktívnom a poproduktívnom veku) sa v roku 2008 premietol predovšetkým do vyššieho rastu počtu ekonomicky aktívnych osôb. V dôsledku tohto vývoja sa miera ekonomickej aktivity, ktorá dosiahla 59,4 %, zvýšila v medziročnom porovnaní o 0,6 percentuálneho bodu. V rámci ekonomicky aktívneho obyvateľstva sa zvyšoval podiel pracujúcich osôb, čo sa premietlo do rastúcej miery zamestnanosti, ktorá v roku 2008 zaznamenala medziročný rast o 1,6 percentuálneho bodu na 62,3 %.

Mzdy, produktivita práce

Priemerná mesačná nominálna mzda zamestnanca hospodárstva SR v roku 2008 medziročne vzrástla o 8,1 % na 21 782 Sk (723 €). Oproti roku 2007 sa jej dynamika zrýchlila o 0,9 percentu-

Tabuľka 8 Vývoj ukazovateľov trhu práce

	2007	2008				
	Rok	1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	Rok
Nominálna mzda (SK)	20 146	20 443	21 459	21 226	23 991	21 782
Nominálna mzda (EUR)	668,7	678,6	712,3	704,6	796,4	723,0
Nominálna mzda (index)	107,2	110,0	109,5	108,8	104,6	108,1
Reálna mzda (index)	104,3	105,8	104,8	103,5	99,8	103,3
Kompenzácie na zamestnanca nominálne ESA95 (index)	108,8	110,9	110,4	109,2	106,2	109,0
Kompenzácie na zamestnanca reálne ESA95 (index)	106,0	106,5	105,2	104,3	102,4	104,4
Produktivita práce z HDP (index, b. c.)	109,0	109,9	108,4	106,3	102,9	106,7
Produktivita práce z HDP (index, s. c.)	107,7	106,4	105,1	103,2	100,8	103,7
Produktivita práce z HDP podľa ESA95 (index, b. c.)	109,4	109,8	108,1	106,3	102,5	106,5
Produktivita práce z HDP podľa ESA95 (index, s. c.)	108,1	106,3	104,8	103,2	100,4	103,5
Zamestnanosť podľa štatistického výkazníctva (index)	102,5	102,7	102,7	103,2	101,7	102,6
Zamestnanosť podľa VZPS ¹⁾ (index)	102,4	102,8	102,9	104,5	102,8	103,2
Zamestnanosť podľa ESA95 (index)	102,1	102,8	102,9	103,2	102,1	102,8
Miera evidovanej nezamestnanosti (%)	8,4	7,8	7,4	7,5	7,9	7,7
Miera nezamestnanosti podľa VZPS ¹⁾ (%)	11,0	10,5	10,1	9,0	8,7	9,6
Jednotkové náklady práce nominálne (ULC) ²⁾	100,6	104,4	105,3	105,8	105,8	105,3
Spotrebiteľské ceny (priemerný index)	102,8	104,0	104,5	105,1	104,8	104,6

Zdroj: ŠÚ SR a výpočet NBS z údajov ŠÚ SR.

1) Výberové zisťovanie pracovných síl.

2) Podiel rastu kompenzácií na zamestnanca v bežných cenách a rastu produktivity práce ESA95 v stálych cenách.

álneho bodu. Najvyšší rast nominálnej mzdy v roku 2008 zaznamenali ťažba nerastných surovín (12,8%), zdravotníctvo a sociálna pomoc (11,9%), obchod (9,8%) ostatné spoločenské služby (9,5%) a nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti (9,2%). Najnižší prírastok nominálnej mzdy bol v hoteloch a reštauráciách (2,9%) a finančnom sprostredkovaní (3,6%).

Dynamika reálnej mzdy sa oproti roku 2007 spomalila o 1 percentuálny bod (zo 4,3 % na 3,3 %). Rast reálnej mzdy v roku 2008 zaznamenali, s výnimkou finančného sprostredkovania a hotelov a reštaurácií, všetky odvetvia hospodárstva.

Produktivita práce (HDP na zamestnanca hospodárstva) sa v roku 2008 vyvíjala pomalšie v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka, keď reálne vzrástla o 3,7 %. Dynamika rastu reálnej produktivity práce predstihla rast reálnej mzdy o 0,4 percentuálneho bodu.

Jednotkové náklady práce v roku 2008 medziročne vzrástli o 5,3 %, kým medziročná inflácia (HICP) dosiahla 3,9 %. V porovnaní s rokom 2007 tak zaznamenali zrýchlenie o 4,7 percentuálneho bodu. Dôvodom takéhoto vývoja je najmä rýchlejší rast nominálnych kompenzácií na zamestnanca (v porovnaní s rokom 2007 vzrástli o 0,2 percentuálneho bodu na 9,0 %), čo sa pri pomalšom raste reálnej produktivity práce (v porovnaní s predchádzajúcim rokom poklesla o 4,6 percentuálneho bodu na 3,5 %) prejaví v rýchlejšom raste jednotkových nákladov práce.

2.1.4 FINANČNÉ HOSPODÁRENIE

Podľa predbežných údajov Štatistického úradu SR vytvorili nefinančné a finančné korporácie v roku 2008 zisk v objeme 268,6 mld. Sk (8,9 mld. €).

Vytvorený zisk bol v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2007 nižší o 18,2 %, čo súviselo s nižšou tvorbou zisku v nefinančných korporáciách o 7,4 % a dosiahnutou stratou vo finančných korporáciách na úrovni 17,1 mld. Sk (0,6 mld. €).

Nižšia tvorba zisku nefinančných korporácií súvisela v rozhodujúcej miere s jeho poklesom v priemyselnej výrobe, v odvetviach dopravy, skladovania, pôšt a telekomunikácií, hotelov, reštaurácií a ostatných spoločenských, sociálnych a osobných služieb. V odvetviach veľkoobchodu, maloobchodu, predaja motorových vozidiel, pohonných látok, stavebníctva, nehnuteľností, prenájmu, obchodných činností, poľnohospodárstva a školstva, naopak, zisk rástol.

Finančné korporácie dosiahli v roku 2008 stratu 17,1 mld. Sk (0,6 mld. €). Na ich zhoršenom finančnom hospodárení sa podieľal slabší hospodársky výsledok poisťovacích korporácií a penzijných fondov, strata ostatných finančných sprostredkovateľov a NBS. Komerčné finančné inštitúcie zaznamenali v roku 2008 zisk 21,4 mld. Sk (0,7 mld. €).

2.2 PLATOBNÁ BILANCIA

2.2.1 Bežný účet

V roku 2008 dosiahol bežný účet platobnej bilancie deficit 132,2 mld. Sk (4,4 mld. €) a oproti minulému roku sa zvýšil o 33,4 mld. Sk (1,1 mld. €). Hlavným faktorom medziročného nárastu deficitu bežného účtu bol zhoršený vývoj bilancie služieb a bilancie bežných transferov. Naopak, lepšie ako v roku 2007 sa vyvíjala bilancia výnosov a takmer nezmenený zostal deficit obchodnej bilancie. Podiel deficitu bežného účtu na HDP

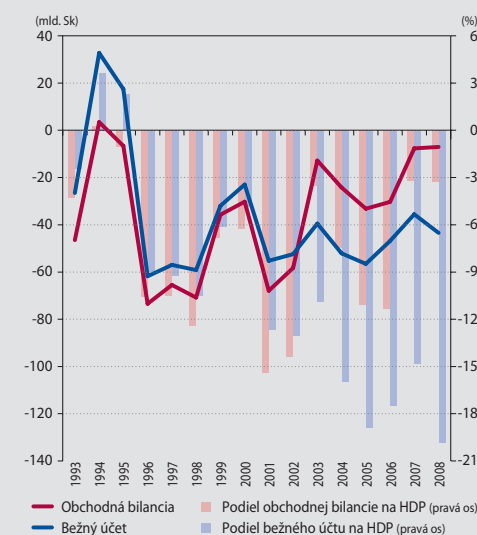
Tabuľka 9 Výsledky finančného hospodárenia (mld. Sk, bežné ceny)

Hospodársky výsledok (pred zdanením)	2006		2007		2008		Index 2008/2007
	mld. Sk	mld. EUR	mld. Sk	mld. EUR	mld. Sk	mld. EUR	
Nefinančné a finančné korporácie spolu	268,4	9,0	328,0	10,9	268,6	8,9	81,9
z toho:							
Nefinančné korporácie	280,4	9,3	308,6	10,2	285,7	9,5	92,6
Finančné korporácie	-12,0	-0,4	19,4	0,6	-17,1	-0,6	-
v tom: NBS	-45,1	-1,5	-19,5	-0,6	-37,0	-1,3	-
Finančné korporácie bez NBS	33,2	1,1	38,8	1,2	19,9	0,6	51,2

Zdroj: ŠÚ SR a NBS.

Graf 21 Vývoj bežného účtu a obchodnej bilancie v rokoch 1993 – 2008 (%)

Zdroj: NBS.

v bežných cenách dosiahol 6,5%, pri medziročnom zvýšení o 1,2 percentuálneho bodu (podiel salda bežného účtu bez dividend a reinvestovaného zisku bol záporný vo výške 1,4%, zatiaľ čo v roku 2007 dosiahol prebytok 1,5%). Podiel deficitu obchodnej bilancie na HDP v roku 2008 poklesol na 1,1% (v roku 2007 bola hodnota tohto ukazovateľa na úrovni 1,2%).

Obchodná bilancia zaznamenala pasívne saldo vo výške 21,5 mld. Sk (0,7 mld. €), čo bola takmer

rovnaká úroveň ako v roku 2007. Rast vývozu, ako aj dovozu sa v porovnaní s minulým rokom výrazne spomalil, čo bolo do značnej miery ovplyvnené vývojom kurzu koruny, keďže dynamiky vývozu a dovozu v eurách boli viac ako dvojnásobné (v amerických dolároch takmer trojnásobné).

Podľa predbežných údajov Štatistického úradu SR sa v roku 2008 vyviezol tovar v hodnote 1 492,6 mld. Sk (49,5 mld. €), čo bolo o 5,1% (v amerických dolároch 21,6%, v eurách 13,4%) viac ako v roku 2007.

Za dvanásť mesiacov roku 2008 v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka vzrástol najvýraznejšie vývoz strojov (televíznych prijímačov) a dopravných zariadení (osobných automobilov), ktorých prírastok sa však v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2007 znížil približne na štvrtinu. Nižší prírastok bol ovplyvnený tak medziročne nižším vývozom chemických výrobkov (najmä nižší vývoz plastov), ako aj nižším prírastkom vývozu polotovarov (vyšší prírastok vývozu železa a ocele bol významne kompenzovaný medziročne nižším vývozom hliníka a výrobkov z neho). Iba mierny pokles medziročného prírastku vývozu bol zaznamenaný v skupine hotových výrobkov, kde rástol najmä vývoz obuvi a hračiek. Vyšší vývoz surovín bol spôsobený najmä vyšším vývozom spracovaných ropných olejov, pričom časť nárastu vývozu bola ovplyvnená cenovým vývojom.

Tabuľka 10 Bežný účet platobnej bilancie

	Rok 2008		Rok 2007	
	mld. Sk	mld. EUR	mld. Sk	mld. EUR
Obchodná bilancia	-21,5	-0,7	-21,4	-0,7
vývoz	1 492,6	49,5	1 420,7	47,2
dovoz	1 514,1	50,3	1 442,1	47,9
Bilancia služieb	-14,7	-0,5	13,1	0,4
Bilancia výnosov	-69,1	-2,3	-79,4	-2,6
z toho: výnosy z investícií	-108,0	-3,6	-114,1	-3,8
z toho: reinvestovaný zisk	-16,8	-0,6	-23,3	-0,8
Bežné transfery	-26,9	-0,9	-11,1	-0,4
Bežný účet spolu	-132,2	-4,4	-98,8	-3,3
Podiel bežného účtu na HDP v %	-6,5		-5,3	
Podiel bežného účtu (bez dividend a reinvestovaného zisku) na HDP v %	-1,4		1,5	

Zdroj: NBS, ŠÚ SR (HDP).

Tabuľka 11 Medziročná zmena vývozu SR a jeho jednotlivých segmentov a príspevky týchto segmentov k zmene vývozu

	Medziročná zmena				Príspevok k medziročnej zmene	
	Január – December				Január – December	
	2008		2007		2008	2007
	mld. Sk	mld. EUR	mld. Sk	mld. EUR	p. b.	p. b.
Suroviny	11,6	0,4	-5,2	-0,2	0,8	-0,4
Chemické výrobky a polotovary	4,8	0,2	15,4	0,5	0,3	1,3
z toho: Chemické výrobky	-4,0	-0,1	1,7	0,06	-0,3	0,1
Polotovary	8,7	0,3	13,7	0,5	0,6	1,1
Stroje a dopravné zariadenia	46,3	1,5	168,0	5,6	3,3	13,6
z toho: Stroje	59,2	2,0	72,5	2,4	4,2	5,9
Dopravné zariadenia	-12,8	-0,4	95,5	3,2	-0,9	7,7
Hotové výrobky	9,1	0,3	9,7	0,3	0,6	0,8
Vývoz spolu	71,8	2,4	187,9	6,2	5,1	15,2

Zdroj: NBS.

Tabuľka 12 Medziročná zmena dovozu SR a jeho jednotlivých segmentov a príspevky týchto segmentov k zmene dovozu

	Medziročná zmena				Príspevok k medziročnej zmene	
	Január – December				Január – December	
	2008		2007		2008	2007
	mld. Sk	mld. EUR	mld. Sk	mld. EUR	p. b.	p. b.
Suroviny	42,1	1,4	-14,5	-0,5	2,9	-1,1
Chemické výrobky a polotovary	6,1	0,2	32,7	1,1	0,4	2,5
z toho: Chemické výrobky	-0,7	-0,02	7,5	0,3	-0,1	0,6
Polotovary	6,8	0,2	25,2	0,8	0,5	1,9
Stroje a dopravné zariadenia	-9,5	-0,3	91,1	3,0	-0,7	7,0
z toho: Stroje	1,9	0,06	56,0	1,8	0,1	4,3
Dopravné zariadenia	-11,4	-0,4	35,1	1,2	-0,8	2,7
Hotové výrobky	33,2	1,1	24,7	0,8	2,3	1,9
z toho: Poľnohospodárske a priemyselné výrobky	13,2	0,4	20,6	0,7	0,9	1,6
Osobné autá	12,5	0,4	7,1	0,2	0,9	0,5
Strojárske a elektrotechnické spotrebné výrobky	7,5	0,2	-3,0	-0,1	0,5	-0,2
Dovoz spolu	71,9	2,4	134,0	4,4	5,0	10,2

Zdroj: NBS.

V roku 2008 predstavoval objem dovezeného tovaru 1 514,1 mld. Sk (50,2 mld. €) a jeho medziročný rast 5,0% (v amerických dolároch 21,6%, v eurách 13,3%).

Najvyšší medziročný nárast dovozu bol zaznamenaný v skupine surovín, kde tvoril viac ako 58% celkového prírastku dovozu. Táto skutočnosť bola do značnej miery spôsobená medzi-

MENOVÝ VÝVOJ

ročne vyššou cenou ropy a plynu, čo sa prejavilo najmä nárastom dovozu týchto dvoch komodít. Výrazne vyšší dovoz bol zaznamenaný aj pri dovoze čierneho uhlia a spracovaných ropných olejov. Vyšší rast dovozu ako v minulom roku bol zaznamenaný v skupine hotových výrobkov, kde vzrástol najmä dovoz strojárnských a elektrotechnických výrobkov (spotrebná elektronika), osobných automobilov a v menšej miere tiež priemyselných výrobkov (hračky, lieky, obuv). V rámci hotových výrobkov bol nižší prírastok zaznamenaný v dovoze poľnohospodárskych výrobkov (tabak). Medziročný prírastok dovozu v skupine chemických výrobkov a polotovarov tiež podporil medziročný rast celkového dovozu, avšak jeho prírastok v porovnaní s rokom 2007 poklesol o viac ako 80 %. Vyšší dovoz polotovarov bol sústredený do zvýšeného dovozu železa a ocele a výrobkov zo železa a ocele. V skupine chemických výrobkov sa nárast dovozu prejavil najviac pri dovoze plastov. Na rozdiel od ostatných skupín tovarov, v ktorých dovoz medziročne vzrástol, dovoz tovarov v skupine strojov a dopravných zariadení, naopak, v porovnaní s rokom 2007 poklesol. Nižší dovoz bol spôsobený medziročným poklesom dovozu podskupiny dopravných zariadení (časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel), ktorý bol dôsledkom nižšieho vývozu osobných automobilov najmä v poslednom štvrtroku.

V obchode so službami bol v roku 2008 vytvorený deficit 14,7 mld. Sk (0,5 mld. €, medziročné zhoršenie o 27,8 mld. Sk, t. j. 0,9 mld. €). Na zmene prebytku na deficit bilancie služieb sa podieľali najmä „iné služby spolu“ a v menšej miere tiež služby cestovného ruchu a dopravné služby. Bilancia „iných služieb spolu“ (služby spojov, stavebné služby, poisťovacie služby, finančné služby, prenájom, služby výpočtovej techniky, reklama, obchodné služby, technické služby a pod.) bola rovnako ako v predchádzajúcich rokoch deficitná, avšak jej deficit sa medziročne prehĺbil o 24,5 mld. Sk (0,8 mld. €). Hlavnými príčinami vyššieho deficitu bilancie „iných služieb spolu“ bol najmä výraznejší nárast platieb (pri súčasnom poklese príjmov) za poskytované finančné služby a služby v ostatných činnostiach (najmä sprostredkovateľské služby a nižšie príjmy za služby v oblasti kultúry). Negatívny dopad na celkové saldo mali aj stavebné služby a služby spojov, kde bol rast príjmov prevýšený rastom výdavkov, a právne, účtovné a poradenské služby, v ktorých bol rast výdavkov sprevádzaný poklesom príjmov. Medziročné zhoršenie bilancie služieb cestovného ruchu bolo spôsobené výraznejším rastom výdavkov slovenských rezidentov na služby súvisiace s cestovným ruchom, ktorý prevýšil nárast príjmov za poskytované služby cestovného ruchu. Medziročný pokles prebytku dopravných

Tabuľka 13 Bilancia služieb

	Rok 2008		Rok 2007	
	mld. Sk	mld. EUR	mld. Sk	mld. EUR
Doprava	9,7	0,3	10,2	0,4
Cestovný ruch	9,2	0,3	12,0	0,4
Iné služby spolu	-33,6	-1,1	-9,1	-0,3
Bilancia služieb	-14,7	-0,5	13,1	0,4

Zdroj: NBS.

Tabuľka 14 Bilancia výnosov

	Rok 2008		Rok 2007	
	mld. Sk	mld. EUR	mld. Sk	mld. EUR
Kompenzácia pracovníkov	38,9	1,3	34,7	1,2
Priame investície	-94,2	-3,1	-109,2	-3,6
z toho: reinvestovaný zisk	-16,8	-0,6	-23,3	-0,8
Portfóliové a ostatné investície	-13,8	-0,5	-4,9	-0,2
Bilancia výnosov	-69,1	-2,3	-79,4	-2,6

Zdroj: NBS.

Tabuľka 15 Bilancia bežných transferov				
	Rok 2008		Rok 2007	
	mld. Sk	mld. EUR	mld. Sk	mld. EUR
Vláda	-5,2	-0,2	0,5	0,02
Ostatné	-21,7	-0,7	-11,6	-0,4
Bilancia bežných transferov	-26,9	-0,9	-11,1	-0,4

Zdroj: NBS.

služieb bol spôsobený najmä rastom platieb za poskytnuté služby osobnej leteckej dopravy pri súčasnom poklese príjmov za poskytovanie týchto služieb. Pokles prebytku bol čiastočne spomaľovaný vyššími príjmami z tranzitu ropy a zemného plynu o 2,6 mld. Sk (0,1 mld. €).

V roku 2008 skončila bilancia výnosov deficitom 69,1 mld. Sk (2,3 mld. €). Oproti rovnakému obdobiu minulého roka to predstavovalo zlepšenie o 10,3 mld. Sk (0,3 mld. €), keď medziročný nárast inkás o 14,5 mld. Sk (0,5 mld. €) bol sprevádzaný miernejším nárastom platieb o 4,3 mld. Sk (0,1 mld. €). Hlavným faktorom poklesu deficitu bol nižší odhad ziskovosti zahraničných investorov, ktorý sa prejavil v nižšej výplate dividend zahraničným investorom (o 10,6 mld. Sk, t. j. o 0,4 mld. €) a v nižšom odhade zisku vyplateného zahraničným investorom, ktorý bol reinvestovaný v SR. V rámci celkovej bilancie výnosov bol pokles deficitu podporený nárastom príjmov slovenských občanov v zahraničí, ktorý podporil nárast prebytku kompenzácií pracovníkov.

Bežné transfery vytvorili v roku 2008 deficit 26,9 mld. Sk (0,9 mld. €). Hlavnou príčinou medziročného zhoršenia salda o 15,8 mld. Sk (0,5 mld. €) bol vývoj v bilancii súkromných transferov, kde rast výdavkov výrazne prevýšil nárast príjmov. Najvýraznejšie rástli platby za podpory, kaucie a exekúcie právnických osôb a platby daní z dôchodkov a majetku. Bilancia vládnych transferov zaznamenala taktiež zhoršenie (nárast platieb do rozpočtu EÚ bol sprevádzaný poklesom príjmov z eurofondov).

2.2.2 KAPITÁLOVÝ A FINANČNÝ ÚČET PLATOBNEJ BILANCIE

Kapitálový a finančný účet skončil prebytkom 176,8 mld. Sk (5,9 mld. €), čo predstavovalo v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka pokles o 8,9 mld. Sk (0,3 mld. €). Zmenila sa aj

štruktúra prílevu finančných tokov. V roku 2007 sa prejavil najmä prílev krátkodobého kapitálu do bankového sektora. V roku 2008 rozhodujúcu úlohu v príleve kapitálu zohrávali priame a portfóliové investície, ktoré boli sprevádzané výrazne nižším medziročným prílevom krátkodobého kapitálu. Z pohľadu financovania deficitu bežného účtu platobnej bilancie sa tak štruktúra kapitálového a finančného účtu platobnej bilancie v porovnaní s minulým rokom zlepšila, pričom celý deficit bol krytý prílevom iných ako krátkodobých zdrojov.

Kapitálový účet platobnej bilancie dosiahol v roku 2008 prebytok 24,3 mld. Sk (0,8 mld. €). Medziročný nárast prebytku o 13,0 mld. Sk (0,4 mld. €), bol výrazne podporený zvýšeným prílevom zdrojov z eurofondov, pričom prílev zdrojov z eurofondov vo forme kapitálových transferov výrazne prevýšil pokles zdrojov vo forme bežných transferov.

Saldo priamych zahraničných investícií zaznamenalo za január až december 2008 prílev zdrojov vo výške 63,7 mld. Sk (2,1 mld. €), čo v porovnaní s rokom 2007 predstavuje pokles o 7,5 mld. Sk (0,3 mld. €). Medziročná zmena salda priamych investícií bola ovplyvnená najmä nižším odhadom reinvestovaného zisku, ktorý zahraniční investori reinvestovali v ekonomike a nižším prílevom zdrojov vo forme ostatného kapitálu. Celkový pokles prílevu zdrojov bol v rámci aktív zmierňovaný nižším záujmom rezidentov o investovanie v zahraničí vo forme priamych zahraničných investícií (prílev vo forme majetkovej účasti a ostatného kapitálu).

Čistý prílev prostriedkov v oblasti portfóliových investícií dosiahol 47,5 mld. Sk (1,6 mld. €), zatiaľ čo v minulom roku bol zaznamenaný čistý odlev 16,2 mld. Sk (0,5 mld. €). Medziročná zmena odlevu na prílev bola na strane aktív ovplyvnená poklesom záujmu slovenských rezidentov o ma-

M E N O V Ý V Ý V O J

Tabuľka 16 Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie

	Rok 2008		Rok 2007	
	mld. Sk	mld. EUR	mld. Sk	mld. EUR
Kapitálový účet	24,3	0,8	11,3	0,4
Priame investície	63,7	2,1	71,2	2,4
SR v zahraničí	-5,6	-0,2	-9,5	-0,3
z toho: majetková účasť v zahraničí	-4,6	-0,2	-6,0	-0,2
reinvestovaný zisk	-1,2	-0,04	-1,2	-0,04
V SR	69,3	2,3	80,7	2,7
z toho: majetková účasť v SR	27,7	0,9	27,4	0,9
z toho: neprivatizačné PZI	27,7	0,9	27,4	0,9
reinvestovaný zisk	18,0	0,6	24,5	0,8
Portfóliové investície a finančné deriváty	47,5	1,6	-16,2	-0,5
SR v zahraničí	4,9	0,2	-19,7	-0,7
V SR	42,6	1,4	3,5	0,1
Ostatné dlhodobé investície	4,7	0,2	19,0	0,6
Aktíva	-13,6	-0,5	-6,4	-0,2
Pasíva	18,3	0,6	25,4	0,8
Krátkodobé investície	36,6	1,2	100,4	3,3
Aktíva	-3,4	-0,1	-29,3	-1,0
Pasíva	40,0	1,3	129,7	4,3
Kapitálový a finančný účet spolu	176,8	5,9	185,7	6,2

Zdroj: NBS.

Tabuľka 17 Prílev kapitálu v rámci ostatných investícií v členení podľa sektorov

	Január – December 2008		Január – December 2007		Medziročná zmena	
	mld. Sk	mld. EUR	mld. Sk	mld. EUR	mld. Sk	mld. EUR
Banky	54,7	1,8	88,4	2,9	-33,7	-1,1
Podniky	-14,8	-0,5	36,1	1,2	-50,9	-1,7
Vláda a NBS	1,4	0,05	-5,2	-0,2	6,6	0,2
Spolu	41,3	1,4	119,3	4,1	-78,0	-2,6

Zdroj: NBS.

jetkové aj dlžobné zahraničné cenné papiere. Na strane pasív medziročne vyšší prílev vyplynul z nárastu záujmu zahraničných investorov o emitované obligácie.

V položke ostatné investície bol v roku 2008 zaznamenaný prílev zdrojov vo výške 41,3 mld. Sk (1,4 mld. €), zatiaľ čo v rovnakom období minulého roka bol zaznamenaný prílev 119,4 mld. Sk (3,9 mld. €). Takmer celá medziročná zmena súvisela s vývojom v podnikovom a bankovom sektore. V podnikovom sektore vyplynul odlev

najmä zo splácania dovozných záväzkov, ktoré bolo sprevádzané zvýšením vkladov na účtoch v zahraničí. Nižší prílev zdrojov v bankovom sektore vyplynul zo skutočnosti, že prílev zdrojov z finančných úverov bol prevýšený medziročným poklesom krátkodobých vkladov nerezidentov na účtoch slovenských bánk. Medziročný pokles krátkodobých vkladov na účtoch bánk bol do značnej miery ovplyvnený stabilizáciou výmenného kurzu, kým v roku 2007 bol výrazný prílev zapríčinený očakávaniami investorov ohľadne apreciácie slovenskej koruny.

2.2.3 DEVÍZOVÉ REZERVY

Devízové rezervy NBS ku koncu roka 2008 dosiahli hodnotu 18,8 mld. USD (13,4 mld. €). Od začiatku roka tak poklesli o 0,1 mld. USD. Celkové devízové rezervy Národnej banky Slovenska boli v priebehu roka ovplyvňované viacerými faktormi. Rozhodujúcim faktorom pozitívne ovplyvňujúcim oblasť príjmov boli príjmy súvisiace s výnosmi z depozitov a cenných papierov v portfóliu NBS. Oblasť výdavkov bola determinovaná najmä splátkami dlhovej služby vlády a výdavkami vyplývajúcimi z platieb v rámci zahraničného platobného styku pre klientov NBS. Schodok bilancie príjmov a výdavkov v roku 2008 (-0,2 mld. USD) bol mierne kompenzovaný pozitívnymi kurzovými rozdielmi (0,04 mld. USD), ktoré vznikli z dôvodu posilnenia eura voči americkému doláru na svetových finančných trhoch.

Príjmovú časť devízových rezerv v roku 2008 determinovali nasledovné faktory:

- výnosy z depozitov a cenných papierov v portfóliu NBS vo výške 0,4 mld. USD,
- príjmy z titulu čerpania nových úverov vlády vo výške 0,1 mld. USD.

Stranu výdavkov devízových rezerv v roku 2008 ovplyvnili:

- splátky dlhovej služby vlády vo výške 0,5 mld. USD, z čoho splátky úrokov vládnych eurobondov emitovaných v predchádzajúcich rokoch predstavovali 0,3 mld. USD,
- ostatné výdavky NBS vo výške 0,3 mld. USD, ako rozdiel medzi príjmami a platbami v rámci zahraničného platobného styku pre klientov NBS.

Devízové rezervy NBS ku koncu roka 2008 postačovali na pokrytie 2,7-násobku priemerného mesačného dovozu tovarov a služieb do Slovenskej republiky za rok 2008. Pomer devízových rezerv k objemu platieb za tovary a služby, vykazovaných bankovou štatistikou, predstavoval 3,5-násobok priemerného mesačného dovozu tovarov a služieb do SR za rok 2008.

Devízové rezervy obchodných bánk ku koncu roka 2008 dosiahli výšku 3,9 mld. USD (2,8 mld. €). Stav devízových rezerv celého bankového sektora vrátane NBS bol k ultimu roka 22,7 mld. USD (16,1 mld. €).

2.2.4 ZAHRANIČNÁ ZADLŽENOSŤ SR

Celkový hrubý zahraničný dlh ku koncu decembra 2008 dosiahol 52,5 mld. USD, resp. 37,3 mld. €, čo predstavuje medziročný nárast o 8,2 mld. USD, resp. o 7,1 mld. €. Celkový dlhodobý zahraničný dlh medziročne vzrástol o 4,7 mld. USD, pri náraste celkového krátkodobého zahraničného dlhu o 3,5 mld. USD. Na náraste zahraničného dlhu SR sa v priebehu roka 2008 významnou mierou podieľal vývoj kurzu eura voči americkému doláru.

V celkovom dlhodobom zahraničnom dlhu zahraničné pasíva vlády a NBS medziročne vzrástli o 0,8 mld. USD. Nárast sa týkal zvýšeného záujmu o nákup štátnych korunových dlhopisov. Dlhodobý zahraničný dlh komerčného sektora vzrástol o 3,9 mld. USD, pričom zahraničný dlh komerčných bánk vzrástol o 1,2 mld. USD (z toho nárast o 1,0 mld. USD sa týkal dlhopisov a zmeniek) a zahraničné pasíva podnikateľských subjektov zaznamenali nárast o 2,7 mld. USD (z čoho nárast o 2,6 mld. USD predstavovali pôžičky).

V rámci krátkodobého zahraničného dlhu bol vykázaný nárast krátkodobých zahraničných pasív komerčných bánk o 3,2 mld. USD (na čom sa rozhodujúcou mierou podieľali pôžičky, hotovosť a vklady) pri náraste zahraničného dlhu podnikateľských subjektov o 0,3 mld. USD.

Celkový hrubý zahraničný dlh na obyvateľa SR ku koncu decembra 2008 dosiahol 9 764 USD, ku koncu decembra 2007 to bolo 8 237 USD. Podiel celkového krátkodobého zahraničného dlhu na celkovom hrubom zahraničnom dlhu SR k ultimu decembra 2008 bol na úrovni 51,6% (ku koncu decembra 2007 na úrovni 53,3%), čím medziročne klesol o 1,7 percentuálneho bodu.

Čistá zahraničná zadlženosť, vypočítaná ako rozdiel hrubej zahraničnej zadlženosti vo výške 52,5 mld. USD (pasíva NBS a vlády, pasíva komerčných bánk a pasíva podnikovej sféry – bez majetkovej účasti) a zahraničných aktív vo výške 40,0 mld. USD (devízové rezervy NBS, zahraničné aktíva komerčných bánk, zahraničné aktíva podnikovej sféry – bez majetkovej účasti) dosiahla ku koncu decembra 2008 dlžnícku pozíciu 12,5 mld. USD, pričom medziročne vzrástla o 5,2 mld. USD.

Podiel celkovej hrubej zahraničnej zadlženosti SR k vytvorenému HDP v bežných cenách bol

Tabuľka 18 Zahraničný dlh SR

	mld. USD		mld. EUR	
	31. 12. 2007	31. 12. 2008	31. 12. 2007	31. 12. 2008
Celkový zahraničný dlh SR	44,3	52,5	30,1	37,3
Dlhodobý zahraničný dlh	20,7	25,4	14,1	18,0
Vláda a NBS ¹⁾	9,5	10,3	6,5	7,3
Komerčné banky	2,2	3,3	1,5	2,4
Podnikateľské subjekty	9,1	11,8	6,2	8,4
Krátkodobý zahraničný dlh	23,6	27,1	16,1	19,2
Vláda a NBS	0,0	0,0	0,0	0,0
Komerčné banky	12,1	15,3	8,2	10,9
Podnikateľské subjekty	11,5	11,8	7,8	8,4
Zahraničné aktíva	37,0	40,0	25,2	28,4
Čistá zahraničná zadlženosť	7,3	12,5	5,0	8,9
Kurz SKK/USD a SKK/EUR	22,870	21,385	33,603	30,126
Kurz USD/EUR	-	-	1,469	1,409

Zdroj: NBS.

1) Vrátane vládnych agentúr a obcí.

Poznámka: V dôsledku zaokrúhľovania súčty nemusia súhlasiť.

31. decembra 2008 podľa predbežných údajov 55,4 %, čo oproti roku 2007 predstavoval nárast o 0,7 percentuálneho bodu.

2.2.5 NOMINÁLNY A REÁLNY EFEKTÍVNY VÝMENNÝ

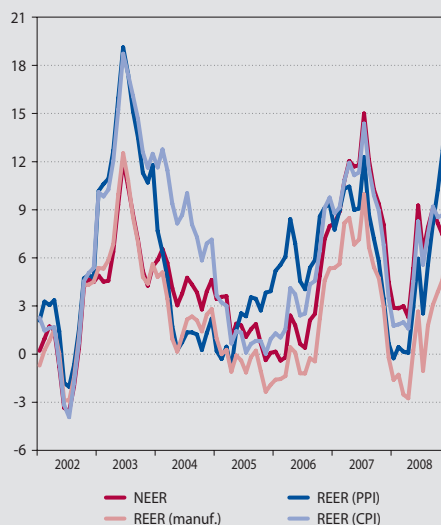
KURZ SLOVENSKEJ KORUNY

Priemerná medziročná apreciácia nominálneho efektívneho výmenného kurzu slovenskej koruny (NEER) sa v roku 2008 oproti predchádzajúcemu roku spomalila z 10,2 % na 6,3 %. Najväčšou mierou k zhodnoteniu indexu NEER prispelo posilnenie koruny voči euru vo výške 4,4 percentuálneho bodu nasledované príspevkami zhodnotenia domácej meny voči ruskému rublu vo výške 0,9 percentuálneho bodu, libe šterlingov vo výške 0,6 percentuálneho bodu a americkému doláru vo výške 0,4 percentuálneho bodu. Apreciáciu NEER tlmilo oslabenie slovenskej meny voči českej korune s príspevkom -0,5 percentuálneho bodu.

Pomalšie nominálne posilňovanie slovenskej koruny v roku 2008 sa prejavilo aj v nižšej apreciácii reálneho efektívneho výmenného kurzu (REER). Priemerná medziročná apreciácia indexu REER definovaného na báze spotrebiteľských cien sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom spomalila o 3,8 percentuálneho bodu na 6,0 %. V prípade indexu REER definovaného na báze cien

priemyselných výrobcov došlo k poklesu zhodnocovania o 2,3 percentuálneho bodu na 5,5 %. Apreciácia indexu REER definovaného na báze cien produktov priemyselnej výroby sa spomalila o 4,5 percentuálneho bodu a v priemere za

Graf 22 Vývoj indexov NEER a REER
(16 obchodných partnerov)
(medziročná zmena v %)

Zdroj: NBS.

Poznámka: + zhodnotenie, - znehodnotenie indexov.

rok 2008 dosiahla 1,4 %. Pomalšia apreciácia jednotlivých indexov reálneho efektívneho kurzu v porovnaní s nominálnym efektívnym kurzom bola dôsledkom nižšej inflácie v slovenskej ekonomike v porovnaní s váženým priemerom relevantných zahraničných obchodných partnerov.

2.3 VEREJNÝ SEKTOR

Sektor verejnej správy hospodáril v roku 2008 s deficitom na úrovni 2,2 % HDP. V porovnaní so schváleným schodkom na úrovni 2,3 % HDP bol dosiahnutý výsledok mierne priaznivejší.

Na lepší výsledok mal pozitívny vplyv predovšetkým lepší vývoj hospodárenia v Sociálnej poisťovni. Pozitívny vývoj súvisel najmä s výrazne vyšším výberom poistného oproti rozpočtu. Popri Sociálnej poisťovni k priaznivejšiemu výsledku verejnej správy prispel vyšší prebytok hospodárenia v štátnych fondoch, najmä vďaka neplánovanému kapitálovému príjmu z predaja emisných kvót v Environmentálnom fonde a zníženiu rozpočtovaného deficitu vyšších územných celkov. Príspevok štátneho rozpočtu k pozitívnejšiemu výsledku hospodárenia verejnej správy nebol významný. Výrazne negatívny dopad na hospodárenie verejnej správy malo hospodárenie vo Fonde národného majetku SR, ktorý významne prekročil svoj rozpočtovaný schodok v dôsledku prebratia rizikových záruk a zníženia príjmov z dividend. Hospodárenie verejnej správy bolo negatívne ovplyvnené aj odpustením nedobytých pohľadávok štátnym rozpočtom. Čerpanie prostriedkov z fondov Európskej únie v roku 2008 dosiahlo 70 % rozpočtovanej úrovne.

Podiel hrubého dlhu verejnej správy v roku 2008 dosiahol 27,6 % HDP a v porovnaní s rozpočtovanou úrovňou 31 % HDP bol nižší.

Parametre schodku a dlhu verejnej správy neprekročili v roku 2008 referenčné úrovne stanovené pre členské štáty Európskej únie.

2.4 MENOVÝ VÝVOJ

2.4.1 Menové agregáty

Menový agregát M3 dosiahol ku koncu roka 2008 objem 1 135,3 mld. Sk (37,7 mld. €), keď sa zvýšil o 52,5 mld. Sk, resp. 1,7 mld. € (v roku 2007 nárast

o 124,4 mld. Sk, t. j. 4,1 mld. €). Jeho medziročná dynamika sa postupne spomaľovala počas celého roka z 12,9 % v decembri 2007 až na 4,9 % ku koncu roka 2008. Na strane komponentov peňažnej zásoby prispeli k spomaľovaniu rastu peňažnej zásoby najmä obeživo a v prvom polroku aj vklady a prijaté úvery splatné na požiadanie. Vklady a prijaté úvery s dohodnutou lehotou splatnosti do 2 rokov rástli najmä ku koncu roka v súvislosti so zavedením novej meny. Spomaľovanie rastu menej likvidných vkladov bolo odrazom vývoja vkladov v sektore nefinančných spoločností, zatiaľ čo dynamika vkladov domácností počas roka stagnovala. Na strane protipoložiek M3 pokračoval klesajúci trend rastu pohľadávok PFI voči súkromnému sektoru, avšak najmä ku koncu roka s výrazne spomalenou dynamikou, ktorá sa po viac ako troch rokoch znížila vo 4. štvrtroku 2008 pod úroveň 20 %.

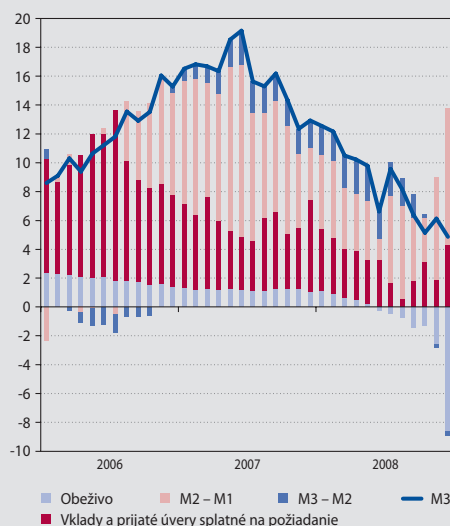
Hlavné komponenty M3

Vývoj vkladov a prijatých úverov splatných na požiadanie bol determinovaný tak vkladmi v sektore domácností, ktoré vykazovali rastúci trend počas prvého polroka a neskôr ich objem stagnoval, ako aj vkladmi v sektore nefinančných spoločností. Najlikvidnejšie vklady podnikov zaznamenali spomalenie rastu a pokles objemu takmer počas celého obdobia. Mierny nárast bol zaznamenaný v decembri 2008, ktorý však súvisel so zavedením eura. Počas celého roka dochádzalo k presunu prostriedkov nefinančných spoločností medzi vkladmi splatnými na požiadanie a vkladmi s dohodnutou lehotou splatnosti do 2 rokov. Obeživo zaznamenalo postupný pokles objemu súvisiaci s prípravou na zavedenie novej meny. Postupné sťahovanie slovenských korún z obehu sa premietlo aj do spomaľovania dynamiky obeživa, ktorá ku koncu roka dosiahla -66,0 %. Tento vývoj sa premietol aj do negatívnych príspevkov k rastu peňažnej zásoby.

Kým príspevok menej likvidných zložiek peňažnej zásoby ($M2 - M1$) k celkovej dynamike rastu M3 sa počas prvého polroka 2008 mierne znižoval, v druhom polroku a najmä ku koncu roka 2008 sa tento klesajúci trend otočil. Súviselo to, najmä vo 4. štvrtroku 2008, s vývojom vkladov domácností (vplyvom poklesu obeživa kvôli blížiacemu sa prechodu na euro). Kým v prvom polroku 2008 sa prírastok nástrojov obchodovateľných na trhu ($M3 - M2$) k rastu peňažnej zásoby postupne zvyšoval, v druhom polroku

Graf 23 Príspevky jednotlivých komponentov M3 k jej medziročnej dynamike (p. b.)

Zdroj: NBS.

najmä vplyvom výrazného odlevu zdrojov z podielových listov podielových fondov peňažného trhu (PFPT) v októbri sa značne zredukoval, resp. vo 4. štvrťroku 2008 bol už záporný. Vplyvom prehĺbenia svetovej finančnej krízy a prepadu akciových trhov v septembri prudko poklesol záujem o investovanie prostriedkov do všetkých kategórií podielových listov OPF. Prírastok (M3 – M2) sa medziročne znížil približne o 21,0 mld. Sk (0,7 mld. €).

Pohľadávky peňažných finančných inštitúcií voči súkromnému sektoru

Pohľadávky PFI voči súkromnému sektoru (bez cenných papierov) dosiahli ku koncu roka 2008 objem 887,5 mld. Sk (29,5 mld. €) a oproti koncu predchádzajúceho roka vzrástli o 117,6 mld. Sk (3,9 mld. €). K rastu úverov prispievali najmä úvery domácnostiam a v prvej polovici roka aj úvery nefinančným spoločnostiam. Dynamika úverov domácnostiam stagnovala hlavne začiatkom

Tabuľka 19 Vývoj hlavných komponentov menového agregátu M3 a jeho protipoložiek

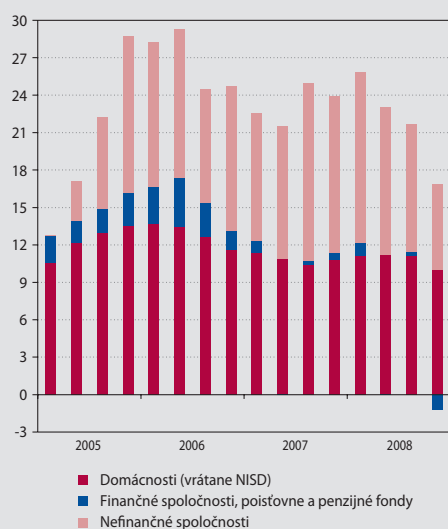
	Zmena za rok ¹⁾				Ročná dynamika ¹⁾		Stav	
	2007		2008		2007	2008	k 31.12.2008	
	mld. Sk	mld. EUR	mld. Sk	mld. EUR	(%)	(%)	mld. Sk	mld. EUR
Obeživo	10,5	0,4	-93,5	-3,1	8,0	-66,0	48,2	1,6
Vklady a prijaté úvery splatné na požiadanie	61,3	2,0	46,8	1,6	14,4	9,7	527,7	17,5
M1	71,9	2,4	-46,7	-1,6	12,9	-7,5	575,9	19,1
Vklady a prijaté úvery s dohodnutou splatnosťou do 2 rokov	36,9	1,2	103,4	3,4	10,7	27,0	486,1	16,1
M2	106,9	3,5	56,0	1,9	11,7	5,5	1 071,0	35,6
Menový agregát M3	124,4	4,1	52,5	1,7	12,9	4,9	1 135,3	37,7
Protipoložky M3								
Pohľadávky PFI a cenné papiere	151,2	5,0	131,3	4,36	16,9	12,5	1 178,2	39,1
z toho: verejná správa	6,9	0,2	10,6	0,4	3,1	3,5	272,3	9,0
ostatní rezidenti	144,3	4,8	120,7	4,0	23,6	15,5	905,9	30,0
Čisté zahraničné aktíva	6,2	0,2	-81,8	-2,7	-0,7	-33,1	180,4	6,0
Dlhodobé finančné pasíva (bez kapitálu a rezerv)	19,3	0,6	9,4	0,3	15,7	6,7	151,3	5,0
Ostatné čisté položky (vrátane kapitálu a rezerv) ²⁾	-13,8	-0,5	12,5	0,4	25,9	-3,7	-72,0	-2,4

Zdroj: NBS.

1) Vzhľadom na to, že menové agregáty a protipoložky k menovému agregátu M3 sa v metodike ECB nezostavujú k 1. januáru daného roka, za počiatočnú úroveň roka sa v tabuľke a v ďalšom texte považuje vykázaný stav k 31. decembru predchádzajúceho roka.

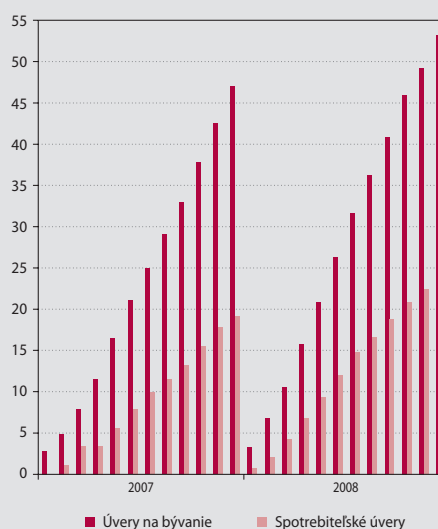
2) Ostatné čisté položky vrátane vkladov ústrednej štátnej správy. Pritom platí bilančná rovnosť M3 = pohľadávky voči verejnej správe + pohľadávky voči ostatným rezidentom + čisté zahraničné aktíva – dlhodobé finančné pasíva + ostatné čisté položky.

Graf 24 Príspevky k medziročnému rastu pohľadávok PFI voči súkromnému sektoru (p. b.)

Zdroj: NBS.

Graf 25 Prírastky úverov domácnostiam od začiatku roka (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

roka, v druhom polroku už vykázala spomaľovanie až na 25,5 % v decembri 2008 (v decembri 2007 28,5 %). Pohľadávky PFI voči nefinančným spoločnostiam zaznamenali výraznejšie spomaľovanie rastu od 2. štvrťroka, keď ku koncu roka medziročne vzrástli o 13,1 % (v decembri 2007 o 24,1 %).

Pohľadávky PFI voči domácnostiam

Obdobne ako počas predchádzajúceho roka, aj v roku 2008 domácnosti využívali úverové zdroje predovšetkým na dlhodobé investície. Z hľadiska účelovej štruktúry pohľadávok domácnostiam zaznamenali najvyšší prírastok, 53,2 mld. Sk (1,8 mld. €), úvery na bývanie¹, pričom k medziročnej miere rastu pohľadávok voči domácnostiam prispeli 17,5 percentuálneho bodu. Spotrebiteľské a ostatné úvery zaznamenali absolútny medziročný prírastok vyšší ako v minulom roku (23,0 mld. Sk, t. j. 0,8 mld. €). Ich príspevok k dynamike rastu úverov domácnostiam bol počas väčšiny roka stabilný, v poslednom štvrťroku však zaznamenal mierne zníženie na 7,1 percentuálneho bodu. Spotrebiteľské a ostatné úvery predstavovali jeden zo zdrojov rastu konečnej spotreby domácností. Ich podiel na konečnej spotrebe domácností sa zvyšoval a od konca predchádzajúceho roka vzrástol o 1,1 percentuálneho bodu, keď dosiahol 10,8 % (v roku 2007 taktiež nárast o 1,1 percentuálneho bodu na

9,7 %). V porovnaní s eurozónou a ostatnými krajinami V4 je však najnižší.

Rast pohľadávok peňažných finančných inštitúcií voči domácnostiam bol sprevádzaný rastom zadĺženosti (vyjadrenej podielom pohľadávok PFI voči domácnostiam na HDP), ktorá vzrástla medziročne o 2,3 percentuálneho bodu a ku koncu roka dosiahla 18,8 %. Podobný vývoj súvisiaci s procesom reálnej konverencie zaznamenávajú aj ďalšie nové členské krajiny, pričom v porovnaní s eurozónou (53,2 % v decembri 2008) je zadĺženosť domácností v uvedených krajinách výrazne nižšia.

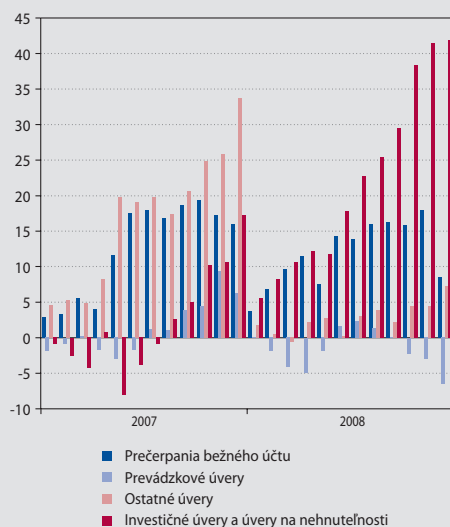
Pohľadávky PFI voči nefinančným spoločnostiam

Prírastok pohľadávok voči nefinančným spoločnostiam sa z hľadiska účelu sústredil hlavne do investičných úverov a úverov na nehnuteľnosti (prírastok o 38,2 mld. Sk, t. j. 1,3 mld. €), ktorých prírastok sa postupne zvyšoval hlavne v druhej polovici roka. Prečerpania bežných účtov a ostatné úvery zaznamenali taktiež mierny nárast v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Naopak, prevádzkové úvery klesali najmä koncom roka. Z hľadiska časovej štruktúry sa na raste pohľadávok PFI voči nefinančným spoločnostiam podieľali hlavne dlhodobé úvery nad 5 rokov, pri ktorých bolo zaznamenané mierne zrýchľovanie

¹ Pohľadávky voči domácnostiam (vrátane neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam) sa z hľadiska účelu členia na úvery na bývanie, spotrebiteľské úvery a ostatné úvery.

Graf 26 Prírastky úverov nefinančným spoločnostiam od začiatku roka (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

medziročnej dynamiky rastu. Najvýraznejšie svoj rast spomalili krátkodobé úvery do 1 roka, ktorých tempo rastu sa znížilo o 25,7 percentuálneho bodu na 4,3 %.

Vývoj investovania do otvorených podielových fondov (OPF)

Negatívne dopady svetovej finančnej krízy a prepád akciových trhov sa prejavili predovšetkým vo 4. štvrtroku 2008 v nepriaznivých výsledkoch väčšiny kategórií podielových fondov. V roku 2008 všetky kategórie OPF v SR denominované v slovenských korunách aj v cudzej mene spolu dosiahli záporné čisté predaje 30,5 mld. Sk (1,0 mld. €)², čo oproti roku 2007 predstavovalo odlev zdrojov v objeme 53,6 mld. Sk (1,8 mld. €).

Záporné čisté predaje za rok 2008 vykázali fondy peňažného trhu vo výške 15,2 mld. Sk

(0,5 mld. €) a ostatné kategórie fondov (z toho predovšetkým dlhopisové fondy, fondy fondov, zmiešané fondy a akciové fondy) spolu dosiahli záporné čisté predaje 15,3 mld. Sk, (0,5 mld. €). Jediné kladné čisté predaje vo výške 2,4 mld. Sk (0,08 mld. €) mali iné (najmä zaistené) fondy.

2.4.2 POHLADÁVKY LÍZINGOVÝCH A FAKTORINGOVÝCH SPOLOČNOSTÍ A SPOLOČNOSTÍ SPLÁTKOVÉHO FINANCOVANIA

Objem pohľadávok lízingových a faktoringových spoločností a spoločností splátkového financovania voči súkromnému sektoru sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšil o 22,6 mld. Sk (0,8 mld. €) a ku koncu roka 2008 dosiahol 146,7 mld. Sk (4,9 mld. €). Ich dynamika rastu sa počas roka postupne spomaľovala a k ich rastu o 18,2 % prispeli hlavne ostatné pohľadávky³.

Z hľadiska jednotlivých sektorov vzrástli najvýraznejšie pohľadávky voči nefinančným spoločnostiam (pohľadávky z finančného lízingu a pohľadávky z predaja na splátky a z poskytnutých spotrebiteľských úverov). V sektore domácností dochádzalo k miernemu spomaľovaniu dynamiky rastu pohľadávok lízingových a faktoringových spoločností a spoločností splátkového financovania na 14,9 % ku koncu roka, keď ich objem dosiahol 40,7 mld. Sk (1,4 mld. €).

2.4.3 ÚROKOVÉ MIERY

Klientske úrokové sadzby

Klientske úrokové sadzby boli v roku 2008 charakterizované relatívne stabilným vývojom. Koncom roka však ECB a následne aj NBS pristúpila k trojnásobnému zníženiu kľúčových sadzieb (kumulatívne o 1,75 percentuálneho bodu). Tento vývoj sa mierne prejavil aj v úrokových sadzbách na medzibankovom trhu. Do konca roka 2008 sa však nestihol pokles kľúčových sadzieb prejavíť v plnom rozsahu aj v trhových

2 Skutočnosť, že údaje Slovenskej asociácie správcovkých spoločností (SASS) z pravidelných týždenných štatistík a údaje jednotlivých správcovkých OPF (www.openiazoch.zoznam.sk) sú niekedy za rôzne obdobia (SASS vystavuje dáta vždy k piatku, ale niektorí jej členovia k štvrtku), ako aj rôzne vykazované počty podielových fondov spôsobujú rozdielnu výšku mesačných aj kumulatívnych čistých predajov. Zlučovanie podielových fondov a ich koncoročná konverzia na euro priniesla jednak významný pokles počtu podielových fondov (z približne 550 na 460), ako aj výrazný pokles počtu fondov v cudzej mene, resp. rast počtu fondov v domácej mene euro.

3 Pohľadávky lízingových a faktoringových spoločností a spoločností splátkového financovania voči súkromnému sektoru sa z hľadiska účelu členia na pohľadávky z finančného lízingu a ostatné pohľadávky. Z ostatných pohľadávok sa ďalej vyčleňujú len pohľadávky z predaja na splátky a poskytnutých spotrebiteľských úverov.

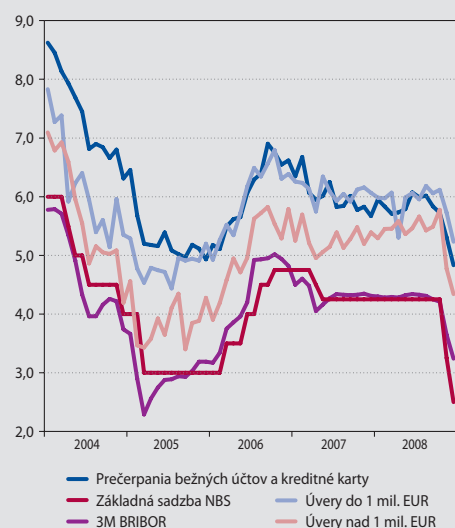
Tabuľka 20 Kumulatívne čisté predaje podielových listov otvorených podielových fondov

	2007		2008	
	mld. Sk	mld. EUR	mld. Sk	mld. EUR
Podielové listy OPF v SR ¹⁾	23,1	0,8	-30,5	-1,0
Podielové listy OPF iných ako peňažného trhu	9,1	0,3	-15,3	-0,5
Podielové listy OPF peňažného trhu	14,0	0,5	-15,2	-0,5

Zdroj: Výpočty NBS z údajov Slovenskej asociácie správcovkých spoločností (SASS).

1) Denominované v domácej mene (v slovenských korunách) a v cudzej mene spolu.

Graf 27 Vývoj úrokových sadzieb z úverov nefinančným spoločnostiam, 3M BRIBOR-u a základnej sadzby NBS (%)

Zdroj: NBS.

Graf 28 Vývoj úrokových sadzieb z poskytnutých úverov domácnostiam (%)

Zdroj: NBS.

sadzbách. Preto aj prenos do klientskych úrokových sadzieb bol iba veľmi mierny. S najväčšou intenzitou sa vývoj trhových sadzieb premietol do klientskych sadzieb z úverov nefinančným spoločnostiam a z vkladov nefinančných spoločností. Nepružná reakcia bola pri úveroch a vkladoch domácností.

Úrokové sadzby z úverov nefinančným spoločnostiam

Úročenie úverov nefinančným spoločnostiam zostalo takmer počas celého roka 2008 relatívne stabilné. Na konci roka úrokové sadzby odzrkadľovali pokles kľúčových trhových sadzieb. Znížili sa úrokové sadzby z úverov malým a stredným podnikom (do 1 mil. €) a tiež veľkým podnikom (nad 1 mil. €). Z hľadiska dĺžky fixácie úrokovvej sadzby poklesli predovšetkým krátkodobé sadzby, na druhej strane dlhodobé sadzby mali počas druhej polovice roka viac-menej rastúcu tendenciu. Spôsobila to zmena vnímania rizika koncom roka v dôsledku rozšírenia problémov na finančných trhoch, keď úrokové sadzby z úverov na bežnú činnosť (prečerpania bežných účtov a prevádzkové úvery) reagovali s väčšou intenzitou na zníženie trhových sadzieb, kým reakcia úrokových mier z dlhodobých úverov (najmä investičných úverov a úverov na nehnuteľnosti) bola nepružná. Vývoj na finančných trhoch sa tiež premietol do nižších objemov novoposkyt-

nutých úverov nefinančným spoločnostiam na konci roka.

Úrokové sadzby z úverov domácnostiam

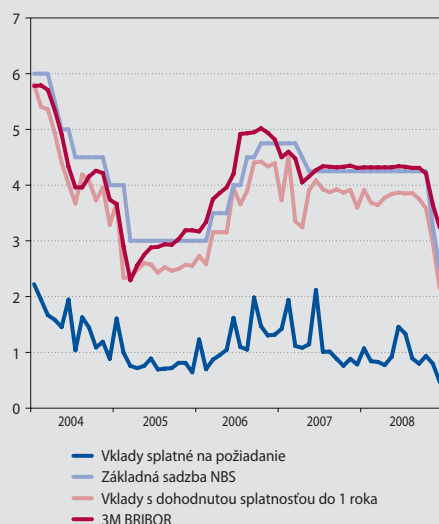
Úrokové sadzby z úverov domácnostiam nereagovali na pokles kľúčových a trhových sadzieb z konca roka. Úrokové sadzby z úverov domácnostiam boli charakterizované počas roka prevažne rastúcou tendenciou. Výnimkou boli iba úrokové miery z prečerpaní bežných účtov, ktoré sú najvyššie úročeným typom úveru. Úročenie úverov na nehnuteľnosti sa zvyšovalo takmer počas celého roka. Bolo to najmä pri hypotekárnych úveroch a v menšom rozsahu aj pri iných úveroch na nehnuteľnosti. Na druhej strane sa mierne znížilo úročenie úverov stavebných sporiteľní, ktorých produkty nie sú naviazané vo veľkom rozsahu na finančný trh. Úrokové miery zo spotrebiteľských úverov mali mierne klesajúci trend počas prvého polroka, v ďalšom období sa však výraznejšie zvýšili. Vývoj úročenia pri oboch druhoch úverov odzrkadľoval vyššie trhové sadzby na medzibankovom trhu v eurozóne oproti sadzbám na medzibankovom trhu na Slovensku.

Úrokové miery z vkladov nefinančných spoločností

Úrokové sadzby z vkladov nefinančných spoločností zaznamenali s výnimkou posledných dvoch mesiacov stabilný vývoj. Mierne volatilnejší vý-

Graf 29 Vývoj úrokových sadzieb z vkladov nefinančných spoločností (%)

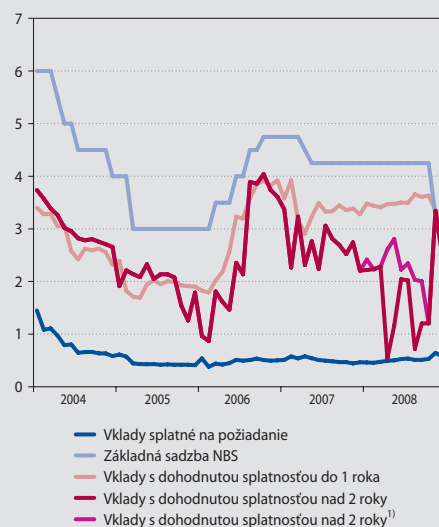
Zdroj: NBS.

voj úročenia vkladov splatných na požiadanie bol dôsledkom likviditnej situácie na medzibankovom trhu v posledných dňoch jednotlivých mesiacov, a tým relatívne veľkým výkyvom pri najkratších sadzbách. Počas prvých troch štvrtí rokov boli úrokové sadzby z vkladov s dohodnutou splatnosťou stabilné a relatívne vysoko úročené, v ďalšom priebehu roka sa však výraznejšie znížili, čo odrážalo posun trhových sadzieb na nižšie úrovne.

Úrokové miery z vkladov domácností

Na rozdiel od úrokových sadzieb z vkladov nefinančných spoločností, úročenie vkladov domác-

Graf 30 Vývoj úrokových sadzieb z vkladov domácností (%)

Zdroj: NBS.

1) Očistené o štruktúrované vklady, nakoľko pri týchto vkladoch banky vykazujú veľmi nízke úrokové sadzby, pretože nevedia určiť budúce zhodnotenie vkladu.

ností nereagovalo na vývoj na medzibankovom trhu. Bolo to najmä v dôsledku marketingových akcií spojených so získavaním klientov pri zmene meny na euro. Banky v rámci konkurenčného boja ponúkali relatívne vysoké zhodnotenia pri viazaných vkladoch. Preto sa úrokové sadzby z vkladov domácností výraznejšie nemenili. Mierne rastúci trend vykázali úrokové miery z vkladov s dohodnutou splatnosťou do 1 roka. Na druhej strane úročenie dlhodobějších vkladov sa v priebehu roka znižovalo.

OPERÁCIE NBS NA MENOVÉ ÚČELY, DEVÍZOVÉ OPERÁCIE A INVESTIČNÉ AKTIVITY PRI SPRÁVE DEVÍZOVÝCH REZERV

3 OPERÁCIE NBS NA MENOVÉ ÚČELY, DEVÍZOVÉ OPERÁCIE A INVESTIČNÉ AKTIVITY PRI SPRÁVE DEVÍZOVÝCH REZERV

3.1 OPERÁCIE MENOVEJ POLITIKY

Rok 2008 bol pre NBS posledným rokom, v ktorom pokračovala v autonómnom výkone menovej politiky prostredníctvom nezmenených nástrojov. Základným parametrom menovej politiky v strednodobom časovom horizonte bolo stanovenie cieľovej hodnoty pre vývoj inflácie definované ako inflačné ciele v podmienkach ERM II. Hlavný nástroj NBS vo vzťahu k tomuto strednodobému cieľu predstavovali kľúčové úrokové sadzby, menovite limitná úroková sadzba pre dvojtyždňové repo tendre a úrokové sadzby pre jednodňové refinančné a sterilizačné obchody. Národná banka Slovenska uskutočňovala menovú politiku prostredníctvom základného rámca nástrojov, ktoré tvorili operácie s bankami a pobočkami zahraničných bánk. Konkrétne to boli obchody na voľnom trhu vrátane emisie krátkodobých cenných papierov a jednodňových operácií.

LIKVIDITA BANKOVÉHO SEKTORA

Bankový sektor disponoval výrazným prebytkom likvidity desiaty rok v poradí. Priemerná denná hodnota umiestnená bankami v sterilizačných operáciách v NBS v roku 2008 predstavovala 377,5 mld. Sk (12,5 mld. €), pričom v porovnaní s rokom 2007 stúpala o 17,2 mld. Sk (0,6 mld. €). V porovnaní so sterilizáciou 371,6 mld. Sk (12,3 mld. €) zo začiatku roka 2008 bol najvyšší sterilizovaný objem zaznamenaný v mesiaci november, a to v sume 386,7 mld. Sk (12,8 mld. €). Dôvodom navýšenia celkového objemu sterilizácie bolo najmä zníženie obeživa v súvislosti s plánovaným zavedením eura na Slovensku.

Hlavné operácie menovej politiky

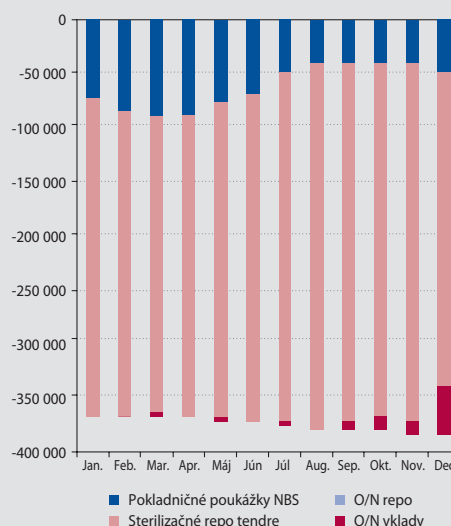
Majoritný podiel na operáciách na voľnom trhu naďalej tvorili štandardné sterilizačné repo tendre, ktoré sa vykonávali raz týždenne a ich dĺžka splatnosti bola dva týždne. Prostredníctvom tohto nástroja sa absorbovalo v priemere 81 % voľnej likvidity, pričom jeho najvyšší podiel bol zaznamenaný v auguste (88 %) a najnižší v marci

(74%). Počas roka sa uskutočnilo 54 sterilizačných repo tendrov a NBS vo všetkých prípadoch akceptovala celý dopyt. Dosiahnutá priemerná úroková sadzba sa vo všetkých prípadoch rovnala aktuálnej limitnej úrokovej sadzbe NBS pre dvojtyždňové repo tendre, keďže bankový sektor neočakával žiadne zmeny v nastavení menovej politiky. Až do októbra 2008 Banková rada NBS ponechala kľúčovú úrokovú sadzbu na dvojtyždňové repo tendre na nezmenenej úrovni 4,25 %. Na októbrovom zasadnutí rozhodla o znížení o 0,5 percentuálneho bodu, pokračovala v novembri znížením o 0,5 percentuálneho bodu a v decembri znížením o 0,75 percentuálneho bodu. Týmto postupným uvoľňovaním menovej politiky sa dosiahlo zosúladienie kľúčovej sadzby NBS pre dvojtyždňové sterilizačné tendre na úroveň kľúčovej sadzby ECB pre jednotýždňové refinančné tendre.

Dlhodobejšie operácie menovej politiky

Aj v priebehu roka 2008 využívala NBS doplnkový menový nástroj, ktorým boli pravidelné auk-

Graf 31 Vývoj jednotlivých foriem obchodov na voľnom trhu (mesačné priemery, mil. Sk)

Zdroj: NBS.

OPERÁCIE NBS

cie pokladničných poukážok NBS (PP NBS). Celkovo sa uskutočnilo 13 aukcií. Prvých 10 aukcií malo štandardnú 84-dňovú splatnosť a splatnosť posledných 3 aukcií prispôsobila NBS potrebám trhu z dôvodu prechodu na euro. Splatnosť poslednej aukcie PP NBS bola v druhej polovici januára 2009. Podiel prostriedkov absorbovaných prostredníctvom tohto trojmesačného nástroja dosahoval počas roka v priemere 17 %. Záujem o PP NBS však postupne klesal s rastom preferencie krátkodobejšej formy sterilizácie zo strany bánk s blížiacim sa koncom roka. V prvej polovici roka 2008 tvoril ich podiel na sterilizačnej pozícii okolo 20 %, pričom koncom roka už NBS absorbovala prostredníctvom tohto nástroja len 11 %, keďže banky si presúvali prostriedky z PP NBS do dvojtyždňových repo tendrov a jednoduchých vkladov.

Automatické menové operácie

Na dorovnávanie svojej aktuálnej likviditnej pozície využívali banky automatické jednoduchové operácie, ktoré sa uskutočňovali vo forme úložiek v NBS pri prebytku peňažných prostriedkov, resp. v podobe repo obchodov v prípade ich nedostatku. Obidve formy sa uskutočňovali štandardne s jednoduchovou splatnosťou. K intenzívnejšiemu využívaniu týchto operácií dochádzalo predovšetkým ku koncu mesiaca, osobitne v posledný deň. Vzhľadom na skutočnosť, že sa bankový sektor systémovo nachádzal v prebytku likvidity a výkon menovej politiky mal sterilizačný charakter, tento prevládal aj pri automatických operáciách, hoci banky využili aj čerpanie jednoduchového úveru. Počas roka sa jednoduchové vklady na sterilizačnej pozícii podieľali približne 1 %. V decembri stúpol ich podiel na 11 % odrážajúc záujem bánk o operácie s čo najkratšou splatnosťou v súvislosti s blížiacim sa zavedením eura. Na zabezpečenie plynulosti platobného styku banky využívali čerpanie vnútrodeného úveru, ktorý však nemal žiadne menové efekty.

Povinné minimálne rezervy

NBS uplatňuje systém povinných minimálnych rezerv (PMR) voči bankám, pobočkám zahraničných bánk, stavebným sporiteľniam a inštitúciám elektronických peňazí. V roku 2008 podliehalo systému povinných minimálnych rezerv 26 finančných inštitúcií, pričom jedna z nich začala plniť PMR až v priebehu roka 2008. Sadzba na tvorbu PMR bola vo výške 2 % zo základne na tvorbu PMR. Základňu tvorili primárne vklady

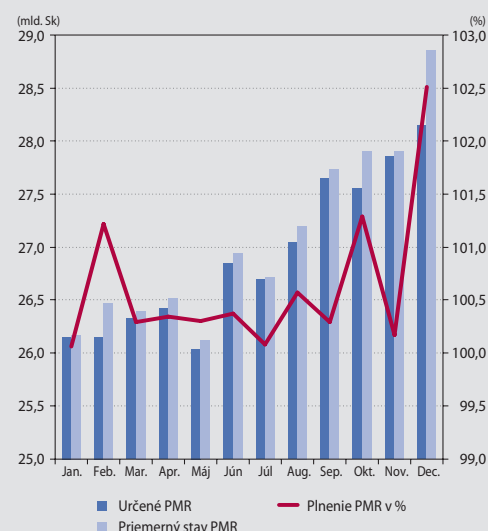
a emitované dlhové cenné papiere finančných inštitúcií bez ohľadu na dobu splatnosti, okrem hypotekárnych záložných listov. Oproti roku 2007 vzrástla základňa na tvorbu PMR o 7,65 %. V dôsledku toho hodnota určených PMR vzrástla z 26,1 mld. Sk (866,36 mil. €) v januári na 28,2 mld. Sk (936,07 mil. €) v decembri 2008.

Tým, že NBS uplatňuje tento priamy menový nástroj, ovplyvňuje likviditu celého bankového sektora a zároveň udržiava minimálnu likviditu finančných inštitúcií patriacich do systému PMR s ohľadom na potreby bezhotovostného platobného styku.

Do konca roka 2008 uplatňovala NBS vlastný systém tvorby a dodržiavania PMR, ktorý sa v niektorých detailoch líšil od toho, ktorý je uplatňovaný v Eurosysteme. V roku 2008 NBS pripravila aj nové pravidlá tvorby PMR tak, aby po vstupe Slovenska do eurozóny boli harmonizované s pravidlami platnými v Eurosysteme. V druhej polovici roka 2008 NBS oboznámila všetky finančné inštitúcie pôsobiace v SR a podliehajúce tvorbe PMR s novými pravidlami, podľa ktorých začali postupovať od 1. januára 2009, tzn. už v prebiehajúcej decembrovo-januárovej perióde Eurosystemu.

Zmeny sa dotkli hlavne časovej štruktúry základne na tvorbu PMR, ktorú tvoria len primárne

Graf 32 Plnenie povinných minimálnych rezerv v roku 2008

Zdroj: NBS.

vklady a emitované dlhové cenné papiere finančných inštitúcií s dobou splatnosti do dvoch rokov vrátane zníženia o jednorazovú hodnotu 100 tis. €, čím hodnota určených PMR klesla o 18,8% oproti hodnote určovanej v roku 2008. Zmeny sa týkali dĺžky periód na dodržanie určených PMR, ktorá je vopred daná určeným kalendárom a výšky úrokovej sadzby na ich úročenie.

RIADENIE RIZÍK

Systém riadenia rizík, ktorý NBS zaviedla v roku 2005, sa uplatňoval i v priebehu roka 2008. Zahŕňal hodnotenie zmluvných strán NBS pre operácie menovej politiky a výber, hodnotenie a oceňovanie aktív pre operácie menovej politiky vrátane uplatňovania oceňovacej zrážky. V roku 2008 NBS akceptovala v operáciách menovej politiky ako kolaterál alebo ako predmet priamych obchodov všetky štátne cenné papiere (ŠD a ŠPP) a krátkodobé cenné papiere emitované NBS (PP NBS). Vzhľadom na prevažujúcu nadbytočnú likviditu v bankovom sektore boli používané najmä PP NBS. V novembri 2008 NBS, vzhľadom na možný vplyv finančnej krízy na riadenie likvidity bankového sektora, rozhodla o použití hypotekárnych záložných listov ako ďalšieho druhu akceptovateľných aktív na zabezpečenie prípadných refinančných operácií s NBS.

V priebehu druhého polroka 2008 sa NBS v súvislosti s plánovaným vstupom SR do eurozóny intenzívne pripravovala na uplatňovanie princípov určených na kontrolu rizika, ktoré sú harmonizované v podmienkach Eurosystému. Tieto princípy sú odlišné od tých, ktoré NBS uplatňovala do konca roka 2008. Napríklad štruktúra dlhových aktív akceptovateľných v operáciách menovej politiky Eurosystému je výrazne širšia. Okrem dlhových aktív evidovaných a obchodovaných v SR

môžu byť zmluvnými stranami používané aj dlhové aktíva z ostatných krajín eurozóny vrátane vybraných dlhových aktív z krajín G10, ktorých akceptovateľnosť bola potvrdená zverejnením na internetovej stránke ECB. Z hľadiska druhov sa akceptovateľnými môžu stať napríklad neštátne bankové i nebankové dlhové aktíva a tiež aktíva vo forme úverových pohľadávok bánk voči nefinančným inštitúciám.

NBS v priebehu roka 2008 usporiadala niekoľko pracovných rokovaní s bankami, na ktorých boli prezentované a diskutované pravidlá a postupy platné pri vykonávaní menovej politiky Eurosystému v podmienkach SR. Na konci decembra 2008 NBS vykonala hodnotenie akceptovateľnosti aktív evidovaných a obchodovaných v SR, ktoré sa od 1. januára 2009 stali súčasťou databázy akceptovateľných aktív Eurosystému. Zároveň NBS pripravila postupy na ich denný monitoring a pravidelnú aktualizáciu v súčinnosti s ECB.

NBS vykonávala do konca roka 2008 prevažne teoretické oceňovanie akceptovateľných aktív, a to na základe benchmarkovej krivky NBS a referenčných úrokových sadzieb BRIBOR. Trhové ceny používala v prípadoch obchodovania daných aktív na Burze cenných papierov v Bratislave. Aktuálne ceny denne zverejňovala v obchodno-informačnom systéme Reuters. Vstupom SR do eurozóny sa aj tento mechanizmus čiastočne zmenil. Bude potrebné dosiahnuť jednotnú trhovou alebo teoretickú cenu pre každé individuálne aktívum používané v menových operáciách Eurosystému.

NBS v priebehu roka 2008 dokončovala implementáciu nového integrovaného informačného

Tabuľka 21 Štruktúra akceptovateľných aktív SR k 31. decembru 2008

Dlhové aktíva	Počet emisií	Hodnota emisií v mld. Sk	Hodnota emisií v mld. EUR
Štátne dlhopisy	20	373,6	12,4
Štátne pokladničné poukážky	1	45,2	1,5
Hypotekárne záložné listy	83	51,2	1,7
Neštátne dlhopisy	10	6,0	0,2
Pokladničné poukážky NBS ¹⁾	2	54,2	1,8
Spolu	116	530,2	17,6

Zdroj: NBS.

¹⁾ Len do 20.1.2009.

Poznámka: Podľa metodiky Eurosystému.

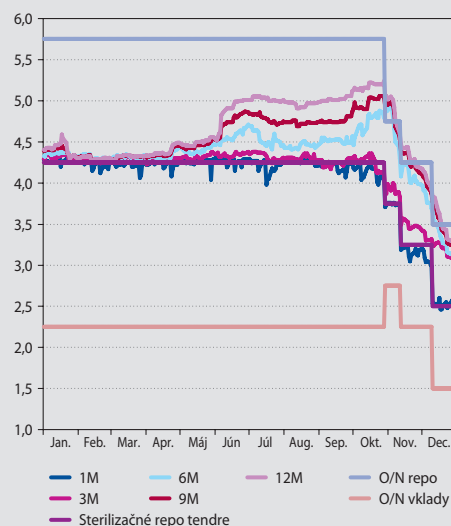
systému pre celú oblasť postupov Eurosystemu na vykonávanie operácií menovej politiky a na správu devízových rezerv. Súčasťou informačného systému je aj automatizovaná komunikácia s takými externými systémami, ako sú Burza cenných papierov v Bratislave, Centrálny depozitár cenných papierov SR, platobný systém TARGET2-SK, ECB alebo iné NCB eurozóny a, samozrejme, komunikácia so zmluvnými stranami NBS a Eurosystemu využívajúc formu swiftových správ.

Vývoj na slovenskom peňažnom trhu

Úrokové sadzby domáceho peňažného trhu boli počas roka 2008 najmä pod vplyvom sadzieb v eurozóne. Počas prvých piatich mesiacov roku 2008 bol ich vývoj relatívne stabilný. V júni 2008 boli sadzby depozitov na domacom trhu ovplyvnené rozhodnutím ECB o zvýšení kľúčových sadzieb, čo sa prejavilo ich nárastom z úrovni približne 4,35 % na 4,75 %. V nasledujúcom štvrtroku boli domáce sadzby bez podstatných zmien. Od začiatku októbra sa na výraznom poklese trhových sadzieb v eurozóne podpísali zníženia kľúčových úrokových sadzieb ECB. Vývoj sadzieb v eurozóne a následné zníženia kľúčových sadzieb NBS možno považovať za podstatný faktor výrazného poklesu domácich trhových sadzieb z úrovni približne 4,85 % až pod 3,00 %, pričom tieto sadzby zotrvali nad úrovňou eurozóny až do konca roka 2008.

Očakávania ako hlavný determinant vývoja dlhodobých úrokových sadzieb domáceho peňažného trhu sa vytvárali a boli ovplyvňované najmä aktuálnym a očakávaným ekonomickým vývojom, procesom plnenia konvergenčných kritérií na prijatie jednotnej meny a následným stanovením konverzného kurzu slovenskej koruny voči euru, nevynímajúc pritom pôsobenie NBS. Najcitlivejší indikátor zmien úrokových sadzieb – devízový trh, resp. kurz slovenskej koruny, nezabezpečoval sprostredkovaciu funkciu počas roka 2008 v takej miere ako v predchádzajúcich rokoch. Výrazné posilňovanie slovenskej koruny až do stanovenia nového pásma ERM II ku koncu mája 2008 sa neprejavilo na zmene, tzn. poklese dlhších domácich sadzieb. Tieto úrokové sadzby boli počas tohto obdobia najmä pod vplyvom vývoja sadzieb s príslušnými splatnosťami v eurozóne. V období po stanovení konverzného kurzu slovenskej koruny voči euru bol zaznamenaný stabilný vývoj devízového kurzu slovenskej koruny oproti euru, ktorý bol do určitej miery limito-

Graf 33 Vývoj úrokových sadzieb BRIBOR v roku 2008 (% p. a.)

Zdroj: NBS.

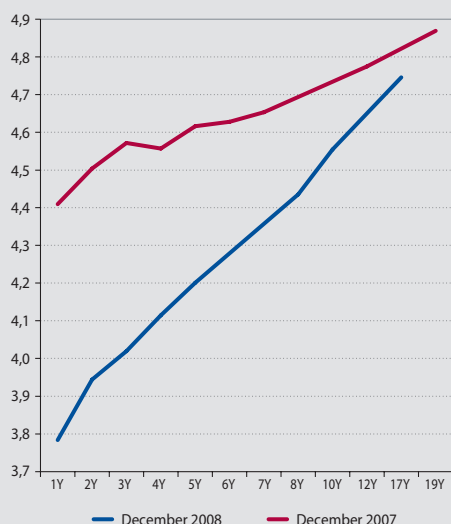
vaný konverzným kurzom a úrokovým diferencálom medzi domácimi sadzbami a sadzbami v eurozóne. Následný rast sadzieb, najmä v treťom štvrtroku, predstavoval úpravu domácich sadzieb na úroveň eurozóny ako proces postupnej konvergenzie v oblasti úrokových sadzieb.

BENCHMARKOVÁ VÝNOSOVÁ KRIVKA DLHOPISOV

NBS štruktúru benchmarkového portfólia priebežne sledovala a v spolupráci s bankami ju aktualizovala. Posledná aktualizácia benchmarkového portfólia cenných papierov v roku 2008 sa uskutočnila v septembri. Ku koncu roka 2008 sa v portfóliu nachádzali dlhopisy so splatnosťou od 1 do 5 rokov a tiež 8-, 10- a 17-ročné dlhopisy. Ceny sa tvorili denným spracovaním kotácií siedmich bánk aktívnych na trhu a zverejňovali na stránkach systému Reuters. Obdobne ako banky aj NBS využíva indikatívne ceny benchmarkovej krivky pri teoretickom oceňovaní finančných aktív.

Benchmarková krivka štátnych dlhopisov mala počas celého roka stúpajúci tvar. Počiatočný pokles výnosovej krivky bol korigovaný následnými nárastmi až do konca prvého polroka 2008. V ostatnom období výnosová krivka zaznamenal najmä niekoľkonásobným znižovaním kľúčových sadzieb NBS. Za ostatné faktory, ktoré sa podpísali na poklese domácej výnosovej krivky, mož-

Graf 34 Benchmarková výnosová krivka slovenských štátnych dlhopisov (% p. a.)

Zdroj: NBS.

no považovať pokles výnosovej krivky v eurozóne a zvýšený záujem účastníkov trhu investovať prebytok zdrojov navýšených prostredníctvom hotovostných vkladov domáceho obyvateľstva v súvislosti s prechodom na euro. Tento posledný faktor sa najvýraznejšie prejavil na stláčaní výnosov krátko- a strednodobých štátnych dlhopisov smerom nadol. V predchádzajúcom období sa vývoj slovenskej koruny voči euru do určitej miery premietol do vývoja výnosov štátnych dlhopisov na sekundárnom trhu. V roku 2008 však posilňovanie slovenskej koruny voči euru nemalo vplyv na pokles výnosov štátnych dlhopisov v takej miere, aká bola zaznamenaná v predchádzajúcom období.

3.2 DEVÍZOVÉ OPERÁCIE

Operácia na devízovom trhu

Kurz slovenskej koruny voči euru sa v priebehu roka 2008 zhodnotil o 10,4 % (z 33,603 SKK/EUR na 30,126 SKK/EUR). Priemerná úroveň výmenného kurzu bola 31,291 SKK/EUR, čo znamená zmenu oproti roku 2007 o 7,4 %. Kurz slovenskej koruny voči americkému doláru sa posilnil o 6,5 % (z 22,870 SKK/USD na 21,385 SKK/USD). Priemerná úroveň výmenného kurzu predstavovala hodnotu 21,346 SKK/USD (posilnenie oproti roku 2007 o 13,6 %). Oproti českej koruně sa slovenská koruna posilnila o 10,4 %.

V úvode roka sa slovenská koruna obchodovala na úrovni 33,600 SKK/EUR. Veľmi dobré makroekonomické ukazovatele (napr. HDP za 4. Q 2007 bol 14,3 %, 1. Q 2008 8,7 %) spolu s pozitívnymi vyjadreniami predstaviteľov európskych štruktúr začali vplývať aj na výmenný kurz slovenskej koruny a tá pokračovala v posilňovaní. Podobný vývoj na trhoch okolitých štátov (hlavne ostatných štátov V4) a špekulácie trhu o možnej revalvácii centrálnej parity dostali ku koncu apríla výmenný kurz slovenskej koruny voči euru na úroveň 32,500 SKK/EUR. Po dosiahnutí tejto úrovne špekulácie na ďalšie posilňovanie slovenskej koruny zosilneli, k čomu prispievali aj vyjadrenia slovenských predstaviteľov, keď opakovane uviedli, že si želajú čo najsilnejší konverzný kurz. Výmenný kurz výrazne posilňoval v máji s približovaním sa k dolnej hranici pásma ERM II (30,126 SKK/EUR). Po dohode ministrov financií krajín eurozóny, prezidenta ECB a ministrov financií a guvernérov centrálnych bánk Dánska, Estónska, Litvy, Lotyšska a Slovenska centrálna parita slovenskej koruny v ERM II revalvovala o 17,6472 %, s účinnosťou od 29. mája 2008. Koruna sa v daný deň posilnila na historické maximum 30,080 SKK/EUR, no trh prijal informáciu o zmene parity tak, že konverzný kurz sa nebude výrazne odlišovať od novej centrálnej parity, čo zdôraznili aj viacerí politickí predstavitelia.

Po zafixovaní konverzného kurzu nastal aj útlm obchodovania na pohotovostnom devízovom trhu. Výrazne sa znížil vplyv špekulatívnych obchodov, keďže volatilita slovenskej koruny sa znížila a kurz slovenskej koruny sa odvodzoval najmä od úrokových sadzieb na slovenskom a európskom peňažnom trhu. V prípade výraznejších odchýlok by totiž nastávala možnosť bezrizikovej arbitráže. Kurz koruny sa pohyboval v úzkom pásme do polovice októbra, no potom sa koruna oslabila k úrovni 30,800 SKK/EUR. Bolo to spôsobené hlavne motiváciou nakupovať eurá aj pri prípadnej strate z titulu blížiacej sa konvergenzie. Táto motivácia vychádzala z potreby zahraničných bánk mať okamžitý prístup k eurovej likvidite. Takisto slovenské banky mali v dôsledku vyčerpaných línií znížený záujem o predaj eur. Kurz na úrovni 30,800 SKK/EUR bol však už dostatočným motívom, aby banky využili arbitrážnu príležitosť a začali opäť nakupovať koruny. V novembri a decembri sa kurz koruny oproti euru už pohyboval v pásme, kde bola príležitosť na arbitráž nízka a s pribúdajú-

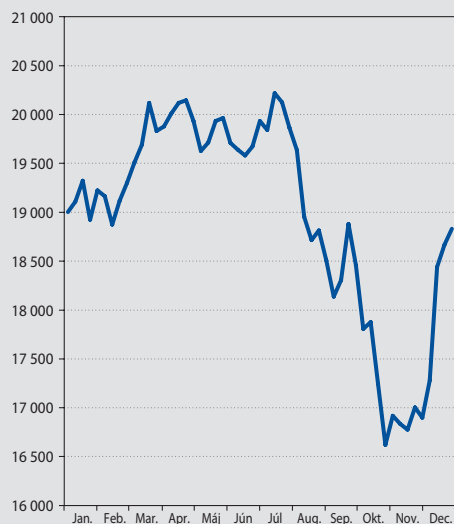

Graf 35 Vývoj kurzu slovenskej koruny voči euru a americkému doláru v roku 2008

Zdroj: NBS.

Graf 36 Devízové rezervy NBS (mil. USD)

Zdroj: NBS.

cim časom sa približoval ku konverznému kurzu 30,1260 SKK/EUR.

INVESTIČNÉ AKTIVITY PRI SPRÁVE DEVÍZOVÝCH REZERV

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2008 NBS pokračovala v uplatňovaní pravidiel schválených v investičnej stratégii NBS pri správe devízových rezerv z roku 2004. V priebehu roka bola v súvislosti s prechodom na euro schválená nová investičná stratégia, podľa ktorej sa do konca roka odpredávala dolárová časť devízových rezerv. Keďže počas roka 2008 NBS neuskutočnila žiadnu devízovú intervenciu, na celkovú výšku devízových rezerv mal hlavný vplyv vývoj výmen-

ného kurzu slovenskej koruny voči euru. Hodnota devízových aktív sa v zodpovedajúcich výmenných kurzoch a v trhových cenách mierne zvýšila z hodnoty 18,9 mld. USD na konci roka 2007 na hodnotu 18,8 mld. USD na konci roka 2008. Výšku devízových aktív vyjadrených v amerických dolároch ovplyvnil hlavne výmenný kurz eura voči doláru a takisto aj efektívnosť zhodnocovania devízových rezerv. Efektívnosť zhodnocovania devízových rezerv bola za eurové investičné portfólio 7,1 % a za dolárové investičné portfólio 5 %. Celkový výnos z devízových rezerv na základe merania výkonnosti jednotlivých portfólií dosiahol v roku 2008 približnú hodnotu 30,4 mld. Sk (1,0 mld. €).

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 4

DOHLAD NAD FINANČNÝM TRHOM

4 DOHĽAD NAD FINANČNÝM TRHOM¹

4.1 REGULÁCIA FINANČNÉHO TRHU NA ÚZEMÍ SR

Všeobecné pravidlá postupu pri dohľade nad finančným trhom v oblasti bankovníctva, kapitálového trhu, poisťovníctva a dôchodkového sporenia, ktorý vykonáva Národná banka Slovenska, sú stanovené zákonom č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tento zákon je účinný od 1. januára 2006 a Národná banka Slovenska ním získala kompetencie jednotného regulátora nad celým finančným trhom. Do 31. decembra 2005 uvedenú pôsobnosť vo vzťahu k sektoru poisťovníctva, kapitálového trhu a dôchodkového sporenia vykonával Úrad pre finančný trh.

Cieľom dohľadu nad finančným trhom, ktorý spadá do riadiacej pôsobnosti viceguvernéra Národnej banky Slovenska, je prispievať k stabilite finančného trhu ako celku, ako aj k jeho bezpečnému a zdravému fungovaniu. Na základe uvedeného útvar dohľadu nad finančným trhom uskutočňuje reguláciu finančného trhu, pričom vykonáva najmä tieto činnosti:

- normotvornú činnosť (pripravuje návrhy všeobecne záväzných právnych predpisov Národnej banky Slovenska v oblasti finančného trhu, najmä návrhy na ustanovenie pravidiel obozretného podnikania, pravidiel bezpečnej prevádzky a ďalších požiadaviek na podnikanie dohliadaných subjektov, spolupodieľa sa na príprave všeobecne záväzných právnych predpisov vydávaných ústrednými orgánmi štátnej správy, okrem toho vydáva aj metodické usmernenia a odporúčania pre dohliadané subjekty finančného trhu);
- povoľovaciú činnosť (vedie konania, rozhoduje v prvom stupni, vydáva povolenia, udeľuje súhlasy a predchádzajúce súhlasy, ukladá sankcie a opatrenia na nápravu);
- dohliadaciú činnosť (uskutočňuje dohľad na mieste a dohľad na diaľku v dohliadaných subjektoch finančného trhu);
- analytickú činnosť (pripravuje analýzy o finančnom trhu ako celku, ako aj o jeho samostatných finančných subjektoch).

Oddelenie ochrany klienta ako súčasť útvaru dohľadu nad finančným trhom (plniac úlohu ochrany klienta v zmysle zákona o NBS a zákona o dohľade) vybavuje podania klientov finančných inštitúcií, nad ktorými Národná banka Slovenska vykonáva dohľad na základe kompetencií vyplývajúcich z uvedených zákonov a z organizačného poriadku Národnej banky Slovenska.

Finančný trh tvoria štyri sektory – bankový sektor (hlavnými reprezentantmi sú predovšetkým banky a pobočky zahraničných bánk), kapitálový trh (hlavnými reprezentantmi sú predovšetkým obchodníci s cennými papiermi, správcovské spoločnosti, burza cenných papierov, centrálny depozitár cenných papierov, emitenti cenných papierov a sprostredkovatelia investičných služieb), sektor poisťovní (hlavnými reprezentantmi sú predovšetkým poisťovne a pobočky zahraničných poisťovní) a trh dôchodkového sporenia (hlavnými reprezentantmi sú predovšetkým dôchodkové správcovské spoločnosti a doplnkové dôchodkové spoločnosti).

Na základe členstva Slovenskej republiky v Európskej únii môžu zahraničné regulované subjekty vykonávať činnosti na území Slovenskej republiky aj bez povolenia NBS, ak majú oprávnenie na výkon takejto činnosti udelené v niektorom z členských štátov EÚ (princíp jedného povolenia).

4.2 NORMOTVORNÁ ČINNOSŤ ÚTVARU DOHĽADU

V oblasti regulácie finančného trhu bolo v roku 2008 prijatých viacero zákonných a podzákonných noriem, metodických usmernení a odporúčaní, ktoré upravili právne prostredie regulovaných subjektov. V tejto časti ich nebudeme taxatívne vymenúvať, ale zdôrazníme tie, ktoré najviac ovplyvnili činnosti regulovaných subjektov v jednotlivých sektoroch finančného trhu na území Slovenskej republiky.

Jednou z hlavných úloh zákonných a podzákonných noriem prijatých v roku 2008 bolo vytvoriť právne predpoklady na bezproblémový prechod na novú menu euro, platnú od 1. 1. 2009. S týmito

¹ Podrobná Správa o činnosti útvaru dohľadu nad finančným trhom za rok 2008 je publikovaná na internetovej stránke Národnej banky Slovenska <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/publikacie-spravy-a-analyzy/sprava-o-cinnosti-dohladu-nad-financnym-trhom>

DOHLAD NAD FINANČNÝM TRHOM

Tabuľka 22 Počet dohliadaných subjektov k 31. 12. 2008

	Počet inštitúcií k 31. 12. 2008	Počet inštitúcií k 31. 12. 2007	Zmena
Počet bánk v SR	17	16	+1
stavebné sporiteľne	3	3	0
banky s hypotekárnou licenciou	9	8	+1
ostatné banky	5	5	0
Počet pobočiek zahraničných bánk v SR	11 ¹⁾	10	+1
z toho: na základe povolenia NBS	0	1	-1
na princípe jedného bankového povolenia	11	9	+2
z toho: pobočky zahraničných bánk s hypotekárnou licenciou	0	1	-1
Počet pobočiek zahraničných bánk prispievajúcich do Fondu ochrany vkladov	0	2	-2
Počet zastúpení zahraničných bánk v SR	7	9	-2
Počet pobočiek (organizačných jednotiek) bánk v SR	857	738	+119
Počet nižších organizačných zložiek v SR	401	431	-30
Počet pobočiek slovenských bánk v iných krajinách	1	1	0
Počet zastúpení slovenských bánk v iných krajinách	1	1	0
Počet zahraničných subjektov voľne poskytujúcich cezhraničné bankové služby	252	190	+62
z toho: banky	231	178	+53
inštitúcie elektronických peňazí	12	6	+6
zahraničné finančné inštitúcie	7	4	+3
úverové družstvá	2	2	0
Slovenské banky poskytujúce voľné cezhraničné bankové služby v zahraničí	2	1	+1
z toho: inštitúcie elektronických peňazí	0	0	0
Počet zamestnancov bánk a pobočiek zahraničných bánk	20 598	19 779	+819
Počet poisťovní v SR	23	23	0
z toho: poisťovne poskytujúce len životné poistenie	5	5	0
poisťovne poskytujúce len neživotné poistenie	4	5	-1
poisťovne poskytujúce životné aj neživotné poistenie	14	13	+1
Poisťovne poskytujúce služby na základe slobody poskytovania služieb	419	370	+49
z toho: bez zriadenia pobočky	406	360	+46
z toho: prostredníctvom pobočky	13	10	+3
Počet poisťovní v SR poskytujúcich povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla	9	9	0
Počet dôchodkových správcoských spoločností	6	6	0
Počet doplnkových dôchodkových spoločností	5	5	0
Počet doplnkových dôchodkových poisťovní	0	0	0
Počet tuzemských správcoských spoločností v SR	10	10	0
z toho: správcoské spoločnosti s rozšíreným povolením podľa § 3 ods. 3 zákona o kolektívnom investovaní (ZKI)	5	6	-1
Počet tuzemských podielových fondov:	114	118	-4
z toho: otvorené podielové fondy	68	72	-4
uzavreté podielové fondy	41	41	0
špeciálne podielové fondy	5	5	0

Tabuľka 22 Počet dohliadaných subjektov k 31. 12. 2008 (pokračovanie)

	Počet inštitúcií k 31. 12. 2008	Počet inštitúcií k 31. 12. 2007	Zmena
Počet zahraničných správcoských spoločností a zahraničných subjektov kolektívneho investovania pôsobiach v SR na základe povolenia podľa § 75 ZKl:	4	2	+2
z toho: prostredníctvom pobočky v SR	2	0	+2
bez zriadenia pobočky	2	2	0
Počet zahraničných správcoských spoločností a zahraničných subjektov kolektívneho investovania pôsobiach v SR na základe jednotného európskeho povolenia:	46	43	+3
z toho: so zriadením pobočky zahraničných správcoských spoločností podľa § 28 ZKl	2	2	0
zahraničné správcoské spoločnosti bez zriadenia pobočky podľa § 29 ZKl	12	10	+2
európske fondy podľa § 61 – zahraničné správcoské spoločnosti	13	11	+2
– zahraničné investičné spoločnosti	19	19	0
v rámci toho: počet zahraničných podielových fondov a podfondov zahraničných investičných spoločností	816	617	+199
Počet zahraničných správcoských spoločností vykonávajúcich činnosti podľa § 3 ods. 3 ZKl	11	11	0
Počet obchodníkov s cennými papiermi podľa zákona o cenných papieroch	18 ²⁾	32	-14
Počet bánk vykonávajúcich činnosti podľa zákona o cenných papieroch s povolením NBS	13	13	0
Počet pobočiek zahraničných bánk – obchodníci s cennými papiermi s povolením domovského orgánu	6	6	0
Počet zahraničných subjektov pôsobiach v SR ako obchodníci s cennými papiermi	890	582	+308
z toho: prostredníctvom pobočky v SR	5	3	+2
bez zriadenia pobočky	885	579	+306
Počet slovenských obchodníkov s cennými papiermi poskytujúcich služby v zahraničí bez zriadenia pobočky	7	7	0
Počet sprostredkovateľov investičných služieb v SR:	978	937	+41
z toho: právnické osoby	73	61	+12
fyzické osoby	905	876	+29
Iné právnické osoby, ktoré na základe povolenia NBS môžu vydávať len platobné prostriedky elektronických peňazí	1	0	+1
Počet búrz cenných papierov	1	1	0
Počet centrálnych depozitárov cenných papierov	1	1	0
Počet emitentov cenných papierov, ktorých cenné papiere boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu burzy	144	173	-29
Počet vyhlasovateľov verejnej ponuky majetkových hodnôt	4	4	0

Zdroj: NBS.

1) K 31. 12. 2008 nezačali vykonávať bankovú činnosť pobočky zahraničných úverových inštitúcií: UNIBON, spořitelní a úvěrní družstvo, organizačná zložka zahraničnej osoby, a Oberbank AG, pobočka zahraničnej banky.

2) Spoločnosť SFM Group, o. c. p. a. s., k 31. 12. 2008 nevykonávala činnosť, činnosť začala vykonávať k 15. 1. 2009.

Poznámka: ZKl – zákon o kolektívnom investovaní.

zámerom bola v útvare dohľadu nad finančným trhom zriadená pracovná skupina, ktorá sa venovala tvorbe podzákonných predpisov súvisiacich s prijatím eura pre všetky regulované subjekty finančného trhu. Útvárom dohľadu bolo napríklad vydané opatrenie NBS č. 24/2008 upravujúce zmenu meny vo všetkých existujúcich výkazoch dohliadaných subjektov, vyhláška NBS

č. 221/2008 Z. z., ktorou sa ustanovili pravidlá pre duálne zobrazovanie niektorých cien, platieb a iných hodnôt pre oblasť finančného trhu a služieb finančných inštitúcií a vyhláška NBS č. 240/2008 Z. z., ktorou sa určuje počet desatinných miest pri zaokrúhľovaní pri premene menovitej hodnoty niektorých druhov cenných papierov zo slovenskej meny na eurá.

Najdôležitejším právnym predpisom pre bankový sektor a sektor investičných služieb v roku 2008 bolo prijatie zákona č. 552/2008 Z. z. z 26. novembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Okrem toho, že týmto zákonom sa prevzala Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/44/ES z 5. septembra 2007, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 92/49/EHS a smernice 2002/83/ES, 2004/39/ES, 2005/68/ES a 2006/48/ES v súvislosti s procesnými pravidlami a kritériami hodnotenia obozretného posudzovania nadobudnutí a zvýšení podielov vo finančnom sektore, prijali sa ním aj viaceré úpravy vyplývajúce z aplikačnej praxe pri vykonávaní dohľadu nad subjektmi finančného trhu. Daný zákon novelizoval aj viaceré zákony ostatných sektorov finančného trhu. V súvislosti s rozrastajúcou sa krízou finančného sektora má spomedzi podzákonných noriem prijatých v roku 2008 v bankovom sektore najväčší význam prijatie opatrenia NBS č. 18/2008, ktoré sa týka zabezpečenia dostatočnej likvidity bánk a pobočiek zahraničných bánk slovenského bankového sektora riadením ich aktív a pasív. Ďalšou významnou podzákonnou normou je opatrenie NBS č. 17/2008, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie NBS č. 4/2007 o vlastných zdrojoch financovania bánk a požiadavkách na vlastné zdroje financovania bánk a o vlastných zdrojoch financovania obchodníkov s cennými papiermi a požiadavkách na vlastné zdroje financovania obchodníkov s cennými papiermi v znení opatrenia NBS č. 10/2007. Návrhy zmien a doplnení opatrenia v oblasti definovania využiteľných zabezpečení na zmierňovanie kreditného rizika vrátane definovania pojmu nezávislého oceňovateľa, výpočtu majetkových angažovaností a výpočtu rizikovo vážených expozícií voči iným orgánom verejnej moci a právnickým osobám iným ako podnikatelia sú výsledkom aplikačnej praxe a zistení NBS pri vykonávaní dohľadu, viacerých rokovaní so zástupcami Slovenskej bankovej asociácie a Asociácie obchodníkov s cennými papiermi.

V oblasti kolektívneho investovania sa zákonom č. 552/2008 Z. z. novelizoval zákon č. 594/2003 Z. z. o kolektívnom investovaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších

predpisov, kde sa nanovo upravili ustanovenia vo veci udelenia predchádzajúceho súhlasu na nadobudnutie a zvýšenie kvalifikovanej účasti na správcovskej spoločnosti a odstránili sa niektoré problémy zistené pri výkone dohľadu, ako aj týkajúce sa činnosti správcovských spoločností a vyplývajúce z aplikačnej praxe. V priebehu roka 2008 bolo v oblasti kapitálového trhu prijatých viacero opatrení Národnej banky Slovenska. Napríklad v apríli 2008 Banková rada NBS schválila opatrenie NBS č. 125/2008 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o kolektívnom investovaní. Týmto opatrením sa do právneho poriadku Slovenskej republiky plne implementovala Smernica Komisie 2007/16/ES zo dňa 19. marca 2007, ktorou sa implementuje smernica Rady 85/611/EHS o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP), pokiaľ ide o objasnenie niektorých vymedzení pojmov. Cieľom prijatia opatrenia NBS č. 357/2008 Z. z. o majetkovej angažovanosti týkajúcej sa finančných derivátov bolo určiť podrobnosti o výpočte majetkovej angažovanosti pri investovaní majetku v podielovom fonde do finančných derivátov na výpočty limitov obmedzenia a rozloženia rizika podľa zákona o kolektívnom investovaní. Útvár dohľadu vydal v roku 2008 aj dve metodické usmernenia pre oblasť kolektívneho investovania, a to novelu Metodického usmernenia útvaru dohľadu nad finančným trhom NBS č. 4/2007 – Metodické usmernenie útvaru dohľadu nad finančným trhom NBS č. 2/2008, ktorou sa precíznejšie upravili povinnosti notifikovaných subjektov, a Metodické usmernenie útvaru dohľadu nad finančným trhom NBS č. 4/2008 k pravidlám investovania majetku v podielových fondoch. Útvár ním reagoval na vydanie opatrenia NBS z 1. apríla 2008 č. 125/2008 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o kolektívnom investovaní. Cieľom prijatia opatrenia NBS č. 64/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú rovnocenné požiadavky pre emitentov so sídlom v nečlenských štátoch, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, bolo zabezpečiť plnú implementáciu Smernice Komisie 2007/14/ES stanovujúcej podrobné pravidlá implementácie určitých ustanovení smernice 2004/109/ES o harmonizácii požiadaviek na transparentnosť v súvislosti s informáciami o emitentoch, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu.

Väčšina zmien, ktoré sa udiali v oblasti regulácie poisťného sektora na Slovensku v roku 2008, bola spôsobená tým, že do účinnosti vstúpil zákon č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pričom v priebehu roka 2008 boli z dôvodu aplikačnej praxe uskutočnené dve novely tohto zákona. Tento zákon v nadväznosti na európsku legislatívu zmenil právnu úpravu činnosti poisťovní, pobočiek zahraničných poisťovní, zaistovní a pobočiek zahraničných zaistovní na území Slovenskej republiky. Prvá novela, zákon č. 270/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, upravila najmä solventnosť poisťovne, solventnosť pobočky zahraničnej poisťovne, solventnosť zaistovne a solventnosť pobočky zahraničnej zaistovne. Druhá novela, zákon č. 552/2008 Z. z., upravila najmä ustanovenia o internom audite v poisťovníctve, ustanovenia upravujúce predchádzajúci súhlas NBS a ustanovenia upravujúce niektoré aspekty prechodu na menu euro. V súvislosti s nadobudnutím účinnosti zákona o poisťovníctve bolo potrebné na základe splnomocňujúcich ustanovení vydať v pomerne krátkom čase väčšie množstvo podzákonných právnych noriem. Národná banka Slovenska v priebehu roka 2008 vydala dvanásť opatrení pre oblasť poisťného sektora. Napríklad opatrenie NBS č. 1/2008, ktorým sa ustanovuje maximálna výška technickej úrokovej miery, opatrenie NBS č. 4/2008 o predkladaní výkazov, hlásení, prehľadov a iných správ poisťovňami a pobočkami zahraničných poisťovní, opatrenie NBS č. 5/2008, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o udelenie predchádzajúceho súhlasu podľa § 45 ods. 1 zákona č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, opatrenie NBS č. 6/2008 o predkladaní výkazov, hlásení, prehľadov a iných správ zaistovňami a pobočkami zahraničných zaistovní, opatrenie NBS č. 7/2008, ktorým sa ustanovujú limity umiestnenia prostriedkov technických rezerv v poisťovníctve, opatrenie NBS č. 10/2008, ktorým sa ustanovuje spôsob určenia hodnoty cenných papierov a nehnuteľností, v ktorých sú umiestnené prostriedky technických rezerv v poisťovníctve, opatrenie NBS č. 14/2008, ktorým sa ustanovuje spôsob preukazovania splnenia podmienok na udelenie povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti a na udelenie povolenia na vykonávanie zaistovacej činnosti, a opatrenie

NBS č. 25/2008 o solventnosti a minimálnej výške garančného fondu poisťovne, pobočky zahraničnej poisťovne, zaistovne a pobočky zahraničnej zaistovne.

V oblasti dôchodkového sporenia bol aj v súvislosti s otvorením druhého piliera dôchodkového sporenia pre sporiteľov viackrát novelizovaný zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení. Zjednodušenie výstupu zaviedol zákon č. 62/2008 Z. z., ktorý umožnil sporiteľom ukončiť účasť na starobnom dôchodkovom sporení (v tom období pri časovo obmedzenej možnosti výstupu do 30. júna 2008), a to bez potreby úradného osvedčenia podpisu. Zákon č. 434/2008 Z. z. opäť zaviedol od 15. novembra 2008 možnosť výstupu z kapitalizačného piliera (účasť na starobnom dôchodkovom sporení však zaniká sporiteľom najskôr od 1. januára 2009). Prijatie zákona si podľa gestora zákona vyžiadalo aktuálny vývoj na svetových finančných trhoch, ktorý znehodnocuje úspory občanov zúčastnených na starobnom dôchodkovom sporení. Súčasne však zákon umožnil tým, ktorí v systéme nie sú, do tohto systému vstúpiť. Zákom č. 449/2008 Z. z., ktorým sa novelizoval zákon o sociálnom poistení, došlo k zmene regulačného rámca v oblasti investovania majetku v dôchodkových a doplnkových dôchodkových fondoch, pričom útvár dohľadu sa významnou mierou priamo podieľal na tvorbe tejto zmeny regulačného rámca. Zmena v regulácii má osobitný význam predovšetkým vzhľadom na zrušenie povinnosti investovať 30% majetku v dôchodkovom fonde v Slovenskej republike. Ďalšie prijaté limity zabezpečujú lepšie rozloženie rizika v dôchodkovom fonde, pričom ide predovšetkým o limit na hodnotu jednej emisie, limit na finančnú skupinu (konsolidovaný celok) a limit na výšku vkladu v jednej banke. Novým prvkom v regulácii sú aj detailné kritériá pre používanie ratingu. Dôchodková správcovská spoločnosť a jej depozitár sú povinní každý pracovný deň poskytovať Národnej banke Slovenska informácie o transakciách s majetkom v dôchodkovom fonde a o stave majetku v dôchodkovom fonde, a to elektronickým prevodom dát bezpečnou komunikáciou. V tejto súvislosti bola vydaná vyhláška NBS č. 91/2008 Z. z. Vyhláška NBS č. 101/2008 Z. z. z 18. marca 2008 o vlastných zdrojoch dôchodkovej správcovskej spoločnosti ustanovila najmä vymedzenie vlastných zdrojov, ktoré je dôchodková správcovská spoločnosť povinná dodržiavať,

spôsob výpočtu sumy vlastných zdrojov, vymedzenie všeobecných prevádzkových výdavkov, likvidných aktív, záväzkov a pohľadávok, spôsob výpočtu sumy likvidných aktív a spôsob preukazovania splnenia podmienky o primeranosti vlastných zdrojov. V závere roka 2008 boli pripravené aj návrhy vyhlášky NBS o predkladaní oznámení o prekročení a zosúladení limitov v majetku dôchodkového fondu a doplnkového dôchodkového fondu a vyhlášky o poskytovaní informácie o čistej hodnote majetku v doplnkových dôchodkových fondoch.

4.3 POVOĽOVACIA ČINNOSŤ ÚTVARU DOHLADU

V roku 2008 vydal útvár dohľadu nad finančným trhom NBS 987 povoľovacích rozhodnutí, pričom väčšina z nich sa týkala kapitálového trhu a bankového sektora. Členenie podľa jednotlivých sektorov je uvedené v tabuľke 23.

Medzi rozhodnutia Národnej banky Slovenska týkajúce sa povoľovacej činnosti subjektov finančného trhu v roku 2008 patrili napríklad tieto rozhodnutia:

- Rozhodnutím NBS z 25. 3. 2008 bol udelený predchádzajúci súhlas na vrátenie povolenia spoločnosti J&T SECURITIES (SLOVAKIA), o. c. p., a. s., na poskytovanie investičných služieb.
- Udelenie predchádzajúceho súhlasu ČSOB, a. s., na nadobudnutie podielu na základnom imaní a hlasovacích právach v ČSOB stavebnej sporiteľni, a. s., zo 14. januára 2008.
- Udelenie predchádzajúceho súhlasu na to, aby sa ČSOB stavebná sporiteľňa, a. s., stala dcérskou spoločnosťou ČSOB, a. s., zo 14. januára 2008.
- Udelenie predchádzajúceho súhlasu Slovenskej sporiteľni, a. s., na používanie prístupu interných ratingov pre kreditné riziko z 28. júla 2008.
- Udelenie predchádzajúceho súhlasu na zlúčenie Citibank Europe, plc., Írsko a Citibank (Slovakia), a. s., zo 17. septembra 2008.
- Udelenie predchádzajúceho súhlasu Tatra banky, a. s., na používanie prístupu interných ratingov pre kreditné riziko z 29. decembra 2008.
- Nasledujúcim spoločnostiam bolo udelených 9 povolení na vytvorenie otvoreného podielového fondu:
 - Asset Management Slovenskej sporiteľne, správ. spol., a. s. (3 otvorené podielové fondy),
 - ISTRO ASSET MANAGEMENT, správ. spol., a. s. (1 otvorený podielový fond),
 - Tatra Asset Management, správ. spol., a. s. (2 otvorené podielové fondy),
 - VÚB Asset Management, správ. spol., a. s. (3 otvorené podielové fondy).
- Dvomi zahraničnými investičnými spoločnosťami bolo udelené povolenie verejne ponúkať CP ňou spravovaného zahraničného subjektu kolektívneho investovania prostredníctvom svojej organizačnej zložky
 - AXA investiční společnost, a. s., Praha, Česká republika (3 podielové fondy),
 - ČP INVEST investiční společnost, a. s., Praha, Česká republika (6 podielových fondov).
- Nasledujúcim spoločnostiam bolo udelených 8 predchádzajúcich súhlasov na zlúčenie otvorených podielových fondov:
 - IAD Investments, správ. spol., a. s. (2 rozhodnutia – zlúčením zanikli podielové fondy Európa, o. p. f., Investičná a Dôchodková správ. spol., a. s., a Sprint, o. p. f., Investičná a Dôchodková, správ. spol., a. s.),

Tabuľka 23 Počet vydaných rozhodnutí útvary dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska v roku 2008

	Počet rozhodnutí
Bankový sektor a obchodníci s cennými papiermi	203
Kapitálový trh	488
Poistný sektor	159
Dôchodkové sporenie	103
Devízová činnosť	34
Spolu	987
Zdroj: NBS.	

- o ISTRO ASSET MANAGEMENT, správ. spol., a. s. (1 rozhodnutie – zlúčením zanikli podielové fondy ISTRO ASSET MANAGEMENT, správ. spol., a. s., Globálny technologický otvorený podielový fond a ISTRO ASSET MANAGEMENT, správ. spol., a. s., Rastový akciový otvorený podielový fond EURÓPA),
- o PRVÁ PENZIJNÁ správ. spol., a. s., (2 rozhodnutia – zlúčením zanikli podielové fondy PRVÁ PENZIJNÁ správ. spol., a. s., Renta III-10, o. p. f., a Globálny akciový o. p. f. RENTA – PRVÁ PENZIJNÁ správ. spol., a. s.),
- o Tatra Asset Management, správ. spol., a. s. (2 rozhodnutia – zlúčením zanikli podielové fondy Tatra Asset Management, správ. spol., a. s., dolárový dlhopisový o. p. f. Tatra Asset Management, správ. spol., euro dlhopisový o. p. f., Tatra Asset Management, správ. spol., a. s., fond korporátnych dlhopisov, o. p. f., a Tatra Asset Management, správ. spol., a. s., medzinárodný akciový-dlhopisový o. p. f.),
- o VÚB Asset Management, správ. spol., a. s. (1 rozhodnutie – zlúčením zanikol otvorený podielový fond VÚB AM Dlhopisový korrúnový fond, otvorený podielový fond VÚB Asset Management, správ. spol., a. s.).
- NBS vydala osvedčenie spoločnosti PRVÁ PENZIJNÁ, správ. spol., a. s., v súlade s § 60 ods. 1 zákona č. 594/2003 Z. z. o kolektívnom investovaní v súvislosti so zámerom spoločnosti verejne ponúkať podielové listy ňou spravovaných otvorených podielových fondov na území Českej republiky.
- Dňa 25. januára 2008 bol na základe žiadosti spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a. s., schválený prevod časti poisťného kmeňa životného poistenia patriaceho jej pobočke Wüstenrot pojišťovna, pobočka pro Českou republiku, na spoločnosť Wüstenrot, životní pojišťovna, a. s.
- Dňa 27. marca 2008 bol na základe žiadosti spoločnosti Wüstenrot Verwaltungs- und Dienstleistungen GmbH, Rakúsko udelený predchádzajúci súhlas na nadobudnutie podielu na základnom imaní a na hlasovacích právach spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a. s., tak, že sa po prvýkrát dostane nad limit 33 % podielu na základnom imaní poisťovne a na hlasovacích právach v poisťovni priamo.
- Dňa 2. mája 2008 bol na základe žiadosti spoločnosti Poštová banka, a. s., udelený predchádzajúci súhlas na nadobudnutie podielu na základnom imaní spoločnosti Poistovňa TATRA, a. s. tak, že sa po prvýkrát dostane nad 50 % podielu na základnom imaní poisťovne.
- Dňa 17. júna 2008 bol udelený predchádzajúci súhlas na zlúčenie spoločnosti POISTOVŇA HDI-GERLING Slovensko, a. s., a spoločnosti HDI Hannover Versicherung Aktiengesellschaft, Rakúsko. Spoločnosť HDI Hannover Versicherung Aktiengesellschaft, Rakúsko, sa zlúčením stane právnym nástupcom spoločnosti POISTOVŇA HDI-GERLING Slovensko, a. s.
- Dňa 21. augusta 2008 bol udelený predchádzajúci súhlas na zlúčenie spoločnosti Generali Poistovňa, a. s., a spoločnosti Česká poisťovňa – Slovensko, akciová spoločnosť, skratka: ČPS, a. s. Spoločnosť Generali Poistovňa, a. s., sa zlúčením stala právnym nástupcom spoločnosti Česká poisťovňa – Slovensko, akciová spoločnosť, skratka: ČPS, a. s.
- Dňa 28. augusta 2008 bol na základe žiadosti spoločnosti WIENER STÄDTISCHE Versicherung AG Vienna Insurance Group udelený predchádzajúci súhlas na nadobudnutie podielu na základnom imaní spoločnosti Poistovňa Slovenskej sporiteľne, a. s., tak, že sa po prvýkrát dostane nad 50 % podielu na základnom imaní poisťovne.
- Dňa 3. septembra 2008 bol na základe žiadosti spoločnosti GROUPAMA INTERNATIONAL Sociétés anonymes udelený predchádzajúci súhlas na nadobudnutie podielu na základnom imaní spoločnosti OTP Garancia životná poisťovňa, a. s., tak, že sa po prvýkrát dostane nad 50 % podielu na základnom imaní poisťovne.
- Dňa 3. septembra 2008 bol na základe žiadosti spoločnosti GROUPAMA INTERNATIONAL Sociétés anonymes udelený predchádzajúci súhlas na nadobudnutie podielu na základnom imaní spoločnosti OTP Garancia poisťovňa, a. s., tak, že sa po prvýkrát dostane nad 50 % podielu na základnom imaní poisťovne.
- Dňa 25. novembra bol udelený predchádzajúci súhlas na zlúčenie spoločnosti KOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group a spoločnosti I.V. s. r. o. Spoločnosť KOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group sa zlúčením stala právnym nástupcom spoločnosti I.V. s.r.o.
- Dňa 26. novembra 2008 bol na základe žiadosti spoločnosti GROUPAMA Sociétés anonymes udelený predchádzajúci súhlas na nadobudnutie podielu na základnom imaní spoločnos-

ti OTP Garancia životná poisťovňa, a. s., tak, že sa po prvýkrát dostane nad 50 % podielu na základnom imaní poisťovne.

- Dňa 26. novembra 2008 bol na základe žiadosti spoločnosti GROUPAMA Société anonyme udelený predchádzajúci súhlas na nadobudnutie podielu na základnom imaní spoločnosti OTP Garancia poisťovňa, a. s., tak, že sa po prvýkrát dostane nad 50 % podielu na základnom imaní poisťovne.
- Dňa 4. decembra 2008 bol udelený predchádzajúci súhlas spoločnosti KONTINUITA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group na vykonávanie sprostredkovateľských činností pre finančnú inštitúciu Slovenská sporiteľňa, a. s.
- Rozhodnutím zo dňa 18. januára 2008 udelila NBS spoločnosti ČSOB, d. s. s., a. s., predchádzajúci súhlas na nadobudnutie podielu na základnom imaní a hlasovacích právach dôchodkovej správcovskej spoločnosti ČSOB d. s. s., a. s., vo výške 66 %, aby sa ČSOB, d. s. s., a. s. stala dcérskou spoločnosťou spoločnosti Československá obchodná banka, a. s.
- Rozhodnutím zo dňa 28. apríla 2008 udelila NBS spoločnosti ČSOB d. s. s., a. s., predchádzajúci súhlas na to, aby sa depozitárom spoločnosti stala ING Bank N. V., pobočka zahraničnej banky.
- Rozhodnutím NBS zo dňa 17. júna 2008 sa zmenilo povolenie na vznik a činnosť doplnkovej dôchodkovej spoločnosti STABILITA, d. d. s., a. s.
- V marci 2008 bolo vydané rozhodnutie o zmene povolenia na vznik a činnosť burzy, ktorým bol doplnený predmet činnosti BCPB, a. s., o organizovanie mnohostranného obchodného systému.
- Národná banka Slovenska rozhodla v apríli 2008 o zmene povolenia na vznik a činnosť centrálného depozitára.
- V roku 2008 boli vydané 2 predchádzajúce súhlasy na člena CDCP (Patria Finance, a. s., Citibank Europe plc.).

Okrem vydania predmetných rozhodnutí prijal útvár dohľadu v roku 2008 za všetky sektory finančného trhu množstvo oznámení od dohliadaných subjektov, schválil prospekty cenných papierov, posudzoval ponuky na prevzatie a vydal ďalších 34 rozhodnutí týkajúcich sa devízovej činnosti. V oblasti bankového sektora bolo zaevidovaných 64 úverových inštitúcií a 318 obchodníkov s cennými papiermi, ktorí oznámili svoj

zámer poskytovať cezhraničné bankové činnosti a investičné služby na území SR.

Útvár dohľadu nad finančným trhom je príslušným orgánom NBS na konanie a rozhodovanie v prvom stupni. V rámci tejto činnosti sa v roku 2008 viedlo v útvare dohľadu 51 konaní voči dohliadaným subjektom finančného trhu, pričom 46 bolo v tomto roku začatých a 31 aj ukončených, z nich najväčšie množstvo sa týkalo poisťovného sektora, bankového sektora a obchodníkov s cennými papiermi.

4.4 OCHRANA KLIENTA

Útvár dohľadu nad finančným trhom plní v zmysle zákona o Národnej banke Slovenska a zákona o dohľade nad finančným trhom aj úlohu ochrany klientov subjektov finančného trhu, a to tak, že vybavuje podania klientov finančných inštitúcií, nad ktorými vykonáva dohľad Národná banka Slovenska. Za rok 2008 bolo útvare dohľadu doručených 871 podaní klientov inštitúcií finančného trhu (fyzických aj právnických osôb), ktorí boli nespokojní s postupom poskytovateľov finančných služieb. Z tohto množstva sa v priebehu roka 2008 podarilo uzavrieť 830 spisov, čo predstavuje 95,29 % vybavenosť podaní. Väčšina podaní (561) sa týkala poisťovného sektora. Oddelenie ochrany klienta, plniac úlohy v oblasti ochrany klienta uložené Národnej banke Slovenska zákonom o Národnej banke Slovenska a zákonom o dohľade nad finančným trhom a rešpektujúc kompetencie Národnej banky Slovenska v uvedenej oblasti, v mnohých prípadoch zabezpečí nespokojným klientom poisťovní, bánk a iných dohliadaných subjektov finančného trhu tzv. „zjednanie nápravy“, napr. zmenu rozhodnutia poisťovne o neposkytnutí plnenia z poisťovnej udalosti, bez toho, že by sa museli domáhať svojho nároku súdnou cestou. Štandardne pôsobiace subjekty finančného trhu spolupracujú s Národnou bankou Slovenska, poskytujú jej informácie k podaniam klientov, rešpektujú názor prezentovaný Národnou bankou Slovenska a sú ochotné urobiť kompromis, v niektorých prípadoch aj prehodnotiť svoje rozhodnutia. Podania klientov dohliadaných subjektov sú zdrojom informácií o spôsobe vykonávania činnosti dohliadaných subjektov, pričom tieto informácie využíva útvár dohľadu aj pri výkone dohľadu na mieste v konkrétnych spoločnostiach.

4.5 DOHĽADACIA ČINNOSŤ ÚTVARU DOHĽADU

Jednou z najdôležitejších úloh útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska je výkon dohľadu nad dohliadanými subjektmi finančného trhu, a to formou tak dohľadu na mieste, ako aj dohľadu na diaľku. NBS pri výkone dohľadu nad dohliadanými subjektmi zisťuje dôležité skutočnosti o dohliadaných subjektoch a o ich činnosti, najmä nedostatky v činnosti dohliadaných subjektov, príčiny zistených nedostatkov, dôsledky zistených nedostatkov a osoby zodpovedné za zistené nedostatky. Dohľad nad dohliadanými subjektmi sa vykonáva ako dohľad na individuálnom základe nad jednotlivými dohliadanými subjektmi, ako dohľad na konsolidovanom základe nad skupinami osôb a účelových združení majetku, ktorých súčasťou sú aj dohliadané subjekty, a ako dopĺňujúci dohľad nad finančnými konglomerátmi.

V roku 2008 uskutočnil útvar dohľadu v dohliadaných subjektoch finančného trhu spolu 65 dohľadov na mieste (tabuľka 24).

Vykonanie dohľadu na mieste vychádza z ročného plánu dohľadu, v ktorom je určený časový plán a hlavné zameranie dohľadu.

V bankovom sektore a u obchodníkov s cennými papiermi bolo v roku 2008 vykonaných 28 dohľadov na mieste. V prípade bánk išlo v prevažnej miere o tematické dohľady, kým u obchodníkov s cennými papiermi, ktorí nie sú bankami, boli vykonané dohľady komplexné. Dohľady na mieste v bankách boli zamerané napr. na validáciu IRB modelu – na overovanie kvality dát používaných na výpočet a meranie kreditného rizika pokročilým prístupom interných modelov – v rozsahu nevyhnutnom na vydanie predchádzajúceho súhlasu na používanie prístupu interných ratingov pre kreditné riziko v súlade so zákonom o bankách, na preverenie systému riadenia operačného rizika, systému riadenia trhového rizika, riadenia rizika likvidity a kreditného rizika, vybraných hlásení obozretného podnikania, informačného systému a systému ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrany pred financovaním terorizmu, na preverenie činnosti depozitára, na preverenie poskytovania investičných služieb klientom, na

preverenie systému hodnotenia primeranosti vnútorného kapitálu – overovanie systému bolo vykonané na základe preverenia stratégie banky pre riadenie objemu vnútorného kapitálu a jej implementácie, posúdením organizácie a riadenia banky, informačného a komunikačného systému zavedeného bankou v rámci ICAAP (Internal capital adequacy assesment process) vo vzťahu k rozsahu a zložitosti činností banky. Dohľad hodnotil aj metodológiu a systém identifikácie, merania významných rizík a ich zapracovanie do riadenia banky. V prípade obchodníkov s cennými papiermi boli dohľady na mieste zamerané na tieto oblasti: organizácia a riadenie spoločnosti, činnosť spoločnosti ako obchodníka s cennými papiermi v zmysle zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch, dodržiavanie podmienok ustanovených povolením na poskytovanie investičných služieb, vedenie obchodnej dokumentácie a dodržiavanie odbornej starostlivosti pri poskytovaní investičných služieb, reporting a oznamovacie povinnosti spoločnosti ako obchodníka s cennými papiermi – vecná správnosť predkladaných výkazov a hlásení v nadväznosti na vedenie účtovníctva a vnútorný kontrolný systém spoločnosti, interné predpisy upravujúce činnosť spoločnosti, bezpečnosť informačného systému, ochrana dát a zálohovanie dát, ochrana pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti.

Dohľady na mieste v regulovaných subjektoch kapitálového trhu v roku 2008 boli zamerané na činnosti správcovskej spoločnosti a ňou spravovaných podielových fondov, na dodržiavanie ustanovení zákona č. 594/2003 Z. z. o kolektívnom investovaní, zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a na dodržiavanie osobitných zákonov a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na ich vykonanie, ďalej na dodržiavanie štatútov podielových fondov a stanov správcovskej spoločnosti, ako aj na dodržiavanie podmienok, za ktorých boli udelené povolenia, na dodržiavanie podmienok uvedených v ďalších rozhodnutiach NBS a na preverenie vecnej správnosti vybraných výkazov a hlásení, na hodnotenie hlavných činností správcovskej spoločnosti pri správe podielových fondov, najmä na organizáciu a riadenie spoločnosti, na vnútorné predpisy, systém uzatvárania obchodov, systém riadenia portfólia, na riadenie rizík v podielových fondoch a na systém vnútornej kontroly v spoločnosti.

Tabuľka 24 Počet vykonaných dohladov na mieste v dohliadaných subjektoch finančného trhu v roku 2008

	Komplexný	Tematický	Dosledovací	Spolu
Banky	-	21	1	22
Obchodníci s cennými papiermi, ktorí nie sú bankami	6	-	-	6
Správčovské spoločnosti	3	2	1	6
Dôchodkové správčovské spoločnosti a doplnkové dôchodkové spoločnosti	5	2	1	8
Poistovne	3	3	-	6
Sprostredkovatelia poistenia, zaistenia a sprostredkovatelia investičných služieb	10	-	-	10
Subjekty, nad ktorými sa vykonáva devízový dohľad	7	-	-	7
Počet dohladov spolu	34	28	3	65

Zdroj: NBS.

Poznámka: Súčasťou tabuľky nie sú dohľady na mieste vykonané v súvislosti s plnením zákonných a zmluvných podmienok predzásobenia eurovou hotovosťou v bankách a u právnických osôb.

V oblasti poistného sektora bolo v poisťovniach v roku 2008 vykonaných 6 dohladov na mieste, z ktorých 3 boli komplexné a 3 tematické. Ďalších 10 komplexných dohladov bolo vykonaných u sprostredkovateľov poistenia, zaistenia a u sprostredkovateľov investičných služieb. Komplexné dohľady na mieste v poisťovniach boli zamerané na dodržiavanie ustanovení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve, zákona č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve a osobitných zákonov v rozsahu z nich vyplývajúceho, ako aj na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na ich vykonanie a podmienok určených v povolení vydanom podľa zákona o poisťovníctve. Tematické dohľady na mieste v poisťovniach boli zamerané najmä na dodržiavanie aktuálne platných vnútorných predpisov poisťovní v oblasti compliance, na systém vykonávania vnútornej kontroly a plnenie si oznamovacích povinností poisťovní voči NBS, na uzatváranie a správu poisťných zmlúv a s tým súvisiace vzťahy so sprostredkovateľmi poistenia, na tvorbu technických rezerv a na podklady k tvorbe technických rezerv, na účtovanie o technických rezervách, ustanovenia Všeobecných poisťných podmienok pre poistenie, prijímanie poisťných rizík poisťovňou, správu poisťných zmlúv, likvidáciu poisťných udalostí a poskytovanie plnenia z poisťných zmlúv v zmysle zákona č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve.

V oblasti dôchodkového sporenia bolo vykonaných 8 dohladov na mieste. Dohľady boli zamerané na tieto oblasti činnosti: organizácia, riadenie a právny rámec fungovania spoločnosti a zmluvná agenda spoločnosti, riadenie investícií a činnosti súvisiace so zhodnocovaním majetku v dôchodkových fondoch vrátane vysporiadania obchodov, riadenie rizík a dodržiavanie zákonných limitov týkajúcich sa zloženia majetku v dôchodkových fondoch, informačný systém a informačné toky v spoločnosti, oceňovanie majetku v dôchodkových fondoch, výpočet čistej hodnoty aktív (NAV) a aktuálnej hodnoty dôchodkovej jednotky, poplatky v dôchodkovom fonde, účtovníctvo a výkazníctvo, vedenie osobných dôchodkových účtov pre sporiteľov, pripisovanie príspevkov, výnosov a strhávanie poplatkov, zmluvy o starobnom dôchodkovom sporení, vnútorná kontrola a sťažnosti, reklama a propagácia, dodržiavanie ustanovení zákona o starobnom dôchodkovom sporení, dodržiavanie iných všeobecne záväzných právnych predpisov, dodržiavanie štatútov dôchodkových fondov a stanov dôchodkovej spoločnosti, ako aj dodržiavanie podmienok, za ktorých boli udeľované povolenia, dodržiavanie podmienok uvedených v ďalších rozhodnutiach Národnej banky Slovenska a na preverenie vecnej správnosti vybraných výkazov a hlásení. V rámci doplnkového dôchodkového sporenia boli dohľady zamerané

na preverenie náležitostí osobných účtov účastníkov alebo poberateľov dávok a preverenie náležitostí výpisov z osobných účtov účastníkov alebo poberateľov dávok, na kontrolu a oboznanie sa s vysporiadaním sa spoločnosti s transformáciou doplnkovej dôchodkovej poisťovne na doplnkovú dôchodkovú spoločnosť, na kontrolu vysporiadania sa spoločnosti s nárokmi príjemcov dávok doplnkového dôchodkového poistenia, na preverenie postupu prerozdelenia výnosov klientom spoločnosti a postupu pri oceňovaní majetku doplnkových dôchodkových fondov spravovaných spoločnosťou a pri výpočte čistej hodnoty majetku v doplnkových dôchodkových fondoch, na preverenie spôsobu účtovania nákladov spojených so správou majetku v doplnkových dôchodkových fondoch v zmysle zákona o doplnkovom dôchodkovom sporení a na preverenie postupu a spôsobu vybavovania sťažností účastníkov doplnkového dôchodkového sporenia.

Vykonaný devízový dohľad bol zameraný na plnenie ohlasovacej povinnosti dohliadaných subjektov. Devízový dohľad zameraný na oblasť zmenárenskej činnosti preveroval predovšetkým vedenie predpísanej osobitnej evidencie (vystavovanie nákupných, resp. predajných odpočtov, vedenie valútového denníka a pod.).

V roku 2008 preveroval útvár dohľadu aj stav pripravenosti dohliadaných subjektov na zavedenie meny euro, a to najmä so zameraním na povinnosť duálneho zobrazovania vyplývajúcu zo zákona č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v SR, pričom preverované boli všetky dohliadané subjekty, teda banky, pobočky zahraničných bánk, úverové družstvá, poisťovne, obchodníci s cennými papiermi, správcovské spoločnosti, dôchodkové správcovské spoločnosti, doplnkové dôchodkové správcovské spoločnosti, burza cenných papierov a centrálny depozitár cenných papierov. Po zhodnotení dokumentácie zaslanej dohliadanými subjektmi boli vykonané návštevy obchodných miest, a to vo 4. štvrtroku 2008 v 42 subjektoch, z toho v 16 bankách, 9 pobočkách zahraničných bánk, 12 správcovských spoločnostiach, 5 dôchodkových správcovských spoločnostiach a v 5 doplnkových dôchodkových spoločnostiach. Následne boli jednotlivé subjekty upozornené na zistené nedostatky so žiadosťou o okamžitú nápravu. Návštevy preverovali pripravenosť na prechod na menu euro od 1. janu-

ára 2009 u 18 obchodníkov s cennými papiermi, na Burze cenných papierov v Bratislave a v Centrálnom depozitári cenných papierov. Dohľad preukázal, že dohliadané subjekty sú organizačne, technicky a personálne pripravené zabezpečiť bezproblémový prechod na menu euro. Dohľad preveroval aj pripravenosť poisťovní na zavedenie meny euro, a to najmä so zameraním na povinnosť duálneho zobrazovania v poisťovníach. Preverenie sa konalo v mesiacoch október až december 2008 a zahŕňalo hodnotenie zaslaných podkladov, ako aj preverovanie plnenia povinností na vybraných obchodných miestach poisťovní.

Dôležitou náplňou dohľadu na diaľku bola okrem spracovania výkazov dohliadaných subjektov a podpory dohľadu na mieste v procese jeho prípravy a samotného výkonu napríklad aj príprava analýz jednotlivých subjektov finančného trhu, vypracovanie stresových scenárov zameraných na simuláciu nárastu zlyhaných pohľadávok v úverovom portfóliu bánk, ktoré zohľadňovalo aktuálnu situáciu prehlbenia finančnej krízy v dôchodkových fondoch, vykonávanie priebežného monitoringu uzavretých obchodov s cennými papiermi v prípade BCPB, preverovanie podaní o nakladaní s akciami klientov CDCP. V súvislosti s dianím na finančných trhoch a s postupujúcou finančnou a hospodárskou krízou sa uskutočnilo stretnutie s predstaviteľmi poisťovní, na ktorom zástupcovia poisťovní podrobne opísali priebežné vplyvy krízy na fungovanie a hospodárenie poisťovní. Ďalej sa v súvislosti s finančnou krízou zaviedol koncom septembra 2008 denný monitoring likvidity bánk a pobočiek zahraničných bánk vydaním Rozhodnutia o uložení predbežného opatrenia NBS udržiavať denný objem likvidných aktív v minimálnej výške stanovenej s prihliadnutím na špecifiká každej banky. Banky boli povinné požiadať Národnú banku Slovenska o predchádzajúci súhlas, ak očakávali pokles aktív pod určenú minimálnu výšku.

4.6 ANALYTICKÁ ČINNOSŤ ÚTVARU DOHĽADU

Významná časť analytickej činnosti útvaru dohľadu je orientovaná na kvantifikáciu rizík vo finančnom sektore vzhľadom na vývoj na finančných trhoch a domácej a zahraničnej ekonomiky. Cieľom vykonávaných analýz je najmä identifikovať

² <http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/analyzy-slovenskeho-financneho-sektora>

nie stredno- a dlhodobých rizík, ako aj prepojenie na zmeny v regulácii.

Okrem pravidelného vyhodnocovania trendov a rizík na domacom a zahraničnom finančnom trhu prostredníctvom vybraných ukazovateľov sa veľká časť práce sústreďuje na polročnú Analýzu slovenského finančného sektora. Táto správa je predkladaná do Bankovej rady NBS a v skrátenej forme sa publikuje². Správa je zároveň dôležitým podkladom pre Správu o finančnej stabilite. Súčasťou analýzy je komplexné a hĺbkové hodnotenie trendov v celom finančnom sektore, identifikovanie rizík a kvantifikácia schopnosti individuálnych finančných subjektov, ako aj celého sektora zvládnuť riziká, ktorým sú vystavené. Druhou pravidelnou analýzou s polročnou periodicitou je Správa o stave a vývoji slovenského finančného trhu predkladaná podľa zákona o dohľade nad finančným trhom na rokovanie vlády a Národnej rady SR.

Analytická činnosť bola v roku 2008 do veľkej miery ovplyvnená prebiehajúcou finančnou krízou. V súvislosti s negatívnym vývojom na svetových finančných trhoch v roku 2008 boli v prvej fáze hypotekárnej krízy vykonané analýzy vplyvu krízy na slovenský bankový sektor a na II. pilier dôchodkového sporenia. Analýzy sa podrobne venovali citlivosti portfólií cenných papierov týchto subjektov na pokles hodnoty vybraných skupín finančných aktív. Z hľadiska posúdenia vplyvov krízy sa pozornosť zamerala aj na hodnotenie systémového rizika a vystavenia inštitúcií slovenského finančného trhu protistranám, ktorých riziko sa v čase krízy zvýšilo, ako aj na sledovanie rôznych trhových ukazovateľov (napr. cien akcií a kreditných derivátov). Mimoriadna pozornosť sa venovala zdokonaleniu modelov a systému hodnotenia rizík, so zameraním najmä na stresové testovanie. V rámci hodnotenia rizík sa realizovalo a publikovalo stresové testovanie vplyvu dvoch makroekonomických scenárov na celý finančný trh. Využilo sa pritom viacero ekonometrických modelov.

Prijímanie spoločnej meny euro sa v rámci útvaru dohľadu prejavilo na viacerých úrovniach. V rámci analytickej činnosti bola vypracovaná analýza vplyvov prijatia eura na finančný sektor.

Analytická činnosť sa pomerne intenzívne využila aj pri príprave novej regulácie, najmä pri analýze dôsledkov legislatívnych zmien.

V súvislosti s prebiehajúcou krízou sa väčšia pozornosť venovala krízovému manažmentu. Na medzinárodnej úrovni útvar dohľadu spolupracoval najmä na vypracovaní spoločného analytického nástroja pre prípad krízových situácií a v tejto oblasti sa uskutočnilo niekoľko stretnutí s predstaviteľmi centrálnych bánk okolitých štátov.

4.7 VÝVOJ NA FINANČNOM TRHU V ROKU 2008

Prehlbujúca sa finančná kríza, začínajúca sa hospodárska kríza a príprava na vstup do eurozóny boli v roku 2008 hlavnými hybnými silami, ktoré počas tohto obdobia formovali vývoj v slovenskom finančnom sektore. Svetová finančná kríza, ktorá vypukla na začiatku druhej polovice roka 2007, spôsobovala počas celého roka 2008 výrazné globálne turbulencie a predovšetkým na prelome tretieho a štvrtého kvartálu nabrala ešte viac na vážnosti, až do tej miery, že ohrozovala samotnú existenciu svetového finančného systému.

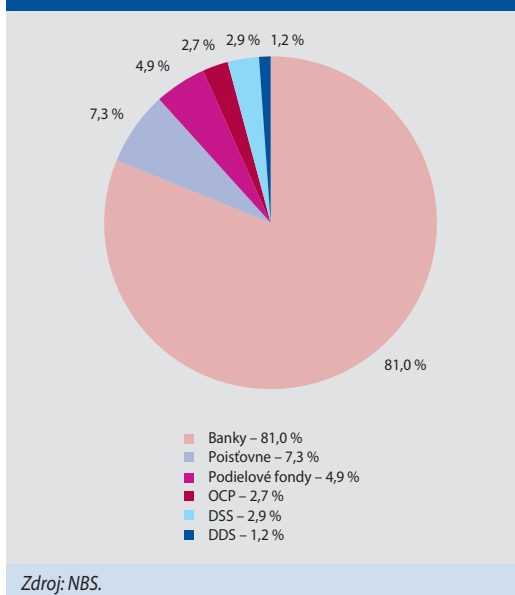
Vzhľadom na rozhodujúcu prepojenosť slovenského finančného sektora na domácu ekonomiku predstavuje oveľa vážnejšiu hrozbu pre finančnú stabilitu hospodárska kríza, ktorej prvé náznaky sa dali na Slovensku pozorovať od začiatku posledného kvartálu roka 2008 a ktorá sa už stihla podpísať napríklad pod zníženú úverovú aktivitu ku koncu roka v dominantnom bankovom sektore.

V roku 2008 spôsobil prechod na euro nárast bilančnej sumy finančného sektora predovšetkým prostredníctvom zvýšenia objemu bankových vkladov, čo pozitívne vplývalo najmä na likviditu bánk.

Prírastok aktív všetkých regulovaných finančných inštitúcií v roku 2008 predstavoval 11 %. Vyjadrené v absolútnych číslach je to nárast o 230,77 mld. Sk (7,66 mld. €). Tým dosiahla bilančná suma celého finančného sektora (regulovaných subjektov) ku koncu roka 2008 hodnotu 2 336,58 mld. Sk (77,56 mld. €).³ V porovnaní s 20 % rastom zaznamenaným počas predošlého roka tak došlo k pomerne výraznému spomaleniu tempa zväčšovania bilančnej sumy sektora. Bankový sektor sa pritom na náraste aktív celého finančného sektora v sledovanom období podieľal majoritným

³ Definitívne údaje za rok 2008 sú len v prípade bankového sektora.

Graf 37 Podiel na aktívach a spravovanom majetku podľa segmentov: subjekty dohliadané NBS

dielom, keď bilančná suma bankového sektora dosiahla koncom roka 2008 hodnotu až 1 893,1 mld. Sk (62,84 mld. €). Väčšia časť medziročného 14 % zvýšenia objemu aktív bola sústredená do druhej polovice roka, keď banky ťažili z prísunu korunových prostriedkov, ktoré do nich ukladali predovšetkým domácnosti, prioritne na zabezpečenie hladkej konverzie na euro po zavedení tejto spoločnej meny. Dvojciferným tempom rastu sa prezentoval sektor obchodníkov s cennými papiermi, ako aj oba piliere dôchodkového zabezpečenia. Rástol aj poisťovní sektor, hoci pomalším tempom, na úrovni okolo 5 %. Nie príliš pozitívny bol rok 2008 pre sektor kolektívneho investovania, ktorý sa v jeho posledných mesiacoch ocitol pod silným tlakom redemcií podielových listov. Tie sa hlavnou mierou pričínili o 30 % pokles čistej hodnoty aktív spravovaných v podielových fondoch v priebehu roka.

Kríza sa v roku 2008 už čiastočne dotkla aj ziskovosti finančného sektora. Zisk v pomere k vlastným zdrojom (ROE) klesal takmer vo všetkých segmentoch, s výnimkou druhého piliera dôchodkového sporenia, ktorý ako jediný vykázal negatívnu hodnotu tohto ukazovateľa. Bankový sektor dosiahol ku koncu roka zisk v hodnote 15,83 mld. Sk (525,47 mil. €). V prípade kapitalizačného piliera dôchodkového sporenia však na hospodársky výsledok stále negatívne vplývajú

vysoké počiatočné náklady, ktoré spoločnosti rozkladajú do viacerých rokov. Tvorba zisku v jednotlivých sektoroch sa spomalila hlavne v druhom polroku 2008.

Negatívny vývoj na svetových akciových trhoch sa odzrkadlil aj na poklese hodnôt najmä akciových emisií na Burze cenných papierov v Bratislave. V dôsledku toho a v dôsledku skončenia obchodovania na regulovanom trhu s 35 akciovými emisiami poklesla pomerne výrazne tržová kapitalizácia tejto burzy a v pomere k HDP sa na konci roka 2008 nachádzala na najnižšej úrovni minimálne za posledných 7 rokov. Už aj tak nízky relatívny význam priameho financovania tým ešte viac poklesol. Úverové financovanie, či už prostredníctvom bánk, alebo prostredníctvom subjektov neregulovaného trhu v pomere k HDP v prvom polroku 2008 rástlo, no v druhej časti roka už stagnovalo.

Asi najočividnejším prejavom finančnej krízy v našich podmienkach bol značný pokles výkonnosti väčšiny finančných produktov. Kladný nominálny výnos si v roku 2008 v priemere zachovali peňažné investície, kam patria bežné a termínované vklady v bankách a podielové fondy peňažného trhu. V pluse skončili aj konzervatívne fondy druhého dôchodkového piliera. Medziročná výkonnosť ostatných druhov investícií sa v priebehu roka prepadávala stále viac do červených čísel. Vzhľadom na prevažne dlhší investičný horizont, resp. na viazanosť pri mnohých z nich, nemusí tento pokles znamenať, že dôjde aj k skutočnej realizácii tejto straty pre domácnosti.

Negatívny vývoj na finančných trhoch ovplyvňoval aj možnosti bánk na emitovanie dlhopisov, najmä hypotekárnych záložných listov. Nárast ceny zdrojov, ako aj nízka dostupnosť dlhodobých zdrojov obmedzovali možnosti na financovanie prostredníctvom týchto nástrojov. Celkovo však bankový sektor na strane zdrojov finančná kríza výraznejšie neovplyvnila. Bankový sektor SR na rozdiel od iných sektorov v štátoch EÚ vykazuje vysoký podiel vkladov od klientov, ktoré výrazne prekračujú poskytnutý objem úverov klientom. Domáce banky sú tak v menšej miere vystavené riziku vysokej volatility na finančných trhoch.

Na strane aktív sa finančná kríza začala výraznejšie prejavovať v 3. štvrtroku 2008. V dôsledku zhoršovania ekonomických ukazovateľov

a najmä perspektívy ich ďalšieho vývoja banky pristúpili k sprísňovaniu úverových štandardov. Zároveň poklesol aj dopyt podnikov po úveroch, najmä po dlhodobejších. V roku 2008 tak celkové úvery podnikom zaznamenali nižší rast v porovnaní s predošlými obdobiami. Na trhu úverov domácností sa začali prejavovať negatívne trendy súvisiace s finančnou krízou až v poslednom štvrtroku 2008. Na poklese tempa rastu úverov sa viac odrazil pokles dopytu domácností ako sprísňovanie štandardov zo strany bánk. Prispeli k tomu jednak negatívne očakávania o budúcom ekonomickom vývoji, ale aj pokračujúci pokles cien rezidenčných nehnuteľností. Znižovanie cien, ktoré evidujeme už od 2. štvrtroka 2008, vytvára ďalšie deflačné očakávania a odsúva kúpu nehnuteľnosti na neskoršie obdobie.

Napriek prebiehajúcej finančnej kríze väčšina bánk aj v roku 2008 navyšovala svoje vlastné zdroje, hlavne z dôvodu ponechania nerozdeleného zisku z minulých rokov vo svojom kapitáli. Vlastné zdroje bankového sektora dosiahli k decembru 2008 hodnotu 115,35 mld. Sk (3,83 mld. €).

Finančná kríza sa v roku 2008 začala prejavovať aj v sektore poisťovní. V dôsledku poklesu výnosnosti aktív sa celkový zisk poisťovní oproti predchádzajúcemu roku znížil takmer na polovicu, na hodnotu 3,26 mld. Sk (0,11 mld. €). Technické poisťné dosiahlo hodnotu 63,26 mld. Sk (2,1 mld. €), v životnom poistení 33,14 mld. Sk (1,1 mld. €) a v neživotnom 30,13 mld. Sk (1,0 mld. €). Pokračoval trend vyššieho rastu životného poistenia v porovnaní s neživotným, v dôsledku čoho sa v roku 2008 prvýkrát zmenil pomer technického poisťného v prospech životného poistenia. Najsilnejší rast spomedzi jednotlivých skupín poistenia (37,7%) zaznamenalo opäť Unit-linked poistenie.

Počas roka 2008 nedošlo k významným zmenám v objeme obchodov s cennými papiermi realizovanými prostredníctvom obchodníkov s cennými papiermi (OCP). Dlhopisy, akcie a podielové listy sa zobchodovali v celkovej hodnote 421,76 mld. Sk (14 mld. €). Objem klientskeho majetku spravovaného prostredníctvom spoločností s licenciou OCP vzrástol medziročne o 41 %, na hodnotu 63,26 mld. Sk (2,1 mld. €). Primeranosť vlastných zdrojov týchto subjektov spĺňala predpísanú úroveň s dostatočnou rezervou.

Rast objemu spravovaných aktív v kolektívnom investovaní pozorovaný v predošlých obdobiach sa v prvej polovici roka 2008 zastavil a v jeho druhej časti došlo dokonca k prudkému poklesu čistej hodnoty aktív (NAV) v podielových fondoch. Takýto vývoj je predovšetkým dôsledkom finančnej krízy vo forme hromadných redemácií spôsobených neistotou vzhľadom na ďalší vývoj hodnoty investícií a v menšej miere sa tu odrazil pokles hodnoty niektorých druhov aktív držaných v portfóliách. Medziročná výkonnosť fondov klesala naprieč celým spektrom kategórií podielových fondov a jedine podielové fondy peňažného trhu dokázali v priemere zabezpečiť pre podielnikov kladný nominálny výnos. Na druhej strane najvyšší objem redemácií zaznamenali práve fondy peňažného trhu, aj vplyvom zvýšenia zákonom chráneného objemu vkladov klientov v bankách na 100 %.

Globálna finančná kríza ovplyvnila aj dôchodkový sektor finančného trhu. Poklesom cien niektorých druhov aktív fondov sa následne znížili aj výnosy týchto fondov. Tým dosiahla ročná výnosovosť v druhom dôchodkovom pilieri kladné čísla len v prípade konzervatívnych fondov. Pokles výkonnosti ovplyvnil aj doplnkové dôchodkové sporenie, kde kladné čísla dosiahli len 3 z 10 príspevkových fondov. Kríza na finančných trhoch okrem výkonnosti ovplyvnila v roku 2008 aj štruktúru portfólia fondov druhého a tretieho dôchodkového piliera. Výraznú prevahu mali dlhopisové typy investícií, a to najmä štátne dlhopisy. Objem akcií v majetku dôchodkových a doplnkových dôchodkových fondov sa znížil takmer o polovicu. Druhým výrazným faktorom ovplyvňujúcim činnosť dôchodkového sektora v roku 2008 bolo dvojnásobné otvorenie II. dôchodkového piliera, a tým aj umožnenie dobrovoľného vstupu, resp. výstupu pre sporiteľov.

V posledných rokoch zadlženosť domácností na Slovensku výrazne rástla, čím stúpalo aj vystavenie bánk kreditnému riziku z týchto úverov. Výrazný nárast zaznamenali najmä dlhodobé úvery poskytované na nehnuteľnosti. Aj keď z pohľadu absolútnych objemov úvery stúpili, ich podiel na celkových úveroch bánk a HDP bol stále relatívne nízky, najmä vzhľadom na výšku podobných ukazovateľov v iných krajinách. Z pohľadu rizikovitosti úverov domácnostiam je podstatná výška zadlženosti individuálnych domácností, najmä

vo vzťahu k ich príjmom. Výška tohto pomeru je dôležitá najmä v krízových obdobiach. Medziročne priemerný pomer úverových splátok k disponibilným príjmom mierne vzrástol o 3 percentuálne body, na 33 %. Rizikovejšími sú skupiny obyvateľstva, ktorým bol poskytnutý úver v rokoch 2007 – 2008. Vývoj zlyhaných úverov za rok 2008 však zatiaľ nenaznačuje zhoršenie kvality úverových portfólií.

Vzhľadom na zhoršujúcu sa hospodársku situáciu v poslednom štvrtroku roka 2008 a na výrazne negatívne vyhliadky do roka 2009 predstavuje kreditné riziko vyplývajúce z poskytnutých podnikových úverov najväčšiu hrozbu pre stabilitu bankového sektora. Úvery poskytnuté nefinančným spoločnostiam od bánk v roku 2008 stúpili, čo sa prejavilo na náraste zadlženosti podnikov. Kreditná kvalita portfólia podnikových úverov sa v roku 2008 významne nemenila. Najväčší objem zlyhaných úverov podnikom sa držal počas celého roka 2008 v sektore veľkoobchodu a maloobchodu, za ktorým nasledoval sektor priemyselnej výroby.

Priame vystavenie bánk devízovému riziku bolo k 31. decembru 2008 zanedbateľné. Vzhľadom na prijatie meny euro od 1. januára 2009 a s tým súvisiace výrazné zníženie volatility kurzu slovenskej koruny voči euru boli banky vystavené iba zmenám vo výmenných kurzoch iných cudzích mien. V krátkodobom horizonte (t. j. v horizonte niekoľkých týždňov) by ziskovosť väčšiny bánk nemala byť výraznejšie ovplyvnená pohybmi úrokových sadzieb. Dôvodom je, že iba malá časť aktív a pasív (približne 10 %) je preceňovaná na reálnu hodnotu proti zisku a strate. Negatívny vplyv by mal nárast sadzieb, pretože časť týchto aktív tvoria dlhopisy s dlhšou duráciou, zatiaľ čo pri pasívach ide najmä o krátkodobé vklady.

Najvýznamnejším druhom rizík, ktorým sú vystavené poisťovne, sú poisťné riziká. Okrem toho sú poisťovne vystavené trhovým rizikám, ktoré môžu spôsobiť neočakávané zníženie hodnoty aktív kryjúcich technické rezervy. Vo väčšine poisťovní je však trhové riziko, ktoré by mohlo mať priamy dosah na vykázaný výsledok hospodárenia, takmer zanedbateľné.

Prevažná väčšina portfólií konzervatívnych fondov dôchodkových správcovských spoločností nemá otvorené menové pozície a neobsahujú akcie ani podielové listy. Nie sú preto vystavené devízovému ani akciovému riziku. Citlivosť hodnoty portfólií na zmeny v úrokových mierach je vyššia, čo znamená vyššie úrokové riziko oproti predchádzajúcemu obdobiu. Vo vyvážených a rastových fondoch prevažuje trend znižovania podielu akcií a podielových listov na čistej hodnote majetku. Devízové riziko je pomerne nízke, keďže devízové pozície fondov sú do značnej miery uzavreté. Najväčší podiel na otvorených pozíciách mali pozície v mene euro. V súvislosti s prijatím eura v januári 2009 však nepredstavujú riziko. Odhliadnuc od toho sú dôchodkové fondy najviac vystavené riziku vyplývajúcemu zo zmien kurzu amerického dolára a poľského zlotého. Podobne ako fondy dôchodkových správcovských spoločností sú aj fondy doplnkových dôchodkových spoločností vystavené najmä trhovým rizikám.

Vývoj rizikovosti investícií v podielových fondoch bol do veľkej miery ovplyvnený výrazným nárastom volatility najmä na akciových trhoch. Fondy peňažného trhu a dlhopisové fondy boli vystavené úrokovému riziku, ale skôr z dlhodobého pohľadu. Pri ďalšom poklese základnej úrokovej sadzby ECB zaznamenali zníženie úrokových príjmov.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 5

EMISNÁ ČINNOSŤ A PEŇAŽNÝ OBEH

5 EMISNÁ ČINNOSŤ A PEŇAŽNÝ OBEH

5.1 EMISIA SLOVENSKÝCH PEŇAZÍ

Národná banka Slovenska v roku 2008 zabezpečovala vzhľadom na očakávaný vstup Slovenskej republiky do eurozóny od 1. januára 2009 také množstvo zásob a štruktúru nominálnych hodnôt slovenských korunových bankoviek a mincí, aby pokryla potreby hotovostného peňažného obehu do konca roku 2008.

V roku 2008 sa nevyrábali slovenské bankovky ani slovenské obehové mince okrem tých, ktoré boli určené do ročníkových súborov na zberateľské účely, a to v množstve 32 800 kusov mincí z každej platnej nominálnej hodnoty.

V tomto roku Národná banka Slovenska vydala na zberateľské účely štyri pamätne mince z drahých kovov, ktorými pripomenula významné udalosti a výročia. Pamätnú striebornú mincu v nominálnej hodnote 200 Sk pri príležitosti 100. výročia úmrtia Andreja Kmeťa vydala 12. februára 2008, pamätnú striebornú mincu v nominálnej hodnote 500 Sk Ochrana prírody a krajiny – Národný park Nízke Tatry vydala 13. mája 2008 a pamätnú zlatú mincu v nominálnej hodnote 5000 Sk Bratislavské korunovácie – 400. výročie korunovácie Mateja II. vydala 16. septembra 2008.

Emisia poslednej pamätnej mince v korunovej mene, striebornej mince v nominálnej hodnote 1000 Sk s tematikou rozlúčky so slovenskou korunou, bola 1. decembra 2008. Razbu všetkých

mincí zabezpečila Mincovňa Kremnica, š. p., ktorá bola poverená aj predajom ročníkových súborov mincí.

V súvislosti s prípravou prechodu slovenskej meny na menu euro a s potrebou predzásobenia bánk dostatočným množstvom eurobankoviek a euromincí zabezpečila Národná banka Slovenska výrobu 499 miliónov kusov euromincí vo všetkých nominálnych hodnotách a dodávky 188 miliónov kusov eurobankoviek vo všetkých nominálnych hodnotách.

Eurobankovky si NBS zapožičala zo zásob Eurosystemu a vo 4. štvrtroku 2008 boli dovezené z Rakúskej národnej banky. Výrobu euromincí realizovala Mincovňa Kremnica, š. p., ktorá okrem mincí určených pre peňažný obeh zabezpečila aj dodanie 1,32 mil. kusov štartovacích balíčkov určených na predzásobenie obyvateľstva eurovou hotovosťou a 2,5 mil. kusov pamätných mincí v nominálnej hodnote 2 eurá s tematikou 10. výročia vzniku Hospodárskej a menovej únie.

Predaj štartovacích balíčkov s euromincami sa uskutočnil prostredníctvom NBS, pobočiek bánk a Slovenskej pošty, a. s., od 1. decembra do 31. decembra 2008. Štartovacie balíčky sa všetky predali. Príprava, razba a dodávka pamätnej dvojeurovej mince bola realizovaná v predstihu a jej emisia sa uskutočnila až po zavedení eura v januári 2009.

Tabuľka 25 Pamätne mince emitované NBS v roku 2008

Nominálna hodnota	Udalosť, ktorú minca pripomína	Počet vydaných mincí		Vyhláška NBS
		spolu	z toho PROOF	
200 Sk ¹⁾	100. výročie úmrtia Andreja Kmeťa	7 400	3 400	498/2007 Z. z.
500 Sk ¹⁾	Ochrana prírody a krajiny – Národný park Nízke Tatry	9 100	4 800	9/2008 Z. z.
5000 Sk ²⁾	Bratislavské korunovácie – 400. výročie korunovácie Mateja II.	4 050	4 050	58/2008 Z. z.
1000 Sk ¹⁾	Rozlúčka so slovenskou korunou	22 000	22 000	302/2008 Z. z.

Zdroj: NBS.

1) Pamätná strieborná minca.

2) Pamätná zlatá minca.

EMISNÁ ČINNOSŤ A PEŇAŽNÝ OBEH

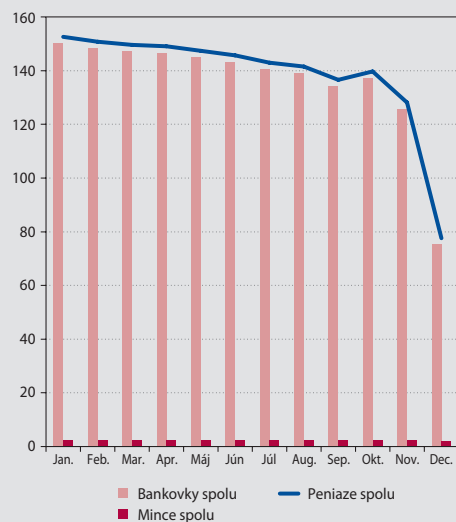
5.1.1 STAV PEŇAZÍ V OBEHU A ROČNÁ

ČISTÁ EMISIA¹ V SR

Hotovostný peňažný obeh v SR bol počas celého roka 2008, ktorý bol posledným rokom slovenskej korunovej meny, v znamení príprav na zavedenie eura v SR. V prvej polovici roka 2008 bol vývoj ukazovateľov peňažného obehu podobný ako v rovnakom období predchádzajúceho roka. Vývoj v druhej polovici roka 2008 ovplyvnilo oznámenie o prijatí SR do eurozóny a zavedenie eura v SR od 1. januára 2009. V súvislosti s tým začala hodnota peňazí v obehu postupne klesať s výnimkou vývoja v polovici októbra 2008, keď hodnota peňazí v obehu v dôsledku finančnej krízy opäť krátkodobo rástla.

Hodnota obeživa v Slovenskej republike predstavovala k 31. decembru 2008 sumu 77,71 mld. Sk (2,58 mld. €, vrátane pamätných mincí). V medzi-ročnom porovnaní oproti stavu k 31. 12. 2007 po-

Graf 38 Mesačný vývoj obeživa (mld. Sk)

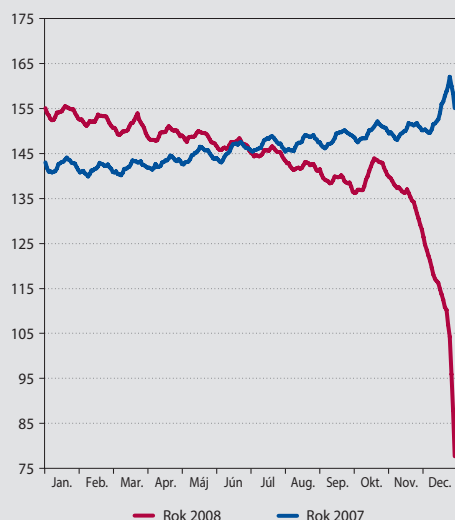
Zdroj: NBS.

Tabuľka 26 Hodnota obeživa v Sk

	Hodnota v Sk		Podiel v %	
	31. december 2008	31. december 2007	31. december 2008	31. december 2007
Bankovky				
5000Sk	31 308 397 500	74 381 077 500	40,29	47,94
1000Sk	34 330 587 500	65 888 564 500	44,18	42,47
500Sk	3 926 713 375	5 693 748 375	5,05	3,67
200Sk	1 930 493 050	2 459 868 650	2,48	1,59
100Sk	2 539 720 850	2 553 773 150	3,27	1,65
50Sk	764 181 550	903 850 100	0,98	0,58
20Sk	670 486 545	773 488 305	0,86	0,50
Spolu	75 470 580 370	152 654 370 580	97,11	98,39
Obehové mince				
10Sk	652 338 310	895 795 870	0,84	0,58
5Sk	312 975 580	359 567 040	0,40	0,23
2Sk	236 804 642	251 880 460	0,31	0,16
1Sk	155 644 718	164 910 186	0,20	0,11
50 hal. I	25 371 141	26 082 861	0,03	0,02
50 hal. II	88 155 736	83 835 690	0,11	0,05
20 hal.	44 240 866	44 275 412	0,06	0,03
10 hal.	26 953 438	26 967 812	0,04	0,02
Spolu	1 542 484 430	1 853 315 331	1,99	1,19
Pamätné mince	700 536 780	646 400 190	0,90	0,42
Peniaze spolu (Sk)	77 713 601 580	155 154 086 101	100,00	100,00
Peniaze spolu (EUR)	2 579 618 986	5 150 172 147	–	–

Zdroj: NBS.

¹ Čistá emisia je rozdiel medzi výdajom peňazí do obehu a príjmom peňazí za určité časové obdobie. Terminológia je zhodná s terminológiou Európskej centrálnej banky.

Graf 39 Denný vývoj obeživa (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

klesla hodnota obeživa o 77,4 mld. Sk (2,57 mld. €), čo predstavovalo medziročný pokles o 49,9 %.

Vývoj hodnoty obeživa (meraný ku koncu jednotlivých mesiacov) bol v roku 2008 ovplyvnený prípravami na zavedenie eura v SR. Typicky sezónny charakter s poklesom hodnoty v prvom štvrťroku a nárastom hodnoty ku koncu roka, ktorý bol pre vývoj peňažného obehu charakteristický v predchádzajúcich rokoch, vystriedala v roku 2008 postupne klesajúca hodnota peňazí v obehu. Mesačné hodnoty čistej emisie sa pohybovali v rozpätí od -2,6 mld. Sk (-0,086 mld. €) v januári 2008 do -50,4 mld. Sk (-1,67 mld. €) v decembri 2008. Vývoj obeživa v roku 2008 znázorňuje graf 38.

Maximálna denná hodnota obeživa dosiahnutá v roku 2008 predstavovala 155,5 mld. Sk (5,16 mld. €); dňa 18. januára 2008). Vývoj dennej hod-

Tabuľka 27 Množstvo obeživa v kusoch

	Množstvo v kusoch		Podiel v %	
	31. december 2008	31. december 2007	31. december 2008	31. december 2007
Bankovky				
5000 Sk	6 261 680	14 876 216	0,50	1,10
1000 Sk	34 330 588	65 888 565	2,74	4,88
500 Sk	7 853 427	11 387 497	0,63	0,84
200 Sk	9 652 465	12 299 343	0,77	0,91
100 Sk	25 397 209	25 537 732	2,03	1,89
50 Sk	15 283 631	18 077 002	1,22	1,34
20 Sk	33 524 327	38 674 415	2,68	2,86
Spolu	132 303 326	186 740 770	10,56	13,82
Obehové mince				
10 Sk	65 233 831	89 579 587	5,21	6,63
5 Sk	62 595 116	71 913 408	5,00	5,32
2 Sk	118 402 321	125 940 230	9,45	9,32
1 Sk	155 644 718	164 910 186	12,42	12,21
50 hal.	50 742 282	52 165 721	4,05	3,86
50 hal. II	176 311 471	167 671 380	14,07	12,41
20 hal.	221 204 329	221 377 062	17,66	16,39
10 hal.	269 534 379	269 678 123	21,51	19,96
Spolu	1 119 668 447	1 163 235 697	89,37	86,11
Pamätné mince	937 174	889 584	0,07	0,07
Peniaze spolu	1 252 908 947	1 350 866 051	100,00	100,00

Zdroj: NBS.

EMISNÁ ČINNOSŤ A PEŇAŽNÝ OBEH

noty obeživa v roku 2008 a v predchádzajúcom roku je zobrazený na grafe 39.

V súvislosti s netypickým vývojom peňažného obehu v SR v roku 2008, keď sa hodnota obeživa postupne znižovala, nie je vo výročnej správe uvedené hodnotenie vývoja peňažného obehu v porovnaní s makroekonomickými veličinami (HDP, inflácia, menové agregáty M0 a M1). Táto časť je nahradená informáciou o pripravách na zavedenie eura v SR od 1. januára 2009 a o sťahovaní slovenskej meny a jej ničení.

5.1.2 ŠTRUKTÚRA OBEŽIVA A ČISTEJ EMISIE

K 31. decembru 2008 bolo v obehu 132,3 mil. kusov bankoviek v hodnote 75,5 mld. Sk (2,51 mld. €), 1 119,7 mil. kusov obehových mincí v hodnote 1,54 mld. Sk (51,20 mil. €) a 937,2 tis. kusov pamätných mincí v hodnote 700,5 mil. Sk (23,25 mil. €). Z celkovej hodnoty obeživa tvorili bankovky 97,1%, obehové mince 2,0% a pamätné mince 0,9%. Z celkového množstva peňazí v obehu bolo 10,6% bankoviek a 89,4% obehových mincí.

Čistá emisia za rok 2008 bola vo výraznej miere ovplyvnená postupným znižovaním peňazí v obehu, t. j. príjem peňazí z obehu bol výrazne vyšší ako výdaj peňazí do obehu, z čoho vyplý-

va, že čistá emisia za rok 2008 dosiahla zápornú hodnotu -77,4 mld. Sk (-2,57 mld. €). Na základe uvedeného možno konštatovať, že z obehu sa za rok 2008 vrátila takmer polovica (49,9%) z hodnoty peňazí ku koncu roka 2007.

Z celkovej hodnoty vrátených peňazí z obehu ku koncu roka 2008 predstavovali bankovky 99,6% a mince 0,4%. Ku koncu roka 2008 v obehu zostali prevažne bankovky najnižších nominálnych hodnôt (20 Sk – 33,5 mil. kusov; 100 Sk – 25,4 mil. kusov; 50 Sk – 15,3 mil. kusov) a z bankoviek vyšších nominálnych hodnôt to bola 1000 Sk bankovka (34,3 mil. kusov).

Z obehových mincí zostali v obehu taktiež mince najnižších nominálnych hodnôt – 50 hal. mince 227 mil. kusov; 1 Sk mince 156 mil. kusov a 2 Sk mince 118 mil. kusov.

K 31. decembru 2008 sa z obehu vrátilo spolu 316,5 tis. kusov neplatných 10-halierových a 20-halierových mincí, ktorých preklúzia sa skončila 31. decembra 2008. Z obehu sa tak nevrátilo viac ako 490 mil. kusov mincí, čo ku koncu roka 2008 predstavovalo viac ako 82% z celkového množstva emitovaných mincí týchto nominálnych hodnôt od roku 1993 do konca roka 2003.

Tabuľka 28 Vývoj priemernej hodnoty peňažného znaku v Sk

Rok	Bankovky	Obehové mince	Peniaze spolu vrátane pamätných mincí
1993	289,3	3,2	90,2
1994	384,1	2,0	76,4
1995	455,6	1,8	76,7
1996	537,3	1,7	81,8
1997	566,3	1,6	80,5
1998	552,3	1,5	72,2
1999	594,1	1,5	76,1
2000	631,4	1,4	77,1
2001	693,6	1,4	84,4
2002	697,8	1,4	80,3
2003	729,2	1,4	85,0
2004	738,8	1,6	94,0
2005	788,9	1,6	106,0
2006	803,6	1,6	111,2
2007	817,5	1,6	114,9
2008	570,4	1,4	62,03

Zdroj: NBS.

Počet pamätných mincí v obehu vzrástol za rok 2008 o viac ako 47-tis. kusov a ich hodnota vzrástla o 54,1 mil. Sk (1,79 mil. €).

5.1.3 PRIEMERNÉ HODNOTY OBEŽIVA

Hodnota obeživa na jedného obyvateľa² k 31. decembru 2008 vrátane pamätných mincí dosiahla 14 389 Sk (477,63 €), z toho bankovky 13 973 Sk (463,82 €), obehové mince 286 Sk (9,49 €) a pamätné mince 130 Sk (4,32 €). Porovnanie s rokom 2007 nemá vzhľadom na znižovanie slovenských peňazí v obehu v roku 2008 vypovedaciu schopnosť a bolo by skreslené.

Zo zostávajúceho množstva peňazí v obehu ku koncu roka 2008 pripadlo na jedného obyvateľa takmer 25 kusov bankoviek, pričom najpočetnejšími boli bankovky v nominálnej hodnote 1 000 Sk a 20 Sk – obidve v počte po 6 kusov. Počet obehových mincí na jedného obyvateľa predstavoval 207 kusov a najvyšší podiel z platných obehových mincí dosahovali najmä mince najnižších nominálnych hodnôt, t. j. 50-halierové mince, v počte 42 kusov na obyvateľa, 1 Sk mince v počte takmer 29 kusov a 2 Sk mince v počte takmer 22 kusov.

Priemerná hodnota peňažného znaku³ v roku 2008 predstavovala 62,03 Sk. Na porovnanie v tabuľke 28 uvádzame vývoj priemernej hodnoty peňažného znaku podľa jednotlivých druhov peňazí od roku 1993 do roku 2008.

5.1.4 PRÍPRAVA NA ZAVEDENIE EURA V SR OD 1. JANUÁRA 2009

Jednou z hlavných úloh v procese prípravy na zavedenia eura do hotovostného peňažného obehu v SR bolo včasné predzásobenie bánk dostatočným množstvom eurobankoviek a euromincí a následné druhotné predzásobenie klientov bánk.

Celý proces predzásobenia a druhotného predzásobenia bol realizovaný na zmluvnom základe a plne podliehal Usmerneniu ECB/2006/9 o predzásobení a druhotnom predzásobení v znení Usmernenia ECB/2008/4, ktoré špecifikovalo práva a povinnosti zúčastnených strán, obdobie predzásobenia a druhotného predzásobenia, zabezpečenie a vykazovanie štatistických údajov.

Na zabezpečenie potrieb hotovostného peňažného obehu v súvislosti so zavedením eura sa

v roku 2008 zapožičalo z Rakúskej centrálnej banky 188 mil. kusov eurobankoviek v celkovej hodnote 213,9 mld. Sk (7,1 mld. €). Z celkového množstva 188 mil. kusov eurobankoviek bolo do bánk v rámci predzásobenia dodaných 51,1 mil. kusov eurobankoviek v celkovej hodnote takmer 28,7 mld. Sk (950,9 mil. €).

V rámci druhotného predzásobenia dodali banky svojim klientom, ktorí o to požiadali, spolu 14,3 miliónov kusov eurobankoviek v hodnote 6,8 mld. Sk (225 mil. €), čo predstavovalo 25 % z celkovej hodnoty predzásobených eurobankoviek.

Národná banka Slovenska zabezpečila razbu 499 mil. kusov euromincí v Mincovni Kremnica, š. p. Slovensko bolo prvou krajinou z nových prístupujúcich krajín do eurozóny, ktorá na razbu euromincí s národnou stranou využila služby mincovne na svojom území. V rámci predzásobenia bolo do bánk dodaných 283,4 mil. kusov euromincí v celkovej hodnote takmer 2,9 mld. Sk (98 mil. €).

V rámci druhotného predzásobenia euromincami dodali banky svojim klientom, ktorí o to požiadali, spolu 195 miliónov kusov euromincí v hodnote viac ako 1,9 mld. Sk (66 mil. €), čo predstavovalo 66 % z celkovej hodnoty predzásobených euromincí.

Druhotne sa eurobankovkami a euromincami predzásobilo spolu takmer 14 000 klientov.

Okrem euromincí určených na predzásobenie vyrobila Mincovňa Kremnica, š. p., 1,32 mil. kusov štartovacích balíčkov v celkovej hodnote 660,1 mil. Sk (21,9 mil. €). Štartovacie balíčky sa predávali v bankách (833 tis.), na pobočkách Slovenskej pošty, a. s., (400 tis.) a zvyšné množstvo v NBS.

5.1.5 STAHOVANIE SLOVENSKÝCH PEŇAZÍ Z OBEHU A ICH NIČENIE

S procesom prípravy na zavedenie eura súviselo okrem zabezpečenia dostatočného množstva eurobankoviek a euromincí pre potreby hotovostného peňažného obehu aj sťahovanie slovenských peňazí z obehu a ich ničenie.

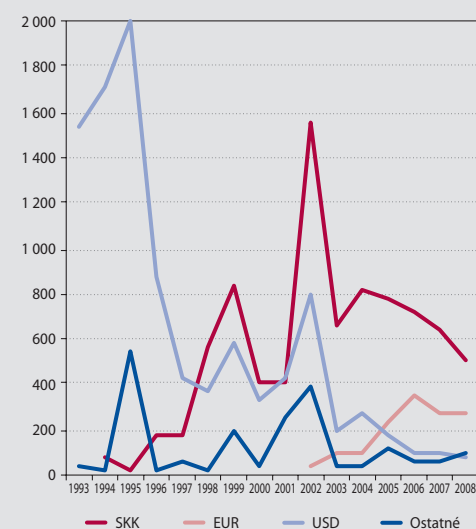
Proces sťahovania slovenských peňazí z obehu sa začal tesne po oznámení, že SR splnila pod-

² Počet obyvateľov – stav k 31. 12. 2007 – 5 400 998 obyvateľov, zdroj: ŠÚ SR.

³ Priemerná hodnota peňažného znaku = celková hodnota obeživa / celkové množstvo obeživa.

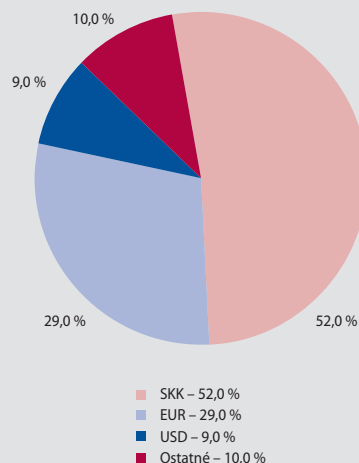

Graf 40 Vývoj počtu zadržaných falzifikátov

Zdroj: NBS.

Graf 41 Štruktúra falzifikátov v roku 2008 (%)

Zdroj: NBS.

mienky na zavedenie eura od 1. januára 2009. Hodnota obehu začala v druhom polroku 2008 postupne klesať, s výnimkou krátkodobého rastu v októbri 2008 v dôsledku finančnej krízy, a jej pokles vyvrcholil v decembri, keď medzimesačný pokles predstavoval viac ako 50 mld. Sk (1,66 mld. €). Ku koncu roka 2008 sa z obehu vrátili slovenské bankovky a mince v celkovej hodnote 77,4 mld. Sk (2,57 mld. €), čo predstavovalo 54,4 mil. kusov bankoviek a 43,6 mil. kusov obehových mincí.

V súvislosti s prípravou na zavedenia eura v SR a v súlade s Národným plánom zavedenia eura sa začalo v NBS s ničením prebytočných zásob slovenských bankoviek a mincí. V roku 2008 bolo z prebytočných zásob bankoviek a mincí zničených 90,2 mil. kusov bankoviek v celkovej hodnote 45,8 mld. Sk (1,52 mld. €) a 74,3 mil. kusov slovenských obehových mincí v celkovej hodnote 428,3 mil. Sk (14,22 mil. €).

5.2 FALZIFIKÁTY PEŇAZÍ ZADRŽANÉ NA ÚZEMÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V roku 2008 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných spolu 964 falzifikátov bankoviek a mincí (graf 40). V porovnaní s rokom 2007 to predstavuje zníženie celkového počtu zadr-

žaných falzifikátov o 102 kusov, t. j. približne o 9,5 %. V roku 2008 bolo zadržaných najmenej falzifikátov od vzniku Slovenskej republiky. Až jednu tretinu zo všetkých falzifikátov v hodnotenom roku zadržali v Bratislavskom kraji. Z uvedeného množstva falzifikátov bolo 92 % zadržaných v peňažnom obeh bankami, pobočkami zahraničných bánk, nebankovými subjektmi a bezpečnostnými službami.

Najvyšší podiel z celkového počtu zadržaných falzifikátov zaznamenali falzifikáty slovenských korún (52 %) a eur (29 %). Podiel amerických dolárov dosiahol 9 % a podiel ostatných cudzích mien 10 % (graf 41).

5.2.1 FALZIFIKÁTY SLOVENSÝCH KORÚN

V roku 2008 bolo zadržaných spolu 502 kusov falzifikátov slovenských korún vrátane jednej upravenej bankovky a jednej falošnej mince. Najväčší výskyt bol zaznamenaný v Bratislavskom kraji (126 kusov) a v Banskobystrickom kraji (89 kusov). Najčastejšie sa falšovali bankovky s nominálnou hodnotou 500 Sk a 1000 Sk, ktoré spolu tvorili 80 % zo všetkých falzifikátov slovenských korún. Falzifikáty slovenských korún zadržané v roku 2008 boli nízkej kvality a väčšina z nich bola vyrobená na farebných reprografických zariadeniach pracujúcich na báze atramentovej tlače.

Tabuľka 29 Počet zadržaných falzifikátov slovenských korún

Rok	Nominálna hodnota								p ¹⁾	Spolu
	5000	1000	500	200	100	50	20	10		
2004	45	419	203	36	68	36	11	1	1	820
2005	23	337	151	103	87	48	28	0	7	784
2006	28	346	138	96	56	22	6	0	33	726
2007	32	304	151	66	31	23	7	25	0	639
2008	18	211	189	26	28	22	6	1	1	502

Zdroj: NBS.

1) Napodobneniny, upravené a zložené bankovky a mince.

Tabuľka 30 Počet zadržaných falzifikátov eur

Rok	Nominálna hodnota									P ¹⁾	Spolu
	1	2	5	10	20	50	100	200	500		
2004	0	3	1	0	1	48	26	17	2	5	103
2005	0	8	0	0	13	114	26	37	34	2	234
2006	0	3	1	4	6	69	217	38	10	0	348
2007	4	8	0	2	10	59	99	90	6	0	278
2008	2	15	0	4	9	65	70	106	4	0	275

Zdroj: NBS.

1) Napodobneniny, upravené a zložené bankovky a mince.

Tabuľka 31 Počet zadržaných falzifikátov amerických dolárov

Rok	Nominálna hodnota							P ¹⁾	Spolu
	1	5	10	20	50	100	1000		
2004	3	0	1	1	5	252	0	2	264
2005	0	0	1	1	3	163	0	3	171
2006	2	1	0	0	3	94	1	0	101
2007	0	0	0	2	3	92	0	0	97
2008	0	0	0	1	6	74	0	6	87

Zdroj: NBS.

1) Napodobneniny, upravená a pozmenená bankovka.

5.2.2 FALZIFIKÁTY CUDZÍCH MIEN

V roku 2008 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných 275 kusov falzifikátov eur, 87 kusov falzifikátov amerických dolárov a 100 kusov falzifikátov ostatných cudzích mien.

Falzifikáty eur

Počet zadržaných falzifikátov eur zostal v porovnaní s rokom 2007 približne rovnaký (275 kusov), a to aj napriek očakávanému nárastu. Ich kvalita však oproti predošlým rokom výrazne stúpla. V porovnaní so štátmi eurozóny, v ktorých sa naj-

častejšie vyskytujú falzifikáty nižších nominálnych hodnôt 50 € a 20 €, bolo na území Slovenskej republiky zadržaných najviac falzifikátov s nominálnou hodnotou 200 €, ktoré tvorili až 39% zo všetkých zadržaných falzifikátov eur. V súvislosti s prijatím eura očakávame v budúcich rokoch výrazný nárast počtu zadržaných falzifikátov eur, zmenu ich štruktúry a zlepšenie kvality.

Falzifikáty amerických dolárov

Od roku 2004 pretrváva tendencia poklesu počtu falzifikátov amerických dolárov a súčasne

Tabuľka 32 Počet zadržaných falzifikátov ostatných cudzích mien

Mena/Rok	GBP	CZK	CAD	PLN	CHF	HUF	Ostatné ¹⁾	Spolu
2004	14	12	4	2	1	3	0	36
2005	82	21	3	1	1	18	1	127
2006	39	9	0	2	0	7	1	58
2007	34	6	0	2	0	3	7	52
2008	88	4	0	2	1	3	2	100

Zdroj: NBS.

1) Nemecká marka (2006), austrálsky dolár (2007), československá koruna (2007) a nórska koruna (2008).

aj podielu uvedenej meny na celkovom počte zadržaných falzifikátov. V roku 2008 ich na území Slovenskej republiky zadržali 87 kusov, čo je o 10 % menej ako v predchádzajúcom roku. Najfalšovanejšou bola opäť bankovka s nominálnou hodnotou 100 USD, ktorá tvorila až 85 % z celkového počtu falzifikátov amerických dolárov.

Falzifikáty ostatných cudzích mien

V roku 2008 bolo zadržaných 100 kusov falzifikátov ostatných mien, čo je nárast o viac ako 92 % oproti predošlému roku. V uvedenom roku prvý raz zadržali viac falzifikátov ostatných cudzích mien ako falzifikátov amerických dolárov. Najvyšší podiel tvorili falzifikáty anglických libier, ktorých sa zadržalo až 88 kusov. Všetko to boli falzifikáty s nominálnou hodnotou 20 GBP.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 6

PLATOBNÝ STYK

6 PLATOBNÝ STYK

6.1 PRÁVNE A INŠTITUCIONÁLNE ASPEKTY

Oblasť platobného styku v Slovenskej republike je upravená najmä zákonom č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o platobnom styku“).

V roku 2008 bola prijatá priama novela zákona o platobnom styku (zákon č. 270/2008 Z. z.). Prijatie tejto novely súviselo so zmenami v tuzemskom platobnom systéme SIPS a s napojením sa na platobný systém TARGET2 od 1. januára 2009 z dôvodu zavedenia eura v Slovenskej republike.

Zásadným právnym predpisom európskeho práva je smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES z 13. 11. 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje sa smernica 97/5/ES (ďalej len „smernica o platobných službách“).

Hlavným zámerom smernice o platobných službách je vytvorenie jednotného platobného trhu v rámci Spoločenstva (vrátane krajín Európskeho hospodárskeho priestoru), a to zavedením harmonizovaného právneho rámca a so zámerom zrušiť hranice na vnútornom trhu pri poskytovaní platobných služieb.

Národná banka Slovenska v spolupráci s Ministerstvom financií Slovenskej republiky začali v priebehu roka 2008 proces transpozície smernice o platobných službách, ktorá bude transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky prijatím nového všeobecne záväzného právneho predpisu s predpokladanou účinnosťou od 1. novembra 2009. Prijatím tohto právneho predpisu bude zrušený zákon o platobnom styku.

Návrh právneho predpisu, ktorým bude transponovaná smernica o platobných službách, upravuje predovšetkým:

- a) práva a povinnosti poskytovateľov platobných služieb a používateľov platobných služieb pri poskytovaní platobných služieb v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru v menách

- týchto štátov, a to v rozsahu smernice o platobných službách zohľadňujúc princíp plnej harmonizácie a pri poskytovaní ostatných platobných služieb v rozsahu minimálnych požiadaviek na poskytovanie takýchto služieb (nad rámec smernice o platobných službách),
- b) podmienky na vznik a podnikanie platobných inštitúcií v rozsahu smernice o platobných službách zohľadňujúc princíp plnej harmonizácie,
- c) podmienky na vznik a podnikanie inštitúcií elektronických peňazí v rozsahu európskeho práva,
- d) podmienky na vznik a prevádzkovanie platobných systémov v rozsahu európskeho práva a
- e) sťažnosti, reklamácie a podmienky mimosúdneho riešenia sporov pri poskytovaní platobných služieb.

Súčasťou slovenského právneho poriadku sú aj nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES):

- nariadenie č. 2560/2001 o cezhraničných platbách v eurách a
- nariadenie č. 1781/2006 o údajoch o príkazoch, ktoré sprevádzajú prevody finančných prostriedkov.

V priebehu roka 2008 sa Ministerstvo financií Slovenskej republiky v spolupráci s Národnou bankou Slovenska podieľali na legislatívnom procese rekodifikácie nariadenia č. 2560/2001 o cezhraničných platbách v eurách.

S účinnosťou od 1. júla 2003 bol zriadený Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie so sídlom v Bratislave, ktorý má v súčasnosti dve komory:

- a) komoru pre rozhodovanie sporov z platobného styku,
- b) komoru pre rozhodovanie sporov z iných obchodnoprávných alebo občianskoprávných vzťahov, ktorá začala svoju činnosť 1. januára 2004.

V roku 2008 Národná banka Slovenska schválila návrh Slovenskej bankovej asociácie neplatiť v roku 2008 príspevok na činnosť Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie, a to vzhľadom na výsledky hospodárenia

tohto súdu a dostatok finančných prostriedkov na činnosť komory pre rozhodovanie sporov z platobného styku. Zároveň Národná banka Slovenska schválila dodatok č. 3 Štatútu Stáleho rozhodcovského súdu.

6.2 PLATOBNÝ SYSTÉM SLOVENSKEJ REPUBLIKY

6.2.1 Konceptia platobného styku v SR v súvislosti so zavedením eura

Slovensko sa vstupom do eurozóny zaviazalo pripojiť sa na nový platobný systém TARGET2, keďže realizácia menových obchodov prostredníctvom neho je mandatórnou požiadavkou. Príprava stratégie a postupu pre proces pripojenia sa začala už v roku 2005 deklaráciou guvernéra NBS o pripojení sa na systém TARGET2 najneskôr v čase prijatia eura na Slovensku. Rozhodnutie o budúcej podobe platobnej infraštruktúry na Slovensku vzniklo koncom roka 2006, keď bola schválená stratégia počítajúca so systémom SIPS ako s platformou na spracovanie a klíring retailových (maloobchodných) platieb vo forme tzv. pridruženého systému k systému TARGET2 vyňatím funkcionality RTGS z pôvodného systému SIPS a jej nahradením systémom TARGET2.

Zvolenú stratégiu prebudovania platobnej infraštruktúry na Slovensku podporila aj slovenská banková komunita, ktorá sa zaviazala na účasť v systéme TARGET2 a na využívanie budúceho systému EURO SIPS. Intenzívnu koordináciu prípravy bankového sektora na pripojenie sa do TARGET2 Národná banka Slovenska začala od septembra 2007, keď bol predstavený podrobný plán zahŕňajúci potrebné analýzy procesov na strane bánk a budúcich pridružených systémov (EURO SIPS, Centrálny depozitár cenných papierov, First Data Slovakia), školenia budúcich účastníkov, registráciu do SWIFT-ových služieb, tri fázy koordinovaného testovania v systéme TARGET2 a napokon registráciu do produkčného prostredia.

Národná banka Slovenska počas roka 2008 zorganizovala 8 pracovných stretnutí so zástupcami účastníkov bankového sektora, na ktorých pravidelne informovala o postupe prác, usmerňovala ich ďalší postup, vyhodnocovala testovanie a s blížiacim sa koncom roka spresňovala všetky kroky nevyhnutné na úspešné zvládnutie pre-

chodu na menu euro v oblasti bezhotovostného platobného styku. V spolupráci s Európskou centrálnou bankou, ako aj so zástupcami prevádzkovateľa systému TARGET2, koordinovala NBS nielen pripojenie bankového sektora, ale aj pripojenie samotnej Národnej banky Slovenska (viac o týchto činnostiach v kapitole 6.3). Nešlo však iba o prípravu v oblasti technického napojenia, ale i v oblasti odborného, organizačného a personálneho zabezpečenia prevádzky systému TARGET2-SK a prípravy legislatívneho zázenia zmien v platobnej infraštruktúre.

Národná banka Slovenska, ako aj banky a pridružené systémy potvrdili na konci roka 2008 svoju pripravenosť na začatie riadnej prevádzky a celý proces pripojenia sa na systém TARGET2 bol zavŕšený úspešným prevodom korunových zostatkov účtov bánk v systéme SIPS na účty v systéme TARGET2-SK v mene euro.

Súčasťou úloh Národného plánu zavedenia eura v Slovenskej republike bola aj zmena koncepcie medzibankového platobného styku v Slovenskej republike, a tak sa v súvislosti s prijatím eura v Slovenskej republike pripravoval platobný systém SIPS na transformáciu z jediného tuzemského medzibankového platobného systému na pridružený systém transeurópskeho platobného systému TARGET2.

Cieľom aktualizácie platobného systému SIPS na pridružený platobný systém EURO SIPS bola zmena existujúceho medzibankového platobného systému tak, aby:

- vyhovoval požiadavkám kladeným na pridružený systém (ancillary system) k systému TARGET2,
- realizoval rovnakú funkcionality, akú v súčasnosti zabezpečuje platobný systém SIPS,
- k 1. januáru 2009 nahradil menovú jednotku slovenská koruna za menovú jednotku Európskej únie euro,
- od 1. januára 2009 vykonával spracovanie a multilaterálny klíring maloobjemových domácich platieb („retailový systém“) so zúčtovaním výsledkov klíringu týchto domácich transakcií v TARGET2-SK,
- zachoval cenovú úroveň porovnateľnú s existujúcim platobným systémom SIPS.

Vzhľadom na to, že platobný systém SIPS nemal v poslednom štvrtroku 2008 pracovať v duálnom

režime, ale v posledný deň roka ho mal priamo nahradiť nový systém EURO SIPS, projekt transformácie platobného systému SIPS bol rozdelený do dvoch etáp.

Náplňou prvej etapy bola – na zabezpečenie stabilizácie prevádzky systému ešte pred zavedením meny euro – implementácia a nasadenie aktualizovaného platobného systému SIPS do produkčnej prevádzky s menou slovenská koruna, so zabudovanou funkcionalitou a s parametrami budúceho platobného systému EURO SIPS. Aktualizovaný platobný systém SIPS na zavedenie eura sa od 22. júna 2008 implementoval v Národnej banke Slovenska a u všetkých účastníkov medzibankového platobného styku. Týmto dňom bol platobný systém SIPS pripravený na parametrizáciu na pridružený systém EURO SIPS a na prechod z meny slovenská koruna na menu euro, ktorú bolo potrebné vykonať 31. decembra 2008 po uzávierke posledného prevádzkového dňa medzibankového platobného systému SIPS.

Náplňou druhej etapy bolo testovanie pripojenia platobného systému EURO SIPS na systém TARGET2-SK prostredníctvom služieb spoločnosti S.W.I.F.T s cieľom správne nastaviť parametre a bezpečnostné funkcie infraštruktúry a dátových prenosov medzi platobným systémom EURO SIPS a systémom TARGET2-SK. Po úspešnom ukončení testu pripojenia sa testovala prevádzková súčinnosť platobného systému SIPS EURO ako pridruženého systému TARGET2-SK v súlade s požiadavkami Eurosistému. Platobný systém EURO SIPS sa podieľal ako jeden z budúcich účastníkov systému TARGET2-SK na testoch krajiny a vykonal testovanie predpísaných testov v stanovených termínoch. Paralelne sa otestoval samotný prechod platobného systému SIPS na prevádzku pridruženého systému EURO SIPS so zmenou parametrov a jeho prevádzky v mene euro.

Zároveň prebiehala príprava zmluvnej agentúry s budúcimi účastníkmi platobného systému EURO SIPS súvisiacej so zmenou funkcionality platobného systému na pridružený systém a so začiatkom vykonávania medzibankového platobného styku v mene euro. V nadväznosti na zmenu funkcionality platobného systému sa od 1. januára 2009 menilo postavenie niektorých účastníkov existujúceho platobného systému.

Traja účastníci sa transformovali na 2 pridružené systémy TARGET2-SK a 2 účastníci zvolili zúčtovanie platieb cez iné subjekty. Podpísanie zmluvy o platobnom systéme EURO SIPS s jeho budúcimi účastníkmi sa vykonalo do prvej polovice decembra 2008. K 1. januáru 2009 sa 27 subjektov stalo aktívnymi účastníkmi platobného systému EURO SIPS.

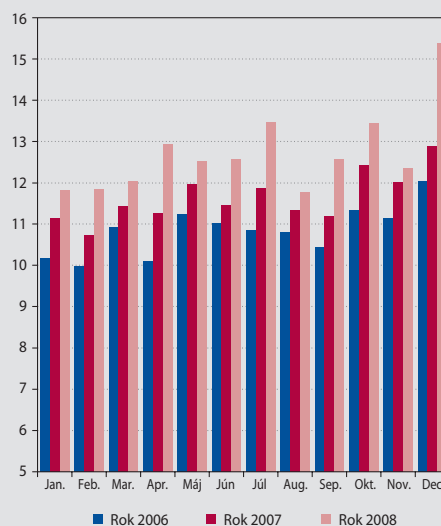
V zmysle platných pravidiel otvoril 31. decembra 2008 v popoludňajších hodinách platobný systém EURO SIPS prvý prevádzkový deň ako pridružený platobný systém TARGET2-SK. Otvorenie prvého prevádzkového dňa v mene euro prebehlo bez problémov a v stanovenom čase podľa platného harmonogramu tohto systému.

6.2.2 PLATBY REALIZOVANÉ PROSTREDNÍCTVOM SIPS

V roku 2008 bolo do platobného systému SIPS zapojených 32 účastníkov medzibankového platobného styku, pričom z pohľadu domácej kategorizácie účastníkov sa do platobného systému zapojilo 30 priamych a 2 nepriami účastníci. Počet účastníkov a ich zastúpenie sa v priebehu roka 2008 nemenili a na konci roka bol zoznam zhodný so začiatkom roka 2008.

V roku 2008 sa prostredníctvom medzibankového platobného systému SIPS uskutočnilo doved-

Graf 42 Vývoj počtu transakcií uskutočnených v SIPS (mil.)

Zdroj: NBS.

PLATOBNÝ STYK

Tabuľka 33 Počet transakcií uskutočnených v SIPS (mil.)

	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Máj	Jún	Júl	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
2004	8,12	8,09	8,94	8,57	9,11	9,46	8,81	9,06	8,94	9,27	9,42	10,93
2005	8,86	9,14	9,91	9,88	10,25	10,24	9,84	9,91	9,83	10,24	10,28	11,34
2006	10,18	9,99	10,92	10,09	11,23	11,01	10,85	10,80	10,45	11,34	11,13	12,04
2007	11,12	10,72	11,45	11,26	11,97	11,46	11,87	11,35	11,19	12,42	12,02	12,89
2008	11,83	11,85	12,03	12,94	12,53	12,57	13,47	11,79	12,57	13,43	12,36	15,38

Zdroj: NBS.

Tabuľka 34 Hodnota transakcií uskutočnených v SIPS (bil. Sk)

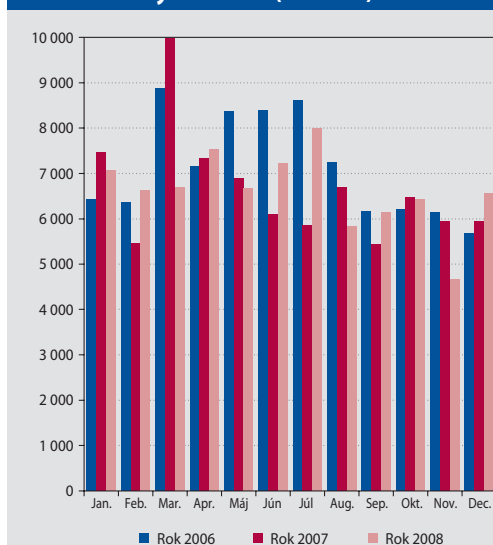
	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Máj	Jún	Júl	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
2004	2,77	2,62	3,05	2,86	3,30	3,95	3,84	3,70	3,46	3,43	3,25	4,46
2005	3,95	13,78	11,12	6,35	5,98	6,22	5,04	5,60	5,14	5,00	5,53	5,93
2006	6,43	6,36	8,88	7,15	8,37	8,38	8,61	7,25	6,17	6,21	6,13	5,69
2007	7,46	5,45	9,97	7,34	6,87	6,10	5,85	6,69	5,44	6,47	5,95	5,95
2008	7,08	6,62	6,70	7,53	6,67	7,21	8,00	5,83	6,15	6,42	4,67	6,56

Zdroj: NBS.

na takmer 153 mil. transakcií. Ich počet oproti roku 2007 vzrástol o 9,34 %, čím sa zachoval trend medziročného nárastu z predchádzajúcich rokov. Vývoj počtu uskutočnených transakcií podľa jednotlivých mesiacov roka zobrazuje graf 42 a tabuľka 33.

Celková hodnota objemu spracovaných transakcií za rok 2008 predstavovala približne 79,5 bil. Sk (2 638,9 mld. €). Celkový objem spracovaných transakcií v roku 2008 bol takmer zhodný s predchádzajúcim rokom a s poklesom 1,32 % potvrdil minuloročný zlom v takmer 50 % medziročnej rastovej krivke z rokov 2004 – 2006 (v roku 2007 bol prvýkrát zaznamenaný pokles v objeme o 7,1 %). Vývoj hodnôt uskutočnených transakcií v jednotlivých mesiacoch roka zobrazuje graf 43 a tabuľka 34.

Graf 43 Vývoj hodnoty transakcií uskutočnených v SIPS (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Rok 2008 nezaznamenal zmeny v rámci podielov počtu a objemu spracovaných prioritných platieb na celkovom počte uskutočnených transakcií (v roku 2008 bolo spracovaných 277 697 transakcií v celkovom objeme takmer 54 bil. Sk, t. j. 1 792,5 mld. €). Podiel počtu transakcií prioritných platieb tak zotrval na úrovni z roku 2007, a to na necelých 0,2 % (v rámci počtu transakcií predstavuje naozaj minimálne zastúpenie). V rámci podielu na celkovej hodnote uskutočnených prevodov však predstavoval 68 %, čo znamená, že pomer objemu prioritných a normálnych platieb sa zachoval na hodnote 32:68.

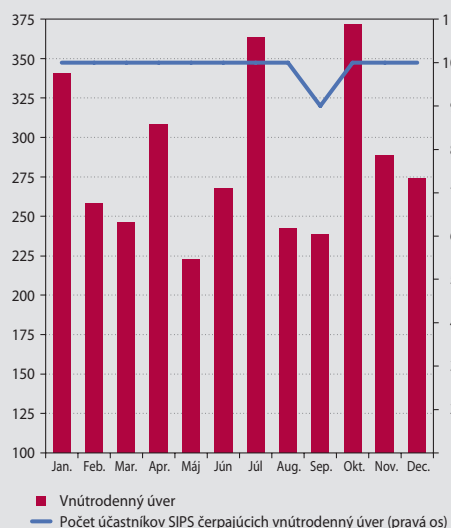
Graf 44 zobrazuje podiel objemu normálnych a prioritných platieb podľa piatich po sebe idúcich rokov v hodnotovom vyjadrení. Poukazuje

Graf 44 Podiel normálnych a prioritných platieb na celkovom objeme uskutočnených transakcií (mil. Sk)

Zdroj: NBS.

Graf 45 Objem vnútrodených úverov v roku 2008 (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

na už konštatované ustálenie hodnôt tak v objemovom vyjadrení, ako i v pomernom zastúpení oboch kategórií.

Platobný systém SIPS bol pre účastníkov v roku 2008 otvorený počas všetkých 250 pracovných dní. Denne bolo v systéme spracovaných a zúčtovaných priemerne 583-tis. platieb v celkovom objeme takmer 317,76 mld. Sk (10 547,7 mil. €), pričom priemerná hodnota jednej transakcie predstavovala 545 370 Sk (18 102,97 €).

Lepšiu predstavu o týchto číslach môže sprostredkovať údaj o tom, že približne za 6,38 pracovného dňa systém SIPS v sledovanom roku spracoval a zúčtoval platby, ktorých hodnota sa v kumulatívnom vyjadrení rovná hrubému domácomu produktu Slovenskej republiky v roku 2008.¹ Vzhľadom na nárast výšky HDP za rok 2008 sa obrátka HDP oproti roku 2007 zvýšila viac ako o polovicu pracovného dňa.

Národná banka Slovenska poskytuje účastníkom medzibankového platobného styku, ktorí sú povinní tvoriť povinné minimálne rezervy, vnútrodený úver. Vnútrodený úver sa poskytuje formou možnosti prečerpania peňažných prostriedkov na účte peňažných rezerv stanovením maximálneho debetného zostatku (overdraft), pričom je splatný len v rámci jedného pre-

vádzkového dňa a musí byť plne zabezpečený kolaterálom, t. j. dostatočným množstvom cenných papierov v relevantnej hodnote, ktoré boli evidované v centrálnom registri krátkodobých cenných papierov vedenom NBS.

V roku 2008 požiadalo o poskytnutie vnútrodeného úveru desať účastníkov SIPS. Na rozdiel od predchádzajúceho roka bola ich účasť na čerpaní v priebehu roka vyvážená, keďže okrem septembra sa v jednotlivých mesiacoch roka zapájali do čerpania vnútrodených úverov všetci žiadatelia. V roku 2008 bolo účastníkom, ktorí požiadali o vnútrodený úver, poskytnutých viac ako 3 422,3 mld. Sk (113,6 mld. €), pričom Národná banka Slovenska poskytla vnútrodený úver v priemernom týždennom objeme 66,092 mld. Sk, t. j. 2 193,9 mil. € (objem poskytnutého vnútrodeného úveru účastníkom je nastavovaný na týždennej báze). Objem vnútrodených úverov v mesačnom členení roku 2008, ako i počet účastníkov čerpajúcich úver sú zobrazené v grafe 45.

Informácie o počte a objeme transakcií spracovaných v systéme SIPS sú publikované na internetovej stránke Národnej banky Slovenska.

6.2.3 PLATOBNÉ KARTY²

V roku 2008 sa počet vydaných platobných kariet zvýšil o 7,5 % na 5,255 milióna platobných kariet.

¹ HDP za rok 2008 predstavuje 2 028,42 mld. Sk (zdroj: Štatistický úrad SR).
² Zdroj: Slovenská banková asociácia.

PLATOBNÝ STYK

K 31. decembru 2008 mohli klienti bánk na území Slovenskej republiky využívať sieť 2 266 bankomatov a 31 722 platobných terminálov.

V roku 2008 držitelia platobných kariet uskutočnili takmer 155 miliónov transakcií v celkovej hodnote takmer 387 mld. Sk (12,85 mld. €). Počet výberov z bankomatov dosiahol 90 miliónov v celkovej hodnote 304 mld. Sk (10,09 mld. €) a počet platieb prostredníctvom platobných terminálov dosiahol takmer 65 miliónov v hodnote viac ako 85 mld. Sk (2,82 mld. €).

Počet a hodnota uskutočnených platieb prostredníctvom platobných terminálov v roku 2008 zaznamenali výrazný rast, avšak takmer 60 % všetkých platobných transakcií uskutočnených prostredníctvom platobných kariet tvorili výbery hotovosti z bankomatov. Dynamika rastu počtu bezhotovostných platieb je vyššia v porovnaní s hotovostnými výbermi – počet platieb medziročne rástol o 28 % (nárast o 5 % v prípade hotovostných výberov) a hodnota platieb sa medziročne zvýšila o 23 % (nárast o 11 % v prípade hotovostných výberov).

6.3 SPOLUPRÁCA S MEDZINÁRODNÝMI FINANČNÝMI INŠTITÚCIAMI V OBLASTI PLATOBNÉHO STYKU

Hodnotenie systému zúčtovania cenných papierov CDCP, a. s., na bezproblémové začlenenie SR do eurozóny

Európska centrálna banka (ECB) sa v súvislosti s prijatím jednotnej meny euro v Slovenskej republike obrátila na Národnú banku Slovenska s požiadavkou vykonať hodnotenie systémov vyrovnania cenných papierov (SSS) oproti štandardom pre ich použitie v úverových operáciách Európskeho systému centrálnych bánk (Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations). ECB stanovila formálny postup na zabezpečenie vykonania tohto hodnotenia, v ktorom mala Národná banka Slovenska funkciu koordinátora vo vzťahu k domácim systémom vyrovnania cenných papierov i funkciu prvého hodnotiteľa. Funkciu druhého hodnotiteľa zastávala Banca d'Italia. Finálna hodnotiaci správa bola vypracovaná zo strany ECB v decembri 2008 a ukončenie hodnotiaceho procesu bolo spojené so zaslaním odporúčaní zo strany ECB.

Predmetom hodnotenia v rámci Slovenskej republiky bol Centrálny depozitár cenných papierov (CDCP). Po schválení Radou guvernérov ECB bol CDCP hodnotený ako „vyhovujúci“ štandardom na jeho použitie v úverových operáciách Eurosystému centrálnych bánk a zároveň je vedený v zozname akceptovateľných systémov vyrovnania cenných papierov pre úverové operácie v Eurosystéme. ECB zaslala CDCP aj niekoľko odporúčaní, ktoré by mal CDCP dodržať v najbližšom období. Dňa 19. decembra 2008 vyšla aj tlačová správa (publikovaná na webovej stránke ECB), v ktorej sa informuje o aktualizovanom zozname akceptovateľných SSS v eurozóne, medzi ktoré pribudol CDCP. Ďalšie hodnotenie slovenských SSS sa očakáva v roku 2010.

EURÓPSKA PLATOBNÁ RADA – OBLASŤ SEPA

Projekt SEPA predstavuje vytvorenie jednotnej oblasti platieb v eurách (SEPA), v rámci ktorej budú môcť spotrebiteľia, podniky a ďalšie hospodárske subjekty zasielať a prijímať platby v eurách – či už v rámci jednej krajiny, alebo medzi jednotlivými krajinami – za rovnakých základných podmienok, práv a povinností a bez ohľadu na to, kde sa nachádzajú. Riadiacim a koordinačným orgánom SEPA na európskej úrovni je Európska platobná rada, ktorej členom je Slovenská banková asociácia. Projekt SEPA podporuje aj Európska centrálna banka, Európska komisia, ako aj národné centrálné banky. Projekt SEPA pokrýva dva základné platobné nástroje, a to úhrady a inkasá, a definuje spoločný rámec pre platobné karty.

V priebehu roka 2008 dospela SEPA k významnému medzníku, a to v podobe spustenia schémy pre SEPA úhrady dňa 28. januára 2008. Od daného dátumu možno používať prvý platobný nástroj založený na spoločných pravidlách a postupoch. V priebehu roka sa do schémy SEPA úhrad zapojilo viac ako 4 300 bánk z 31 európskych krajín predstavujúcich približne 95 % objemu platieb, z toho sedem bánk pôsobiacich v SR. V júli schválila Európska platobná rada novú verziu pravidiel pre SEPA úhrady (verzia 3.2).

Podiel SEPA úhrad na celkovom počte zrealizovaných úhrad monitoruje Európska centrálna banka aj pomocou tzv. SEPA indikátora eurozóny. SEPA indikátor eurozóny sa aktualizuje raz mesačne a publikuje sa na webovej stránke ECB. Ku koncu roka 2008 dosahoval v rámci eurozó-

ny podiel SEPA úhrad na celkovom počte úhrad 1,8 % (zdroj – Európska centrálna banka).

V prípade SEPA inkás je začiatok ich používania naplánovaný na 1. novembra 2009. V priebehu roka 2008 vydala Európska platobná rada novú verziu SEPA pravidiel pre inkasá (verzia 3.2) a v decembri bol na plenárnom zasadnutí EPC odsúhlasený alternatívny spôsob realizácie inkás prostredníctvom tzv. e-mandátu.

Európska centrálna banka vydala šiestu správu o stave realizácie projektu SEPA, v ktorej sa uvádza aj zoznam dôležitých krokov nevyhnutných na dosiahnutie cieľov projektu SEPA.

VÝBOR PRE SEPA

Najvyšší riadiaci a koordinačný orgán projektu SEPA v SR predstavuje Výbor pre SEPA. Výboru pre SEPA predsedá Slovenská banková asociácia. Výbor zároveň zoskupuje poskytovateľov aj používateľov platobných služieb a pracuje v zložení: Národná banka Slovenska, Ministerstvo financií SR, Štátna pokladnica, Slovenská banková asociácia, zástupcovia komerčných bánk, Slovenská pošta, zástupcovia malých a stredných podnikov, zástupcovia podnikateľskej sféry a zástupcovia spotrebiteľov.

EUROSÝSTÉM, ESCB, SYSTÉM TARGET2 A NAPOJENIE NBS A BANKOVÉHO SEKTORA NA SYSTÉM TARGET2

V roku 2007 sa úspešne ukončil vývoj nového platobného systému TARGET2, ktorý sa zavíjal 19. novembra 2007, keď bol systém uvedený do prevádzky a začala ho využívať prvá migračná vlna existujúcich účastníkov. Prechod pôvodných účastníkov systému TARGET na systém TARGET2 bol rozdelený do troch vln. Celý proces prechodu bol úspešne ukončený poslednou vlnou, ktorá sa uskutočnila 19. mája 2008. Od tohto momentu prestal existovať pôvodný systém TARGET.

Spolupráca prevádzkovateľa systému TARGET2, centrálnych bánk Eurosystému, Európskeho systému centrálnych bánk, ako aj jeho používateľov však neprestala. V podstate už počas prechodu sa začala práca na novej verzii programového vybavenia platformy SSP, na ktorej sa prevádzkuje systém TARGET2. Nejde o výnimočnú situáciu, ale o pravidelnú ročnú aktualizáciu, ktorou sa implementujú nové funkcionality podľa požiadaviek účastníkov, resp. odstraňujú sa chyby

predchádzajúcej verzie. Každá takáto aktualizácia podlieha dôkladnému testovaniu na úrovni centrálnych bánk zapojených do systému TARGET2 aj na úrovni všetkých účastníkov systému. Nová verzia platformy SSP s označením 2.0 bola po úspešnom otestovaní nasadená do produkčného prostredia systému TARGET2 17. novembra 2008.

V novembri 2007 Banková rada NBS schválila projekt napojenia sa NBS a bankového sektora SR na systém TARGET2. Tento projekt v priebehu roka 2008 vrcholovo zastrešoval personálne, organizačné, technické a právne zmeny, ktoré si príprava na pripojenie vyžiadala. Hlavnými cieľmi tohto projektu bolo analyzovať vnútrobankové procesy NBS, ktoré budú ovplyvnené pripojením na TARGET2 a pripraviť výstup v podobe plánu nevyhnutných zmien a zásahov do existujúcich procesov, ako aj pripraviť a realizovať plán pripojenia NBS a bankového sektora (registrácia do SWIFT-ových služieb, registrácia do testovacieho prostredia TARGET2, 3 fázy testovania, registrácia do produkčného prostredia a nakoniec prechod a začatie normálnej prevádzky).

Počas celého roka NBS intenzívne komunikovala so zástupcami budúcich účastníkov systému TARGET2-SK. V marci 2008 odovzdala účastníkom informácie potrebné na vykonanie registrácie do SWIFT-ových služieb pre systém TARGET2, na vyplnenie registračných formulárov SSP na registráciu do testovacieho prostredia a o všetkých organizačných aspektoch tohto procesu. Rovnako v marci prebehli školenia o používaní Informačného a kontrolného modulu, na ktorých bolo zaškolených takmer 200 používateľov systému TARGET2 z bánk a pridružených systémov.

V apríli 2008 sa v NBS uskutočnilo stretnutie zástupcov Európskej centrálnej banky a zástupcov prevádzkovateľa SSP, ktoré okrem iného potvrdilo možnosť začatia testovania v systéme TARGET2 podľa plánu. V priebehu apríla 2008 sa všetci účastníci zaregistrovali do testovacieho prostredia systému TARGET2 a testovanie účastníkov sa začalo 5. mája 2008.

Samotné testovanie bolo rozdelené do troch fáz – testovanie pripojenia, testovanie súčinnosti a testovanie krajiny. Prvé dve fázy prebiehali paralelne a predstavovali individuálne testovanie jednotlivých účastníkov, ktorí museli absolvovať

predpísané povinné a voliteľné testovacie scenáre. Posledná fáza, ktorá prebehla v mesiacoch september a október predstavovala komplexné simulovanie prevádzkových dní so zapojením sa všetkých bánk a pridružených systémov, ako aj testy neštandardných situácií. Testovanie prebehlo úspešne, všetci účastníci splnili technické a prevádzkové predpoklady pre riadnu prevádzku.

V priebehu novembra a decembra sa účastníci zaregistrovali do produkčného prostredia systému TARGET2 a z technického hľadiska bolo spustenie produkčnej prevádzky plne pripravené. V tomto období zároveň vrcholila príprava legislatívneho zázemia pripojenia NBS a jej bankového sektora na TARGET2. Rada guvernérov ECB prerokovala 9. decembra 2008 návrh Rozhodnutia NBS č. 9/2008 o podmienkach účasti v TARGET2-SK, ktorým sa prevzali harmonizované podmienky účasti v systéme TARGET2 do právnych predpisov NBS. V decembri sa podpísali aj zmluvy o účasti v systéme TARGET2-SK medzi NBS ako prevádzkovateľom tohto systému a všetkými jeho účastníkmi.

EUROSYSTEM, TARGET2-SECURITIES, TARGET2 ADVISORY GROUP

Nominovaní zástupcovia Národnej banky Slovenska v pracovných výboroch a pracovných skupinách Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB) pokračovali v spolupráci so zástupcami ESCB aj v oblasti platobného styku.

V rámci konsolidácie infraštruktúry európskeho trhu cenných papierov pokračoval Eurosystem za podpory ESCB systému aj v roku 2008 v prácach na projekte s názvom TARGET2-Securities (T2S). Cieľom tohto projektu je maximalizovať bezpečnosť a výkonnosť vyrovnania transakcií s cennými papiermi. T2S bude technickou platformou na vyrovnanie cenných papierov v peniazoch centrálnych bánk v rámci eurozóny/EÚ/EHS primárne v mene euro, pričom technicky bude možné vykonávať vyrovnanie aj v inej mene než euro.

V roku 2008 bol v rámci ESCB systému vytvorený T2S Advisory Group (AG) – poradný orgán pre rozhodovacie orgány ECB pre projekt T2S, v ktorom má Národná banka Slovenska spolu so zástupcom Centrálného depozitára cenných papierov, a. s., svoje zastúpenie. Poslaním AG je otvorená spolupráca zástupcov ESCB systému so

zástupcami centrálnych depozitárov a ich klientov, ako aj regulátorov trhu cenných papierov na projekte T2S.

AG sa v roku 2008 podieľal na tvorbe používateľských požiadaviek pre navrhované funkčnosti T2S, ktoré sú zhrnuté v dokumente User requirements document. Jeho verzia 4.0 bola schválená Radou guvernérov ECB v júli 2008. V druhej polovici roka 2008 spolupráca pokračovala, rozbehli sa práce na prípravách právnych dokumentov na riešenie zmluvných vzťahov k platforme T2S a pokračovali konzultácie trhu o navrhovaných službách T2S.

V zmysle rozhodnutia Rady guvernérov ECB budú platformu T2S prevádzkovať centrálné banky (skupina štyroch centrálnych bánk označovaná ako 4CB) a má byť spustená do prevádzky v roku 2013.

6.4 PRÍPRAVY NA ZAVEDENIE EURA

Pracovný výbor pre banky a finančný sektor

Pracovný výbor pre banky a finančný sektor v priebehu roka 2008 plnil úlohy vyplývajúce z Národného plánu zavedenia eura v SR a úlohy schválené pracovným výborom pre oblasť bezhotovostného a hotovostného obehu. Rokovania prebiehali v zmysle vopred schváleného plánu práce pracovného výboru, ktorý bol schvaľovaný polročne.

Členmi pracovného výboru boli zástupcovia Národnej banky Slovenska, Slovenskej bankovej asociácie, Ministerstva financií SR, Štátnej pokladnice, Slovenskej asociácie poisťovní, Slovenskej asociácie správcovkých spoločností, Asociácie doplnkových dôchodkových spoločností, Asociácie dôchodkových správcovkých spoločností, Asociácie obchodníkov s cennými papiermi a Slovenskej pošty. Na niektoré rokovania boli prizvaní aj zástupcovia ďalších inštitúcií finančného sektora, napr. Burzy cenných papierov v Bratislave, a. s.

Pracovný výbor vznikol v roku 2005 a v priebehu svojho viac ako 3-ročného pôsobenia sa venoval rôznym úlohám, predovšetkým z oblasti bezhotovostného a hotovostného platobného styku, ale aj z oblasti cenných papierov a obchodov finančného trhu. Išlo napr. o stanovenie pravidiel

pre duálne zobrazovanie cien a finančných hodnôt v celom finančnom sektore, riešenie problematiky ultima roka 2008, napojenie na systém TARGET2, elektronické bankovníctvo, zmeny platobných kariet, zásobovanie bankomatov eukrom, nastavenie POS terminálov, stratégiu zavedenia eura do hotovostného platobného styku,

predzásobenie eurovou hotovosťou a legislatívnou úpravu zmien v hotovostnom a bezhotovostnom obeh v súvislosti so zavedením eura v SR.

Činnosť pracovného výboru pre banky a finančný sektor bola ukončená po úspešnom zavedení eura v SR.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 7

ŠTATISTIKA

7 ŠTATISTIKA

Národná banka Slovenska metodicky pripravuje, zbiera, zostavuje a uverejňuje rôzne druhy štatistík, ktoré slúžia predovšetkým na zabezpečenie výkonu menovej politiky, finančnej stability, ako aj na rôzne iné činnosti. Zber a zostavovanie štatistík je jednou z úloh Eurosystemu. Preto spolupráca s ECB a príprava na náš vstup do eurozóny bola jednou z hlavných činností v oblasti menovej a finančnej štatistiky, štatistiky štvrťročných finančných účtov, štatistiky poisťovní a kapitálového trhu a platobnej bilancie. V roku 2008 pokračoval v úzkej spolupráci s ECB záverečný proces harmonizácie jednotlivých oblastí štatistiky v súlade s činnosťami ESCB, Eurostatu, BIS a iných medzinárodných inštitúcií. Poskytovanie štatistických údajov prebiehalo v roku 2008 v súlade s časovým plánom. Dôležitým krokom k úplnej integrácii s požiadavkami ECB bola príprava a prijatie právneho rámca, ktorým sa zabezpečí v blízkej budúcnosti poskytovanie štatistík podľa nových požiadaviek vyplývajúcich zo situácie na finančných trhoch. Jednotlivé útvary odboru štatistiky spolupracovali na zmene prezentácie údajov v hlavnom menu internetovej stránky NBS za oblasť štatistiky. V súlade so strednodobou stratégiou prebiehalo zabezpečenie úloh súvisiacich s prijatím spoločnej meny euro.

Vykazovanie dodatočných štatistík za sektor peňažných finančných inštitúcií do ECB sa začne od polovice roka 2010. Na príprave nariadení ECB sa podieľala aj NBS. Príprava zahŕňala hodnotenie významu jednotlivých položiek nových štatistík a odhad vzniknutých nákladov tak zo strany NBS, ako aj zo strany našich vykazujúcich subjektov, s cieľom zabezpečiť požiadavky používateľov, ako aj požiadavky vyplývajúce zo situácie na finančných trhoch.

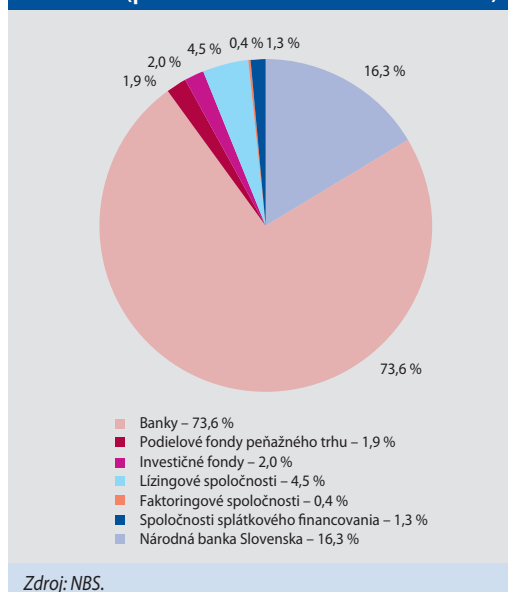
Aktívne sa spolupracovalo pri príprave Konvergenčnej správy za SR, publikovanej v máji 2008, a to zostavením časových radov za vybrané indikátory (dlhové cenné papiere vydané rezidentskými subjektmi, trhovú kapitalizáciu akcií, úverové pohľadávky bánk, medzinárodné pohľadávky bánk eurozóny na celkových pasívach rezidentských bánk).

Novinkou od januára 2008 v oblasti štatistiky ostatných finančných sprostredkovateľov bol zber údajov za investičné fondy na báze cenný papier po cennom papieri (tzv. security-by-security princíp) a zostavovanie štatistiky nielen za stavy ku koncu príslušného mesiaca, ale aj transakcie. Vykazovanie sa zaviedlo na základe

7.1 MENOVA A FINANČNÁ ŠTATISTIKA

Jednou z priorít v roku 2008 bolo okrem pravidelného zabezpečovania spracovania údajov a zostavovania a prezentácie jednotlivých druhov štatistík dokončenie prístupového procesu do eurozóny zabezpečením všetkých požiadaviek zo strany ECB. Ďalšou prioritou bola príprava a prijatie právneho rámca na zber a zostavovanie bilančnej štatistiky, štatistiky úrokových mier z vkladov a úverov a štatistiky sekuritizácie. Po prvýkrát sa podarilo NBS prijať opatrenia o predkladaní výkazov bankami, pobočkami zahraničných bánk, obchodníkmi s cennými papiermi (č. 26/2008) s fixáciou požiadaviek na štatistické údaje od vykazujúcich subjektov zo strednodobého hľadiska (požiadavky na údaje by sa nemali meniť najbližšie tri roky). Takýmto prístupom sa umožní predovšetkým bankovým subjektom, aby sa včas pripravili na nové požiadavky.

Graf 46 Štruktúra vykazujúcich finančných inštitúcií (podiel na aktívach k 31. 12. 2008)

de implementovania nového nariadenia ECB o štatistike aktív a pasív investičných fondov v roku 2007. Predkladanie údajov do ECB, ako aj ich publikovanie zo strany NBS sa začalo od januára 2009. V priebehu roka 2008 sa pripravil aj právny rámec na predkladanie zdrojových údajov správcovskými spoločnosťami za podielové fondy od januára 2009 prijatím opatrenia NBS č. 23/2008 a faktoringovými spoločnosťami, spoločnosťami splátkového financovania a lízingovými spoločnosťami na základe opatrenia NBS č. 22/2008.

V druhej polovici roka 2008 sa začali na základe bilaterálnej spolupráce s ECB záverečné práce pred vstupom do eurozóny. Bolo treba pripraviť a zaslať do ECB nové časové rady za kompletnú bilančnú štatistiku peňažných finančných inštitúcií od januára 2006 do decembra 2008 v rovnakej metodike a členení platnom pre členské štáty eurozóny. Bolo potrebné zistiť a vykázat naše vzájomné pozície s krajinami vstupujúcimi do eurozóny počas posledných troch rokov. Kompletný súbor údajov za bilančnú štatistiku stavov a tokov bol od októbra 2008 zasielaný do ECB duálne (samostatne za prístupovú krajinu EÚ a aj za členský štát eurozóny). Potrebné bolo metodicky a technicky pripraviť vykazovanie rezervnej bázy na výpočet povinných minimálnych rezerv. Vyžadovalo si to vytvoriť kompletnú štatistiku vydaných cenných papierov (dlhové cenné papiere a kótované akcie), ktorá nebola povinná pre prístupové členské štáty EÚ. V spolupráci s Centrálnym depozitárom cenných papierov SR, a. s., a Burzou cenných papierov, a. s., v Bratislave sa nám podarilo dopracovať aj časové rady (za dlhové cenné papiere od roku 1993, za akcie od roku 2001). Novinkou bolo aj zapracovanie požiadavky vykazovať úvery poskytnuté bankami sektoru nefinančných spoločností v členení podľa odvetvovej klasifikácie.

V oblasti úrokovej štatistiky úverových inštitúcií sa od januára 2008 zaviedlo duálne vykazovanie úrokových mier z vkladov a úverov prijatých/poskytnutých v slovenských korunách aj v eurách. Pokračovalo sa vo vykazovaní štatistiky dlhodobých úrokových sadzieb a s prípravou časových radov za 10-ročné vládne dlhopisy od roku 2001 v eurách.

V roku 2008 sa zvýšil záujem o využívanie štatistických údajov zverejňovaných na internetovej

stránke NBS. Návštevnosť stránok, na ktorých sa zverejňujú údaje menovej a finančnej štatistiky, predstavovala z celkovej záložky „Štatistika“ v priemere 43 %. Zvýšil sa aj počet písomných otázok používateľov stránky, hlavne pred koncom roka.

Okrem spolupráce s MMF sa v priebehu roka intenzívnejšie spolupracovalo s BIS v oblasti štatistiky vydaných dlhových cenných papierov.

Vzájomnú súvislosť a využiteľnosť menovej a finančnej štatistiky s inými druhmi štatistík a činnosťami, ktoré NBS a ECB zabezpečujú, najlepšie prezentuje skutočnosť, že poskytované údaje slúžia nielen na výkon menovej politiky a analýzu vývoja na finančnom trhu, ale aj ako zdrojové podklady na zostavovanie štatistiky štvrťročných finančných účtov, zabezpečenie výpočtu povinných minimálnych rezerv úverových inštitúcií, štatistiky platobnej bilancie, štatistiky pre bankový rozvoj, finančnej stability (analýzy obozretnosti), na štruktúrne štatistické indikátory, ako aj na štatistiku platobných systémov v rámci ESCB.

7.2 ŠTATISTIKA ŠTVRŤROČNÝCH FINANČNÝCH ÚČTOV

Národná banka Slovenska je v zmysle požiadaviek ECB zodpovedná aj za zostavovanie štvrťročných finančných účtov (ŠFÚ) menovej únie. Hlavným cieľom zostavenia ŠFÚ je vytvoriť podporný analytický nástroj na sledovanie transmisného mechanizmu menovej politiky a analýzy finančnej stability.

Matica ŠFÚ obsahuje údaje o štruktúre finančných tokov za jednotlivé finančné nástroje (obeživo, vklady, úvery, dlžné a majetkové cenné papiere, finančné deriváty, podielové fondy a poisťno-technické rezervy) medzi jednotlivými inštitucionálnymi sektormi v národnom hospodárstve v členení podľa metodiky európskeho systému národných účtov ESA95. Národná banka Slovenska úzko spolupracuje pri zostavovaní ŠFÚ so Štatistickým úradom SR (ŠÚ SR), ktorý je zodpovedný za sektor verejnej správy, ako aj za ročné finančné účty za celú ekonomiku a štvrťročné nefinančné účty.

V roku 2008 sa práce zamerali predovšetkým na dokončenie získania časového radu všetkých

zdrojových údajov od roku 2004, keď sa Slovensko stalo súčasťou Európskej únie. Medzi uvedené zdrojové údaje nevyhnutné na zostavenie štvrťročných finančných účtov patria údaje získavané z menovej a finančnej štatistiky (vklady, úvery, cenné papiere a iné finančné nástroje za jednotlivé subjekty finančného trhu), platobnej bilancie (medzinárodná investičná pozícia a tokové údaje za platobnú bilanciu), ďalej údaje zbierané na zabezpečenie dohľadu nad finančným trhom (burza cenných papierov, centrálny depozitár atď.) a v neposlednom rade údaje získavané v spolupráci so Štatistickým úradom Slovenskej republiky (nefinančné podniky, domácnosti, vládny sektor).

V priebehu celého roka pokračoval proces metodického očisťovania a bilancovania zameraného na získanie metodicky a štatisticky konzistentného časového radu ŠFÚ za celé národné hospodárstvo SR. Súčasťou uvedeného procesu boli pravidelné konzultácie so zástupcami ŠÚ SR týkajúce sa metodiky zberu údajov za sektor verejnej správy a jednotlivých jeho podsektorov. Prebiehali aj práce na doladovaní technickej podpory spracovania a bilancovania štatistických údajov v napojení na aplikačný programový systém APS STATUS, ktorý slúži na vzájomnú komunikáciu medzi NBS a subjektmi finančného trhu pri výmene štatistických údajov a metodík.

V súvislosti s prípravou na pravidelné štvrťročné zasielanie údajov ŠFÚ do ECB ako súčasti zostavovania ekonomických účtov eurozóny (štvrťročné finančné a nefinančné účty) bola prvýkrát na webovej stránke NBS zverejnená matica ŠFÚ za druhý štvrťrok 2008 spolu s analytickým komentárom a metodikou na zostavovanie ŠFÚ.

Dôležitým projektom realizovaným v aplikačných systémoch IS STATUS a STATUS DFT bol prepočet historických údajov konverzným kurzom slovenskej koruny oproti euru. Od augusta 2008 majú používatelia uvedených aplikačných systémov zabezpečený prístup do dvoch databáz; v slovenskej mene (roky 1996 – 2008) a v mene eura (1996 – 2008 a nové údaje v eurách od roku 2009). Realizáciou tohto projektu sa umožnila nadväznosť nových údajov v mene eura na historické údaje vykazované pôvodne v slovenských korunách. Mechanizmus prepočtu umožňuje aj okamžitú aktualizáciu v oboch databázach v prípade revízií historických údajov.

7.3 ŠTATISTIKA POISŤOVNÍ, KAPITÁLOVÉHO TRHU A DÔCHODKOVÉHO SPORENIA

V súvislosti s integrovaným dohľadom nad celým finančným trhom pod gesciou NBS sa v priebehu roka 2008 v oblasti štatistiky poisťovní, kapitálového trhu a dôchodkového sporenia kládol dôraz na zabezpečenie údajov nevyhnutných na výkon dohľadu a na štatistické účely pre národné i nadnárodné inštitúcie a predovšetkým na zabezpečenie ich kvality z hľadiska včasnosti, presnosti a vzájomnej porovnateľnosti.

Zber, spracovanie a uchovávanie údajov subjektov finančného trhu boli naďalej zabezpečované prostredníctvom informačného systému STATUS DFT.

Celý rok 2008 bol v prevažnej miere ovplyvnený nastávajúcim prechodom na jednotnú európsku menu euro a s tým súvisiacimi požiadavkami na úpravu právneho rámca predkladania údajov, ako aj na konverziu štatistických databáz.

Zložitosť finančných trhov a prepojenosť finančných transakcií jednotlivých subjektov zahŕňajúcich vo výraznej miere už aj poisťovne a dôchodkové fondy viedli ECB k tomu, že v sledovanom roku predložila návrh na rozšírenie spravodajskej skupiny poskytujúcej štatistické informácie v rozsahu sektorovo členených finančných aktív a pasív aj o tieto subjekty. NBS sa zúčastnila na procese implementácie tejto požiadavky ECB, pozostávajúcej predovšetkým z preverenia dostupnosti zdrojových dát a včasnosti ich poskytovania.

Oblasť štatistiky cenných papierov sa rozšírila aj o nové požiadavky platobnej bilancie na vykazovanie majetkového a dlhového portfólia subjektov.

7.4 ŠTATISTIKA NEBANKOVÝCH SUBJEKTOV

Štatistika nebankových subjektov zabezpečuje získavanie a spracovanie štatistického výkazníctva od iných subjektov, ako sú banky a pobočky zahraničných bánk. Vychádza pri tom z potrieb zostavovania platobnej bilancie a medzinárodnej investičnej pozície.

Š T A T I S T I K A

Rok 2008 bol pre činnosti zabezpečované v rámci štatistiky nebankových subjektov rokom harmonizácie štatistiky v súlade s odporúčaniami medzinárodných inštitúcií, predovšetkým ECB, ktoré sa týkajú metodiky zostavovania platobnej bilancie a medzinárodnej investičnej pozície.

Vstupom do eurozóny sa bude meniť aj rozsah vykazovaných údajov tak, aby umožnili zostaviť celkové štatistiky eurozóny o platobnej bilancii a medzinárodnej investičnej pozícii. Vstup Slovenska do eurozóny znamená, že rezidenti Slovenska sa stávajú rezidentmi eurozóny.

Táto zmena ovplyvňuje aj štatistiku nebankových subjektov, resp. štatistiku platobnej bilancie a štatistiku medzinárodnej investičnej pozície, keďže transakcie medzi rezidentmi Slovenska a ostatnými rezidentmi eurozóny musia byť konsolidované.

V roku 2008 pokračovali práce spojené so vstupom Slovenskej republiky do eurozóny a s tým súvisiacimi požiadavkami na konverziu štatistických údajov, ako aj príprava na poskytnutie historických údajov v dostatočne podrobnom geografickom a sektorovom členení, a to od vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie, t. j. od roku 2004.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 8

ZAHRANIČNÉ AKTIVITY

8 ZAHRANIČNÉ AKTIVITY

8.1 EURÓPSKA ÚNIA (EÚ)

Národná banka Slovenska v roku 2008 participovala na aktivitách inštitúcií EÚ. Najvyšší predstavitelia NBS sa zúčastnili na pravidelných neformálnych zasadnutiach Rady ministrov pre hospodárske a finančné záležitosti EÚ (ECOFIN), ktoré sa konali v apríli v slovinskom Brde a v septembri vo francúzskom Nice. Témami zasadnutí boli hospodárska a finančná situácia, s dôrazom na finančné trhy, finančná stabilita, dohody v oblasti dohľadu, verejné financie a reforma MMF.

Na rozhodovacom procese orgánov EÚ sa NBS zúčastňuje prostredníctvom svojich zástupcov vo vybraných výboroch a pracovných skupinách Rady EÚ a Európskej komisie. Dôležitú úlohu má v Hospodárskom a finančnom výbore (EFC) Rady EÚ. Experti NBS sa podieľajú aj na aktivitách podvýborov EFC. V rámci výborov Európskej komisie sa experti Národnej banky Slovenska zúčastňujú na zasadnutiach výborov a podvýborov pre dohľad (CEBS, CEIOPS, CESR), na stretnutiach výboru a pracovných skupín pre menovú a finančnú štatistiku a štatistiku platobnej bilancie, ako aj na zasadnutiach pracovnej skupiny riaditeľov ministrov, pracovných skupín výboru pre finančné služby (FSC).

V rámci koordinácie účasti SR na rozhodovacom procese v záležitostiach EÚ má významné postavenie Komisia pre záležitosti EÚ zriadená na Ministerstve zahraničných vecí SR. NBS sa aj v roku 2008 podieľala na uvedenom procese prostredníctvom prípravy podkladov na vypracovanie inštrukcií a formou účasti svojich zástupcov na pravidelných zasadnutiach tejto komisie.

Na procese tvorby právnych aktov EÚ participuje NBS formou ich pripomienkovania. V roku 2008 sa NBS vyjadrovala k návrhom záverov rokovaní Európskej rady a ECOFIN-u (najmä k materiálom súvisiacim so zavedením eura v SR), návrhom smerníc napr. o kapitálových požiadavkách bánk, o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia – Solventnosť II, o koordinácii legislatívnych a správnych aktov týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP), o systémoch ochrany vkladov.

8.2 SPOLUPRÁCA NBS S MEDZINÁRODNÝMI INŠTITÚCIAMI

Medzinárodný menový fond (MMF)

Spolupráca NBS s MMF pokračovala v roku 2008 na štandardnej úrovni. Guvernér NBS Ivan Šramko sa vo funkcii guvernéra za Slovenskú republiku v MMF zúčastnil jarného zasadania MMF a Svetovej banky v apríli 2008 a výročného zasadania MMF a Svetovej banky v októbri 2008. Spoločnými témami oboch zasadnutí boli výhľady svetovej ekonomiky a finančných trhov vo svetle globálnej finančnej krízy.

Téma turbulencií na finančných trhoch dominovala aj stretnutiu predstaviteľov belgickej konštituencie v MMF a Svetovej banke na úrovni zástupcov guvernérov v júni 2008 v Minsku (Bielorusko) za účasti viceguvernéra NBS Martina Barta. V decembri 2008 sa uskutočnila pracovná misia pracovníkov MMF v SR, ktorá bola prípravou pre pravidelné konzultácie podľa čl. IV Dohody o MMF naplánované na 1. polrok 2009.

V apríli 2008 schválila Rada guvernérov MMF rezolúciu o reforme kvót a členských hlasov. Týmto krokom bola završená jedna z najdiskutovanejších tém v posledných rokoch. Rezolúcia navrhla okrem iného aj zvýšenie členskej kvóty SR o 70 mil. SDR na hodnotu 427,5 mil. SDR a novelu článkov Dohody o MMF. V máji 2008 bola Radou guvernérov MMF schválená rezolúcia o dodatkoch k Dohode o MMF s cieľom rozšíriť právomoci MMF pri investovaní. V priebehu roku 2008 sa v SR začal schvaľovací proces zvýšenia členskej kvóty SR v MMF, ako aj novely Dohody o MMF v zmysle uvedených rezolúcií.

V súlade s článkom VIII Dohody o MMF aktualizovala NBS v spolupráci s dotknutými ministerstvami Ročnú správu o devízovom režime a devízových obmedzeniach (AREAER) a na základe rozhodnutia Výkonnej rady MMF informovala o devízových reštrikciách, ktoré Slovenská republika uplatňuje z dôvodu zachovania národnej a medzinárodnej bezpečnosti a ochrany finančného systému pred finančným terorizmom.

Z A H R A N I Č N É A K T I V I T Y

V nadväznosti na rozhodnutie vlády SR z novembra 2007 a list guvernéra NBS generálnemu riaditeľovi MMF Dominique Strauss-Kahnovi z januára 2008 sa SR v apríli 2008 zapojila do riešenia odpustenia dlhu Libérie voči MMF.

So zhoršujúcou sa finančnou situáciou v niektorých členských krajinách MMF v 2. polroku 2008 sa zvýšila angažovanosť SR na Finančnom transakčnom pláne (FTP). V roku 2008 poskytla NBS prostredníctvom FTP celkom 28 mil. SDR zo svojich devízových rezerv.

SVETOVÁ BANKA (SB)

Slovenská republika v roku 2008 graduovala z operácií Svetovej banky. Graduácia predstavuje formálne preradenie členskej krajiny zo skupiny krajín, ktoré majú právo byť klientmi Svetovej banky, t. j. majú status prijímateľa pomoci zo strany Svetovej banky (tzv. Part 2), do skupiny krajín s vyspelou ekonomikou a statusom poskytovateľa rozvojovej pomoci (tzv. Part 1).

V pozícií alternáta guvernéra v skupine Svetovej banky sa viceguvernér NBS Viliam Ostrožlík zúčastnil počas jarného zasadania MMF a SB vo Washingtone rokovaní so zástupcami Svetovej banky a stretnutia belgickej konštituencie.

Slovenská republika sa ako donorská krajina v Medzinárodnom združení pre rozvoj (IDA) zúčastnila na 15. doplnení zdrojov IDA. V júli 2008 vláda SR schválila pristúpenie SR k 15. doplneniu zdrojov IDA a financovanie Iniciatívy na multilaterálne odpustenie dlhov (MDRI). Príspevok Slovenskej republiky v rámci 15. doplnenia zdrojov IDA predstavuje 2,23 mil. € a podiel na financovaní MDRI bude 630 tis. € v priebehu rokov 2009 až 2018.

BANKA PRE MEDZINÁRODNÉ ZÚČTOVANIE (BIS)

V priebehu roku 2008 BIS organizovala 5 pravidelných zasadnutí guvernérov členských centrálnych bánk, na ktorých sa diskutovali aktuálne problémy svetového finančnictva, napr. príčiny a ekonomické dopady súčasnej finančnej krízy, úloha menových a úverových agregátov v monevnej politike či likvidita medzibankového trhu.

V júni 2008 sa uskutočnilo 78. výročné valné zhromaždenie akcionárov BIS, na ktorom sa schvaľovali výsledky hospodárenia BIS, rozdelenie zisku a výška dividend.

V roku 2008 sa NBS zapojila do dvoch prieskumov organizovaných BIS Central Bank Governance Group k otázkam kľúčových problémov v riadení centrálnych bánk a funkciám centrálnych bánk.

ORGANIZÁCIA PRE HOSPODÁRSKU SPOLUPRÁCU A ROZVOJ (OECD)

V roku 2008 sa zástupcovia NBS podieľali na práci relevantných pracovných orgánov OECD, predovšetkým v rámci Výboru pre hospodársku politiku (EPC) a Výboru pre ekonomické prehľady (EDRC). Vo výbore EDRC sa v roku 2008 hodnotili ekonomiky členských krajín OECD vrátane Slovenska. V procese prípravy hodnotenia našej ekonomiky a pred vydaním Ekonomického prehľadu SR sa uskutočnili dve návštevy reprezentantov OECD na Slovensku a v NBS, tzv. štrukturálna misia v júni a politická misia OECD v októbri 2008.

EURÓPSKA BANKA PRE OBNOVU A ROZVOJ (EBOR)

V máji 2008 sa konalo Výročné zasadnutie Rady guvernérov EBOR v Kyjeve. Vedúcim delegácie SR bol guvernér NBS Ivan Šramko, ktorý v EBOR zastáva funkciu alternáta guvernéra za Slovenskú republiku. Na zasadnutí bol po 8 rokoch zvolený nový prezident EBOR, Thomas Mirow, ktorý vystriedal dovtedajšieho prezidenta Jeana Lemierera. Okrem iného bola na zasadnutí schválená alokácia čistého príjmu do strategických rezerv banky a z menšej časti do špeciálnych fondov EBOR.

V septembri 2008 sa v NBS uskutočnila návšteva zástupcov Rady riaditeľov EBOR. Účelom návštevy bolo oboznámiť sa s vývojom v krajine pred rozhodnutím Rady riaditeľov o novej stratégii EBOR na obdobie nasledujúcich dvoch rokov.

8.3 SPOLUPRÁCA NBS S MEDZINÁRODNÝMI DOHLIADAČÍMI INŠTITÚCIAMI

V súvislosti so záväzkami NBS voči medzinárodným organizáciám, Európskej centrálnej banke, výborom EÚ a pod. sa pracovníci útvaru dohľadu pravidelne zúčastňujú na rokovaní rôznych pracovných skupín a výborov. Útvar dohľadu sa vo významnej miere podieľa aj na spolupráci so zahraničnými regulátormi, najmä v súvislosti s výkonom dohľadu nad bankovými a poisťovacími skupinami, účasťou v pracov-

ných skupinách a vo výboroch medzinárodných inštitúcií, ako napr. vo Výbore európskych orgánov bankového dohľadu (CEBS), Výbore európskych orgánov dohľadu nad poisťovníctvom a zamestnaneckými penzijnými fondmi (CEIOPS) a vo Výbore európskych regulátorov cenných papierov (CESR), ktoré patria medzi tzv. „Level 3 Committees“.

CEBS poskytuje poradenské služby Európskej komisii v oblasti bankovníctva. Zameriava sa hlavne na pravidlá pre kapitálové požiadavky pre finančné inštitúcie s cieľom zabezpečiť užšiu prepojenosť kapitálu finančných inštitúcií s rizikami, ktorým sú vystavené. V roku 2008 sa uskutočnili štyri stretnutia výboru.

Úlohou CESR je zlepšiť koordináciu jednotlivých orgánov dohľadu v oblasti cenných papierov v rámci Európskej únie, pôsobiť ako poradná skupina Európskej komisie a pracovať na zabezpečení konzistentnejšej a včasnej implementácie komunitárnej legislatívy v členských štátoch. Na zasadnutiach vrcholných predstaviteľov jednotlivých orgánov dohľadu v oblasti regulácie cenných papierov – členov CESR – sa prijímajú zásadné rozhodnutia v tejto oblasti regulácie a výkonu dohľadu a schvaľované Level 3 usmernenia a iné dôležité dokumenty týkajúce sa činnosti CESR (v súlade s prijatými zmenami stanov kvalifikovanou väčšinou členov). V roku 2008 CESR venoval osobitnú pozornosť otázkam postavenia a právomocí, zefektívnenia činnosti, ako aj vzájomnej spolupráce tzv. 3L3 výborov, čo sa odrazilo aj v zmenených stanovách CESR účinných od 10. septembra 2008. V rámci CESR je zriadených niekoľko stálych pracovných a expertných skupín, v ktorých má NBS zastúpenie a v ktorých sa realizuje tvorba a príprava väčšiny odborných materiálov predkladaných na schválenie na rokovaní CESR na najvyššej úrovni ako výstup činnosti príslušnej skupiny.

Cieľom CEIOPS je poskytovať Európskej komisii odporúčania v oblasti poisťovníctva a zamestnaneckých penzijných fondov, a to najmä návrhov na nariadenia a implementáciu európskych smerníc. CEIOPS je platformou pre spoluprácu dozorných orgánov s cieľom zabezpečiť konzistentnú interpretáciu a aplikáciu komunitárnych právnych predpisov (Level 3 Lamfalussyho procesu) a výmenu informácií o dohliadaných subjektoch. Od svojho vzniku prácu CEIOPS do značnej miery

determinujú práce na projekte Solventnosť II, od odporúčaní pre prípravu rámcovej smernice až po testovanie vplyvu prostredníctvom kvantitatívnych dopadových štúdií.

8.4 ZAHRANIČNÉ AKTIVITY NBS V OBLASTI VZDELÁVANIA A ZAHRANIČNÁ TECHNICKÁ POMOC

Zahraničné aktivity v oblasti vzdelávania

NBS aj v roku 2008 prostredníctvom Inštitútu bankového vzdelávania organizovala vzdelávacie podujatia pre zamestnancov NBS a zamestnancov centrálnych bánk ESCB.

Organizovaním časti spoločného vzdelávacieho programu ESCB Heading for Leadership sa NBS ako hostiteľská banka zapojila do tzv. ESCB Training activities, taktiež do lektorského pôsobenia v rámci seminára Introduction to the Functioning of the ESCB a do tzv. Open Training Activities ESCB.

Osobitnú kategóriu vzdelávacích podujatí pre centrálné banky ESCB tvoril tzv. Financial Stability Christmas Workshop, ktorý NBS organizuje už tradične od roku 2004. Workshop určený expertom bankových dohľadov susedných krajín sa uskutočnil za účasti zástupcov zo 4 centrálnych bánk (ČR, Rakúsko, Maďarsko, Poľsko). Celkovo NBS uskutočnila v roku 2008 tri vzdelávacie podujatia pre zamestnancov centrálnych bánk ESCB, na ktorých sa zúčastnilo 29 účastníkov.

V spolupráci s organizáciou Advanced Risk Management (Praha) boli zorganizované dva trojdňové odborné semináre – Asset Backed Securitisation s účasťou 21 zamestnancov a Komoditné a kreditné deriváty s účasťou 18 zamestnancov NBS.

Viacerí zamestnanci NBS sa zúčastnili na vzdelávacích podujatiach realizovaných v rámci vzdelávania medzi centrálnymi bankami ESCB. Okrem týchto podujatí sa 20 zamestnancov NBS zúčastnilo na 20 seminároch a konferenciách usporiadaných korešpondenčnými bankami a inými finančnými inštitúciami (Euromoney, State Street Financial Center a. i.) v zahraničí. Šiesti zamestnanci NBS pokračovali v dvojročnom komplexnom vzdelávaní v Českom inštitúte interných audítorov. Štyria zamestnanci NBS absolvovali

Z A H R A N I Č N É A K T I V I T Y

v novembri 2008 skúšku na získanie certifikátu Financial Risk Manager v globálnej asociácii manažérov rizika v Charlottesville (USA).

Aj v roku 2008 zamestnanci NBS využili vzdelávacie ponuky Medzinárodného menového fondu vo Washingtone, Joint Vienna Institute vo Viedni a Inštitútu finančnej stability (FSI) pri BIS v Bazileji. Spolu 20 zamestnancov NBS sa zúčastnilo 16 vzdelávacích podujatí organizovaných FSI, za-

meraných predovšetkým na reguláciu a dohľad v bankovníctve, na riadenie rizika, účtovníctvo, finančnú stabilitu a finančnú krízu.

POSKYTOVANIE ZAHRANIČNEJ TECHNICKEJ POMOCI

V roku 2008 bola prijímateľom zahraničnej technickej pomoci Národná banka Ukrajiny v zmysle zmluvy, ktorá bola podpísaná v roku 2008. V priebehu roka sa uskutočnili 2 vzdelávacie podujatia v Bratislave pod vedením 8 expertov NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 9

PRÍPRAVA NA ZAVEDENIE EUR V SR

9 PRÍPRAVA NA ZAVEDENIE EURA V SR

Začiatkom roka 2008 Slovenská republika s rezervou dodržala maastrichtské kritériá, a tým splnila kľúčovú podmienku na zavedenie eura 1. januára 2009. Európska komisia 7. mája 2008 potvrdila, že Slovensko dosiahlo vysoký stupeň udržateľnej hospodárskej konvergencie a je pripravené prijať euro. Komisia predložila Rade EÚ návrh na zrušenie postupu platného pri nadmernom deficite a návrh na prijatie Slovenska za člena eurozóny. Po tom, čo predstavitelia štátov a vlád EÚ túto tému prediskutovali na svojom júnovom zasadnutí a Európsky parlament predložil svoje stanovisko, Rada ministrov pre hospodárske a finančné záležitosti EÚ (ECOFIN) prijala 8. júla 2008 konečné rozhodnutie o prijatí eura na Slovensku k 1. januáru 2009.

9.1 HOSPODÁRSKE POLITIKY A MAASTRICHTSKÉ KRITÉRIÁ PRE ZAVEDENIE EURA

V roku 2008 pokračoval silný rast produktivity a potenciálu slovenskej ekonomiky, ktorý sa premietol do posilnenia rovnovážneho reálneho kurzu, a preto Slovenská republika požiadala o opätovnú zmenu centrálnej parity. Centrálna parita bola k 29. máju 2008 revalvovaná z úrovne 35,4424 SKK/EUR na 30,1260 SKK/EUR. Slovenská koruna bola zapojená do mechanizmu výmenných kurzov (ERM II) viac ako dva roky bez vybočenia z povoleného fluktuálneho pásma. Stabilita kurzu bola udržiavaná prirodzeným spôsobom, bez toho, aby snaha o kurzovú stabilizáciu išla na úkor stability zvyšku ekonomiky. Slovensko preto splnilo kritérium stability výmenného kurzu. Hod-

nota centrálnej parity platnej od mája 2008 bola 8. júla 2008 vyhlásená za konverzný kurz.

Inflačné kritérium plnilo Slovensko už od augusta 2007. Pri hodnotení Európskou komisiou dosiahol 12-mesačný priemer HICP inflácie na Slovensku hodnotu 2,2 %. Referenčná hodnota, ktorá bola určovaná Holandskom, Maltou a Dánskom, dosiahla 3,2 %. SR splnila maastrichtské inflačné kritérium s rezervou jedného percentuálneho bodu. Európska komisia vo svojej správe konštatovala, že nominálne inflačné kritérium Slovensko splnilo udržateľným spôsobom, t. j. Slovensko bude schopné plniť kritérium aj po vstupe do eurozóny pri pôsobení jednotnej menovej politiky Európskej centrálnej banky (ECB).

Kritérium stability dlhodobej úrokovej miery bolo plnené dlhodobo a s výraznou rezervou. V čase hodnotenia dosiahol 12-mesačný priemer úrokových mier dlhodobých vládnych dlhopisov na Slovensku 4,5 %, čo bolo o 2 percentuálne body menej ako referenčná hodnota (6,5 %).

V roku 2007 dosiahol deficit verejných financií 2,2 % HDP. Celkový verejný dlh v hodnotenom roku dosiahol 29,4 % HDP. Vláda SR sa zaviazala pokračovať v postupnom znižovaní deficitu verejných financií aj v nasledujúcich rokoch. Komisia preto dospela k záveru, že nadmerný deficit sa odstránil spoľahlivým a udržateľným spôsobom. Po zrušení postupu pri nadmernom deficite splnilo Slovensko aj fiškálne kritérium.

V období po oficiálnom zhodnotení plnenia maastrichtských kritérií sa 12-mesačný priemer HICP

Tabuľka 35 Časový rámec zavedenia eura v SR

Splnenie maastrichtských kritérií	marec 2008
Žiadosť SR o posúdenie plnenia podmienok na prijatie eura	4. apríl 2008
Konvergenčné správy ECB a Európskej komisie	7. máj 2008
Návrh Európskej komisie Rade EÚ na zrušenie výnimky	7. máj 2008
Konzultácia s Európskym parlamentom	máj – jún 2008
Zrušenie výnimky a stanovenie konverzného kurzu	8. júl 2008
Vstup do eurozóny – „Deň €“	1. január 2009
Zdroj: NBS.	

Tabuľka 36 Plnenie maastrichtských kritérií v období hodnotenia EK (marec 2008)

Kritérium	Zaznamenaná hodnota	Referenčná hodnota
Inflácia (priemer HICP, v %)	2,2 %	3,2 %
Dlhodobé úrokové miery (%)	4,5 %	6,5 %
Dlh verejnej správy (% HDP)	29,4 %	60,0 %
Deficit verejnej správy (% HDP)	2,2 %	3,0 %
Stabilita kurzu	Účast' v ERM II od novembra 2005	Účast' v ERM II viac ako 2 roky bez výrazných napätí

Zdroj: EK.

inflácie postupne zvyšoval. Zároveň však rástla aj referenčná hodnota tohto kritéria, v dôsledku čoho Slovensko pokračovalo v plnení inflačného kritéria aj v decembri 2008. Pod vplyvom zhoršujúceho sa globálneho hospodárskeho vývoja a vyššej domácej inflácie došlo koncom roka 2008 k nárastu dlhodobej úrokovej miery na Slovensku. Kritérium stability dlhodobej úrokovej miery bolo ale naďalej plnené s veľkou rezervou. Po tom, ako sa vplyv globálnej finančnej krízy začal prejavovať na hospodárskom vývoji v regióne, začala SR ešte pred vstupom do eurozóny pociťovať prínos spoločnej meny k celkovej stabilite hospodárstva. Na rozdiel od mien okolitých krajín sa trhový kurz slovenskej koruny v súvislosti s oficiálne stanoveným konverzným kurzom neznehodnotil.

9.2 NÁRODNÝ PLÁN ZAVEDENIA EURA A ORGANIZAČNÉ PRÍPRAVY

Viacročný proces príprav na zavedenie eura v roku 2008 vrcholil. Spoločnou snahou všetkých zúčastnených subjektov sa podarilo zabezpečiť dostatočnú pripravenosť obyvateľov, verejných inštitúcií i súkromného podnikateľského sektora na bezproblémové prijatie spoločnej európskej meny od 1. januára 2009.

V súvislosti s pribúdajúcimi skúsenosťami a poznatkami o prebiehajúcich prípravách došlo k dvom aktualizáciám Národného plánu zavedenia eura. S cieľom hladkého a jednoduchého predzásobenia obyvateľov, ako aj drobných podnikateľov a živnostníkov eurovou hotovosťou, bol pri aprílovej aktualizácii Národný plán zavedenia eura doplnený o rozhodnutie vyrobiť a distribuovať tzv. štartovacie balíčky eurových mincí. V septembri 2008 bola schválená tretia a posled-

Graf 47 Vývoj výmenných kurzov krajín V4 v roku 2008 (index)

Zdroj: ECB.

ná aktualizácia národného plánu zavedenia eura v Slovenskej republike. Bola vypracovaná najmä v dôsledku úspešného ukončenia všetkých schvaľovacích procedúr, potvrdenia termínu vstupu SR do eurozóny 1. januára 2009 a stanovenia oficiálneho konverzného kurzu. Neobsahovala už žiadne nové úlohy alebo zmeny pôvodne nastavených princípov a pravidiel prechodu na euro.

V roku 2008 sa realizovalo viacero stretnutí pracovných výborov a zasadnutí Národného koordinačného výboru pre zavedenie eura. Uskutočnilo sa tiež jedno stretnutie Eurovýboru, ktorého oficiálna činnosť bola po splnení maastrichtských konvergenčných kritérií v máji 2008 ukončená.

Počas roka 2008 neboli zaznamenané žiadne závažné problémy, zdržania alebo prekážky. Po-

stup všetkých prác pokračoval v súlade so stanoveným harmonogramom. K podobným záverom dospeli aj experti z Európskej komisie, ktorí v októbri uskutočnili na Slovensku expertnú monitorovaciu misiu.

Skúsenosti z krajín, ktoré už euro zaviedli naznačovali, že niektoré podnikateľské subjekty by mohli zavedenie eura zneužiť na neodôvodnené zvýšenie cien. Štatistický úrad SR vykonával dekadne zisťovanie vývoja cien vybraných druhov tovarov. Pravidelný monitoring spotrebiteľských cien zabezpečovalo od júla 2008 aj Združenie slovenských spotrebiteľov. Na základe zistených údajov o cenách bolo na tzv. čiernu listinu v decembri zaradených 6 podnikateľských subjektov. Slovenská obchodná inšpekcia sa zameriavala na kontrolu dodržiavania zákona č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v SR s dôrazom na duálne zobrazovanie cien, uvádzanie a zaokrúhľovanie cien, jednotkových cien a platieb pri prechode na euro.

Prípravy na prijatie spoločnej meny si do konca roka 2008 vyžiadali vypracovanie a schválenie viac ako 200 zákonov, 26 nariadení vlády a viacero vyhlášok, výnosov a opatrení NBS a ústredných orgánov štátnej správy. Najnáročnejšie a najrozsiahlejšie boli prípravy v oblasti konverzie informačných systémov a v oblasti hotovostného peňažného obehu a bezhotovostného platobného styku. V dostatočnom predstihu pred samotným zavedením eura boli úspešne otestované aj systémy bezhotovostného platobného styku.

NBS riadila činnosť Pracovného výboru pre banky a finančný sektor (viac v kapitole 6.4) a Pracovného výboru pre komunikáciu. Najdôležitejšou úlohou v oblasti hotovostného platobného styku bolo predzásobenie eurovou hotovosťou. Pri zabezpečení euromincí využila SR, ako prvá z nových členských krajín EÚ, ktoré prijali euro, služby mincovne na svojom území a euromince so slovenskou stranou sa razili v Mincovni Kremnica, š. p. Eurobankovky si NBS zapožičala od Rakúskej centrálnej banky. Predzásobenie euromincami začalo 6. septembra a bolo úspešne ukončené 29. decembra 2008. Celková hodnota euromincí doručených komerčným bankám v rámci predzásobenia dosiahla 98 mil. €, čo bolo 283 mil. kusov mincí. Predzásobenie eurobankovkami sa začalo 7. októbra 2008 a bolo úspešne ukončené 29. decembra 2008. Počas tohto obdobia banky

prevzali 51 mil. kusov eurobankoviek v hodnote 950,9 mil. €. Druhotné predzásobenie sa začalo 28. októbra 2008 a úspešne sa skončilo 31. decembra 2008. Celkovo sa druhotne predzásobilo takmer 14 tis. klientov a prevzali 1/4 všetkých bankoviek a 2/3 všetkých mincí.

Krátko po oficiálnom splnení podmienok na zavedenie eura pristúpila NBS zároveň k sťahovaniu pôvodného korunového obeživa. V druhom polroku 2008 začala NBS s ničením prebytočných zásob slovenských bankoviek a mincí. Pracovný výbor pre banky a finančný sektor bol v roku 2008 zodpovedný za plnenie aj ďalších veľmi náročných úloh v oblasti bezhotovostných platobných systémov. NBS koordinovala najmä pripojenie bankového sektora vrátane NBS na platobný systém TARGET2.

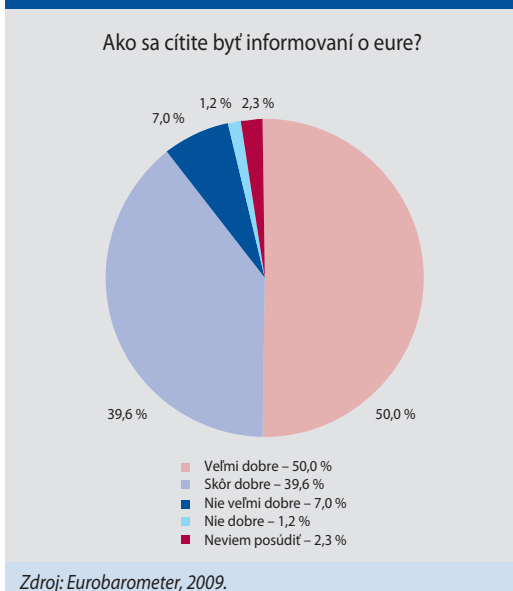
Aj druhý z výborov v gescii NBS splnil všetky úlohy naplánované na rok 2008. Pracovný výbor pre komunikáciu koordinoval hlavne komplexnú informačnú kampaň. Cieľom kampane bolo poskytnúť slovenskej verejnosti praktické informácie o všetkých potrebných faktoch pred zavedením eura. Okrem širokej verejnosti boli zohľadnené potreby rozsiahleho spektra citlivých cieľových skupín. Najdôležitejšou časťou bola mediálna kampaň, ktorá sa začala v marci 2008 – symbolických 300 dní pred zavedením eura. Do konca roka sa uskutočnilo 7 z celkovo 9 vln mediálnej kampane (posledné 2 vlny boli v januári a februári 2009). Informácie o eure boli pre médiá sprostredkované množstvom tlačových správ a tlačových konferencií. V rámci informačnej kampane distribuovali NBS a Ministerstvo financií viac ako 20 miliónov kusov publikácií. Medzi najdôležitejšie patrili dve zásielky do všetkých domácností. Súčasťou kampane boli aj viaceré výstavy, súťaže a informačno-zábavné podujatia. NBS sa podieľala na organizácii konferencie „Slovakia Euro Changeover Conference“, zorganizovala Deň otvorených dverí so zameraním na euro, zabezpečila putovnú výstavu „Slovenské eurové mince“ a výstavu „Od koruny k euru“ v Bruseli.

Účinnosť kampane bola meraná prieskumami verejnej mienky, ktoré realizoval Štatistický úrad SR. V januári 2009 – krátko po zavedení eura – bolo 93 % obyvateľov Slovenska spokojných s informáciami o eure, ktoré dostali. Viac ako 90 % občanov považovalo jednotlivé informácie za zrozumiteľné a užitočné. Vysokú kva-

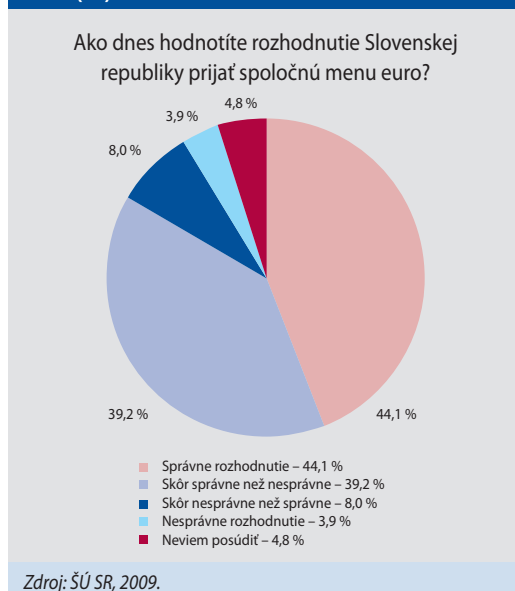

PRÍPRAVA NA ZAVEDENIE EURA V SR

Graf 48 Informovanosť občanov o eure (%)

Graf 49 Názory občanov na zavedenie eura v SR (%)

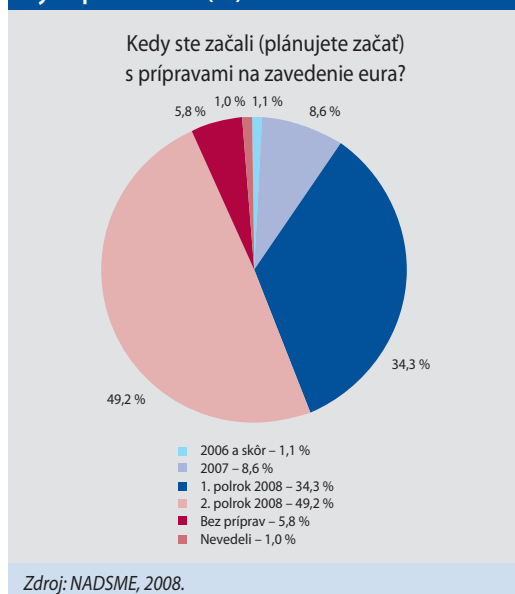
litu informačnej kampane potvrdili aj výsledky prieskumov Európskej komisie Eurobarometer. Z prieskumov Eurobarometer tiež vyplynulo, že naj dôveryhodnejším zdrojom informácií o eure bola pre obyvateľov Slovenska Národná banka Slovenska. Prieskumy verejnej mienky zároveň ukázali, že občania SR považujú rozhodnutie prijať spoločnú menu euro za správne.

Popri úlohách realizovaných v rámci pracovných výborov splnila NBS v roku 2008 množstvo ďalších úloh definovaných Interným plánom NBS na zavedenie eura. V spolupráci so Slovenskou bankovou asociáciou a členmi Pracovného výboru pre komunikáciu pripravila plán krízovej komunikácie. NBS monitorovala a kontrolovala prípravu bankových a finančných inštitúcií. NBS musela harmonizovať množstvo činností, štatistických údajov a aplikačného programového vybavenia s ECB. V súvislosti so zavedením eura na Slovensku bolo potrebné pripraviť sa na výkon spoločnej menovej politiky, na zmeny v správe devízových rezerv, ale aj vo výkazníctve. NBS pripravila a uskutočnila odborné semináre k zavedeniu eura, pokračovala vo vzdelávaní bankových a iných pracovníkov v súvislosti so zavedením eura.

NBS zohrala v procese zavedenia eura veľmi dôležitú úlohu a prispievala k jeho plynulému a úspešnému priebehu od samého začiatku. Prevažná väčšina verejných inštitúcií a podnikateľ-

ských subjektov sa na prijatie eura chystala práve v priebehu roka 2008. Z prieskumov vyplýva, že viacero najmä veľkých podnikov začalo s prípravami ešte v roku 2007, prípadne aj skôr. Malé a stredné podniky si nechali prípravu na neskôr, približne tretina sa začala na euro pripravovať v prvom polroku 2008. Takmer polovica malých a stredných podnikov začala s prípravami v poslednom polroku pred zavedením eura.

Graf 50 Začiatok príprav v malých a stredných podnikoch (%)

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 10

LEGISLATÍVA

10 LEGISLATÍVA

V roku 2008 pokračovala Národná banka Slovenska vo vykonávaní svojich legislatívnych a aproximačných kompetencií v oblasti meny, peňažného obehu, devízového hospodárstva, bankovníctva, kapitálového trhu, poisťovníctva a dôchodkového sporenia.

LEGISLATÍVNE ZMENY ZÁKONOV V OBLASTI PÔSOBNOSTI NÁRODNEJ BANKY SLOVENSKA PRIPRAVENÉ A VYKONANÉ V ROKU 2008

Zákon č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol v roku 2008 novelizovaný zákonom č. 70/2008 Z. z., zákonom č. 270/2008 Z. z., zákonom č. 397/2008 Z. z. a zákonom č. 421/2008 Z. z. Všetky tieto novely upresňovali zákon č. 659/2007 Z. z. tak, aby zákon bol čo najjednoduchší a neumožňoval viaceré výklady a aby zavedenie meny euro v Slovenskej republike od 1. januára 2009 bolo bezproblémové a úspešné.

Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol v roku 2008 novelizovaný zákonom č. 297/2008 Z. z. a zákonom č. 552/2008 Z. z. Zmena vykonaná zákonom č. 552/2008 Z. z. nadväzovala na novelu zákona o cenných papieroch a bližšie špecifikovala pravidlá obozretného podnikania bánk a nové pravidlá a kritériá hodnotenia nadobudnutia a zvýšenia podielov v bankách. Zákom č. 297/2008 Z. z. sa znížila suma, pri ktorej sú banky a pobočky zahraničných bánk povinné požadovať preukázanie totožnosti klienta, na 2 000 eur.

Zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov bol v roku 2008 novelizovaný zákonom č. 552/2008 Z. z. v nadväznosti na Smernicu EÚ o akvizíciách, ktorej cieľom je ustanovenie jednotného rámca harmonizovaných procesných pravidiel a kritérií na obozretné posudzovanie nadobudnutia alebo zbavenia sa podielov na základnom imaní alebo na hlasova-

cích právach subjektov finančného trhu, teda aj u obchodníkov s cennými papiermi.

Zákon č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol v roku 2008 novelizovaný zákonom č. 270/2008 Z. z., zákonom č. 552/2008 Z. z. a zákonom č. 567/2008 Z. z. Významná zmena bola vykonaná zákonom č. 270/2008 Z. z., ktorým sa do zákona o platobnom styku zapracovala možnosť vykonávania prevodov aj prostredníctvom európskeho platobného systému a upravili sa podmienky na vydávanie platobných prostriedkov elektronických peňazí na základe povolenia aj inými osobami, než sú inštitúcie elektronických peňazí.

Zákon č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol v roku 2008 novelizovaný zákonom č. 552/2008 Z. z. Týmto zákonom sa v zákone o dohľade nad finančným trhom upravili najmä ustanovenia o platení príspevkov súvisiacich s vykonaním dohľadu dohliadanými subjektmi.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 202/1995 Z. z., devízový zákon a zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov bol v roku 2008 novelizovaný zákonom č. 567/2008 Z. z. Zákom č. 567/2008 Z. z. sa pri obchodovaní s devízovými hodnotami vypustila povinnosť obchodovať s devízovými hodnotami iba v rámci podnikania.

Zákon č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nadobudol účinnosť v roku 2008. Jeho cieľom bola úplná harmonizácia so smernicami Európskej únie upravujúcimi problematiku poistenia a zaistenia. Nová právna úprava zaistenia je v komerčnom poisťovníctve dôležitá, keďže uľahčuje rozloženie poistných rizík a zaistných rizík na celosvetovej úrovni, čím sa zabezpečuje stabilita poisťovní a zaistovní, ako aj celého finančného trhu. V novom zákone o poisťovníctve sú zapracované aj skúsenosti získané s uplatňovaním doterajšieho zákona. Nový zákon o pois-

ťovníctve bol v roku 2008 už novelizovaný zákonom č. 270/2008 Z. z. a zákonom č. 552/2008 Z. z. Zákonom č. 270/2008 Z. z. sa upravili najmä ustanovenia o solventnosti poisťovní a zaistovní. Zákonom č. 552/2008 Z. z. sa do zákona o poisťovníctve zapracovali najmä jednotné pravidlá a kritéria na obozretné posudzovanie nadobudnutia alebo zbavenia sa podielov na základnom imaní alebo hlasovacích právach poisťovní a zaistovní.

Zákon č. 594/2003 Z. z. o kolektívnom investovaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol v roku 2008 novelizovaný zákonom č. 552/2008 Z. z. Týmto zákonom z oblasti kolektívneho investovania sa upravili najmä jednotné pravidlá a kritéria na obozretné posudzovanie nadobudnutia alebo zbavenia sa podielov na základnom imaní alebo hlasovacích právach v správcochských spoločnostiach.

Zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol v roku 2008 novelizovaný zákonom č. 62/2008 Z. z., zákonom č. 434/2008 Z. z. a zákonom č. 449/2008 Z. z. Týmto zákonmi sa vykonali úpravy, ktorými sa legislatívne doriešili vecné zmeny upravujúce vzťah I. a II. piliera dôchodkového zabezpečenia.

Zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol v roku 2008 novelizovaný zákonom č. 449/2008 Z. z. Týmto zákonom sa upravili najmä podmienky jednorazového vyrovnania na vyplatenie doplnkového starobného dôchodku alebo doplnkového výsluhového dôchodku, ďalej ustanovenia o obchodnej dokumentácii, ustanovenia upravujúce majetok v doplnkovom dôchodkovom fonde, ako aj pravidlá obmedzenia a rozloženia rizika pre doplnkový dôchodkový fond.

Zákon č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol v roku 2008 novelizovaný zákonom č. 70/2008 Z. z., ktorým sa upravilo, že na preukázanie dôveryhodnosti sprostredkovateľa poistenia alebo zaistenia postačuje výpis z registra trestov.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 118/1996 Z. z. o ochrane vkladov a o zmene

a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol v roku 2008 novelizovaný zákonom č. 421/2008 Z. z. a zákonom č. 552/2008 Z. z. Významná je najmä úprava vykonaná zákonom č. 552/2008 Z. z., ktorým sa v § 22ba upravili podmienky na dobrovoľné zapojenie do systému ochrany vkladov v SR pre pobočky zahraničných bánk, ktoré prijímajú vklady na území SR na základe požívania výhod jedného bankového povolenia.

Zákon č. 530/1990 Zb. o dlhopisoch v znení neskorších predpisov bol v roku 2008 novelizovaný zákonom č. 552/2008 Z. z. Týmto zákonom sa ustanovilo, že menovitá hodnota dlhopisu musí byť v eurách najmenej jedno euro a vyššie hodnoty vždy v celých násobkoch sumy jedno euro.

Zákon č. 429/2002 Z. z. o burze cenných papierov v znení neskorších predpisov bol v roku 2008 novelizovaný zákonom č. 8/2008 Z. z., zákonom č. 297/2008 Z. z. a zákonom č. 552/2008 Z. z. Zákonom č. 8/2008 Z. z. sa najmä spresnili subjekty, nad ktorými vykonáva NBS dohľad podľa zákona o burze cenných papierov. Zákonom č. 552/2008 Z. z. sa do zákona o burze cenných papierov zapracovali najmä jednotné pravidlá a kritéria na obozretné posudzovanie nadobudnutia alebo zbavenia sa podielov na základom imaní alebo hlasovacích právach burzy.

VYHLÁŠKY A OPATRENIA VYDANÉ V ROKU 2008 NÁRODNOU BANKOU SLOVENSKA V RÁMCI JEJ LEGISLATÍVNYCH KOMPETENCIÍ NA VYDÁVANIE VYKONÁVACÍCH VŠEOBECNE ZÁVÄZNÝCH PRÁVNÝCH PREDPISOV

- Vyhláška NBS č. 9/2008 Z. z. o vydaní pamätných strieborných mincí v nominálnej hodnote 500 Sk s tematikou ochrany prírody a krajiny – Národný park Nízke Tatry.
- Vyhláška NBS č. 58/2008 Z. z. o vydaní pamätných zlatých mincí v nominálnej hodnote 5 000 Sk pri príležitosti 400. výročia korunovácie Mateja II. v Bratislave.
- Vyhláška NBS č. 91/2008 Z. z. o poskytovaní informácií o transakciách s majetkom v dôchodkovom fonde a o stave majetku v dôchodkovom fonde dôchodkovou správcochskou spoločnosťou a jej depozitárom a o zmene vyhlášky Národnej banky Slovenska č. 567/2006 Z. z., ktorou sa ustanovuje obsah správ

o hospodárení s majetkom v dôchodkovom fonde, správ o hospodárení s vlastným majetkom dôchodkovej správcovskej spoločnosti, spôsob a rozsah ich zverejňovania a obsah dennej informácie o každej transakcii s majetkom v dôchodkovom fonde.

- Vyhláška NBS č. 101/2008 Z. z. o vlastných zdrojoch dôchodkovej správcovskej spoločnosti.
- Vyhláška NBS č. 221/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú niektoré pravidlá pre duálne zobrazovanie niektorých cien, platieb a iných hodnôt pre oblasť finančného trhu a služieb finančných inštitúcií v oblasti bankovníctva, kapitálového trhu, poisťovníctva a dôchodkového sporenia.
- Vyhláška NBS č. 240/2008 Z. z., ktorou sa určuje počet desiatinných miest pri zaokrúhľovaní pri premene menovitej hodnoty niektorých druhov cenných papierov zo slovenskej meny na eurá.
- Vyhláška NBS č. 302/2008 Z. z. o vydaní pamätných strieborných mincí v nominálnej hodnote 1 000 Sk s tematikou rozlúčky so slovenskou korunou.
- Vyhláška NBS č. 387/2008 Z. z., ktorou sa zrušujú vykonávacie predpisy o bankovkách a minciach vydaných pred dňom zavedenia meny euro v Slovenskej republike.
- Vyhláška NBS č. 523/2008 Z. z., ktorou sa menia a dopĺňajú niektoré vyhlášky Národnej banky Slovenska v súvislosti so zavedením meny euro v Slovenskej republike.
- Vyhláška NBS č. 607/2008 Z. z. o niektorých podrobnostiach o hotovostnom peňažnom obeh a o zmene niektorých vyhlášok.
- Opatrenie NBS č. 1/2008, ktorým sa ustanovuje maximálna výška technickej úrokovej miery (oznámenie č. 53/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 2/2008, ktorým sa ustanovuje minimálna výška garančného fondu poisťovne alebo pobočky zahraničnej poisťovne (oznámenie č. 54/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 3/2008 o predkladaní výkazov dôchodkovými správcovskými spoločnosťami a doplnkovými dôchodkovými spoločnosťami na štatistické účely (oznámenie č. 98/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 4/2008 o predkladaní výkazov, hlásení, prehľadov a iných správ poisťovní a pobočkami zahraničných poisťovní (oznámenie č. 121/2008 Z. z.) v znení opatrenia NBS č. 27/2008 (oznámenie č. 578/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 5/2008, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o udelenie predchádzajúceho súhlasu podľa § 45 ods. 1 zákona č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (oznámenie č. 142/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 6/2008 o predkladaní výkazov, hlásení, prehľadov a iných správ zaistovními a pobočkami zahraničných zaistovní (oznámenie č. 143/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 7/2008, ktorým sa ustanovujú limity umiestnenia prostriedkov technických rezerv v poisťovníctve (oznámenie č. 170/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 8/2008 o poplatkoch za úkony Národnej banky Slovenska (oznámenie č. 178/2008 Z. z.).
- Opatrenie č. 9/2008 o predkladaní výkazov subjektmi zabezpečujúcimi distribúciu cenných papierov zahraničných subjektov kolektívneho investovania na účely dohľadu (oznámenie č. 183/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 10/2008, ktorým sa ustanovuje spôsob určenia hodnoty cenných papierov a nehnuteľností, v ktorých sú umiestnené prostriedky technických rezerv v poisťovníctve (oznámenie č. 184/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 11/2008 o náležitostiach správy zodpovedného aktuára o činnosti poisťovne alebo zaistovne a o náležitostiach správy zodpovedného aktuára o činnosti pobočky zahraničnej poisťovne alebo pobočky zahraničnej zaistovne (oznámenie č. 197/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 12/2008, ktorým sa ustanovuje spôsob preukazovania splnenia podmienok na udelenie povolenia na poskytovanie investičných služieb (oznámenie č. 198/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 13/2008 o odbornej skúške aktuára (oznámenie č. 218/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 14/2008, ktorým sa ustanovuje spôsob preukazovania splnenia podmienok na udelenie povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti a na udelenie povolenia na vykonávanie zaistovacej činnosti (oznámenie č. 250/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 15/2008, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o udelenie predchádzajúceho súhlasu podľa § 70 ods. 1 zákona o cenných papieroch (oznámenie č. 276/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 16/2008, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o vydanie povolenia

- na vydávanie platobných prostriedkov elektronických peňazí podľa § 21d ods. 1 zákona č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (oznámenie č. 360/2008 Z. z.).
- Opatrenie NBS č. 17/2008, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Národnej banky Slovenska č. 4/2007 o vlastných zdrojoch financovania bánk a požiadavkách na vlastné zdroje financovania bánk a o vlastných zdrojoch financovania obchodníkov s cennými papiermi a požiadavkách na vlastné zdroje financovania obchodníkov s cennými papiermi v znení opatrenia Národnej banky Slovenska č. 10/2007 (oznámenie č. 443/2008 Z. z.).
 - Opatrenie NBS č. 18/2008 o likvidite bánk a pobočiek zahraničných bánk a o postupe riadenia rizika likvidity bánk a likvidity pobočiek zahraničných bánk a o zmene opatrenia Národnej banky Slovenska č. 11/2007 o predkladaní výkazov, hlásení a iných správ bankami, pobočkami zahraničných bánk, obchodníkmi s cennými papiermi a pobočkami zahraničných obchodníkov s cennými papiermi na účely vykonávania dohľadu a na štatistické účely (oznámenie č. 423/2008 Z. z.).
 - Opatrenie NBS č. 19/2008, ktorým sa mení opatrenie Národnej banky Slovenska č. 6/1999, ktorým sa určujú podmienky na usmerňovanie platobnej bilancie Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (oznámenie č. 426/2008 Z. z.).
 - Opatrenie NBS č. 20/2008 o predkladaní poisťno-matematických údajov a štatistických údajov poisťovne a pobočky zahraničnej poisťovne (oznámenie č. 455/2008 Z. z.).
 - Opatrenie NBS č. 21/2008 o predkladaní výkazov dôchodkovými správcovskými spoločnosťami a doplnkovými dôchodkovými spoločnosťami na štatistické účely (oznámenie č. 456/2008 Z. z.).
 - Opatrenie NBS č. 22/2008 o predkladaní výkazov faktoringovými spoločnosťami, spoločnosťami splátkového financovania a lízinguovými spoločnosťami na štatistické účely (oznámenie č. 457/2008 Z. z.).
 - Opatrenie NBS č. 23/2008 o predkladaní výkazov správcovskými spoločnosťami za podielové fondy na štatistické účely (oznámenie č. 446/2008 Z. z.).
 - Opatrenie NBS č. 24/2008, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré opatrenia Národnej banky Slovenska v súvislosti so zavedením meny euro v Slovenskej republike (oznámenie č. 513/2008 Z. z.).
 - Opatrenie NBS č. 25/2008 o solventnosti a minimálnej výške garančného fondu poisťovne, pobočky zahraničnej poisťovne, zaistovne a pobočky zahraničnej zaistovne (oznámenie č. 566/2008 Z. z.).
 - Opatrenie NBS č. 26/2008 o predkladaní výkazov bankami, pobočkami zahraničných bánk, obchodníkmi s cennými papiermi a pobočkami zahraničných obchodníkov s cennými papiermi na štatistické účely (oznámenie č. 577/2008 Z. z.).
 - Opatrenie NBS č. 27/2008 o predkladaní výkazov poisťovňami a pobočkami zahraničných poisťovní na štatistické účely a o zmene opatrenia NBS č. 4/2008 o predkladaní výkazov, hlásení, prehľadov a iných správ poisťovňami a pobočkami zahraničných poisťovní (oznámenie č. 250/2008 Z. z.).
 - Opatrenie NBS č. 64/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú rovnocenné požiadavky pre emitentov so sídlom v nečlenských štátoch, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu.
 - Opatrenie NBS č. 125/2008 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o kolektívnom investovaní.
 - Opatrenie NBS č. 288/2008 Z. z. o náležitostiach žiadosti o udelenie predchádzajúceho súhlasu Národnej banky Slovenska podľa zákona o kolektívnom investovaní.
 - Opatrenie NBS č. 310/2008 Z. z. o spôsobe preukazovania splnenia podmienok na udelenie povolenia na vznik a činnosť správcovskej spoločnosti.
 - Opatrenie NBS č. 634/2008 Z. z. o predkladaní hlásení podľa devízového zákona.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 11

INŠTITUCIONÁLNY ROZVOJ

11 INŠTITUCIONÁLNY ROZVOJ

11.1 INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC

Národná banka Slovenska je centrálnou bankou Slovenskej republiky. Vznikla 1. januára 1993 na základe zákona NR SR č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska ako nezávislá centrálna banka Slovenskej republiky. Jej hlavným cieľom je udržiavanie cenovej stability. Svoje poslanie vykonáva nezávisle od vlády a iných verejných či politických subjektov. Má kompetencie zákonodarného orgánu pre oblasti spadajúce do jej pôsobnosti.

Národná banka Slovenska hospodári samostatne a pri nakladaní s vlastným majetkom má postavenie podnikateľa. Hospodárenie Národnej banky Slovenska je overované externým audítorom. Národná banka Slovenska má okrem svojho ústredia zriadených aj 9 expozítúr.

Národná banka Slovenska počas roka 2008 plnila svoje základné úlohy menovej autority štátu a zároveň sa veľmi intenzívne pripravovala a uskutočňovala všetky potrebné kroky pre svoje začlenenie do Eurosystému. Súčasťou Eurosystému, tvoriaceho systém centrálného bankovníctva eurozóny v rámci Európskeho systému centrálnych bánk, sa stala od 1. januára 2009 – dňa zavedenia eura v Slovenskej republike.

Aj po začlenení sa do Eurosystému je hlavným cieľom Národnej banky Slovenska udržiavanie cenovej stability. Za tým účelom:

- sa podieľa na spoločnej menovej politike, ktorú určuje Európska centrálna banka pre eurozónu,
- vydáva eurobankovky a euromince podľa osobitných predpisov platných v eurozóne pre vydávanie eurobankoviek a euromincí,
- podporuje plynulé fungovanie platobných systémov a zúčtovacích systémov, riadi, koordinuje a zabezpečuje peňažný obeh, platobný styk a zúčtovávanie dát platobného styku a stará sa o ich plynulosť a hospodárnosť,
- udržiava devízové rezervy, disponuje s nimi a uskutočňuje devízové operácie podľa osobitných predpisov platných pre operácie Eurosystému,

- vykonáva ďalšie činnosti vyplývajúce z jej účasti v Európskom systéme centrálnych bánk.

V oblasti finančného trhu prispieva Národná banka Slovenska k stabilite finančného systému ako celku, ako aj k bezpečnému a zdravému fungovaniu finančného trhu v záujme udržiavania dôveryhodnosti finančného trhu, ochrany klientov a rešpektovania pravidiel hospodárskej súťaže. Národná banka Slovenska od roku 2006 vykonáva integrovaný dohľad nad finančným trhom, t. j. vykonáva dohľad nad bankami, pobočkami zahraničných bánk, obchodníkmi s cennými papiermi, sprostredkovateľmi investičných služieb, burzami cenných papierov, správcovskými spoločnosťami, podielovými fondmi a subjektmi kolektívneho investovania, poisťovňami, zaisťovňami, dôchodkovými správcovskými spoločnosťami, dôchodkovými fondmi, doplnkovými dôchodkovými spoločnosťami a ďalšími dohliadanými subjektmi slovenského finančného trhu.

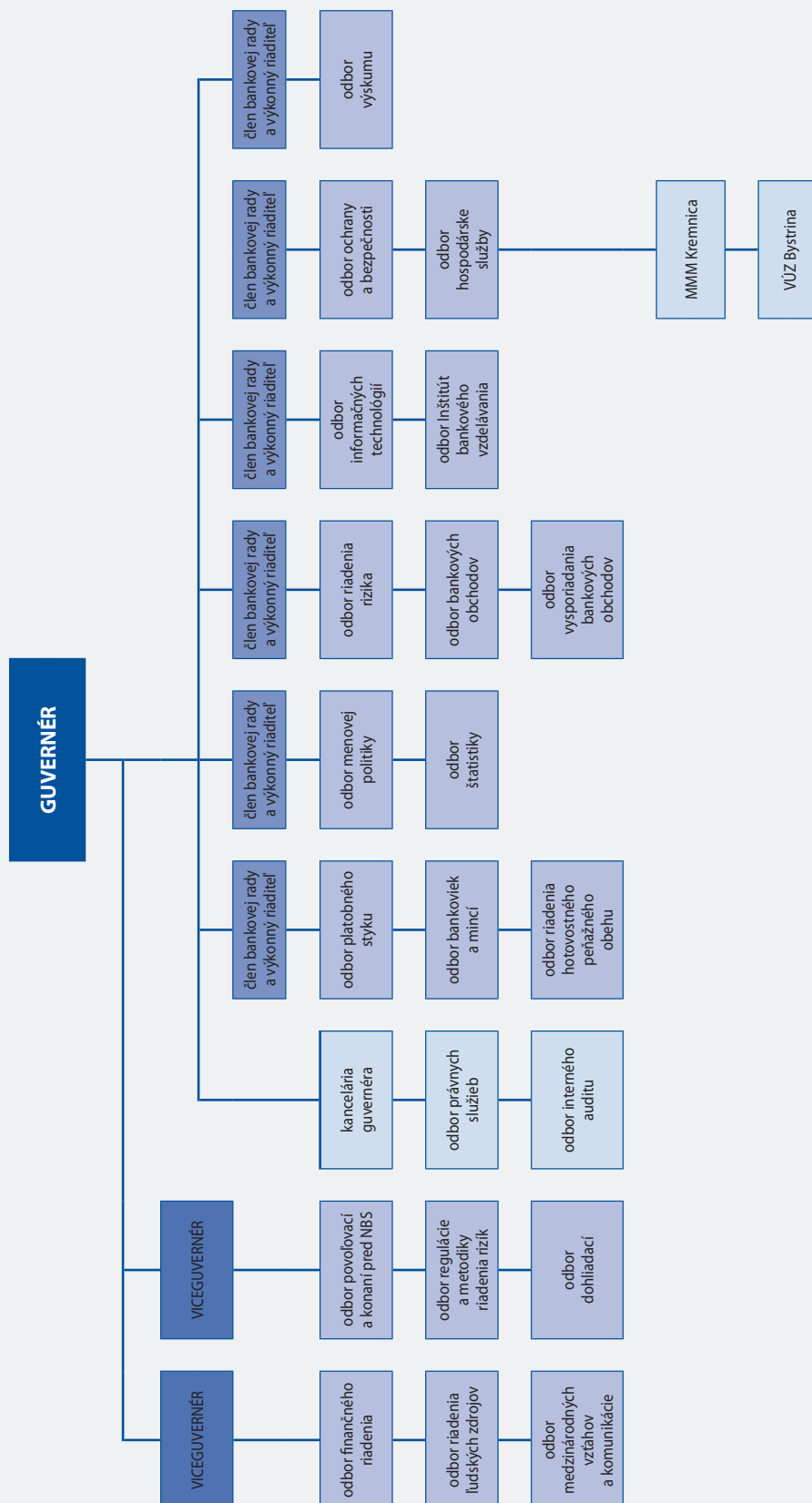
Najvyšším riadiacim orgánom NBS je Banková rada NBS. Jej pôsobnosť a kompetencie vymedzuje predovšetkým zákon o NBS, ďalšie všeobecne záväzné právne predpisy a Organizačný poriadok NBS. Banková rada má podľa § 7 zákona o NBS jedenásť členov. Členmi bankovej rady sú guvernér, dvaja viceguverneri a ôsmi ďalší členovia, z ktorých najviac traja nemusia byť v pracovnom pomere k Národnej banke Slovenska. Funkčné obdobie členov Bankovej rady NBS je päť rokov. Guvernera a viceguvernerov vymenúva a odvoláva prezident Slovenskej republiky na návrh vlády po ich schválení Národnou radou Slovenskej republiky. Ôsmich ďalších členov vymenúva a odvoláva vláda na návrh guvernera NBS.

Členmi Bankovej rady NBS k 31. decembru 2008 boli:

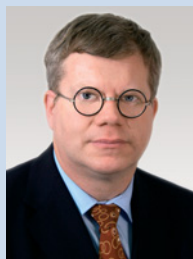
- Ing. Ivan Šramko, guvernér,
- Ing. Viliam Ostrožlík, MBA, viceguvernér, zodpovedný za koordináciu politiky zavedenia eura a poverený riadením odboru finančného riadenia, odboru riadenia ľudských zdrojov a odboru medzinárodných vzťahov a komunikácie,

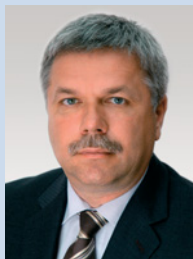
Schéma organizačnej štruktúry Národnej banky Slovenska k 31. decembru 2008

Členovia Bankovej rady NBS k 31. decembru 2008

Martin Barto

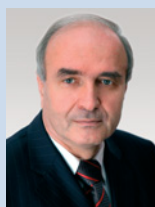
Ivan Šramko

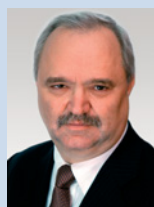
Viliam Ostrožlík

Milena Koreňová

Jozef Makúch

Karol Mrva

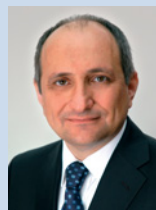
Ľudovít Ódor

Gabriela Sedláková

Peter Ševčovic

Slavomír Šťastný

- Ing. Martin Barto, CSc., viceguvernér, poverený riadením výkonu dohľadu NBS nad finančným trhom a výkon devízového dohľadu vrátane riadenia útvaru dohľadu nad finančným trhom, ktorý zahŕňa odbor dohľadací, odbor povoľovací a konaní pred NBS a odbor regulácie a riadenia metodiky rizík,
- Ing. Milena Koreňová, poverená riadením oblasti platobného styku a peňažného obehu,
- Ing. Peter Ševčovic, poverený riadením menovej oblasti,
- RNDr. Karol Mrva, poverený riadením oblasti operácií na finančných trhoch,
- Ing. Slavomír Šťastný, PhD., MBA, poverený riadením oblasti finančného vzdelávania a informačných technológií,
- doc. Ing. Jozef Makúch, PhD., poverený riadením oblasti bezpečnosti a hospodárenia,
- Mgr. Ľudovít Ódor, poverený riadením oblasti výskumu,
- Ing. Gabriela Sedláková, členka BR.

11.2 ĽUDSKÉ ZDROJE

11.2.1 PERSONÁLNY VÝVOJ

NBS mala v evidenčnom stave k 31. decembru 2008 1 100 zamestnancov. Pracovný pomer v roku 2008 skončilo celkom 69 zamestnancov, z toho 23 zamestnancov z dôvodu organizačnej zmeny.

V roku 2008 bolo prijatých 86 nových zamestnancov. Zamestnanci sa z externých zdrojov prijímali len v prípade, ak o voľné pracovné miesto neprejavili záujem zamestnanci NBS. V priebehu roka bolo zrealizovaných spolu 59 interných výberových konaní.

V intenciách spolupráce medzi národnými centrálnymi bankami Európskeho systému centrálnych bánk a Európskou centrálnou bankou v oblasti riadenia ľudských zdrojov sa už niekoľko rokov realizuje výmena zamestnancov medzi

INŠTITUCIONÁLNY ROZVOJ

národnými centrálnymi bankami ESCB. Zámerom je podporiť mobilitu zamestnancov v rámci ESCB, ktorá umožňuje rozvoj ľudských zdrojov a výmenu skúseností. V roku 2008 celkove piati zamestnanci NBS pôsobili v ECB v oblasti riadenia rizík, výskumu, právnych služieb a operácií na finančných trhoch.

V marci 2008 riaditeľka odboru riadenia ľudských zdrojov NBS uvítala na pôde Národnej banky Slovenska personálnych riaditeľov českej, slovenskej, maďarskej, rakúskej centrálnej banky a ECB v rámci ich štvrtého spoločného stretnutia. Cieľom pravidelných stretnutí je výmena informácií a skúseností v špecifických oblastiach riadenia ľudských zdrojov formou prezentácií a následných diskusií o momentálne alebo výhľadovo aktuálnej problematike riadenia ľudských zdrojov v jednotlivých centrálnych bankách. Nosnou témou stretnutia boli systémy odmeňovania v centrálnych bankách, súčasná politika odmeňovania a plánované zmeny. Národná banka Slovenska prezentovala tiež svoje skúsenosti z prípravy kariet pracovných miest, ktoré boli kľúčové v procese prípravy nového systému odmeňovania.

11.2.2 ODMEŇOVANIE ZAMESTNANCOV

Zásady a pravidlá odmeňovania v NBS upravoval v roku 2008 interný pracovný predpis NBS č. 20/2002 o odmeňovaní zamestnancov NBS v znení neskorších predpisov.

Priemerná mesačná mzda za rok 2008 dosiahla výšku 45 915 Sk (1 524,10 €). Oproti roku 2007 sa v absolútnom vyjadrení zvýšila o 2 495 Sk (82,82 €), čo predstavuje medziročný rast o 5,7 %.

11.2.3 SOCIÁLNE NÁKLADY

Zamestnancom, s ktorými bol skončený pracovný pomer v dôsledku organizačných zmien boli vyplatené všetky finančné nároky podľa Zákonníka práce, pracovného predpisu NBS č. 20/2002 o odmeňovaní zamestnancov Národnej banky Slovenska v znení neskorších predpisov a Kolektívnej zmluvy NBS na rok 2008.

NBS v roku 2008 vyplatila odstupné vrátane kompenzačného zabezpečenia z roku 2007 spolu vo výške 9 050 tis. Sk. (300,40 tis. €). Z dôvodu prvého skončenia pracovného pomeru po nadobudnutí nároku na starobný dôchodok, invalidný dôchodok a predčasný starobný dôchodok bolo 10 zamestnancom vyplatené odchodné (vrátane

kompenzačného zabezpečenia z roku 2007) spolu vo výške 1 359 tis. Sk (45,11 tis. €).

NBS poskytla príspevok na doplnkové dôchodkové sporenie vo výške 21 156 tis. Sk (702,25 tis. €). K 31. decembru 2008 NBS evidovala 767 sporiteľov doplnkového dôchodkového sporenia, čo je oproti roku 2007 nárast o 66 sporiteľov.

11.3 ORGANIZÁCIA A RIADENIE

V roku 2008 boli schválené tri novely Organizačného poriadku Národnej banky Slovenska, ktoré ovplyvnili organizačnú štruktúru Národnej banky Slovenska v nadväznosti na rozhodnutia Bankovej rady NBS. Organizačné zmeny súviseli so vznikom nových činností, prerozdelením a oddelením činností v jednotlivých oblastiach riadenia.

K najvýznamnejším organizačným zmenám, ktoré ovplyvnili počet systemizovaných pracovných miest v NBS v roku 2008 patrí vytvorenie oddelenia prevádzky systému TARGET2-SK a vytvorenie oddelenia koordinácie s ECB, ktoré súviseli s prípravou NBS na členstvo v Eurosystéme od 1. januára 2009.

11.4 VZDELÁVANIE

NBS v súlade s Lisabonskou stratégiou pokladá vzdelávanie za jeden z kľúčových faktorov odborného a osobnostného rastu svojich zamestnancov, čo má priamy vplyv na zvyšovanie kvality ich práce. Aj v roku 2008 NBS zabezpečovala vzdelávanie prostredníctvom svojho Inštitútu bankového vzdelávania (IBV), a to pre zamestnancov NBS, ako aj pre zamestnancov bankového sektora a iných finančných inštitúcií. IBV má zavedený systém manažérstva kvality podľa medzinárodnej normy ISO 9001:2000 a je certifikovaný v súlade s touto normou.

Vzdelávanie zamestnancov NBS sa v roku 2008 prioritne orientovalo na podporu efektívneho výkonu práce vrátane úloh vyplývajúcich z riadneho členstva NBS v Európskom systéme centrálnych bánk, najmä na prípravu na vstup do Eurosystému a plánované zavedenie eura v SR od 1. januára 2009. Vo vzdelávaní prevažovali najmä prezenčné formy.

Tabuľka 37 Počty účastníkov na vzdelávacích aktivitách

Tematický okruh	Počet podujatí	Počet účastníkov
Bankovníctvo a finančníctvo	277	833
– v SR	66	543
– v zahraničí	211	290
Manažérske vzdelávanie	12	111
– v SR	6	105
– v zahraničí	6	6
Osobnostný rozvoj	4	27
– v SR	1	21
– v zahraničí	3	6
Vzdelávanie v oblasti IT	66	242
– v SR	46	210
– v zahraničí	20	32
Jazykové vzdelávanie	38	451
– v SR	35	438
– v zahraničí	3	13
Vzdelávanie špecifického zamerania	118	448
– v SR	109	435
– v zahraničí	9	13
Spolu	515	2 112
– v SR	263	1 752
– v zahraničí	252	360

Zdroj: NBS.

V roku 2008 sa zamestnanci NBS zúčastnili na 515 vzdelávacích podujatiach a vzdelávaniu venovali 53 865 hodín. Na vzdelávaní sa zúčastnilo 2 112 zamestnancov NBS. V porovnaní s rokom 2007 nastal v dôsledku organizačných zmien a redukcie počtu zamestnancov NBS mierny pokles počtu vzdelávacích podujatí i počtu účastníkov, avšak počet hodín sa zvýšil o 4 553. Podiel nákladov vynaložených na vzdelávanie v roku 2008 na celkových vyplatených mzdových nákladoch dosiahol hodnotu 4,16 %. V roku 2007 tento pomer predstavoval 4,33 %. NBS vynaložila na vzdelávanie jedného zamestnanca spolu s cestovnými nákladmi v tuzemsku a v zahraničí priemerne 21 284 Sk (706,5 €), čo je v porovnaní s rokom 2007 o 1 369,55 Sk menej.

Ťažiskovou oblasťou vzdelávania zamestnancov NBS v roku 2008 bolo, tak ako v predchádzajúcich rokoch, odborné vzdelávanie v problematike bankovníctva a finančníctva. V tomto tematickom okruhu sa uskutočnilo 53,4 % z celkového

počtu podujatí. Počty účastníkov a počet podujatí v jednotlivých tematických okruhoch znázorňuje tabuľka 37.

Vzdelávanie v kategórii bankovníctvo a finančníctvo sa orientovalo na problematiku, ktorá priamo súvisí s plnením úloh vyplývajúcich z riadneho členstva NBS v ESCB, a to na pripravovaný vstup do Eurosystemu, na plánované zavedenie eura v SR, na posilnenie európskej dimenzie činnosti NBS a v nemalej miere na problematiku regulácie a dohľadu nad finančným trhom vrátane rizík.

Prioritou bolo maximálne využitie zahraničnej technickej spolupráce. Ide o podujatia, za ktoré NBS neplatí účastnícke poplatky, prípadne ani časť cestovných nákladov. V rámci zahraničnej technickej spolupráce sa zamestnanci NBS zúčastnili na 154 vzdelávacích podujatiach v počte 185 účastníkov. V porovnaní s rokom 2007 ide o mierny nárast o 13 podujatí a o 11

INŠTITUCIONÁLNY ROZVOJ

účastníkov, v percentuálnom vyjadrení je to 9 % a 6 %.

Pre nových zamestnancov, resp. zamestnancov s krátkou praxou v NBS, je určený kurz Minimum zamestnanca NBS s cieľom urýchliť a skvalitniť proces ich začlenenia do pracovného kolektívu a firemnej kultúry NBS. V roku 2008 sa realizovali 3 kurzy s celkovým počtom 53 účastníkov.

Na vzdelávanie zamestnancov NBS sa tak ako po iné roky využívali aj ponuky externých inštitúcií. Spolu 102 zamestnancov absolvovalo podujatia venované problematike zavedenia eura v oblasti daní a účtovníctva, prechodu na euro v mzdovej účtárni, výkonu auditu, finančného a nákladového controllingu.

NBS podporuje zamestnancov, ktorí si zvyšujú, prípadne rozširujú kvalifikáciu štúdiom popri zamestnaní pre potreby výkonu práce v NBS.

Inštitút bankového vzdelávania pripravil v roku 2008 aj 107 vzdelávacích podujatí pre zamestnancov komerčných bánk a iných finančných inštitúcií (v roku 2007 ich bolo 93). Zúčastnilo sa na nich 1 547 zamestnancov bánk a ostatných finančných inštitúcií (v roku 2007 ich bolo 1 076). Štruktúra a obsahové zameranie vzdelávacích podujatí vychádzali zo vzdelávacích potrieb cieľových skupín, predovšetkým bánk, zistených prieskumom. V roku 2008 bol najväčší záujem o podujatia zaradené v kategóriách eurointegrácia, platobný styk a právne aspekty bankovníctva a legislatíva.

Na príprave a realizácii vzdelávacích podujatí sa významnou mierou podieľali interní lektori – zamestnanci NBS. Experti NBS sa zapájali aj do lektorských aktivít v rámci zahraničnej technickej spolupráce a poskytovania zahraničnej technickej pomoci.

11.5 NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA SA STALA SÚČASŤOU EUROSYSTÉMU

V roku 2008 pokračovali vo všetkých oblastiach činnosti Národnej banky Slovenska prípravy na prijatie spoločnej meny euro a s tým spojeným začlenením NBS do Eurosystému. Prípravy sa zintenzívnili rozhodnutím Rady ECOFIN z 8. júla 2008, ktorým sa zrušila výnimka Slovenska pre

vstup do eurozóny. V októbri 2008 sa Národná banka Slovenska prihlásila k Strategickým zámerom Eurosystému a Organizačným zásadám upravujúcim plnenie funkcií Eurosystému všetkými jeho členmi. Od 1. januára 2009 je NBS integrálnou súčasťou Eurosystému.

ESCB, EUROSYSTÉM, ECB

Európsky systém centrálnych bánk (ESCB) tvorí všetkých 27 národných centrálnych bánk (NCB) štátov Európskej únie (EÚ) a Európska centrálna banka (ECB). Jeho úlohy sú definované v Zmluve o založení Európskeho spoločenstva a spresnené v Protokole o štatúte ESCB a ECB.

Hlavným cieľom ESCB je udržiavať cenovú stabilitu. Jeho hlavné úlohy sú:

- definovať a uskutočňovať menovú politiku Spoločenstva,
- riadiť devízové operácie,
- udržiavať a spravovať oficiálne devízové rezervy členských štátov,
- podporovať plynulé fungovanie platobných systémov.

Kým všetky štáty EÚ neprijmú spoločnú menu euro, úlohy ESCB budú spadať do kompetencie Eurosystému. Tvoria ho NCB štátov eurozóny a ECB. Úlohy Eurosystému zastrešuje ECB. Riadiace orgány ECB sú zároveň riadiacimi orgánmi Eurosystému a ESCB. Sú nimi Rada guvernérov ECB, Výkonná rada ECB a Generálna rada ECB.

Rada guvernérov ECB je hlavným rozhodovacím orgánom Eurosystému a tvoria ju všetci šiesti členovia Výkonnej rady ECB a všetci guvernéri NCB krajín eurozóny. Guvernéri v nej vystupujú ako nezávislí odborníci. Rada guvernérov ECB prijíma rozhodnutia a usmernenia potrebné na zabezpečenie úloh Eurosystému.

Rada guvernérov ECB sa schádza spravidla dvakrát do mesiaca. Prvé stretnutie sa obvykle koná v prvý štvrtok v mesiaci a tradične sa venuje menovopolitickým otázkam. Prijíma sa na ňom rozhodnutie o kľúčových úrokových sadzbách ECB, ktoré oznamuje prezident ECB počas následnej oficiálnej tlačovej konferencie. Druhé zasadnutie v mesiaci sa koná väčšinou dva týždne po prvom zasadnutí, takisto vo štvrtok. Rozhoduje sa na ňom o ostatných otázkach, ktoré sa týkajú iných úloh Eurosystému. Ide napríklad o rozhodnutia týkajúce sa ECB, riadenia

Zdroj: ECB.

devízových rezerv, prevádzky a dohľadu nad platobnými systémami, emisie bankoviek a pod. V prípade naliehavých situácií sa môže rokovanie Rady guvernérov ECB uskutočniť aj prostredníctvom telekonferencie.

Výkonná rada predovšetkým pripravuje rokovania Rady guvernérov ECB, vykonáva rozhodnutia Rady guvernérov ECB a riadi prevádzku ECB.

Generálna rada sa schádza v zložení guvernérov centrálnych bánk všetkých štátov EÚ, prezidenta a viceprezidenta ECB. Medzi jej hlavné úlohy patrí prijímanie konvergenčných správ a podpora spolupráce v rámci ESCB.

VÝBORY EUROSYSTÉMU/ESCB

Výbory Eurosystému/ESCB plnia dôležitú pomocnú funkciu pre rozhodovacie orgány ECB. Vypracúvajú odborné expertízy v oblasti svojej pôsobnosti a vykonávajú špecifické úlohy na základe mandátu, ktorý schvaľuje Rada guvernérov ECB. K 31. decembru 2008 pracovalo trinásť výborov Eurosystému/ESCB:

- Výbor pre účtovníctvo a menové príjmy
- Výbor pre bankovky
- Výbor pre bankový dohľad
- Výbor pre metodiku nákladov
- Výbor pre komunikáciu Eurosystému/ESCB
- Výbor pre informačné technológie
- Výbor pre interný audit
- Výbor pre medzinárodné vzťahy
- Výbor pre právo
- Výbor pre operácie na trhu
- Výbor pre menovú politiku
- Výbor pre platobné a zúčtovacie systémy
- Výbor pre štatistiku

Tri ďalšie výbory majú osobitné postavenie:

- Výbor pre rozpočet
- Konferencia odborníkov z oblasti ľudských zdrojov
- Riadiaci výbor Eurosystému pre oblasť IT

Výbory Eurosystému/ESCB sa môžu schádzať v rozšírenom zložení, teda so zástupcami všetkých NCB krajín EÚ, alebo v štandardnom zložení tvorenom iba zástupcami NCB Eurosystému/ESCB.

tému. O rozhodujúcich témach z oblasti pôsobnosti výboru sa rokuje v štandardnom zložení. Konečné rozhodnutie k témam prerokovaným na expertnej úrovni výborov prijíma Rada guvernérov ECB.

PÔSOBNIE NBS V ESCB A PRÍPRAVA NA VSTUP DO EUROSYSTÉMU

Národná banka Slovenska je súčasťou ESCB od 1. mája 2004, keď Slovensko vstúpilo do EÚ. Guvernér NBS je od tohto dátumu členom Generálnej rady ECB. V roku 2008 mala generálna rada päť rokovaní. Na 47. rokovaní, ktoré sa konalo 6. mája 2008 prostredníctvom telekonferencie, bola prijatá konvergenčná správa a generálna rada sa pozitívne vyjadrila k zrušeniu výnimky pre zavedenie eura v Slovenskej republike.

Z rozhodnutia o zavedení eura v Slovenskej republike od 1. januára 2009 vyplynulo aj začlenenie NBS do Eurosystému a NBS sa do konca roka 2008 musela pripraviť na to, že sa od 1. januára 2009 bude zúčastňovať na všetkých úlohách, ktoré Eurosystém vykonáva v súvislosti s jednotnou menou euro.

Na 236. rokovaní, ktoré sa uskutočnilo 3. júla 2008, podporila Rada guvernérov ECB prijatie eura na Slovensku a rozhodla o udelení štatútu pozorovateľa guvernérovi NBS na jej rokovaníach od 17. júla 2008. Guvernér NBS sa od tohto rokovania zúčastňoval na rokovaníach rady guvernérov ako pozorovateľ, čím sa pripravoval na plné členstvo od 1. januára 2009. V roku 2008 sa guvernér NBS zúčastnil na jedenástich rokovaníach Rady guvernérov ECB (na desiatich vo Frankfurtu a na jednom v Bruseli), ako aj na ďalších dvanástich rokovaníach rady guvernérov prostredníctvom telekonferencie.

Štatút pozorovateľa získali zástupcovia NBS aj na rokovaníach výborov Eurosystému/ESCB a ich pracovných skupín v štandardnom zložení. K 31. decembru 2008 mala NBS vo výboroch a ich pracovných skupinách spolu takmer 70 zástupcov.

Pre NBS to znamená, že jej odborné útvary a vo veľkej miere práve zástupcovia NBS vo výboroch a ich pracovných skupinách sa podieľajú na príprave analýz a návrhov rozhodnutí, ako aj na príprave stanovísk k podkladovým materiálom pre guvernéra NBS na rokovania Rady guvernérov ECB. Pripravujú aj stanoviská NBS k písomným

konaniam, ktorými sa prijímajú rozhodnutia rady guvernérov písomnou formou. Guvernér NBS sa zúčastňuje na procese písomných konaní rady guvernérov od 8. júla 2008. Od tohto dátumu do konca roka 2008 bolo začatých 99 písomných konaní.

Zároveň v roku 2008 prebiehali a naďalej prebiehajú konzultácie národnej legislatívy, resp. legislatívy EÚ, ktorá spadá do kompetencie ECB a ku ktorým ECB prijíma stanoviská. Každý člen Generálnej rady ECB má právo pripomienkovať stanoviská ECB, čo využívala v plnom rozsahu aj NBS.

V roku 2008 bolo začatých 117 konzultácií. ECB vypracovala tieto stanoviská k legislatíve SR:

- Stanovisko ECB z 25. apríla 2008 ku konzultácii na žiadosť Národnej banky Slovenska k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku a o zмене a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Stanovisko ECB z 30. mája 2008 na žiadosť Národnej banky Slovenska k návrhu vyhlášky, ktorou sa ustanovujú niektoré pravidlá pre duálne zobrazovanie niektorých cien, platieb a iných hodnôt, a k návrhu vyhlášky, ktorou sa určuje počet desatinných miest niektorých druhov cenných papierov pri zaokrúhľovaní pri premene ich menovitej hodnoty zo slovenskej meny na eurá.
- Stanovisko ECB z 12. júna 2008 na žiadosť Ministerstva financií Slovenskej republiky k návrhu vyhlášky, ktorou sa ustanovuje rozsah cien, platieb a iných hodnôt podliehajúcich duálnemu zobrazovaniu pre oblasť hazardných hier a spôsob ich duálneho zobrazovania.
- Stanovisko ECB z 1. júla 2008 na žiadosť Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky k návrhu vyhlášky, ktorou sa ustanovujú ďalšie podrobné pravidlá pre duálne zobrazovanie a pre prepočty a zaokrúhľovanie niektorých cien, platieb a iných hodnôt v pracovnoprávnej oblasti a v oblasti práva sociálneho zabezpečenia v súvislosti s prechodom na euro.
- Stanovisko ECB z 2. septembra 2008 na žiadosť Ministerstva obrany Slovenskej republiky a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky k návrhom zákonov ustanovujúcim ďalšie podrobné pravidlá prechodu na euro, ktoré patria do ich pôsobnosti.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 12

KOMUNIKÁCIA

12 KOMUNIKÁCIA

Aj počas roka 2008 Národná banka Slovenska napĺňala zásadu otvorenosti a transparentnosti v oblasti komunikácie poskytovaním informácií o všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa výkonu menovej politiky, dohľadu nad finančným trhom a ostatných úloh centrálnej banky. Rok 2008 však bol pre Národnú banku Slovenska z pohľadu komunikačných aktivít mimoriadne dôležitý a náročný predovšetkým s ohľadom na zavádzanie eura v Slovenskej republike.

Národná banka Slovenska v roku 2008 pokračovala v štandardnom informovaní o menovom vývoji v SR a rozhodnutiach o výške kľúčových úrokových sadzieb. Na mesačnej báze sa uskutočňovali tlačové konferencie, na ktorých najvyšší predstavitelia NBS prezentovali stanoviská Bankovej rady NBS k menovému vývoju a zverejšňoval sa pomer hlasovania členov Bankovej rady NBS pri zmene úrokových sadzieb NBS. Na štvrtročnej báze sa zároveň zverejšňovali predikcie NBS o očakávanom vývoji základných makroekonomických ukazovateľov ekonomiky SR.

Predstavitelia Národnej banky Slovenska prezentovali a vysvetľovali aktuálne témy aj v parlamentných výboroch, na stretnutiach s odbornou verejnosťou, v článkoch a vystúpeniach v médiách. Predovšetkým v druhom polroku 2008 sa zintenzívnila komunikácia NBS s médiami v súvislosti s dopadmi globálnej krízy na ekonomiku a finančný sektor SR.

V roku 2008 Národná banka Slovenska pripravila odborné publikácie poskytujúce informácie a analýzy za oblasti pokrývajúce jej hlavné činnosti: Výročnú správu, Správu o finančnej stabilite, Správu o výsledkoch analýzy finančného sektora v SR, mesačný bulletin Menový prehľad a strednodobé predikcie. V elektronickej podobe boli zverejnené aj ďalšie analýzy a výskumné štúdie týkajúce sa menového vývoja, finančného trhu a vplyvu zavedenia eura.

Národná banka Slovenska, ako súčasť Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB) sa podieľala aj na spoločných komunikačných aktivitách v rámci ESCB. Zástupcovia NBS sa pravidelne zúčastňovali na rokovaníach a činnosti výboru

Eurosystem/ESCB Communications Committee (ECCO) a tiež jeho pracovných skupín pre oblasti komunikácie eurovej hotovosti, zabezpečovania multilingválnej komunikácie, internetu a webových stránok centrálnych bánk, ako aj internej komunikácie Eurosystemu.

V zmysle zásad systému multilingválnej komunikácie ESCB sa Národná banka Slovenska podieľala na príprave národných jazykových mutácií oficiálnych publikácií ECB (štyri pravidelné vydania Mesačného bulletinu ECB a mimoriadne vydanie Mesačného bulletinu ECB pri príležitosti 10. výročia vzniku ECB, Výročná správa ECB, Konvergenčná správa ECB a publikácia Uskutočňovanie menovej politiky v eurozóne – Všeobecná dokumentácia o nástrojoch a postupoch menovej politiky Eurosystemu).

NBS akceptovala minimálne štandardy ESCB pre web a odporúčania týkajúce sa navigácie, štruktúry obsahu a prístupnosti webových stránok. V rámci internej komunikácie Eurosystemu sa zapojila do sprístupňovania informácií pre využitie v interných časopisoch jednotlivých centrálnych bánk eurozóny.

Prostredníctvom elektronickej komunikácie bolo vybavených 2 519 ohlasov a žiadostí o informácie. Na základe zákona o slobodnom prístupe k informáciám Národná banka Slovenska písomne odpovedala na 154 žiadostí.

ZAVEDENIE EURA

V roku 2008 vrcholila informačná kampaň k zavedeniu eura v Slovenskej republike, ktorú Národná banka Slovenska mala v gescii. Na koordináciu celonárodných komunikačných aktivít k zavedeniu eura zriadila NBS Pracovný výbor pre komunikáciu, v ktorom boli zastúpené ústredné orgány štátu, predstavitelia súkromného sektora a verejnoprávne médiá (viac v kapitole 9).

NBS v spolupráci s Ministerstvom financií SR realizovala v roku 2008 sedem vln mediálnej kampane na zvýšenie informovanosti o eure. Takisto v spolupráci s Ministerstvom financií SR boli do

KOMUNIKÁCIA

všetkých domácností na Slovensku doručené eurozasielky s informačnými materiálmi a eurokalakulačkami. Tieto aktivity podporila aj Európska komisia viacerými grantmi.

NBS sa pri kampani sústredila na citlivé cieľové skupiny, ktoré potrebovali špecifické informácie alebo im bolo potrebné informácie podať alternatívnymi formami. Išlo najmä o seniorov, deti a mládež, národnostné menšiny – najmä rómsku a maďarskú, nevidiacich a slabozrakých, nepočujúcich, mentálne postihnutých, bezdomovcov, väzňov, deti v detských domovoch, osoby závislé na psychoaktívnych látkach, obyvateľov krízových centier, ale aj malých a stredných podnikateľov a predstaviteľov miestnych samospráv. Pre viaceré z týchto skupín vytvorila NBS špeciálne pomôcky a informačné materiály, ako napr. šablónu na rozoznávanie hotovosti či hovoriacu kartu pre nevidiacich alebo DVD pre nepočujúcich, CD pre Rómov a pod.

Účinnosť informačnej kampane bola pravidelne meraná prieskumami verejnej mienky a v januári 2009 bolo podľa Štatistického úradu SR až 93 % obyvateľov Slovenska spokojných s informáciami o eure. Podľa prieskumu Eurobarometer patrila Národná banka Slovenska medzi naj dôveryhodnejšie zdroje informácií.

Informácie boli poskytované rôznym cieľovým skupinám a rôznymi informačnými kanálmi. Medzi najkomplexnejšie a najviac využívané zdroje informácií sa zaradila oficiálna webová stránka www.euromena.sk, ktorú počas jej prevádzky navštívilo takmer 2,3 milióna užívateľov.

Pre širokú verejnosť NBS vytvorila 39 informačných materiálov v náklade 7 082 300 výtlačkov. Celkovo NBS distribuovala viac ako 20 mil. rôznych publikácií o eure, okrem vlastných materiálov NBS sem patrili publikácie Európskej centrálnej banky, Európskej komisie a spoločné materiály NBS a Ministerstva financií SR.

Pracovníci NBS sa zúčastnili takmer 300 seminárov a školení o eure, z toho na pôde NBS sa uskutočnilo 48 prednášok a seminárov, najmä pre učiteľov a študentov základných a stredných škôl. V ôsmich mestách Slovenska bola počas roka inštalovaná putovná výstava NBS na tému Slovenské eurové mince, ktorú navštívilo vyše 28 tisíc návštevníkov.

V januári 2008 Banková rada NBS schválila Memorandum o porozumení medzi Európskou centrálnou bankou a Národnou bankou Slovenska o komunikačných aktivitách na zavedenie eura na Slovensku. Najdôležitejšími aktivitami v rámci Memoranda boli:

- Tvorba publikácií a informačných materiálov slúžiacich na informovanie širokej verejnosti, národnostných menšín a citlivých skupín o eure, najmä o ochranných prvkoch eurových bankoviek a výmene hotovosti. Niektoré publikácie boli k dispozícii v štyroch jazykových verziách – v slovenskom, maďarskom, rómskom a anglickom jazyku.
- Priama zásielka Národnej banky Slovenska a Európskej centrálnej banky, ktorá obsahovala informačný leták a dve konverzné kartičky so zobrazením ochranných prvkov 20-eurovej bankovky, ktorá bola doručená do vyše 1 928 tis. domácností na Slovensku.
- Príprava eurokonferencie – spolu s Ministerstvom financií SR, Úradom vlády SR, Európskou komisiou a Európskou centrálnou bankou. Eurokonferencia sa uskutočnila 22. septembra 2008 v priestoroch budovy Slovenskej filharmónie v Bratislave. Eurokonferencii predchádzalo slávnostné symbolické odhalenie megaboardu na budove NBS a otvorenie Výstavy o eure.
- Realizácia programu Partnerstvo v komunikácii, s podporou Európskej centrálnej banky, do ktorého sa zapojilo 108 organizácií – banky, ministerstvá, veľké obchodné reťazce, cestovné kancelárie, ale aj malí podnikatelia, vydavateľstvá, spotrebiteľské združenia a pod., ktorí prostredníctvom tohto programu získali informačné materiály NBS a ECB alebo podklady na tvorbu vlastných informačných materiálov k zavedeniu eura.
- Zabezpečenie seminára pre novinárov najvýznamnejších slovenských médií v septembri 2008 vo Frankfurte nad Mohanom o fungovaní a rozhodovaní Európskej centrálnej banky a Eurosystému a o cieľoch menovej politiky v eurozóne.

Národná banka Slovenska pri príležitosti stanovenia konverzného kurzu a oficiálneho potvrdenia prijatia do eurozóny dňa 8. júla 2008 predstavila v Bruseli výstavu Od koruny k euru, ktorá ostatným členom eurozóny priblížila históriu peňazí na území Slovenska a slovenské motívy na eurominciach.

Deň otvorených dverí, počas ktorého budovu NBS navštívilo takmer 4 000 ľudí, bol v roku 2008 taktiež v znamení eura. Jedným z podujatí bolo aj slávnostné vyhodnotenie celoslovenskej súťaže Euro mojimi očami, do ktorej sa zapojili žiaci a študenti základných a stredných škôl z celého Slovenska.

WEBOVÁ STRÁNKA NBS

V roku 2008 bola webová stránka NBS opäť najvyužívanejším a najkomplexnejším komunikačným nástrojom. Jej informačný obsah je určený nielen ekonómom, ale aj ďalším cieľovým skupinám vrátane širokej verejnosti. Nakoľko využívanie internetu má neustále stúpajúcu tendenciu práve v radoch širokej verejnosti, je potrebné tento trend zohľadniť aj na webových stránkach, a to tak z pohľadu informačného obsahu, ako aj použiteľnosti a prístupnosti. Z tohto dôvodu v roku 2008 Národná banka Slovenska zrealizovala projekt komplexnej zmeny svojej webovej stránky. Zmena sa týkala dizajnu, reštrukturalizácie obsahu, technologického prostredia a implementácie štandardov W3C, ktoré zvyšujú prístupnosť webových sídiel nevidiacim a slabozrakým občanom. Nová webová stránka NBS bola prístupná 1. januára 2009.

BIATEC

Významnú úlohu v oblasti komunikácie s verejnosťou naďalej plnil časopis BIATEC, ktorý je rešpektovanou platformou na prezentáciu odborných poznatkov v oblasti bankovníctva, financií a ekonómie. Autorským a čitateľským zázemím vyvážené prepája Národnú banku Slovenska s bankovým a finančným sektorom, akademiou a vzdelávacou sférou. Časopis je nielen komunikačným nástrojom centrálnej banky, ale tiež jej príspevkom k napĺňaniu cieľov Lisabonskej stratégie a k vytváraniu ekonomiky založenej na vedomostiach.

KNIŽNICA NBS

Národná banka Slovenska poskytuje odbornej verejnosti aj knižnično-informačné služby z oblasti špecializovaného fondu zameraného na menovú politiku, bankovníctvo, finančné trhy, ale

aj právo a legislatívu, výpočtovú techniku a štatistiku. V knižničnom on-line katalógu sa v roku 2008 spracovalo okolo 4 000 kníh, výskumných prác, periodík a článkov. Centrálna knižnica NBS zabezpečuje prístup do domácich i zahraničných elektronických informačných zdrojov, z ktorých spracováva rešerše a informačné výstupy predovšetkým zamestnancom NBS. Základné informácie o centrálnej knižnici pre verejnosť sú zverejnené na webovej stránke NBS. Celé spektrum referenčných, bibliografických a rešeršných služieb poskytuje verejnosti elektronicky. Vysoký štandard poskytovaných služieb má vo verejnosti priaznivý ohlas, ktorý sa každoročne prejavuje nárastom počtu návštev a prezenčných výpožičiek. V roku 2008 centrálna knižnica spracovala pre domácu i zahraničnú verejnosť vyše 1 500 rešerší k informačným požiadavkám z rôznych oblastí ekonomiky, v roku 2008 najmä k problematike zavedenia eura v SR.

MÚZEUM MINCÍ A MEDAILÍ V KREMNICI

Súčasťou Národnej banky Slovenska je od roku 1994 Múzeum mincí a medailí v Kremnici. Múzeum spravuje rozsiahly zbierkový fond z oblasti numizmatiky, regionálnej histórie a umenia. Časť fondu je prezentovaná verejnosti v rámci stálych expozícií Líce a rub peňazí – Peniaze a medailérstvo v dejinách Slovenska, Mestský hrad a Cesty zberateľstva v umení 15. až 18. storočia. Za expozíciu Cesty zberateľstva v umení 15. až 18. storočia v roku 2008 múzeum získalo dve významné ocenenia, a to cenu *Múzeum roka* udeľovanú Ministerstvom kultúry SR, Zväzom múzeí na Slovensku a Radou galérií Slovenska a *Výročnú cenu časopisu Pamiatky a múzeá* za najvýznamnejšie aktivity z oblasti ochrany kultúrneho dedičstva. Národná banka Slovenska bola ocenená pamätnou striebornou medailou za prínos k rozvoju mesta Kremnica a zachovaniu kultúrneho dedičstva.

Okrem stálych expozícií a dlhodobej umelecko-historickej výstavy múzeum pripravilo v roku 2008 vo svojich výstavných priestoroch deväť príležitostných výstav, medzi nimi aj ďalšiu z cyklu medzinárodných medailérskych výstav krajín V4 *Od Dunaja, Vltavy a Visly – Medailéri a ich dieťa*. V závere roka 2008 pripravilo odbornú výstavu pod názvom *Menové reformy, rozluky, odluky a iné kataklizmy v 20. storočí*, ktorej snahou bolo

K O M U N I K Á C I A

zachytiť menové zvraty 20. storočia na Slovensku, v strednej a východnej Európe.

Podstatnú časť svojich aktivít múzeum zameriaval na realizáciu kultúrno-výchovných podujatí venovaných žiakom a študentom škôl, ako aj širokej verejnosti. Po tretíkrát sa múzeum zapojilo

do medzinárodného múzejného projektu *Noc múzeí – Noc múz.*

Stále expozície a príležitostné výstavy Múzea mincí a medailí v Kremnici v roku 2008 navštívilo viac ako 44 000 návštevníkov zo Slovenska a zahraničia.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 13

EKONOMICKÝ VÝSKUM

13 EKONOMICKÝ VÝSKUM

Úlohou ekonomického výskumu v Národnej banke Slovenska je detailne študovať vzťahy v ekonomike s dôrazom na Slovenskú republiku a eurozónu. Ide najmä o aplikovaný výskum, ktorého závery môžu byť využité pri formovaní politík NBS alebo ako odborné podklady pre ďalšie inštitúcie formujúce hospodársku politiku na Slovensku. Primárne oblasti, na ktoré sa ekonomický výskum v NBS zameriava, zahŕňajú modelovanie ekonomického vývoja, menovú a fiškálnu politiku, trh práce a v neposlednom rade finančnú stabilitu.

Výsledky a zistenia ekonomického výskumu sú publikované ako recenzované výskumné štúdie, správy o finančnej stabilite a krátke analýzy. Na internetovej stránke NBS pribudlo v roku 2008 desať výstupov z oblasti výskumu, z toho dve správy o finančnej stabilite, sedem výskumných štúdií (WP) a jedna analýza (PP). Navyše, každá zo správ o finančnej stabilite obsahovala prílohy s analýzami špeciálnych tém (napr. trh nehnuteľností alebo dopady globálnej finančnej krízy). Stručný popis publikovaných štúdií uvádzame v boxe 1.

Ďalšou pravidelnou aktivitou sú semináre odboru výskumu, ktoré sa uskutočňujú spravidla každý týždeň. Približne raz mesačne sú na seminár pozývaní aj externí hostia. Najvýznamnejším externým prednášateľom v roku 2008 bol profesor David N. DeJong z University of Pittsburgh, ktorý prednášal na tému „Structural Guidance for Policymaking: The Past, Present, and Future Directions“.

V oblasti ekonometrického modelovania a prognózovania Národná banka Slovenska neustále pracuje na výskume a vývoji nových nástrojov na podporu prognózovania a makroekonomických analýz. Na konci roka 2008 sa v prognostickom procese začal využívať nový štruktúrny model, ktorý obohatil doposiaľ používané analytické nástroje o niektoré prvky, ktoré doposiaľ neboli v rámci tvorby prognózy, ako aj analýzy scenárov

ekonomického vývoja využívané. Implementácia takéhoto typu modelu priniesla predovšetkým lepši a detailnejší pohľad nielen na dopytovú stránku ekonomiky, ale zároveň umožnila skúmať faktory vývoja ekonomiky z ponukovej strany. Zároveň tento typ modelu umožnil plnohodnotne začleniť Národnú banku Slovenska do spoločného prognostického procesu v rámci ESCB. Práce na vývoji existujúcich, ako aj nových nástrojov budú pokračovať aj v roku 2009.

Podobne ako iné činnosti NBS, aj výskum nadobúda postupne medzinárodný charakter. V roku 2008 sa zástupca Národnej banky Slovenska začal zúčastňovať na rokovaní riaditeľov výskumných oddelení národných bánk v ESCB (Heads of Research). Zasadnutia, ktoré sa uskutočňujú spravidla raz za rok, majú za cieľ koordinovať výskumné aktivity v rámci ESCB, sprístupňovať databázy údajov a ekonomických publikácií, ako aj informovať o spoločných výskumných projektoch.

Počas roka sa Národná banka Slovenska začlenila do dvoch expertných skupín, ktoré sú vytvorené pri Eurosystéme. Prvou z nich je skupina zaoberajúca sa dynamikou miezd (WDN – Wage Dynamics Network). Skladá sa z ekonómov ECB a národných centrálnych bánk krajín Európskej únie, ktorí sa orientujú na detailné štúdium vlastností a príčin mzdovej dynamiky a ich implikácii pre menovú politiku európskych krajín. Na septembrovom zasadnutí tejto skupiny bola odprezentovaná slovenská štúdia o mzdových nepružnostiach. So vstupom do eurozóny súvisí aj pozvanie Slovenska do skupiny zaoberajúcej sa finančnou situáciou a spotrebnými výdavkami domácností (HFCN – Household Finance and Consumption Network). Táto skupina pozostáva z expertov na štatistické zisťovania, štatistikov a ekonómov z ECB, národných centrálnych bánk Eurosystému a štatistických úradov niektorých krajín. Mandát skupiny zahŕňa implementáciu a ďalší vývoj zisťovania o finančnej situácii a spotrebných výdavkoch domácností.

Box 1

VÝSKUMNÉ ŠTÚDIE PUBLIKOVANÉ V ROKU 2008

WP 1/2008 Juraj Zeman a Pavol Jurča: Macro Stress Testing of the Slovak Banking Sector

(Makro stresové testovanie slovenského bankového sektora)

V tejto štúdii autori odhadovali dopad simulovaného spomalenia rastu slovenskej ekonomiky na slovenský bankový sektor. Pomocou modelu zhodnotili aj dopad tohto spomalenia na úrokové a devízové riziko. Do úvahy bol vzatý aj nepriamy dopad úrokového a devízového rizika prostredníctvom možného zhoršenia finančnej situácie dlžníkov. Výsledky naznačujú, že ani významné zníženie tempa rastu HDP by podstatne neohrozilo slovenský bankový sektor, pokiaľ bude reakcia menovej politiky primeraná. Vzhľadom na súčasné portfólio slovenského bankového sektora by takáto menová politika mala zároveň pozitívny dopad na slovenský bankový sektor prostredníctvom úrokového kanála. Bez relevantnej reakcie by však šoky v tempe rastu HDP mohli predstavovať výraznejšiu hrozbu.

WP 2/2008 Michal Benčík: Metódy detekcie nerovnováhy v reálnej ekonomike SR

Táto štúdia prezentuje deväť vybraných metód výpočtu nerovnováhy v reálnej ekonomike s ich aplikáciou na Slovenskú republiku. Osem z nich slúži na výpočet relatívnej produkčnej medzery, jedna slúži na výpočet širšieho kompozitného ukazovateľa. Výsledky všetkých metód sa zhodujú v tom, že hospodársky vývoj na Slovensku od roku 1996 do roku 2006 možno rozdeliť na tri rôzne etapy: nerovnovážny rast s expanzívnou hospodárskou politikou do konca roku 1998, kontrakcia a postupná konsolidácia od roku 1999 do roku 2002 a postupná akcelerácia rastu od roku 2003 do roku 2008.

WP 3/2008 Tibor Lalinský: Faktory konkurencieschopnosti slovenských podnikov

Použitím dotazníkového prieskumu sa analyzovali faktory vplývajúce na konkurencieschopnosť najvýznamnejších slovenských podnikov. Z výsledkov prieskumu vyplýva, že podniky si uvedomujú kľúčovú úlohu zákazníkov. Modernizácia výroby a rozsiahle využíva-

nie informačných a komunikačných technológií im umožňuje umiestňovať svoju produkciu na zahraničných trhoch. Nemajú však dosah na konečného zákazníka. Začínajú si uvedomovať nevyhnutnosť prechodu na vyššiu úroveň konkurencieschopnosti založenú na inováciách. Za najdôležitejšie považujú vnútropodnikové faktory, najmä manažment podniku a znižovanie nákladov. Vysoký vplyv má tiež členstvo SR v EÚ a náklady na energie. Plánované zavedenie eura vnímajú ako prostriedok na zvýšenie konkurencieschopnosti. Hrozby prameňa z prípadného prehlbovania sa nerovnováh na trhu práce.

WP 4/2008 Mária Marčanová a Ľudovít Ódor: Efektívne agregátne daňové zaťaženie v SR

Štúdia poukazuje na niektoré nedostatky metodológie agregátneho daňovo-odvodového zaťaženia, navrhujú alternatívne riešenie, pričom nový prístup priamo aplikujú na slovenské údaje. V štúdii boli identifikované predovšetkým dva kľúčové nedostatky všeobecne používanej metodiky. Prvým problémom štandardnej daňovej kvóty je definícia daní a odvodov, ktorá napríklad obsahuje aj dane platené štátom do vlastnej kasy. Druhým nedostatkom je, že v menovateli daňovej kvóty figuruje HDP, ktorý v sebe zahŕňa nepriame dane, ako aj pridanú hodnotu verejnej správy. Záverom štúdie je, že na Slovensku je pridaná hodnota súkromného sektora zaťažená približne 27-percentnou daňou.

WP 5/2008 Michal Benčík a Sandra Tatierská: Vplyv zavedenia eura na bankový sektor

Táto štúdia sa zaoberá analýzou položiek súvahy a výkazu ziskov a strát bankového sektora EÚ. Identifikuje faktory zisku a kvantifikuje efekty zavedenia eura. Obsahuje tiež kvantifikáciu možných dopadov zavedenia eura pre bankový sektor na Slovensku. V celom sledovanom období bol zisk funkciou podielu aktív na HDP a dlhodobej úrokovej miery. Po zavedení eura nastal autonómny pokles zisku, ktorý bol kompenzovaný kladným vplyvom otvorenosti a prírastku pomeru finančných investícií k HDP v tomto období. Efekty zavedenia eura

Box 1 – pokračovanie

boli pre belgický bankový sektor kladné, pre holandský zmiešané a pre ostatné sledované krajiny dočasne záporné. Na Slovensku, vzhľadom na vysokú otvorenosť, očakávame skôr kladné efekty, avšak tieto môžu byť aj záporné pri nepriaznivom vývoji otvorenosti a úrovne investičných cenných papierov.

PP 1/2008 Analýza konvergenencie slovenskej ekonomiky

Začiatkom roka 2008 Slovensko úspešne zavrátilo svoju cestu k splneniu maastrichtských kritérií a naplnilo nevyhnutné predpoklady pre zavedenie eura k 1. januáru 2009. Predkladaná štúdia pokračuje v sérii pravidelných analýz konvergenencie a hodnotí nominálnu aj reálnu konvergenciu slovenskej ekonomiky k priemeru EÚ s dôrazom na výsledky za uplynulých 12 mesiacov. Navyše, analýza sa venuje aj vývoju v pobaltských krajinách, skúma plnenie maastrichtských kritérií v krajinách eurozóny po zavedení eura. Štúdia obsahuje aj odhad dlhodobého vývoja inflácie na Slovensku.

WP 6/2008 Sandra Tatierská: Dynamika ULC krajín eurozóny a SR z dlhodobého hľadiska

Štúdia sa zaoberá schopnosťou konvergenencie národných nominálnych jednotkových nákladov práce (ULC) krajín eurozóny k váženému

priemeru HMÚ a v prípade SR aj k váženému priemeru V4. Štúdia skúma kointegráciu medzi nominálnymi ULC indexmi jednotlivých krajín a priemerom a konštatuje, že takmer vo všetkých krajinách, vrátane SR, môžeme hovoriť o významnosti kointegrácie hlavne s eurozónou, čo je dôležité kritérium na udržanie konkurencieschopnosti krajiny, ktorá už nemôže využiť kurzový mechanizmus.

WP 7/2008 Pavel Gertler a Matúš Senaj: Downward Wage Rigidities in Slovakia (Mzdové nepružnosti na Slovensku)

Poznanie rozsahu mzdových nepružností je veľmi dôležité pre tvorbu politik po zavedení eura a strate nástrojov samostatnej menovej politiky. Cieľom tejto štúdie bolo odhadnúť rozsah mzdových nepružností na Slovensku. V prvej časti autori aplikovali metodológiu navrhnutú Holdenom a Wulfsbergom na sektorové údaje, kde spoločne analyzovali staré aj nové členské krajiny EÚ. Výsledky získané týmto prístupom sú však pre Slovensko ťažko interpretovateľné. Preto autori v druhej časti analyzovali individuálne mzdové údaje o slovenských firmách. Zistili, že úroveň mzdových nepružností je nízka, teda zamestnávateľia dokážu narábať s celkovými kompenzáciami na odpracovanú hodinu pomerne pružne.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 14

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA A ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA NBS K 31. 12. 2008

PricewaterhouseCoopers
Slovensko, s.r.o.
Námestie 1. mája 18
815 32 Bratislava
Slovak Republic
Telephone +421 (0) 2 59350 111
Facsimile +421 (0) 2 59350 222

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA

Bankovej rade Národnej banky Slovenska:

Uskutočnili sme audit priloženej účtovnej závierky Národnej banky Slovenska zostavenej k 31. decembru 2008, ktorá obsahuje súvahu, výkaz ziskov a strát a prehľad o zmenách vo vlastnom imaní za rok, ktorý sa k uvedenému dátumu skončil a poznámky.

Zodpovednosť Bankovej rady Národnej banky Slovenska:

Banková rada Národnej banky Slovenska je zodpovedná za zostavenie a objektívnu prezentáciu účtovnej závierky v súlade so slovenským zákonom o účtovníctve a predpismi Európskej centrálnej banky („ECB“). Táto zodpovednosť zahŕňa návrh, implementáciu a zachovávanie internej kontroly relevantnej pre prípravu a objektívnu prezentáciu takej účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby, ďalej výber a uplatňovanie vhodných účtovných zásad a účtovných metód, ako aj uskutočnenie účtovných odhadov primeraných za daných okolností.

Zodpovednosť audítora

Našou zodpovednosťou je vyjadriť názor na túto účtovnú závierku, ktorý vychádza z výsledkov nášho auditu. Audit sme uskutočnili v súlade s Medzinárodnými audítorskými štandardmi. Podľa týchto štandardov máme dodržiavať etické požiadavky, naplánovať a vykonať audit tak, aby sme získali primerané uistenie, že účtovná závierka neobsahuje významné nesprávnosti.

Súčasťou auditu je uskutočnenie postupov na získanie auditorských dôkazov o sumách a údajoch vykázaných v účtovnej závierke. Zvolené postupy závisia od rozhodnutia audítora, vrátane posúdenia rizika významných nesprávností v účtovnej závierke, či už v dôsledku podvodu alebo chyby. Pri posudzovaní tohto rizika audítor berie do úvahy internú kontrolu relevantnú pre zostavenie a objektívnu prezentáciu účtovnej závierky, aby mohol navrhnúť auditorské postupy vhodné za daných okolností, nie však za účelom vyjadrenia názoru na účinnosť internej kontroly účtovnej jednotky. Audit ďalej obsahuje zhodnotenie vhodnosti použitých účtovných zásad a účtovných metód a primeranosti významných účtovných odhadov uskutočnených Bankovou radou Národnej banky Slovenska, ako aj zhodnotenie prezentácie účtovnej závierky ako celku.

Sme presvedčení, že auditorské dôkazy, ktoré sme získali, sú dostatočné a vhodné ako východisko pre náš názor.

The company's ID (IČO) No. 35739347.

Tax identification No. of PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o. (DIČ) 2020270021.

VAT Reg. No. of PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o. (IČ DPH) SK2020270021.

Spoločnosť je zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava 1, pod vložkou č. 16611/B, oddiel: Sro.
The company is registered in the Commercial Register of Bratislava 1 District Court, ref. No. 16611/B, Section: Sro.

Názor

Podľa nášho názoru účtovná závierka vyjadruje objektívne vo všetkých významných súvislostiach finančnú situáciu Národnej banky Slovenska k 31. decembru 2008 a výsledok jej hospodárenia za rok, ktorý sa skončil k uvedenému dátumu, v súlade so slovenským zákonom o účtovníctve a predpismi ECB.

PricewaterhouseCoopers Slovensko s.r.o.
PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o.
Licencia SKAU č. 161

Bratislava, 17. marca 2009

Ing. Mária Frühwaldová
Ing. Mária Frühwaldová
Licencia SKAU č. 047

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Súvaha
(v miliónoch Sk)

Ministerstvo financií Slovenskej republiky
opatrenie č. MF/8338/2005-74

SÚVAHA
Národnej banky Slovenska
v mil. Sk

Aktíva		Poznámka	k 31.12.2008	k 31.12.2007
1.	Zlato	1	20 826	21 538
2.	Dlhové cenné papiere v cudzej mene	2	387 815	387 289
3.	Deriváty	3	1 490	318
4.	Pohľadávky voči bankám a centrálnym bankám	4	7 890	33 844
4.1	bežné účty, vklady a úvery v cudzej mene		5 769	31 102
4.2	úvery v SKK súvisiace s výkonom menovej politiky			
4.3	pohľadávky v SKK nesúvisiace s výkonom menovej politiky		2 121	2 742
5.	Pohľadávky voči Medzinárodnému menovému fondu	5	12 602	13 454
6.	Pohľadávky voči klientom	6	307	316
7.	Podiely na základnom imaní v dcérskych a pridružených účtovných jednotkách a iné akcie a podiely	7	386	413
8.	Dlhodobý majetok	8	5 414	5 712
8.1	odpisovaný		5 022	5 318
8.2	neodpisovaný		392	394
9.	Ostatný majetok	9	384	242
AKTÍVA CELKOM			437 114	463 126

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA A ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA NBS

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Súvaha
(v miliónoch Sk)

P a s í v a		Poznámka	k 31.12.2008	k 31.12.2007
1.	Emisia obeživa	10	77 714	155 154
2.	Závazky voči bankám a centrálnym bankám	11	454 365	332 547
2.1.	bežné účty vedené v SKK		14 069	2 536
2.2.	vkklady na 24 hodín, vkklady a úvery v SKK a PMR		430 254	325 590
2.3.	bežné účty, vkklady a úvery v cudzej mene		10 042	4 421
3.	Závazky z dlhových cenných papierov	12	30 178	67 712
3.1.	v SKK		30 178	67 712
3.2.	v cudzej mene			
4.	Deriváty	3	3 050	2 442
5.	Závazky voči Medzinárodnému menovému fondu	5	11 545	13 311
6.	Závazky voči ostatným medzinárodným finančným inštitúciám	13	848	772
7.	Závazky voči klientom	14	1 887	1 163
8.	Rezervy a ostatné záväzky	15	351	276
9.	Štatutárny fond	16	483	483
10.	Fondy tvorené zo zisku a kapitálové fondy	16	10 312	10 312
11.	Oceňovacie rozdiely z ocenenia	16	25 186	20 783
11.1.	zlata		18 488	19 208
11.2.	derivátov		940	190
11.3.	cenných papierov		5 737	1 385
11.4.	cudzích mien		21	
12.	Nerozdelený zisk/ (neuhradená strata) z minulých rokov	16	(141 829)	(122 365)
13.	Zisk/(strata) bežného účtovného obdobia	16	(36 976)	(19 464)
PASÍVA CELKOM			437 114	463 126

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Výkaz ziskov a strát
(v miliónoch Sk)

Ministerstvo financií Slovenskej republiky
opatrenie č. MF/8338/2005-74

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT

Národnej banky Slovenska

v mil. Sk

	Poznámka	k 31.12.2008	k 31.12.2007
1. Výnosy z úrokov a obdobné výnosy		15 872	16 943
1.1. z úverov v SKK súvisiacich s výkonom menovej politiky		4	24
1.2. z pohľadávok v SKK nesúvisiacich s výkonom menovej politiky		65	92
1.3. z pohľadávok a z cenných papierov v cudzej mene		15 803	16 827
a. Náklady na úroky a obdobné úroky		(16 216)	(15 947)
a.1. zo záväzkov súvisiacich s výkonom menovej politiky a z cenných papierov v SKK		(16 006)	(15 585)
a.2. zo záväzkov v SKK nesúvisiacich s výkonom menovej politiky		(72)	(65)
a.3. zo záväzkov a z cenných papierov v cudzej mene		(138)	(297)
I. Čistý úrokový výnos/ (náklad)	17	(344)	996
2. Výnosy z poplatkov a provízií		334	237
b. Náklady na poplatky a provízie		(23)	(16)
II. Čistý zisk/ (strata) z poplatkov a provízií	18	311	221
3./c. Čistý zisk/ (strata) z operácií s cennými papiermi znejúcimi na cudziu menu a derivátmi na ne	19	2 632	(296)
4./d. Čistý zisk/ (strata) z operácií s devízami, so zlatom a z derivátov na ne	20	(36 232)	(18 529)
5. Výnosy z dividend a iného rozdelenia zisku		24	28
6. Výnosy z obeživa		36	5
e. Náklady na obeživo		(1 571)	(129)
III. Čistý zisk/(strata) z obeživa		(1 535)	(124)
7. Výnosy zo zrušenia opravných položiek a z odpísaných pohľadávok a cenných papierov			
f. Náklady na tvorbu opravných položiek a na odpísanie pohľadávok a cenných papierov			
8. Ostatné prevádzkové výnosy		305	125
g. Ostatné prevádzkové náklady	21	(2 137)	(1 885)
g.1. náklady na zamestnancov		(894)	(867)
g.2. náklady na odpisy hmotného a nehmotného majetku		(431)	(481)
g.3. Iné prevádzkové náklady		(812)	(537)
A. Zisk/(strata) pred odvodom zo zisku		(36 976)	(19 464)
h. Odvod zo zisku			
B. Zisk/(strata) po odvode zo zisku		(36 976)	(19 464)

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 – Prehľad o zmenách vo vlastnom imaní
(v miliónoch Sk)

Ministerstvo financií Slovenskej republiky
opatrenie č. MF/8338/2005-74

PREHLAD O ZMENÁCH VO VLASTNOM IMANÍ
Národnej banky Slovenska
v mil. Sk

	Štatutárny fond	Kapitálový fond	Rezervný fond	Fondy z oceňovacích rozdielov	Neuhradená strata	Vlastné imanie
1. Stav k 31.12.2007	483	43	10 269	20 783	(141 829)	(110 251)
2. Úhrada straty predchádzajúcich účtovných období						
3. Prevod do štatutárneho fondu						
4. Prevod do neuhradenej straty						
5. Prevod do rezervných fondov						
6. Zmena oceňovacích rozdielov z cenných papierov				4 352		4 352
7. Zmena oceňovacích rozdielov z derivátov				750		750
8. Zmena oceňovacích rozdielov zo zlata				(720)		(720)
9. Zmena oceňovacích rozdielov cudzích mien				21		21
10. (Strata) / zisk bežného účtovného obdobia					(36 976)	(36 976)
11. Odvod zo zisku						
12. Prídel do sociálneho fondu						
13. Zmena za účtovné obdobie				4 403	(36 976)	(32 573)
14. Stav k 31.12.2008	483	43	10 269	25 186	(178 805)	(142 824)

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Prehľad o zmenách vov vlastnom imaní
(v miliónoch Sk)

Ministerstvo financií Slovenskej republiky
opatrenie č. MF/8338/2005-74

PREHLAD O ZMENÁCH VO VLASTNOM IMANÍ
Národnej banky Slovenska
v mil. Sk

	Štatutárny fond	Kapitálový fond	Rezervný fond	Fondy z oceňovacích rozdielov	Neuhradená strata	Vlastné imanie
1. Stav k 31.12.2006	483	43	10 269	16 931	(122 365)	(94 639)
2. Úhrada straty predchádzajúcich účtovných období						
3. Prevod do štatutárneho fondu						
4. Prevod do neuhradenej straty						
5. Prevod do rezervných fondov						
6. Zmena oceňovacích rozdielov z cenných papierov				1 328		1 328
7. Zmena oceňovacích rozdielov z derivátov				(227)		(227)
8. Zmena oceňovacích rozdielov zo zlata				2 751		2 751
9. Zmena oceňovacích rozdielov cudzích mien						
10. (Strata) / zisk bežného účtovného obdobla					(19 464)	(19 464)
11. Odvod zo zisku						
12. Prídel do sociálneho fondu						
13. Zmena za účtovné obdobie				3 852	(19 464)	(15 612)
14. Stav k 31.12.2007	483	43	10 269	20 783	(141 829)	(110 251)

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 – Poznámky
(v miliónoch Sk)

POZNÁMKY

k účtovnej závierke za rok končiaci 31. decembra 2008

Bratislava, 17. marec 2009

A. Všeobecné informácie o Národnej banke Slovenska

Národná banka Slovenska (ďalej len „NBS“ alebo „banka“) je nezávislou centrálnou bankou Slovenskej republiky. NBS bola zriadená na základe zákona č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o NBS“). Svoju činnosť zahájila 1. januára 1993 ako emisná banka Slovenskej republiky. NBS je právnickou osobou so sídlom v Bratislave, ul. Imricha Karvaša 1, IČO 30844789. V majetkovoprávných vzťahoch pri nakladaní s vlastným majetkom má postavenie podnikateľa. NBS tvorí ústredie v Bratislave, deväť expozitúr v Slovenskej republike a účelové organizačné zložky.

Hlavným cieľom NBS je udržanie cenovej stability, a preto NBS:

- určuje menovú politiku,
- vydáva bankovky a mince,
- riadi, koordinuje a zabezpečuje peňažný obeh, platobný styk a zúčtovávanie dát platobného styku a stará sa o ich plynulosť a hospodárnosť,
- vykonáva aj pôsobnosť, činnosti, úlohy, práva a povinnosti vyplývajúce z účasti Národnej banky Slovenska v Európskom systéme centrálnych bánk,
- v oblasti finančného trhu prispieva k stabilite finančného systému ako celku, ako aj k bezpečnému a zdravému fungovaniu finančného trhu v záujme udržiavania dôveryhodnosti finančného trhu, ochrany klientov a rešpektovania pravidiel hospodárskej súťaže, pritom banka vykonáva dohľad nad finančným trhom a ďalšie činnosti v oblasti finančného trhu,
- zastupuje Slovenskú republiku v medzinárodných finančných inštitúciách a zabezpečuje plnenie úloh vyplývajúcich z tohto zastúpenia,
- zastupuje Slovenskú republiku v operáciách na medzinárodných finančných trhoch súvisiacich s plnením menovej politiky.

Najvyšším riadiacim orgánom NBS je banková rada NBS (ďalej len „banková rada“). Banková rada má jedenásť členov: guvernéra, dvoja viceguvernérov a ôsmi ďalších členov, z ktorých najviac traja nemusia byť v pracovnom pomere k NBS. Tá istá osoba môže byť vymenovaná za člena bankovej rady opätovne, najviac však na dve po sebe nasledujúce funkčné obdobia. NBS zastupuje navonok guvernéra.

K 31. decembru 2008 členmi bankovej rady boli:

Meno	Funkčné obdobie v bankovej rade		Funkcia v súčasnosti	Dátum menovania do funkcie
	od	do		
Ing. Ivan Šramko	11. 1.2002	1. 1.2010	guvernéra	1. 1.2005
Ing. Martin Barto, CSc.	1.12.2004	31. 1.2010	viceguvernéra	31. 1.2005
Ing. Viliam Ostrožlík, MBA	1. 3.2007	11. 7.2012	viceguvernéra	11. 7.2007
Ing. Peter Ševčovic	1.10.2004	1.10.2009	člen	1.10.2004
Ing. Milena Koreňová	1. 1.2005	1. 1.2010	členka	1. 1.2005
Doc. Ing. Jozef Makúch, PhD.	1. 1.2006	1. 1.2011	člen	1. 1.2006
Mgr. Ľudovít Ódor	1. 1.2006	1. 1.2011	člen	1. 1.2006
Ing. Slavomír Šťastný, PhD., MBA	1. 1.2006	1. 1.2011	člen	1. 1.2006
RNDr. Karol Mrva	10. 1.2007	10. 1.2012	člen	10. 1.2007
Ing. Gabriela Sedláková	1. 6.2007	1. 6.2012	členka	1. 6.2007

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

V súlade so zákonom o NBS banková rada určuje menovú politiku a nástroje na jej uskutočňovanie a rozhoduje o menových operáciách NBS. Banka zabezpečuje výkon menovej politiky najmä týmito nástrojmi – základnou úrokovou sadzbou, operáciami na voľnom trhu (repo tendre, emisia pokladničných poukázok, priama kúpa, resp. priamy predaj štátnych cenných papierov a pokladničných poukázok NBS, devízové intervencie), jednoduchovými refinančnými a jednoduchovými sterilizačnými operáciami, povinnými minimálnymi rezervami, režimom výmenného kurzu po vstupe SR do Mechanizmu výmenných kurzov ERM II od 28. novembra 2005.

Správu devízových rezerv banka zabezpečuje najmä prostredníctvom finančných operácií súvisiacich s cennými papiermi v cudzej mene, s prijímaním úverov od zahraničných subjektov, s nákupom cudzej meny od bánk a pobočiek zahraničných bánk a s finančnými operáciami s cudzou menou a zlatom na účely ich zhodnotenia.

Vstupom SR do Eurosystému sa menia hlavné ciele NBS a funkcie BR NBS (pozri pozn. H).

Banka zo svojich výnosov uhrádza náklady nevyhnutné na svoju činnosť. V súlade s § 39 ods. 4 zákona o NBS výsledkom hospodárenia banky za účtovné obdobie je vytvorený zisk alebo strata. NBS použije vytvorený zisk na prídely do rezervného fondu a ďalších fondov vytváraných zo zisku, prípadne na úhradu straty z minulých rokov. Zostávajúci zisk banka odvedie do štátneho rozpočtu alebo na základe rozhodnutia vlády Slovenskej republiky do štátnych finančných aktív podľa osobitného predpisu. Stratu vytvorenú v účtovnom období môže NBS uhradiť z rezervného fondu alebo z iných fondov, alebo banková rada môže rozhodnúť, že sa neuhradená strata prevedie do nasledujúceho účtovného obdobia (pozri pozn. 16).

Národná banka Slovenska predkladá ročnú správu o výsledku svojho hospodárenia Národnej rade Slovenskej republiky do troch mesiacov po skončení kalendárneho roka; popri údajoch o účtovnej závierke NBS a o výroku audítora o jej overení sa v tejto správe osobitne uvádzajú údaje o nákladoch na činnosť NBS. Ak o to Národná rada Slovenskej republiky požiada, NBS je povinná do šiestich týždňov doplniť správu podľa jej požiadavky, prípadne podať vysvetlenie k predloženej správe.

B. Použité účtovné zásady a účtovné metódy

(a) Základné zásady vypracovania účtovnej závierky

Účtovná závierka banky je zostavená podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“). Podľa § 17b uvedeného zákona vedie NBS účtovníctvo podľa Usmernenia Európskej centrálnej banky z 10. novembra 2006 o právnom rámci pre účtovníctvo a výkazníctvo v Európskom systéme centrálnych bánk č. ECB/2006/16 (ďalej len „Usmernenie ECB“) v znení neskorších predpisov.

Pri účtovaní o transakciách, ktoré Usmernenie ECB nereguluje, banka postupuje podľa Medzinárodných štandardov finančného vykazovania (ďalej len „IFRS“), vydanými Výborom pre medzinárodné účtovné štandardy (ďalej len „IASB“) a v súlade s interpretáciami vydanými Komisiou pre interpretáciu medzinárodného finančného výkazníctva (ďalej len „IFRIC“) schválenými Komisiou Európskej únie v zmysle smernice

Európskeho parlamentu a Rady Európskej únie. V ostatných prípadoch banka postupuje podľa zákona o účtovníctve.

Pri príprave účtovnej závierky banka postupuje v zmysle opatrenia MF SR č. MF/8338/2005-74 zo 14. decembra 2005, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní položiek individuálnej účtovnej závierky, o obsahovom vymedzení týchto položiek a o rozsahu údajov určených z účtovnej závierky na zverejnenie pre Národnú banku Slovenska (ďalej len „Opatrenie MF SR“) v znení neskorších predpisov.

(b) Deň uskutočnenia účtovného prípadu

Banka účtuje o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, v deň, keď sa uskutočnil účtovný prípad, tzn. deň výplaty alebo prijatia hotovosti, v prípade inkasa z účtu deň vykonania platby, pri cenných papieroch a zlate deň vysporiadania obchodu, pri derivátoch a spotoch v deň dohodnutia obchodu, pri peňažných prostriedkoch v cudzej mene deň pripísania podľa došej správy, v prípade vlastníckych vzťahov deň nadobudnutia alebo zániku vlastníctva, v prípade manka, schodku alebo prebytku deň zistenia.

(c) Spôsoby oceňovania cudzej meny a vysporiadanie oceňovacích rozdielov

Majetok (vrátane zlata a derivátov) a záväzky vyjadrené v cudzej mene sú počas roka oceňované priemerným kurzom meny. Rozdiel medzi kurzom vyhláseným NBS a priemerným kurzom meny predstavuje nerealizovaný kurzový zisk alebo stratu. Ku dňu účtovnej závierky sa nerealizovaný zisk prevyšujúci nerealizovanú stratu vykazuje na účtoch precenenia vo vlastnom imaní banky. Nerealizovaná kurzová strata sa vykazuje vo výkaze ziskov a strát. Kurzové straty jednej meny sa nekompenzujú oproti kurzovým ziskom z iných mien alebo zlata.

Realizované kurzové zisky a straty vyplývajúce z predaja majetku a vysporiadania záväzkov sú vykázané vo výkaze ziskov a strát.

Kurzy hlavných cudzích mien použitých na ocenenie majetku a záväzkov k 31. decembru 2008 boli:

Mena	Množstvo	31.12.2008	31.12.2007
EUR	1	30,126	33,603
USD	1	21,385	22,870
JPY	100	23,652	20,218
XDR	1	33,014	36,068

(d) Zlato

Zlato je ocenené trhovou cenou londýnskeho dopoludňajšieho fixingu zlata v USD/ozs (trójska unca) ku dňu účtovnej závierky. Zisky z ocenenia zlata na trhovú cenu sú súčasťou vlastného imania, straty z ocenenia zlata na trhovú cenu ovplyvňujú hospodársky výsledok banky. Predaj zlata má vplyv na výkaz ziskov a strát vo výške rozdielu medzi dohodnutou cenou predaja a cenou zlata v účtovníctve. Súčasne je pri predaji ovplyvnený výkaz ziskov

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

a strát znížením fondu oceňovacích rozdielov zo zlata o alikvótnu časť prislúchajúcu k predanému zlatu.

Swapové operácie so zlatom sú vykázané ako repo obchody so zlatom, tzn. zlato použité v týchto transakciách ako kolaterál je súčasťou bilančnej sumy banky v položke zlato.

(e) Dlhové cenné papiere

Dlhové cenné papiere sú prvotne ocenené v obstarávacej cene. Odo dňa nasledujúceho po nákupe do dňa predaja alebo splatnosti cenného papiera (vrátane) banka denne časovo rozlišuje prémie alebo diskont (rozdiel medzi obstarávacou cenou a nominálnou hodnotou cenného papiera). Toto časové rozlíšenie je vykázané v položke Výnosy z úrokov a obdobné výnosy výkazu ziskov a strát.

V účtovnej závierke sú dlhové cenné papiere vykázané v reálnej hodnote. Oceňovací rozdiel predstavuje rozdiel medzi reálnou hodnotou cenného papiera a priemernou obstarávacou cenou upravenou o časovo rozlíšený diskont alebo prémie. Ku dňu účtovnej závierky sú zisky z ocenenia vykázané vo vlastnom imaní banky a straty z ocenenia sú súčasťou hospodárskeho výsledku banky.

Reálna hodnota dlhových cenných papierov, pre ktoré existuje aktívny trh sa stanovuje podľa trhovej ceny na tomto trhu. Ak trhovú cenu nie je k dispozícii, reálna hodnota sa určí ako suma budúcich peňažných tokov diskontovaných za použitia trhových úrokových mier pre príslušnú menu, maturitu a rizikovosť emitenta cenného papiera.

Pri predaji cenného papiera rozdiel medzi priemernou obstarávacou cenou upravenou o časovo rozlíšený diskont alebo prémie a predajnou cenou predstavuje realizovaný zisk alebo stratu, ktorý ovplyvňuje hospodársky výsledok banky.

(f) Deriváty

Deriváty zahŕňajú opcie, úrokové futures a menové swapy.

Úrokové futures, opcie a menové swapy sa v deň uzavretia obchodu zaúčtujú v podsúvahe v hodnote podkladového nástroja. Individuálne sa preceňujú na reálnu hodnotu, ktorá je vykázaná v súvahe v priebehu roka. V prípade opcií sa kladná reálna hodnota vykazuje ako aktívum a záporná reálna hodnota ako záväzok.

V priebehu roka sú straty a zisky z ocenenia opcií vykazované na účtoch precenenia vo vlastnom imaní a neovplyvňujú výkaz ziskov a strát. Na konci roka straty z ocenenia ovplyvňujú hospodársky výsledok banky, zisky z ocenenia zostávajú na účtoch precenenia vo vlastnom imaní. Opcie sú ocenené reálnou hodnotou, ktorá vychádza z trhových cien, z metód diskontovaných peňažných tokov a z Merton modelu.

Opcie uzatvorené k swapovým operáciám so zlatom sa vykazujú ako deriváty vnorené do iných finančných nástrojov. Vnorené deriváty sú vykazované oddelene od základného finančného nástroja, ak nie sú v úzkom vzťahu s ekonomickými vlastnosťami a rizikami finančného nástroja.

Zmeny reálnych hodnôt úrokových futures vychádzajú zo záverečných cien príslušných kontraktov na relevantných trhoch a účtujú sa denne ako realizovaný zisk alebo strata do výkazu ziskov a strát.

Menový swap je kombináciou spotového a forwardového obchodu. Predstavuje kontrakt, kde sa súčasne dohodne o spotovom nákupe a predaji (spotová časť obchodu) a forwardovom predaji a nákupe (forwardová časť obchodu) jednej meny za inú menu. Rozdiel medzi spotovou a forwardovou hodnotou transakcie je považovaný za úrokový náklad, alebo výnos, ktorý sa časovo rozlišuje na dennej báze.

Medzi významné riziká, ktoré ovplyvňujú deriváty, sú volatility ceny zlata, zmeny úrokových sadzieb a kurzov cudzích mien.

(g) Pohľadávky

Pohľadávky sú vykázané v súvahe v nominálnej hodnote zvýšenej o akumulovaný úrok („umorená hodnota“). Pohľadávky sú znížené o opravné položky na vzniknuté straty. Tvorba a zrušenie opravných položiek má vplyv na výkaz ziskov a strát.

Banka s ohľadom na obozretné podnikanie hodnotí rizikovosť pohľadávok, klasifikuje ich a tvorí k nim opravné položky.

Pohľadávky sú na základe rozhodnutia súdu o ich nevymožiteľnosti a na základe rozhodnutia Bankovej rady NBS odpísané na ťarchu nákladov a opravné položky k nim zrušené v prospech nákladov.

(h) Repo a obrátené repo

Operácie, pri ktorých banka prijala cenné papiere za hotovosť so súčasným záväzkom poskytnúť tieto cenné papiere k určitému dátumu za sumu rovnajúcu sa prevedenej hotovosti a úroku (obrátený repo obchod), sú vykázané ako poskytnuté úvery. Kolaterál prijatý v repo obchode sa vykazuje v podsúvahe v trhovej cene.

Operácie, pri ktorých banka poskytla cenné papiere, resp. zlato za hotovosť so súčasným záväzkom prijať tieto cenné papiere, resp. zlato k určitému dátumu za sumu rovnajúcu sa pôvodnej hotovosti a úroku (repo obchod), sú vykázané ako prijaté úvery so zabezpečovacím prevodom kolaterálu. Kolaterál poskytnutý v repo obchode zostáva v súvahe a v účtovnej závierke sa preceňuje na reálnu hodnotu.

Tri Party repo je obchod typu obráteného repa, kde do vzťahu medzi NBS a partnerskú banku vstupuje tretia strana. Partnerskou bankou je subjekt, s ktorým NBS uskutočňuje finančné operácie súvisiace so správou devízových aktív.

Okrem repo obchodov a obrátených repo obchodov vykonávaných priamo bankou, banka udelila mandát na vykonávanie obchodov s cennými papiermi v držbe NBS vybraným bankám na základe zmlúv o poskytovaní služieb tzv. „Securities Lending“. Obrátené repo obchody vrátane pôžičiek cenných papierov, ktoré sú vykonávané v rámci automatického programu požičiavania, resp. prijímania cenných papierov, sa účtujú v podsúvahe. Pri týchto transakciách získava NBS časť výnosu, ktorý je vykázaný vo výkaze ziskov a strát.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

Trhové a úverové riziko banky je pri týchto transakciách minimalizované vymedzením produktov, do ktorých môžu byť prijaté finančné prostriedky investované, a protistrán, s ktorými môžu byť obchody uzatvorené.

(i) Pohľadávky a záväzky voči Medzinárodnému menovému fondu

Pohľadávky a záväzky voči Medzinárodnému menovému fondu (ďalej len „MMF“) sú k 31. decembru 2008 vykázané použitím brutto metódy, tzn. pohľadávky a záväzky sa nekompenzujú.

(j) Podiely na základnom imaní v dcérskych a pridružených účtovných jednotkách a iné akcie a podiely

Banka vykazuje majetkovú účasť s podstatným vplyvom v spoločnosti RVS, a.s. Bratislava. Podielové cenné papiere RVS, a.s. Bratislava sú ocenené v obstarávacej cene.

Banka vykazuje majetkovú účasť v Banke pre medzinárodné zúčtovanie, Bazilej vo Švajčiarsku (ďalej len „BIS“). Podielové cenné papiere v BIS sú ocenené v obstarávacej cene. Majetková účasť v BIS je vykázaná vo výške splateného podielu (25 %). Nesplatená časť podielu (75 %) je splatná na požiadanie. Dividendy sú vyplácané v EUR z celkového podielu NBS v BIS vedenom v XDR.

Banka ďalej vykazuje medzi ostatnými podielmi vklad do Európskej centrálnej banky (ďalej len „ECB“). K 1. máju 2004 sa NBS stala členom Európskeho systému centrálnych bánk. V súlade s Protokolom o štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a ECB (ďalej len „Štatút“) zaplatila NBS počiatočný minimálny vklad do kapitálu ECB. Výška celkového kapitálového podielu jednotlivých národných centrálnych bánk sa odvíja od kapitálového kľúča, stanoveného na základe štatistických kategórií – hrubý domáci produkt a populácia. V zmysle Štatútu je kapitálový kľúč upravovaný každých 5 rokov, resp. pri vstupe nových členov do Európskeho systému centrálnych bánk. Ostatnýkrát bol kapitálový kľúč upravený k 1. januáru 2007 (pozri pozn. 7) a najbližšie bude aktualizovaný k 1. januáru 2009 (pozri pozn. H).

(k) Dlhodobý majetok

Dlhodobý majetok zahŕňa dlhodobý hmotný majetok, ktorého vstupná cena je vyššia ako 30 000 Sk a prevádzkovo-technické funkcie sú dlhšie ako jeden rok, a dlhodobý nehmotný majetok, ktorého vstupná cena je vyššia ako 50 000 Sk a prevádzkovo-technické funkcie sú dlhšie ako jeden rok. V súvahe je vykázaný v obstarávacej cene vrátane nákladov spojených s jeho obstaraním, pričom odpisovaný dlhodobý majetok je znížený o oprávky. Banka postupuje pri odpisovaní majetku podľa odpisového plánu majetku v NBS, v ktorom sú stanovené limity doby odpisovania pre jednotlivé druhy majetku. Doba odpisovania je stanovená podľa určenej doby používania majetku, pri určení ktorej je zohľadnené očakávané použitie, fyzické opotrebenie a technická zastaranosť. Pozemky, umelecké diela, zbierky a nedokončené hmotné a nehmotné investície sa neodpisujú.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

Dlhodobý hmotný majetok a dlhodobý nehmotný majetok NBS bol zaradený do jednotlivých odpisových skupín nasledovne:

Odpisová skupina	Doba odpisovania v rokoch
1. Budovy	30
	4 - 12 ¹⁾
2. Inžinierske stavby	20
3. Stroje a zariadenia	4 - 12
4. Dopravné prostriedky	4 - 6
5. Inventár	4 - 12
6. Softvér	2 - 4
7. Ostatný DNM	2 - 4
	podľa zmluvy
8. Dlhodobé investície v nehnuteľnostiach	30
9. Technické zhodnotenie nehnuteľných kultúrnych pamiatok	30

¹⁾ komponenty majetku

(l) Dlhodobý majetok na predaj

Dlhodobý majetok na predaj zahŕňa budovy a pozemky, ktoré sú určené na predaj v ich súčasnom stave, pričom tento predaj je považovaný za vysoko pravdepodobný.

Majetok klasifikovaný ako dlhodobý majetok na predaj je vykazovaný v položke Ostatný majetok buď v obstarávacej cene zníženej o oprávky a opravné položky alebo v reálnej hodnote zníženej o náklady súvisiace s predajom, a to v závislosti od toho, ktorá z týchto hodnôt je nižšia.

(m) Emisia obeživa

NBS spravuje emisiu bankoviek a mincí a ich sťahovanie z obehu. Emisia obeživa predstavuje záväzok banky z titulu emitovaných bankoviek a mincí. Záväzok je znížený o bankovky a mince v pokladnici NBS. Záväzok z emisie obeživa sa vykazuje v menovitej hodnote.

(n) Záväzky z dlhových cenných papierov

Banka emituje krátkodobé cenné papiere so splatnosťou do jedného roka (pokladničné poukážky NBS). Emisie sú vydané za účelom predaja komerčným bankám na primárnom trhu aukčnou formou a na vytvorenie dostatočnej zásoby cenných papierov na vykonávanie sterilizačných repo obchodov. Predaje na primárnom trhu a sterilizačné repo obchody súvisia s výkonom menovej politiky v oblasti operácií na voľnom trhu.

Ocenenie emitovaných a predaných pokladničných poukážok NBS sa odo dňa vyrovnania emisie do dňa splatnosti postupne zvyšuje o úrokové náklady (tzv. umorovaná hodnota). V súvahe sú emitované pokladničné poukážky NBS vykázané kompenzovane so späťne nakúpenými pokladničnými poukážkami do portfólia NBS, vrátane časového rozlíšenia úrokov.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

(o) Rezervy

Banka vykazuje rezervy, ak má súčasný záväzok, ktorý je dôsledkom minulých udalostí, pričom je pravdepodobné, že na úhradu záväzku bude potrebný odliv ekonomických zdrojov a je možné spoľahlivo odhadnúť výšku záväzku.

(p) Výnosové a nákladové úroky

Úrokové výnosy a náklady sa vykazujú vo výkaze ziskov a strát na základe časového rozlíšenia použitím lineárnej metódy. Metóda efektívnej úrokovej miery (ďalej len „IRR“) sa uplatňuje pre časové rozlíšenie úrokových výnosov z diskontovaných cenných papierov so zostatkovou dobou splatnosti dlhšou ako jeden rok v čase ich nadobudnutia.

Úroky zahŕňajú umorený diskont alebo prémii z nakúpených a emitovaných cenných papierov.

(q) Náklady na požitky pre zamestnancov

NBS pravidelne prispieva za svojich zamestnancov na zdravotné poistenie do zdravotných poisťovní a do Sociálnej poisťovne na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie, poistenie v nezamestnanosti a na poistné do rezervného fondu. Príspevky sú realizované vo výške zákonných sadzieb platných v danom roku. Banka tiež platí odvod za nesplnenie povinného podielu zamestnávania občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou podľa zákona o zamestnanosti.

V spolupráci s doplnkovými dôchodkovými spoločnosťami vytvorila NBS pre svojich zamestnancov program doplnkového dôchodkového sporenia.

(r) Dane

NBS je daňovníkom dane z príjmov právnických osôb, kde v zmysle § 12 zákona č. 595/2003 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o daniach z príjmov“) sú predmetom dane iba príjmy, z ktorých sa daň vyberá zrážkou.

NBS je platiteľom dane z pridanej hodnoty.

C. Osoby spriaznené s Národnou bankou Slovenska

Osoby spriaznené s Národnou bankou Slovenska sú v zmysle Opatrenia MF SR najmä členovia bankovej rady. Mzdy a zamestnanecké požitky členov bankovej rady za rok 2008 predstavovali 38 mil. Sk (36 mil. Sk za rok 2007).

Banka vykazuje pohľadávky za poskytnuté úvery členom bankovej rady v celkovej výške 10 mil. Sk k 31. decembru 2008 (11 mil. Sk k 31. decembru 2007).

D. Poznámky k položkám súvahy a položkám výkazu ziskov a strát

1. Zlato

Zlato pozostáva z týchto položiek:

	2008	2007
Zlaté tehly v štandardnej forme	20 799	21 510
Zlato v inej forme	27	28
	20 826	21 538

K 31. decembru 2008 zlato obsahuje spolu 1 126 tisíc trójskych uncí zlata (1 126 tisíc trójskych uncí zlata k 31. decembru 2007), z toho 372 tisíc trójskych uncí zlata je uložených ako depozitum v korešpondenčných bankách, 752 tisíc trójskych uncí zlata je použitých pri repo obchodoch a 2 tisíc trójskych uncí zlata je uložených v banke.

Trhová cena zlata k 31. decembru 2008 bola 865,00 USD/ozs (836,50 USD/ozs k 31. decembru 2007). Zhodnotenie kurzu slovenskej koruny voči americkému doláru (pozri pozn. E) napriek rastu trhovej ceny zlata negatívne ovplyvnilo vykázaný objem položky zlato v reálnej hodnote a položky oceňovacie rozdiely zo zlata. Zostatky účtov oceňovacích rozdielov zo zlata k 31. decembru 2008 sú vo výške 18 488 mil. Sk (19 208 mil. Sk k 31. decembru 2007).

Hodnota zlata poskytnutého ako kolaterál v repo obchodoch so zlatom k 31. decembru 2008 (pozri pozn. 11) predstavuje 13 905 mil. Sk (7 656 mil. Sk k 31. decembru 2007).

Vo forme zlatých mincí banka od začiatku roka k 31. decembru 2008 predala 1 trójsku uncu zlata (251 trójskych uncí zlata v roku 2007).

2. Dlhové cenné papiere

K 31. decembru 2008 banka eviduje portfólio cenných papierov v nasledujúcich reálnych hodnotách:

	2008	2007
Štátne dlhopisy bez kupónov	7 492	123 098
Štátne dlhopisy s kupónmi	179 054	76 689
Kupóny k dlhopisom	3 468	1 650
Spolu cenné papiere štátnych orgánov	190 014	201 437
Ostatné dlhopisy bez kupónov	5 363	20 074
Ostatné dlhopisy s kupónmi	188 756	162 822
Kupóny k dlhopisom	3 682	2 956
Spolu cenné papiere ostatných subjektov	197 801	185 852
Spolu cenné papiere	387 815	387 289

Podľa emitenta cenného papiera banka eviduje dlhové cenné papiere v nasledovnom

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

sektorovom členení:

	2008	2007
Verejná správa	190 014	201 437
Finančné inštitúcie	190 022	159 905
Finančné pomocné inštitúcie	6 384	23 775
Nefinančné spoločnosti	1 395	2 172
Spolu cenné papiere	387 815	387 289

Podľa emitenta cenného papiera banka evidovala k 31. decembru 2008 cenné papiere krajín Európskej menovej únie vo výške 340 670 mil. Sk (300 473 mil. Sk k 31. decembru 2007) a ostatných krajín vrátane medzinárodných inštitúcií vo výške 47 145 mil. Sk (86 816 mil. Sk k 31. decembru 2007). Banka obchoduje s cennými papiermi na zahraničných finančných trhoch, najmä v New Yorku, Londýne, Bazileji a v krajinách eurozóny. Tieto obchody majú charakter mimoburzových obchodov.

3. Deriváty

Reálna hodnota derivátov je uvedená v tabuľke:

	2008		2007	
	Majetok	Závazky	Majetok	Závazky
Nakúpené put opcie	1 008		271	
Predané call opcie		3 049		2 442
Úrokové futures	482		47	
Menové swapy		1		
	<u>1 490</u>	<u>3 050</u>	<u>318</u>	<u>2 442</u>

Banka uzatvorila v rokoch 2005 a 2006 štyri dlhodobé repo obchody so zlatom (ďalej len „zlaté repo“). V rámci zlatého repo obchodu banka, s cieľom eliminovať riziko poklesu trhovej ceny zlata, nakúpila štyri európske put opcie a predala štyri európske call opcie na rovnaký objem zlata. Opčné prémie za nakúpené a predané opcie neboli zaplatené, ale boli zakomponované do nižšej ako trhovej úrokovej sadzby za prijatý dlhodobý úver bankou. Opcie sú vnoreným derivátom, ktorý spĺňa kritéria pre oddelenie derivátu od hostiteľského nástroja. Z tohto dôvodu boli opcie oddelené od prijatého úveru a sú vykazované samostatne.

Rozdiel medzi trhovou cenou nakúpených put a predaných call opcií pri uzatvorení obchodu ovplyvnil výšku prijatého úveru a použitím IRR metódy sa denne časovo rozlišuje do nákladov.

Od roku 2006 banka v rámci správy devízových aktív realizuje obchody s úrokovými futures v cudzej mene. K 31. decembru 2008 banka vykazuje uzatvorené kontrakty futures na dlhové cenné papiere. Počiatočné marže sú poskytnuté vo forme hotovosti. Všetky kontrakty sa denne oceňujú reálnou hodnotou a zmeny reálnych hodnôt sa vykazujú

vo výkaze ziskov a strát.

K 31. decembru 2008 banka eviduje menové swapy v cudzej mene. Rozdiel medzi spotovou a forwardovou hodnotou transakcie je považovaný za úrokový náklad alebo výnos. Devízová pozícia pri menových swapoch je ovplyvnená prírastkami a úbytkami meny pri účtovaní časového rozlíšenia nákladových a výnosových úrokov v cudzej mene.

4. Pohľadávky voči bankám a centrálnym bankám

Bežné účty, vklady a úvery v cudzej mene

	2008	2007
Pohľadávky voči bankám Európskeho systému centrálnych bánk	21	387
Pohľadávky voči bankám v zahraničí v CM	2 992	730
Depozitá	2 756	4 326
Úvery poskytnuté komerčným bankám na podporu podnikania v CM		13
Úvery poskytnuté pri repo obchodoch v CM		25 646
	<u>5 769</u>	<u>31 102</u>

Pohľadávky v slovenských korunách súvisiace s výkonom menovej politiky

Úvery súvisiace s výkonom menovej politiky predstavujú pohľadávky z úverov z repo obchodov s tuzemskými bankami.

Pohľadávky v slovenských korunách nesúvisiace s výkonom menovej politiky

	2008	2007
Úvery poskytnuté tuzemským bankám na podporu podnikania zo zdrojov Japan Bank for International Cooperation (JBIC) a EIB v Sk	84	230
Redistribučný úver	2 006	2 491
Ostatné	31	21
	<u>2 121</u>	<u>2 742</u>

Úvery prijaté od zahraničných bánk (JBIC a EIB) sú určené na podporu malého a stredného podnikania a na podporu určitých odvetví hospodárstva Slovenskej republiky.

Zvýhodnený redistribučný úver bol poskytnutý na financovanie komplexnej bytovej výstavby. Úroková sadzba na redistribučný úver bola k 31.12.2008 1,00 % p. a. (2,75 % p. a. k 31. decembru 2007).

K 31. decembru 2008 NBS evidovala prijatú štátnu záruku za poskytnutý redistribučný úver vo výške 2 206 mil. Sk (3 193 mil. Sk k 31. decembru 2007). Čiastka štátnej záruky je tvorená istinou a úrokmi do doby splatnosti úveru.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

5. Pohľadávky a záväzky voči Medzinárodnému menovému fondu

	2008		2007	
	Ekvivalent v XDR	SKK	Ekvivalent v XDR	SKK
Členská kvóta v MMF	357	12 568	357	13 419
Držba XDR	1	34	1	35
Investície a pohľadávky	358	12 602	358	13 454
Účet č. 1, 2	2	53	15	555
Účet cenných papierov	325	11 492	340	12 756
Záväzky v domácej mene voči nerezidentom	327	11 545	355	13 311

Členská kvóta Slovenskej republiky v MMF je pridelená v zvláštnych právach čerpania (Special Drawing Rights, XDR) a vyjadrená v slovenských korunách kurzom XDR stanoveným MMF. Z toho titulu banka eviduje pohľadávku vo výške 12 602 mil. Sk, čo predstavuje 358 mil. XDR (13 454 mil. Sk k 31. decembru 2007). Súčasťou členskej kvóty sú pohľadávky z poskytnutých úverov v rámci Plánu finančných transakcií, ktoré na základe výzvy MMF poskytla Slovenská republika v celkovej výške 31 mil. XDR, čo k 31. decembru 2008 predstavovalo 1 023 mil. Sk (3 mil. XDR, čo k 31. decembru 2007 predstavovalo 114 mil. Sk).

Banka eviduje záväzok Vlády Slovenskej republiky voči MMF vo výške 11 545 mil. Sk (13 311 mil. Sk k 31. decembru 2007), ktorý predstavuje najmä neprevoditeľnú a neúročiteľnú zmenku splatnú na požiadanie vo výške 11 492 mil. Sk (12 756 mil. Sk k 31. decembru 2007).

6. Pohľadávky voči klientom

K 31. decembru 2008 NBS eviduje pohľadávky voči klientom vo výške 307 mil. Sk (316 mil. Sk k 31. decembru 2007). Najvýznamnejšiu časť pohľadávok voči klientom tvoria spotrebné a investičné úvery poskytnuté zamestnancom vo výške 302 mil. Sk (302 mil. Sk k 31. decembru 2007) a debetné zostatky na bežných účtoch zamestnancov vo výške 4 mil. Sk (9 mil. Sk k 31. decembru 2007).

7. Podiely na základnom imaní v dcérskych a pridružených účtovných jednotkách a iné akcie a podiely

Podiely v dcérskych účtovných jednotkách

Banka vlastní podiely v RVS, a.s. Bratislava. Predmetom činnosti RVS, a.s. Bratislava sú relaxačno-vzdelávacie aktivity. K 31. decembru 2008, rovnako ako aj k 31. decembru 2007, banka vlastnila 1 080 kusov listinných akcií v objeme 108 mil. Sk. Tento objem predstavuje 52,33 %-ný podiel na základnom imaní spoločnosti, čo je o 0,75 % viac ako podiel uvedený k 31. decembru 2007. Zvýšenie podielu NBS na základnom imaní RVS, a.s. je dôsledkom zníženia základného imania o 30 kusov vlastných akcií na základe

schváleného uznesenia z 18. mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti RVS, a.s. v decembri 2007.

Napriek majoritnému vplyvu v RVS, a.s., banka v zmysle § 22 zákona o účtovníctve nezostavuje konsolidovanú účtovnú závierku.

Ostatné podiely

Banka vykazuje majetkovú účasť v BIS. K 31. decembru 2008 banka vlastnila 2 858 kusov akcií BIS vo výške 549 mil. Sk (599 mil. Sk k 31. decembru 2007), čo predstavovalo 0,52 %-ný podiel na základnom imaní BIS. Podiel v BIS je v súvahe vykázaný vo výške 25 % splateného podielu, t.j. 195 mil. Sk (213 mil. Sk k 31. decembru 2007). Záväzok z nesplateného podielu vo výške 75 % z menovitej hodnoty každej akcie predstavuje vo finančnom vyjadrení 354 mil. Sk (386 mil. Sk k 31. decembru 2007). Nesplatená časť podielu je splatná na požiadanie. V júli 2008 banka prijala dividendy z akcií BIS vo výške 24 mil. Sk (28 mil. Sk v roku 2007).

K 31. decembru 2008 banka eviduje počiatočný splatený podiel na kapitáli ECB vo výške 82 mil. Sk (92 mil. Sk k 31. decembru 2007), čo predstavuje 7% z celkového podielu NBS na kapitáli ECB. Percentuálny podiel NBS na kapitáli ECB je od 1. januára 2007 stanovený na 0,6765%, čo v celkovej výške predstavuje 39 mil. EUR (pozri pozn. H).

K 31. decembru 2008 banka eviduje základný vklad vo výške 1 mil. Sk do spoločnosti Inštitút bankového vzdelávania NBS, n. o. Bratislava, ktorej je zakladateľom. Spoločnosť vznikla v októbri 2008.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

8. Dlhodobý majetok

K 31. decembru 2008 bol stav dlhodobého hmotného a nehmotného majetku nasledovný:

	Pozemky	Ostatný neodpis. HM	Budovy a stavby	Technické zariadenia a stroje	Ostat. HM odpis.	Software a ostat. NM	Preddavky na HM a NM	Spolu
Stav v obstarávacej cene k 31.12.2007	232	56	6 457	1 374	249	569	144	9 081
Prírastky			35	76		30	142	283
Úbytky	2		10	77	14	8	142	253
Stav v obstarávacej cene k 31.12.2008	230	56	6 482	1 373	235	591	144	9 111
Oprávky k 31.12.2007			1 614	1 216	222	279	38	3 369
Prírastky			220	91	20	100		431
Úbytky			4	78	14	7		103
Stav oprávok a OP k 31.12.2008			1 830	1 229	228	372	38	3 697
Účtovná hodnota HM a NM k 31.12.2007	232	56	4 843	158	27	290	106	5 712
Účtovná hodnota HM a NM k 31.12.2008	230	56	4 652	144	7	219	106	5 414

K 31. decembru 2008 banka vykazuje opravnú položku k poskytnutým preddavkom vo výške 38 mil. Sk (38 mil. Sk k 31. decembru 2007).

9. Ostatný majetok

	2008	2007
Pohľadávky z dodávateľsko odberateľských vzťahov	338	46
Peňažné prostriedky v cudzej mene	14	15
Majetok určený na predaj	7	156
Ostatné	25	25
	384	242

Podstatnú časť položky „Pohľadávky z dodávateľsko odberateľských vzťahov“ tvorí hodnota predaných štartovacích eurobalíčkov Slovenskej pošte, a.s. v zmysle zmluvy vo výške 200 mil. Sk a preddavok na nákup materiálu zhotoviteľovi – Mincovňa Kremnica v zmysle Zmluvy o dielo o razbe a dodávkach eurominci z obyčajných kovov vo výške 98 mil. Sk.

K 31. decembru 2008 banka vykazuje opravné položky k pohľadávkam z pokút subjektov finančného trhu vo výške 20 mil. Sk (20 mil. Sk k 31. decembru 2007), k pohľadávkam z príspevkov subjektov finančného trhu vo výške 1 mil. Sk (2 mil. Sk k 31. decembru 2007) a k prevádzkovým pohľadávkam vo výške 16 mil. Sk (15 mil. Sk k 31. decembru 2007).

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

K 31. decembru 2008 banka eviduje zásoby vo výške 7 mil. Sk (7 mil. Sk k 31. decembru 2007). Zásoby sú ocenené obstarávacími cenami, vrátane nákladov spojených s ich obstaraním.

10. Emisia obeživa

Emisia bankoviek a mincí predstavuje platné tuzemské bankovky a mince v obeh:

	2008	2007
Mince	2 243	2 500
Bankovky	75 471	152 654
	77 714	155 154

NBS predzásobila k 31. decembru 2008 komerčné banky eurobankovkami vo výške 28 647 mil. Sk a euromincami vo výške 2 950 mil. Sk. Eurobankovky v zásobe NBS sú vykázané vo výške 184 673 mil. Sk, euromince v zásobe NBS sú vo výške 1 330 mil. Sk. V podsúvahe sú vykázané prijaté kolaterály od bánk k predzásobeniu vo výške 35 318 mil. Sk.

11. Závazky voči bankám a centrálnym bankám

Bežné účty vedené v slovenských korunách

	2008	2007
Bežné účty bánk pre odvody a dotácie	14 064	2 521
Loro účty centrálnych bánk	5	15
	14 069	2 536

K 31. decembru 2008 evidovala NBS záväzky voči bankám a centrálnym bankám v Sk vo výške 14 069 mil. Sk (2 536 mil. Sk k 31. decembru 2007), ktorých väčšiu časť tvorili bežné účty bánk pre odvody a dotácie.

Vklady na 24 hodín, vklady a úvery v slovenských korunách a povinné minimálne rezervy

	2008	2007
Prijaté úvery pri repo obchodoch v Sk	278 437	260 834
Účty peňažných rezerv bánk v NBS	57 643	17 826
Vklady bánk na 24 hodín	93 839	45 034
Medzibankové zúčtovanie v Sk	199	1 896
Prijaté vklady od bánk - zabezpečenie predzásobenia eurom	136	
	430 254	325 590

K 31. decembru 2008 banka evidovala v rámci sterilizačných repo obchodov s bankami na slovenskom medzibankovom trhu záväzky z repo obchodov v celkovej výške 278 437 mil. Sk (260 834 mil. Sk k 31. decembru 2007).

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

Bežné účty, vklady a úvery v cudzej mene

	Splatnosť úveru v roku	Kód CM	2008		2007	
			CM	SKK	CM	SKK
Prijaté vklady od bánk	2009	EUR	1	15		
Zlaté repo	2009	USD	276	5 892		
Zlaté repo	2015	USD	82	1 747	81	1 861
Zlaté repo	2016	USD	112	2 386	110	2 530
AGL II	2009	EUR		2	1	30
			<u>x</u>	<u>10 042</u>	<u>x</u>	<u>4 421</u>

V decembri 2008 banka uzatvorila 6 nových repo obchodov so zlatom so splatnosťou v prvom polroku 2009. K 31. decembru 2008 banka evidovala celkové záväzky z repo obchodov so zlatom v objeme 10 025 mil. Sk (4 391 mil. Sk k 31. decembru 2007).

12. Záväzky z dlhových cenných papierov

NBS k 31. decembru 2008 emitovala pokladničné poukážky vo výške 530 178 mil. Sk (1 067 712 mil. Sk k 31. decembru 2007) a spätne nakúpila pokladničné poukážky vo výške 500 000 mil. Sk (1 000 000 mil. Sk k 31. decembru 2007).

K 31. decembru 2008 boli na sterilizačné aktivity použité pokladničné poukážky NBS v hodnote 308 994 mil. Sk (329 893 mil. Sk k 31. decembru 2007), z toho 278 816 mil. Sk (262 181 mil. Sk k 31. decembru 2007) formou sterilizačných repo obchodov a 30 178 mil. Sk (67 712 mil. Sk k 31. decembru 2007) zostalo v portfóliách tuzemských bánk.

13. Záväzky voči ostatným medzinárodným finančným inštitúciám

	2008	2007
Bežné účty - Euro Account European Commission	348	169
Loro účty - Svetová banka, Bank for International Settlements	499	602
Vklady PHARE	1	1
	<u>848</u>	<u>772</u>

K 31. decembru 2008 NBS evidovala záväzky voči ostatným medzinárodným finančným inštitúciám vo výške 848 mil. Sk (772 mil. Sk k 31. decembru 2007).

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

14. Závazky voči klientom

	2008	2007
Termínované vklady zamestnancov	840	650
Bežné účty zamestnancov	325	289
Bežné účty pomocných finančných inštitúcií	16	28
Termínované vklady pomocných finančných inštitúcií	17	48
Účty štátu	11	147
Ostatné	678	1
	1 887	1 163

Položku „Ostatné“ tvoria najmä predané štartovacie eurobalíčky vo výške 660 mil. Sk.

15. Rezervy a ostatné záväzky

	2008	2007
Rezervy	272	125
Závazky voči dodávateľom	30	61
Ostatné	49	90
	351	276

K 31. decembru 2008 banka eviduje rezervy na záväzky voči zamestnancom v celkovej výške 104 mil. Sk (95 mil. Sk k 31. decembru 2007), rezervy na nevyfakturované dodávky, na súdne spory, na audit účtovnej závierky a na výročnú správu vo výške 168 mil. Sk (30 mil. Sk k 31. decembru 2007).

Položka „Ostatné“ zahŕňa najmä prijaté preddavky, zúčtovanie daní a iné záväzky.

16. Vlastné imanie

K 31. decembru 2008 NBS dosiahla stratu 36 976 mil. Sk (19 464 mil. Sk k 31. decembru 2007) a vykazovala záporné vlastné imanie v objeme 142 824 mil. Sk (110 251 mil. Sk k 31. decembru 2007). Fondy tvorené zo zmien oceňovacích rozdielov z cenných papierov, derivátov, zlata a cudzích mien predstavovali výšku 25 186 mil. Sk (20 783 mil. Sk k 31. decembru 2007).

Banková rada rozhodla, že strata Národnej banky Slovenska bude uhradená z budúcich ziskov a z vlastných zdrojov NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

Oceňovacie rozdiely

	2008	2007
Oceňovacie rozdiely z ocenenia zlata	18 488	19 208
Oceňovacie rozdiely z ocenenia derivátov	940	190
Oceňovacie rozdiely z ocenenia cenných papierov	5 737	1 385
Oceňovacie rozdiely z ocenenia cudzej meny	21	
	<u>25 186</u>	<u>20 783</u>

17. Čistý úrokový výnos/náklad

	2008	2007
Úroky z úverov v SKK súvisiacich s výkonom menovej politiky	4	24
Úroky z pohľadávok v SKK nesúvisiacich s výkonom menovej politiky	65	92
Úroky z pohľadávok a z cenných papierov v cudzej mene	15 803	16 827
Výnosy z úrokov a obdobné výnosy	<u>15 872</u>	<u>16 943</u>
Úroky zo záväzkov súvisiacich s výkonom menovej politiky a z cenných papierov v SKK	(16 006)	(15 585)
Úroky zo záväzkov v SKK nesúvisiacich s výkonom menovej politiky	(72)	(65)
Úroky zo záväzkov a z cenných papierov v cudzej mene	(138)	(297)
Náklady na úroky a obdobné úroky	<u>(16 216)</u>	<u>(15 947)</u>
Čistý úrokový výnos/náklad	<u>(344)</u>	<u>996</u>

18. Čistý zisk z poplatkov a provízií

Výnos vo forme poplatku z obchodov uzatvorených na základe zmlúv o poskytovaní služieb v oblasti cenných papierov, tzv. „Securities Lending“, predstavoval k 31. decembru 2008 sumu 276 mil. Sk (174 mil. Sk k 31. decembru 2007).

	2008	2007
Výnosy z poplatkov a provízií	334	237
Náklady na poplatky a provízie	(23)	(16)
Čistý zisk z poplatkov a provízií	<u>311</u>	<u>221</u>

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

19. Čistý zisk/strata z operácií s cennými papiermi znejúcimi na cudziu menu a derivátmi na ne

	2008	2007
Výnosy z dlhových cenných papierov	4 341	228
Straty z dlhových cenných papierov a precenení	(1 709)	(524)
Čistý zisk/strata z operácií s cennými papiermi znejúcimi na cudziu menu a derivátmi na ne	2 632	(296)

20. Čistá strata z operácií s devízami, so zlatom a s derivátmi na ne

	2008	2007
Výnosy z derivátov	1 732	384
Náklady na deriváty	(2 837)	(1 382)
Čistá kurzová strata	(35 127)	(17 531)
Čistá strata z operácií s devízami, so zlatom a s derivátmi na ne	(36 232)	(18 529)

Najväčší vplyv na čistú kurzovú stratu malo posilnenie výmenného kurzu slovenskej koruny voči EUR a USD.

21. Ostatné prevádzkové náklady

	2008	2007
Mzdy a odmeny	(608)	(566)
Sociálne náklady	(195)	(174)
Ostatné náklady na zamestnancov	(91)	(127)
Náklady na zamestnancov	(894)	(867)
Odpisy hmotného a nehmotného majetku	(431)	(481)
Iné prevádzkové náklady	(812)	(537)
Ostatné prevádzkové náklady	(2 137)	(1 885)

K 31. decembru 2008 bol priemerný prepočítaný počet zamestnancov 1 078 (1 081 zamestnancov k 31. decembru 2007), z toho 109 vedúcich zamestnancov (107 vedúcich zamestnancov k 31. decembru 2007). Priemerný prepočítaný počet zamestnancov vykonávajúcich dohľad nad kapitálovým trhom, poisťovníctvom, dôchodkovým sporením, bankami a obchodníkmi s cennými papiermi k 31. decembru 2008 bol 173 (177 k 31. decembru 2007), z toho 20 vedúcich zamestnancov (20 vedúcich zamestnancov k 31. decembru 2007).

K 31. decembru 2008 náklady na audit účtovnej závierky predstavovali 4 mil. Sk (2 mil. Sk k 31. decembru 2007).

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

E. Menová štruktúra majetku a záväzkov

	Č.r.	Slovenské koruny	Cudzíe meny v prepočte	z toho:		Nedefi- nované	
			na Sk spolu	EUR	USD	Iné	
1. Zlato			20 826		20 826		
2. Dlhové cenné papiere v cudzej mene			387 815	368 415	19 400		
3. Deriváty			1 490	418	1 072		
4. Pohľadávky voči bankám a centrálnym bankám		2 121	5 769	82	5 645		42
5. Pohľadávky voči Medzinárodnému menovému fondu		11 545	1 057				1 057
6. Pohľadávky voči klientom		307					
7. Podiely na základnom imaní v dcérskych a pridružených účtovných jednotkách a iné akcie a podiely		109	277	82			195
8. Dlhodobý majetok							5 414
9. Ostatný majetok		366	18	7	4	7	
Aktíva	1	14 448	417 252	369 004	46 947	1 301	5 414
1. Emisia obeživa		77 714					
2. Záväzky voči bankám a centrálnym bankám		444 323	10 042	17	10 025		
3. Záväzky z dlhových cenných papierov		30 178					
4. Deriváty			3 050		3 050		
5. Záväzky voči Medzinárodnému menovému fondu		11 545					
6. Záväzky voči ostatným medzinárodným finančným inštitúciám		500	348	348			
7. Záväzky voči klientom		1 876	11	11			
8. Rezervy a ostatné záväzky		316	35	35			
Pasíva	2	566 452	13 486	411	13 075	0	
Otvorená devízová pozícia k 31. decembru 2008	3=1-2	(552 004)	403 766	368 593	33 872	1 301	5 414
Aktíva	4	16 811	440 603	339 918	100 401	284	5 712
Pasíva	5	566 197	7 180	346	6 828	6	
Otvorená devízová pozícia k 31. decembru 2007	6=4-5	(549 386)	433 423	339 572	93 573	278	5 712

Menové riziko vyplýva z otvorenej devízovej pozície NBS. Dopad zmeny kurzu na hospodárenie NBS je dominantný. Súvisí to predovšetkým s veľkosťou otvorenej devízovej pozície ako aj s úrovňou volatility výmenného kurzu SKK/EUR a EUR/USD

K 31. decembru 2008 sa výmenný kurz slovenskej koruny voči euru zhodnotil o 10,35 % (z 33,603 SKK/EUR k 31. decembru 2007 na 30,126 SKK/EUR) a výmenný kurz slovenskej koruny voči americkému doláru zhodnotil o 6,49 % (z 22,870 SKK/USD k 31. decembru 2007 na 21,385 SKK/USD).

Otvorená devízová pozícia k 31. decembru 2008 poklesla oproti 31. decembru 2007 o 5,59 %, z 433 423 mil. Sk na 409 180 mil. Sk

F. Úroková sadzba majetku a záväzkov

Nasledujúca tabuľka sumarizuje interval úrokovej sadzby majetku a záväzkov za roky 2008 a 2007 podľa hlavných cudzích mien v percentách:

rok 2008	EUR	USD	XDR	SKK
Majetok				
Zlato		0,11 - 0,40		
Dlhové cenné papiere v cudzej mene	1,41 - 5,43	0,02 - 4,54		
Deriváty				
Pohľadávky voči bankám a centrálnym bankám	3,86 - 5,47			1,00 - 8,50
Pohľadávky voči MMF			0,80 - 3,50	
Pohľadávky voči klientom				1,00 - 5,25
Záväzky				
Záväzky voči bankám a centrálnym bankám	3,36 - 4,67			0,10 - 1,50
Záväzky z dlhových cenných papierov				2,49 - 4,25
Deriváty				
Záväzky voči MMF				
Záväzky voči štátu a ostatným klientom				0,10 - 7,75

rok 2007	EUR	USD	XDR	SKK
Majetok				
Zlato		0,01 - 0,10		
Dlhové cenné papiere v cudzej mene	3,62 - 7,00	2,37 - 5,37		
Deriváty				
Pohľadávky voči bankám a centrálnym bankám	4,17 - 5,46			
Pohľadávky voči MMF			0,00 - 4,38	
Pohľadávky voči klientom				1,00 - 5,25
Záväzky				
Záväzky voči bankám a centrálnym bankám	3,67 - 4,69			0,75 - 4,75
Záväzky z dlhových cenných papierov				4,05 - 4,25
Deriváty				
Záväzky voči MMF				
Záväzky voči štátu a ostatným klientom				0,75 - 7,75

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

G. Splatnosť majetku a záväzkov

Analýza splatnosti majetku a záväzkov NBS podľa zostatkovej doby splatnosti k 31. decembru 2008:

	Stav k 31. decembru 2008	Do 1 mesiaca vrátane	1 - 3 mesiace vrátane	Do 1 roka vrátane	1 - 5 rokov vrátane	Nad 5 rokov	Nedefi- nované	Spolu
1.	Zlato	3 845		6 820		7 403	2 758	20 826
2.	Dlhové cenné papiere v cudzej mene	13 719	14 810	49 171	308 985	1 130		387 815
3.	Deriváty	63	418			1 009		1 490
4.	Pohľadávky voči bankám a centrálnym bankám	5 883		118	545	1 333	11	7 890
4.1	Bežné účty, vklady a úvery v cudzej mene	5 769						5 769
4.2	Úvery v SKK súvisiace s výkonom menovej politiky							
4.3	Pohľadávky v SKK nesúvisiace s výkonom menovej politiky	114		118	545	1 333	11	2 121
5.	Pohľadávky voči Medzinárodnému menovému fondu						12 602	12 602
6.	Pohľadávky voči klientom	5			2	300		307
7.	Podiely na základnom imaní v dcérskych a pridružených účtovných jednotkách a iné akcie a podiely						386	386
8.	Dlhodobý majetok						5 414	5 414
9.	Ostatný majetok	96	234	14			40	384
	AKTÍVA SPOLU	23 611	15 462	56 123	309 532	11 175	21 211	437 114
1.	Emisia obeživa						77 714	77 714
2.	Záväzky voči bankám a centrálnym bankám	446 814	163	3 273		4 115		454 365
2.1	Bežné účty vedené v SKK	14 069						14 069
2.2	Vklady na 24 hodín, úvery v SKK a PMR	430 118	136					430 254
2.3	Vklady a úvery v cudzej mene	2 627	27	3 273		4 115		10 042
3.	Záväzky z dlhových cenných papierov	30 178						30 178
3.1	V SKK	30 178						30 178
3.2	V cudzej mene							
4.	Deriváty						3 050	3 050
5.	Záväzky voči Medzinárodnému menovému fondu						11 545	11 545
6.	Záväzky voči ostatným medzinárodným finančným inštitúciám	348					500	848
7.	Záväzky voči klientom	1 022	31	189	207	438		1 887
8.	Rezervy a ostatné záväzky	195	32	21	9	23	71	351
	ZÁVÄZKY SPOLU	478 557	226	3 483	216	4 576	92 880	579 938

Vklady bánk na 24 hodín (položka 2.2. pasíva) predstavovali objem 93 839 mil. Sk.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

Analýza splatnosti majetku a záväzkov NBS podľa zostatkovej doby splatnosti k 31. decembru 2007:

	Stav k 31. decembru 2007	Do 1 mesiac vrátane	1 - 3 mesiace vrátane	Do 1 roka vrátane	1 - 5 rokov vrátane	Nad 5 rokov	Nedefi- nované	Spolu
1.	Zlato	9 551		4 303		7 656	28	21 538
2.	Dlhové cenné papiere v cudzej mene	54 220	68 674	135 222	121 684	7 489		387 289
3.	Deriváty	29	18			271		318
4.	Pohľadávky voči bankám a centrálnym bankám	31 216	85	217	751	1 564	11	33 844
4.1	Bežné účty, vklady a úvery v cudzej mene	31 090	9	3				31 102
4.2	Úvery v SKK súvisiace s výkonom menovej politiky							
4.3	Pohľadávky v SKK nesúvisiace s výkonom menovej politiky	126	76	214	751	1 564	11	2 742
5.	Pohľadávky voči Medzinárodnému menovému fondu						13 454	13 454
6.	Pohľadávky voči klientom	14			5	297		316
7.	Podiely na základnom imaní v dcérskych a pridružených účtovných jednotkách a iné akcie a podiely						413	413
8.	Dlhodobý majetok						5 712	5 712
9.	Ostatný majetok	17	168	18			39	242
	AKTÍVA SPOLU	95 047	68 945	139 760	122 440	17 277	19 657	463 126
1.	Emisia obeživa						155 154	155 154
2.	Záväzky voči bankám a centrálnym bankám	328 126	76	11	2	4 332		332 547
2.1	Bežné účty vedené v SKK	2 536						2 536
2.2	Vklady na 24 hodín, úvery v SKK a PMR	325 590						325 590
2.3	Vklady a úvery v cudzej mene		76	11	2	4 332		4 421
3.	Záväzky z dlhových cenných papierov	13 661	54 051					67 712
3.1	V SKK	13 661	54 051					67 712
3.2	V cudzej mene							
4.	Deriváty					2 442		2 442
5.	Záväzky voči Medzinárodnému menovému fondu						13 311	13 311
6.	Záväzky voči ostatným medzinárodným finančným inštitúciám	169					603	772
7.	Záväzky voči klientom	511	8	177	467			1 163
8.	Rezervy a ostatné záväzky	121	21	19	15	47	53	276
	ZÁVÄZKY SPOLU	342 588	54 156	207	484	6 821	169 121	573 377

Vklady bánk na 24 hodín (položka 2.2. pasíva) predstavovali objem 45 034 mil. Sk.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

H. Udalosti, ktoré nastali medzi dňom, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a dňom zostavenia účtovnej závierky

Po 31. decembri 2008 nenastali žiadne významné udalosti, ktoré by si vyžadovali úpravy v účtovnej závierke za rok 2008.

Dňom 1. januára 2009 vstúpila SR do Eurosystému. V zmysle Štatútu ECB, čl. 29.3 bol od 1. januára 2009 kapitálový kľúč NBS upravený z 0,6765 % na 0,6934 %.

NBS bola povinná :

- uhradiť zvyšok nesplateného podielu na kapitáli ECB do výšky 39 944 363,76 EUR,
- previesť na účet ECB predpísaný objem svojich devízových rezerv v USD vo výške 376 623 232,58 EUR a v zlate vo výške 66 462 923,69 EUR v zmysle čl. 30.1 a čl. 49.1 Štatútu ECB,
- prispieť do rezerv a rezervných fondov ECB v sume 154 213 619,75 EUR,
- zrealizovať Euro-konverziu bilančných súm k 1. januáru 2009.

Vstupom do Eurosystému a v zmysle zákona č. 659/2007 Z.z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike hlavným cieľom NBS je udržiavanie cenovej stability. Za tým účelom NBS:

- sa podieľa na spoločnej menovej politike, ktorú určuje Európska centrálna banka pre eurozónu,
- vydáva eurobankovky a euromince podľa osobitných predpisov platných v eurozóne,
- podporuje plynulé fungovanie platobných systémov a zúčtovacích systémov, riadi, koordinuje a zabezpečuje peňažný obeh, platobný styk a zúčtovávanie dát platobného styku v rozsahu ustanovenom týmto zákonom a osobitným zákonom^{1a}) a stará sa o ich plynulosť a hospodárnosť,
- udržiava devízové rezervy, disponuje s nimi a uskutočňuje devízové operácie, pričom pri uskutočňovaní operácií v rámci Eurosystému postupuje podľa osobitných predpisov platných pre operácie Eurosystému.

Banková rada NBS ako najvyšší orgán NBS po vstupe do Eurosystému určuje najmä:

- zásady postupu NBS a jej organizačných zložiek pri uskutočňovaní spoločnej európskej menovej politiky,
- zásady výkonu a organizáciu výkonu dohľadu nad finančným trhom,
- ustanovuje zásady činnosti a obchodov Národnej banky Slovenska,
- schvaľuje rozpočet Národnej banky Slovenska, schvaľuje účtovné závierky Národnej banky Slovenska, ročné správy o výsledku hospodárenia Národnej banky Slovenska a výročné správy Národnej banky Slovenska, rozhoduje

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Účtovná závierka k 31. decembru 2008 - Poznámky
(v miliónoch Sk)

o použití zisku alebo úhrade straty Národnej banky Slovenska a určuje druhy fondov Národnej banky Slovenska, ich výšku a použitie,

- určuje výšku ročných príspevkov dohliadaných subjektov finančného trhu,
- rozhoduje o postupe Národnej banky Slovenska a jej organizačných zložiek pri vydávaní eurobankoviek a euromincí vrátane pamätných euromincí a zberateľských euromincí, a to podľa osobitných predpisov platných v eurozóne pre vydávanie eurobankoviek a euromincí,
- schvaľuje všeobecne záväzné právne predpisy vydávané NBS ako aj návrhy zákonov, ktoré vláde predkladá alebo spolupredkladá NBS,
- schvaľuje návrhy dohôd o vzájomnej spolupráci, súčinnosti a poskytovaní informácií a podkladov medzi NBS a zahraničnými orgánmi dohľadu v oblasti finančného trhu alebo medzi NBS a orgánmi verejnej moci v Slovenskej republike, ktoré vykonávajú dohľad alebo dozor podľa osobitných predpisov.

Ing. Ivan Šramko
guvernér

Ing. Viliam Ostrožlík, MBA
viceguvernér

Ing. Katarína Taragelová
riaditeľka
odboru finančného riadenia

PricewaterhouseCoopers
Slovensko, s.r.o.
Námestie 1. mája 18
815 32 Bratislava
Slovak Republic
Telephone +421 (0) 2 59350 111
Facsimile +421 (0) 2 59350 222

**Správa o overení súladu Výročnej správy s účtovnou závierkou
v zmysle § 23 Zákona č. 540/2007 Z.z.
(Dodatok k správe audítora)**

Bankovej rade Národnej banky Slovenska

Ukutočnili sme audit účtovnej závierky Národnej banky Slovenska k 31. decembru 2008, ku ktorej sme dňa 17. marca 2009 vydali správu audítora bez výhrad.

V zmysle Zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve sme tiež overili, či informácie, ktoré sú predmetom účtovníctva, a sú uvedené vo výročnej správe Národnej banky Slovenska k 31. decembru 2008, sú v súlade s vyššie uvedenou overenou účtovnou závierkou.

Zodpovednosť Bankovej rady Národnej banky Slovenska

Banková rada Národnej banky Slovenska je zodpovedná za vyhotovenie, správnosť a úplnosť výročnej správy v súlade so slovenským zákonom o účtovníctve.

Zodpovednosť audítora za overenie súladu výročnej správy s účtovnou závierkou

Našou zodpovednosťou je na základe overenia vyjadriť názor na to, či informácie vo výročnej správe, ktoré sú predmetom účtovníctva, sú vo všetkých významných súvislostiach v súlade s účtovnou závierkou Národnej banky Slovenska. Overenie sme vykonali v súlade s Medzinárodnými audítorskými štandardmi. Podľa týchto štandardov máme dodržiavať etické požiadavky, naplánovať a vykonať overenie tak, aby sme získali primerané uistenie, že výročná správa neobsahuje účtovné informácie, ktoré by sa významne líšili od informácií v účtovnej závierke.

Súčasťou overenia je uskutočnenie postupov overujúcich súlad tých údajov vo výročnej správe, ktoré sú predmetom účtovníctva, s účtovnou závierkou. Zvolené postupy závisia od rozhodnutia audítora, vrátane posúdenia rizika významných nesprávností vo výročnej správe, či už v dôsledku podvodu alebo chyby. Pri posudzovaní tohto rizika audítor berie do úvahy internú kontrolu relevantnú pre zostavenie a objektívnu prezentáciu výročnej správy, aby mohol navrhnúť audítorské postupy vhodné za daných okolností, nie však za účelom vyjadrenia názoru na účinnosť internej kontroly Národnej banky Slovenska. Údaje a informácie uvedené vo výročnej správe, ktoré neboli získané z účtovnej závierky, sme neoverovali.

Sme presvedčení, že vykonané overenie poskytuje primeraný podklad pre vyjadrenie názoru audítora.

Názor

Podľa nášho názoru informácie, ktoré sú predmetom účtovníctva, a sú uvedené vo výročnej správe Národnej banky Slovenska zostavenej za rok končiaci sa 31. decembra 2008, sú vo všetkých významných súvislostiach v súlade s vyššie uvedenou účtovnou závierkou.

PricewaterhouseCoopers Slovensko
PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o.
Licencia SKAU č. 161

Bratislava, 26. júna 2009

Ing. Mária Frühwaldová
Ing. Mária Frühwaldová
Licencia SKAU č. 047

The company's ID (IČO) No. 35739347.
Tax Identification No. of PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o. (DIČ) 2020270021.
VAT Reg. No. of PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o. (IČ DPH) SK2020270021.
Spoločnosť je zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava 1, pod vložkou č. 16611/B, oddiel: Sro.
The company is registered in the Commercial Register of Bratislava 1 District Court, ref. No. 16611/B, Section: Sro.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

SKRATKY A SLOVNÍK

SKRATKY

ARDAL	Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity
a. s.	akciová spoločnosť
ATM	Automated Teller Machine – bankomat
b. c.	bežné ceny
BCPB	Burza cenných papierov v Bratislave, a. s.
BIS	Bank for International Settlement – Banka pre medzinárodné zúčtovanie
BRIBOR	Bratislava Interbank Offered Rates – fixing úrokových sadzieb na trhu medzibankových depozitov, a. s.
CDCP	Centrálny depozitár cenných papierov
CEBS	Committee of European Banking Supervisors – Výbor európskych orgánov bankového dohľadu
CEIOPS	Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors – Výbor európskych orgánov dohľadu nad poisťovníctvom a zamestnaneckými penzijnými fondmi
CESR	Committee of European Securities Regulators – Výbor európskych regulátorov cenných papierov
CP	cenné papiere
CPI	Consumer Price Index – index spotrebiteľských cien
DDP	doplňková dôchodková poisťovňa
DDS	doplňková dôchodková spoločnosť
DSS	dôchodková správcovská spoločnosť
EBOR	European Bank for Reconstruction and Development – Európska banka pre obnovu a rozvoj
ECB	European Central Bank – Európska centrálna banka
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council – Rada ministrov pre hospodárske a finančné záležitosti EÚ
EFT POS	Electronic Funds Transfer at Point of Sale – platobný terminál
EK	Európska komisia
EMU	Economic and Monetary Union – Hospodárska a menová únia
ERM	Exchange Rate Mechanism – mechanizmus výmenných kurzov
ESCB	European System of Central Banks – Európsky systém centrálnych bánk
EÚ	Európska únia
EUR	euro
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate – fixing úrokových sadzieb na trhu eurozóny
Fed	Federal Reserve System – centrálna banka USA
FNM	Fond národného majetku
FRA	Forward Rate Agreement – dohoda o budúcej úrokovej miere
HDP	hrubý domáci produkt
HFCN	Household Finance and Consumption Network – expertná skupina zaoberajúca sa finančnou situáciou a spotrebnými výdavkami domácností
HICP	Harmonised Index of Consumer Prices – harmonizovaný index spotrebiteľských cien
HMÚ	Hospodárska a menová únia
IBRD	International Bank for Reconstruction and Development – Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process – hodnotenie primeranosti vnútorného kapitálu
IPP	index priemyselnej produkcie

SKRATKY A SLOVNÍK

IRB model	model založený na používaní vlastných ratingov pri kreditnom riziku
IRS	Interest Rate Swap – úrokový swap
MMF	Medzinárodný menový fond
NAV	Net Asset Value – čistá hodnota majetku
NBS	Národná banka Slovenska
NEER	Nominal Effective Exchange Rate – nominálny efektívny výmenný kurz
OCP	obchodník s cennými papiermi
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OPEC	Organization of the Petroleum Exporting Countries – Organizácia krajín vyvážajúcich ropu
OPF	otvorené podielové fondy
p. a.	per annum – za rok
p. b.	percentuálne body
PFI	peňažné finančné inštitúcie
PFPT	podielové fondy peňažného trhu
PP	Policy Paper – analytická štúdia
PPI	Producer Price Index – index cien priemyselných výrobcov
PP NBS	pokladničné poukážky NBS
PZI	priame zahraničné investície
REER	Real Effective Exchange Rate – reálny efektívny výmenný kurz
ROE	Return on Equity – návratnosť vlastných zdrojov
ROMR	rovnaké obdobie minulého roka
RULC	Real Unit Labour Costs – reálne jednotkové náklady práce
SASS	Slovenská asociácia správcovských spoločností
SAX	slovenský akciový index
SB	Svetová banka
s. c.	stále ceny
SDX	slovenský dlhopisový index
SDXG	SDXGroup – skupina slovenských dlhopisových indexov
SEPA	Single Euro Payments Area – Jednotná oblasť platieb v eurách
SIPS	Slovak Interbank Payment System – Medzibankový platobný systém SR
SKK	slovenská koruna
SKONIA	SlovaK OverNight Index Average
SR	Slovenská republika
SRT	sterilizačný repo tender
SSP	Single Shared Platform – jednotná technická platforma pre TARGET2
SSS	Securities Settlement System – systém zúčtovania cenných papierov
STATUS DFT	aplikačný programový systém STATUS pre dohľad nad finančným trhom
ŠD	štátne dlhopisy
ŠP	Štátna pokladnica
ŠPP	štátne pokladničné poukážky
ŠR	štátny rozpočet
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
TARGET	Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer – Transeurópsky automatizovaný expresný systém hrubého zúčtovania platieb v reálnom čase
ÚFT	Úrad pre finančný trh
ULC	Unit Labour Costs – jednotkové náklady práce
USD	americký dolár
WDN	Wage Dynamics Network – expertná skupina zaoberajúca sa dynamikou miezd

WP	Working Paper – výskumná štúdia
WTO	World Trade Organization – Svetová obchodná organizácia
ZBK SR	Združenie bankových kariet SR
ZKI	zákon č. 594/2003 Z. z. o kolektívnom investovaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

SLOVNÍK

II. dôchodkový pilier – starobné dôchodkové sporenie ako súčasť povinného štátneho dôchodkového poistenia (fondový, príspevkovo definovaný systém).

III. dôchodkový pilier – doplnkové dôchodkové sporenie, dobrovoľný príspevkovo definovaný fondový systém podporovaný štátom formou daňového zvýhodnenia.

Aktuár – zodpovedný poistný matematik, ktorý zodpovedá za správnosť výpočtu poistných produktov a za výkazníctvo.

Autonómne faktory likvidity – iné faktory ako operácie menovej politiky, ktoré ovplyvňujú likviditu bankového sektora. Ide najmä o čisté zahraničné aktíva centrálnej banky, depozity ústrednej štátnej správy v centrálnej banke a obeživo.

BRIBOR (Bratislava Interbank Offered Rates) – fixing úrokových sadzieb na medzibankovom trhu s depozitmi, ktorý sa vypočítava z kotácií cien referenčných bánk pri predaji depozitov s termínovou štruktúrou od jedného dňa po 12 mesiacov. Od 1. januára 2009 ho nahrádza EURIBOR.

Cenová stabilita – medziročný nárast spotrebiteľských cien, ktorý neprekročí úroveň stanovenú NBS. Cieľom NBS v strednodobom horizonte je udržiavať rast spotrebiteľských cien meraný indexom HICP ku koncu rokov 2007 a 2008 pod úrovňou 2 %.

Centrálna parita – výmenný kurz mien jednotlivých členov ERM II voči euru, okolo ktorého sú definované hranice flukтуаčného pásma. Centrálna parita pre slovenskú korunu bola stanovená 28. novembra 2005 na úrovni 38,4550 Sk za 1 euro s flukтуаčným pásmom $\pm 15\%$.

Corporate governance – správa a riadenie spoločnosti.

Čistá emisia peňazí – predstavuje rozdiel medzi objemom peňazí, ktoré boli dané do obehu a príjmom peňazí za určité obdobie.

Dcérska spoločnosť – právnická osoba, nad ktorou je vykonávaná kontrola (vlastníctvo viac ako 50 % zo základného imania právnickej osoby alebo z hlasovacích práv právnickej osoby).

Deficit verejnej správy – rozdiel medzi celkovými príjmami a celkovými výdavkami sektora verejnej správy v prípade, ak výdavky prevyšujú príjmy. Pomer deficitu k HDP neprevyšujúci 3 % je jedným z maastrichtských konvergenčných kritérií na prijatie eura.

Deflácia – zníženie celkovej cenovej hladiny, opak inflácie.

Deflátor HDP – agregovaný cenový index, zohľadňujúci vývoj cien výrobkov a služieb v ekonomike. Vypočítava sa ako podiel HDP v bežných cenách a HDP v stálych cenách.

Devízové rezervy – rezervy Slovenskej republiky, ktorými sú zlato a iné finančné aktíva denominované v cudzích menách, držané a spravované centrálnou bankou. Slúžia na priame financovanie platobnej nevyváženosti, na nepriame regulovanie jej veľkosti prostredníctvom intervencií na devízových trhoch za účelom ovplyvnenia kurzu meny, alebo na iné ciele.

Dlh verejnej správy – hrubý dlh (vklady, pôžičky a dlhové cenné papiere bez finančných derivátov) verejnej správy na konci roka vyjadrený v nominálnej hodnote. Pomer dlhu k HDP neprevyšujúci 60 % je jedným z maastrichtských konvergenčných kritérií na prijatie eura.

Dlhodobejšie refinančné operácie (Longer-term refinancing operations) – sú refinančné repo obchody, ktoré sa uskutočňujú mesačne a zvyčajne so splatnosťou troch mesiacov. Tieto operácie sa zameriavajú na to, aby poskytovali zmluvným stranám dodatočné refinancovanie na dlhšie obdobie a realizujú ich národné centrálné banky Eurosystemu formou štandardných tendrov. Prostredníctvom týchto operácií sa Eurosystem spravidla zameriava na vytváranie dostatočnej likvidity a plynulosti finančných tokov vo finančnom sektore.

Domácnosti – obyvateľstvo, teda účty občanov, ekvivalent anglického pojmu „households“.

Dvojtýždňový repo tender NBS – štandardná repo operácia centrálnej banky, ktorou je poskytnutý alebo prijatý úver so zabezpečovacím prevodom cenných papierov, so splatnosťou 14 dní. Táto repo operácia je vykonávaná hromadnou formou (tender). Úroková sadzba na dvojtýždňový repo tender je základnou úrokovou sadzbou NBS.

Efektívne výmenné kurzy (nominálny: NEER, reálny: REER) – vážené priemery bilaterálnych výmenných kurzov slovenskej koruny voči menám hlavných obchodných partnerov. Použité váhy vyjadrujú podiel jednotlivých partnerských krajín na zahraničnom obchode SR. Reálne efektívne výmenné kurzy sú nominálne efektívne výmenné kurzy deflované váženým priemerom pomerov zahraničných cien alebo nákladov k domácim. Sú mierou cenovej a nákladovej konkurencieschopnosti krajiny.

Elektronickopeňažná činnosť – vydávanie a správa elektronických peňazí a platobných prostriedkov elektronických peňazí.

ERM II (Exchange Rate Mechanism II – mechanizmus výmenných kurzov II) – systém výmenných kurzov, ktorým sa vytvára rámec na spoluprácu v oblasti kurzovej politiky jednotlivých krajín eurozóny a tých členských štátov EÚ, ktoré sa nezúčastňujú na tretej etape HMÚ. Účasť v ERM II je jedným z maastrichtských kritérií na prijatie eura.

ESA95 – Európsky systém národných účtov z roku 1995. Spoločná metodika na zostavovanie a vykazovanie HDP, zamestnanosti a kompenzácií zamestnancov pre všetky krajiny EÚ.

EURIBOR (Euro Interbank Offered Rate) – medzibanková referenčná sadzba v rámci hospodárskej a menovej únie, ktorá bola zavedená v roku 1999. Je to sadzba, za ktorú sú eurové termínové vklady ponúkané jednou bankou inej banke na medzibankovom trhu. Zverejňovaná je o 11:00 SEČ pre spotovú hodnotu (T+2). Za výpočet a zverejňovanie bola zvolená spoločnosť Reuters.

Európska platobná rada (EPC – European Payments Council) – organizácia, ktorá združuje bankové asociácie Európskej únie.

Európsky hospodársky priestor (European Economic Area) – zahŕňa všetky členské štáty Európskej únie a Nórsko, Lichtenštajnsko a Island.

Európsky systém centrálnych bánk (ESCB) – systém centrálnych bánk tvorený Európskou centrálnou bankou (ECB) a všetkými centrálnymi bankami štátov Európskej únie.

EURO SIPS – retailový platobný systém transformovaný z medzibankového platobného systému SIPS, dňom zavedenia eura na území Slovenskej republiky prevádzkovaný Národnou bankou Slovenska.

Eurosystém – systém centrálnych bánk tvorený Európskou centrálnou bankou (ECB) a centrálnymi bankami štátov eurozóny (štátov EÚ, ktoré prijali euro).

Eurozóna – oblasť, do ktorej patria členské štáty EÚ, ktoré v súlade so zmluvou prijali euro. V eurozóne za výkon menovej politiky zodpovedá Európska centrálna banka.

Finančné spoločnosti okrem bánk – ostatné finančné spoločnosti, finanční sprostredkovatelia, penzijné a podielové fondy, poisťovacie spoločnosti.

Finančný trh (pre účely časti 4, subjekty regulované NBS) – tvoria ho štyri sektory – bankový sektor (hlavnými reprezentantmi sú predovšetkým banky a pobočky zahraničných bánk), kapitálový trh (hlavnými reprezentantmi sú predovšetkým obchodníci s cennými papiermi, správcovské spoločnosti, burza cenných papierov, centrálny depozitár cenných papierov, emitenti cenných papierov a sprostredkovatelia investičných služieb), sektor poisťovní (hlavnými reprezentantmi sú predovšetkým poisťovne a pobočky zahraničných poisťovní) a trh dôchodkového sporenia (hlavnými reprezentantmi sú predovšetkým dôchodkové správcovské spoločnosti a doplnkové dôchodkové spoločnosti).

Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP) – index spotrebiteľských cien meraný na porovnateľnej báze v členských štátoch EÚ, ktorý zároveň berie do úvahy rozdiely v národných definíciách. Harmonizovaný index je jedným z ukazovateľov pre hodnotenie cenovej stability štátu (maastrichtské konvergenčné kritérium).

Hlavné refinančné operácie (Main refinancing operations) – sú pravidelné refinančné repo obchody, ktoré sa uskutočňujú týždenne a obvykle so splatnosťou jedného týždňa. Tieto operácie realizujú národné centrálné banky Eurosystému formou štandardných tendrov. Hlavné refinančné operácie sú kľúčovým nástrojom pri dosahovaní cieľov Eurosystému. Sadzba na hlavné refinančné operácie nahrádza od 1. januára 2009 základnú úrokovú sadzbu NBS.

Hrubý domáci produkt (HDP) – predstavuje súhrn výrobkov a služieb vyprodukovaných v ekonomike krajiny v danom období. HDP možno členiť podľa tvorby, použitia alebo dôchodku. Najdôležitejšími agregovanými zložkami použitého HDP sú konečná spotreba domácností, konečná spotreba verejnej správy, tvorba hrubého fixného kapitálu, zmeny stavu zásob a dovoz a vývoz tovarov a služieb.

IBAN (International Bank Account Number) – medzinárodný formát bankového čísla účtu, ktoré umožňuje jednoznačnú identifikáciu klienta a automatizované spracovanie platby (v súčasnosti predovšetkým cezhraničných platieb). V podmienkach Slovenskej republiky IBAN obsahuje 24 alpha-numerických znakov (kód krajiny ISO, kontrolné číslo a číslo účtu vrátane kódu banky).

Inflácia – zvýšenie celkovej cenovej hladiny.

Inštitúcia elektronických peňazí – iná právnická osoba ako banka, zahraničná banka a Národná banka Slovenska, ak má podľa zákona o platobnom styku udelené povolenie na elektronickopeňažnú činnosť.

Jadrová inflácia – kvantifikuje mieru rastu cenovej hladiny na neúplnom spotrebnom koši. Zo spotrebného koša sú vylúčené položky s regulovanými cenami a položky s cenami ovplyvňovanými inými administratívnymi opatreniami (napr. zmena DPH, spotrebných daní, dotácií). Je súčasťou národného indexu spotrebiteľských cien.

Jedno bankové povolenie – Zahraničné banky, zahraničné finančné inštitúcie alebo inštitúcie elektronických peňazí môžu vykonávať bankové činnosti na území iných členských štátov Európskeho

hospodárskeho priestoru v súlade so Smernicou Európskeho parlamentu a rady 2006/48/ES o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií, ak oprávnenie na ich vykonávanie bolo týmto subjektom udelené v členskom štáte Európskeho hospodárskeho priestoru. Tieto subjekty môžu poskytovať svoje služby buď prostredníctvom založenia pobočky alebo voľným poskytovaním cezhraničných bankových služieb (tzv. cross-border services).

Jednodňové refinančné operácie (Marginal Lending Facility) – operácie na získanie jednodňovej likvidity od národnej centrálnej banky oproti zábezpeke akceptovateľných aktív. Zvyčajne prístup k týmto operáciám nie je limitovaný, okrem požiadavky predložiť dostatok akceptovateľných aktív. Úroková sadzba pre jednodňové refinančné operácie obvykle tvorí hornú hranicu jednodňovej sadzby peňažného trhu.

Jednodňový refinančný obchod NBS – operácia, ktorú môžu zmluvné strany (banky) využívať na získanie jednodňového úveru od centrálnej banky, založením akceptovateľných aktív. Úroková sadzba na refinančné obchody je jedna z kľúčových úrokových sadzieb NBS. Od 1. januára 2009 ju nahrádza sadzba na jednodňové refinančné operácie ECB.

Jednodňové sterilizačné operácie (Marginal Deposit Facility) – operácie na uloženie nadbytočnej likvidity v národnej centrálnej banke. Zvyčajne nie je prístup k týmto operáciám limitovaný. Úroková sadzba pre jednodňové sterilizačné operácie obvykle tvorí dolnú hranicu jednodňovej sadzby peňažného trhu.

Jednodňový sterilizačný obchod NBS – operácia, ktorú môžu zmluvné strany (banky) využívať na uloženie jednodňových vkladov v centrálnej banke. Úroková sadzba na sterilizačné obchody je jedna z kľúčových úrokových sadzieb NBS. Od 1. januára 2009 ju nahrádza sadzba na jednodňové refinančné operácie ECB.

M1 – úzky menový agregát. Zahŕňa obehivo a vklady splatné na požiadanie v PFI a v ústrednej štátnej správe (napr. na pošte – poštovej žirovej inštitúcii, alebo v Štátnej pokladnici).

M2 – širší menový agregát. Zahŕňa agregát M1 a vklady s výpovednou lehotou do 3 mesiacov vrátane (krátkodobé úsporné vklady) a vklady s dohodnutou splatnosťou do dvoch rokov vrátane (krátkodobé termínované vklady) v PFI a v ústrednej štátnej správe.

M3 – široký menový agregát. Zahŕňa agregát M2 a obchodovateľné nástroje, t. j. repo obchody, podielové listy podielových fondov peňažného trhu a dlhové cenné papiere vydané PFI so splatnosťou do dvoch rokov vrátane.

Maastrichtské kritériá – konvergenčné kritériá dané Maastrichtskou zmluvou, splnenie ktorých je podmienkou na vstup do eurozóny. Ide o štyri kritériá: kritérium verejných financií (výška deficitu a dlhu verejného sektora), inflačné kritérium, kritérium dlhodobých úrokových mier a kurzové kritérium.

Materská spoločnosť – právnická osoba, ktorá vykonáva kontrolu, tzn. vlastníctvo viac ako 50 % na základnom imaní právnickej osoby alebo na hlasovacích právach v právnickej osobe, právo vymenovať alebo odvolať väčšinu členov štatutárneho orgánu, členov dozornej rady alebo iný riadiaci dozorný alebo kontrolný orgán právnickej osoby.

Osoby spriaznené s Národnou bankou Slovenska – právnické alebo fyzické osoby, ktoré sú dcérskymi účtovnými jednotkami NBS, pridruženými účtovnými jednotkami, členmi Bankovej rady NBS, blízkymi príbuznými člena Bankovej rady NBS, účtovnými jednotkami, ktoré sú kontrolované, spoločne kontrolované, alebo v ktorých majú vplyv alebo významné hlasovacie práva členovia Bankovej rady NBS alebo ich blízki príbuzní.

Pakt stability a rastu (Stability and Growth Pact) – má slúžiť ako prostriedok na zabezpečenie zdravých verejných financií v tretej etape Hospodárskej a menovej únie v záujme vytvorenia priaznivých podmienok pre cenovú stabilitu a silný udržateľný rast prispievajúci k tvorbe pracovných miest. Na tento účel pakt stanovuje, že členské štáty si určujú strednodobé rozpočtové ciele. Vymedzuje tiež konkrétny postup pri nadmernom deficite. Pakt sa skladá z uznesenia o Pakte stability a rastu prijatého na amsterdamskom zasadnutí Európskej rady 17. júna 1997 a z dvoch nariadení Rady, a to z (i) nariadenia (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o sprísňovaní dozoru nad rozpočtovými pozíciami a o dozore nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii v znení zmien a doplnkov nariadenia (ES) č. 1055/2005 z 27. júna 2005 a (ii) nariadenia (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchlčení a vyjasnení implementovania postupu v prípade nadmerného deficitu v znení zmien a doplnkov nariadenia (ES) č. 1056/2005 z 27. júna 2005.

Peňažné finančné inštitúcie (PFI) – finančné inštitúcie, ktoré tvoria sektor emisie/tvorby peňazí. Patrí k nim centrálna banka (NBS), úverové inštitúcie (banky a pobočky zahraničných bánk) a všetky ostatné finančné inštitúcie, ktorých predmetom činnosti je prijímanie vkladov alebo iných návratných prostriedkov od subjektov iných ako PFI a poskytovanie úverov a investovanie do cenných papierov vo svojom mene a na svoj účet (najmä podielové fondy peňažného trhu).

Pohľadávky peňažných finančných inštitúcií voči rezidentom – pohľadávky PFI voči rezidentom iným ako PFI (vrátane sektora verejnej správy a súkromného sektora) a cenné papiere emitované rezidentmi inými ako PFI (akcie a iné majetkové a dlhové cenné papiere) v držbe PFI.

Portfóliové investície – čisté transakcie rezidentov a ich pozície v cenných papieroch vydaných nerezidentmi („aktíva“) a čisté transakcie nerezidentov a ich pozície v cenných papieroch vydaných rezidentmi („pasíva“). Zahŕňajú majetkové cenné papiere a dlhové cenné papiere (dlhopisy, zmenky a nástroje peňažného trhu). Aby sa investície posudzovali ako portfóliové, musí byť majetková účasť v podniku menšia než ekvivalent 10 % kmeňových akcií alebo hlasovacích práv.

Povinné minimálne rezervy (PMR) – peňažné rezervy bánk, pobočiek zahraničných bánk, stavebných sporiteľní a inštitúcií elektronických peňazí vedené na účtoch v centrálnej banke. Ide o menový nástroj, ktorého výšku pre každého tvorca PMR určuje centrálna banka.

Priame zahraničné investície (PZI) – sú kategóriou medzinárodných investícií, ktorá odráža cieľ rezidentského subjektu jedného hospodárstva (priameho investora), ktorý získava trvalý podiel v podniku, ktorý je rezidentom iného hospodárstva ako investorovho (podnik priamej investície). Priame investície zahŕňajú počiatočnú transakciu medzi dvoma subjektmi – t. j. transakciu, ktorou vzniká priamy investičný vzťah – a všetky následné transakcie medzi týmito subjektmi a medzi pridruženými podnikmi.

Priemerná hodnota peňažného znaku – predstavuje celkovú hodnotu obeživa delenú celkovým množstvom obeživa.

Primeranosť vlastných zdrojov – pomer vlastných zdrojov k rizikovo váženým aktívam (nesmie klesnúť pod hranicu 8 %). Primeranosť vlastných zdrojov predstavuje ohodnotenie bezproblémového fungovania finančnej inštitúcie v budúcnosti, t. j. je ukazovateľom, finančnej sily a dôveryhodnosti finančnej inštitúcie.

Princíp jedného povolenia – zahraničné regulované subjekty môžu vykonávať činnosti na území iných členských štátov Európskeho hospodárskeho priestoru, ak oprávnenie na ich vykonávanie bolo týmto subjektom udelené v členskom štáte Európskeho hospodárskeho priestoru. Tieto subjekty môžu poskytovať svoje služby buď prostredníctvom založenia pobočky, alebo voľným poskytovaním cezhraničných služieb (tzv. cross-border services).

Regulované ceny – ceny a poplatky stanovované ministerstvami, regulačnými orgánmi (Úradom pre reguláciu sieťových odvetví, Poštovým úradom SR, Telekomunikačným úradom SR a i.) alebo regionálnou a miestnou samosprávou. Sú súčasťou národného indexu spotrebiteľských cien.

Reinvestovaný zisk – skladá sa z podielu priameho investora (v pomere k priamej majetkovej účasti) na zisku nerozdelenom ako dividendy dcérskymi alebo pridruženými podnikmi a na zisku pobočiek nevyplatenom priamemu investorovi.

Repo operácia – poskytnutie alebo prijatie úveru so zabezpečovacím prevodom cenných papierov.

RTGS (Real Time Gross Settlement) – systém hrubého zúčtovania platieb v reálnom čase.

Sektor verejnej správy – sektor, ktorý podľa definície ESA 95 zahŕňa rezidentské subjekty orientujúce sa najmä na produkciu netrhových výrobkov a služieb určených na individuálnu a spoločnú spotrebu a na prerozdeľovanie národného dôchodku a bohatstva. Zahŕňa ústrednú štátnu správu, regionálnu štátnu správu, miestnu samosprávu a fondy sociálneho zabezpečenia a nimi zriadené rozpočtové a príspevkové organizácie, ktorých tržby pokrývajú menej ako 50 % ich výrobných nákladov.

SEPA (Single Euro Payments Area) – Jednotná oblasť platieb v eurách, cieľom ktorej je vytvorenie jednotného vnútorného trhu pre oblasť platobného styku v eurách.

SIPS – medzibankový platobný systém prevádzkovaný Národnou bankou Slovenska.

SSP – Single shared platform (jednotná zdieľaná platforma) – technická platforma, na ktorej je prevádzkovaný systém TARGET2.

STEP2 – celoeurópsky automatizovaný clearingový systém prevádzkovaný spoločnosťou Euro Banking Association Clearing, určený na spracovanie cezhraničných platieb v eurách.

SWIFT – Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication – poskytovateľ dátovej infraštruktúry a technológií pre výmenu platobných správ.

TARGET – (Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer) – Transeurópsky automatizovaný expresný systém hrubého zúčtovania platieb v reálnom čase v eurách.

TARGET2 – nová generácia systému TARGET, pričom systém hrubého vyrovnania platieb prebieha v reálnom čase v eurách s vyrovnaním v peniazoch centrálnej banky. Funguje na základe Jednotnej technickej platformy SSP, cez ktorú sa technicky rovnakým spôsobom zadávajú a spracovávajú všetky platobné príkazy a prijímajú platby.

TARGET2-SK – systém Národnej banky Slovenska, ktorý je súčasťou TARGET2.

T2S – TARGET2 Securities – technická platforma na vyrovanie transakcií s cennými papiermi.

Technické poistné – možno ho definovať ako cenu, ktorá bola dojednaná v jednotlivých poistných zmluvách bez ohľadu na spôsob ich finančného vykazovania.

Voľné poskytovanie cezhraničných služieb – výkon bankových činností zahraničných subjektov z Európskeho hospodárskeho priestoru (zahraničné banky, zahraničné finančné inštitúcie alebo inštitúcie elektronických peňazí) bez fyzickej prítomnosti na území Slovenskej republiky.

Výnosová krivka – grafické znázornenie vzťahu medzi úrokovou mierou/výnosom a lehotou splatnosti aktíva s rovnakým úverovým rizikom, ale s odlišnými splatnosťami v konkrétnom čase. Sklon výnosovej krivky možno vyjadriť vo forme rozdielu medzi úrokovými mierami dvoch vybraných splatností.

Základná úroková sadzba NBS – limitná úroková sadzba na štandardné sterilizačné repo tendre NBS – hlavné menovopolitické operácie NBS. Základnú úrokovú sadzbu vyhlasovala NBS od 1. januára 2003; ak sa v starších všeobecne záväzných právnych predpisoch používa pojem „diskontná úroková sadzba Národnej banky Slovenska“, alebo „diskontná úroková sadzba Štátnej banky česko-slovenskej“, rozumie sa tým základná úroková sadzba Národnej banky Slovenska. Od 1. januára 2009 ju nahrádza sadzba na hlavné refinančné operácie ECB.

Záloh (kolaterál) – nástroj, ktorý zabezpečuje poskytnutý úver. V prípade zlyhania dlžníka sa môže toto aktívum predat a výnos použiť na vyrovnanie úveru.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

ZOZNAM GRAFOV A TABULIEK

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1	Index vývoja cien (ceny v USD)	12	Graf 27	Vývoj úrokových sadzieb z úverov nefinančným spoločnostiam, 3M BRIBOR-u a základnej sadzby NBS	41
Graf 2	Medziročná zmena cien komodít	12			
Graf 3	Rast HDP v krajinách eurozóny v rokoch 2007 a 2008	13	Graf 28	Vývoj úrokových sadzieb z poskytnutých úverov domácnostiam	41
Graf 4	Zmena dynamiky hospodárskeho rastu v roku 2008 oproti roku 2007	13	Graf 29	Vývoj úrokových sadzieb z vkladov nefinančných spoločností	42
Graf 5	Vývoj inflácie HICP v eurozóne	14	Graf 30	Vývoj úrokových sadzieb z vkladov domácností	42
Graf 6	Medziročná zmena jednotlivých zložiek HICP inflácie v eurozóne	14	Graf 31	Vývoj jednotlivých foriem obchodov na voľnom trhu	45
Graf 7	Vývoj výmenného kurzu USD/EUR v roku 2008	14	Graf 32	Plnenie povinných minimálnych rezerv v roku 2008	46
Graf 8	Úrokové sadzby ECB a EURIBOR	15	Graf 33	Vývoj úrokových sadzieb BRIBOR v roku 2008	48
Graf 9	Kurzy mien V4 voči euru	15	Graf 34	Benchmarková výnosová krivka slovenských štátnych dlhopisov	49
Graf 10	Príspevky k rastu HDP	16	Graf 35	Vývoj kurzu slovenskej koruny voči euru a americkému doláru v roku 2008	50
Graf 11	Vývoj kľúčových sadzieb NCB	16	Graf 36	Devízové rezervy NBS	50
Graf 12	Príspevky k HICP inflácii	17	Graf 37	Podiel na aktívach a spravovanom majetku podľa segmentov: subjekty dohliadané NBS	65
Graf 13	Štruktúra HICP inflácie (percentuálne príspevky jednotlivých zložiek k celkovej priemernej inflácii)	22	Graf 38	Mesačný vývoj obeživa	72
Graf 14	Medziročná zmena cien jednotlivých subagregátov HICP inflácie	22	Graf 39	Denný vývoj obeživa	73
Graf 15	Vývoj reálneho hrubého domáceho produktu	24	Graf 40	Vývoj počtu zadržaných falzifikátov	76
Graf 16	Štruktúra konečnej spotreby domácností v roku 2008	26	Graf 41	Štruktúra falzifikátov v roku 2008	76
Graf 17	Príspevky jednotlivých skupín spotrebných výdavkov k rastu konečnej spotreby domácností	26	Graf 42	Vývoj počtu transakcií uskutočnených v SIPS	83
Graf 18	Vývoj exportnej výkonnosti a dovozneho náročnosti	27	Graf 43	Vývoj hodnoty transakcií uskutočnených v SIPS	84
Graf 19	Sklon domácností k úsporám a spotrebe	27	Graf 44	Podiel normálnych a prioritných platieb na celkovom objeme uskutočnených transakcií	85
Graf 20	Vývoj miery nezamestnanosti	28	Graf 45	Objem vnútrodených úverov v roku 2008	85
Graf 21	Vývoj bežného účtu a obchodnej bilancie v rokoch 1993 – 2008	30	Graf 46	Štruktúra vykazujúcich finančných inštitúcií (podiel na aktívach k 31. 12. 2008)	93
Graf 22	Vývoj indexov NEER a REER (16 obchodných partnerov)	36	Graf 47	Vývoj výmenných kurzov krajín V4 v roku 2008	106
Graf 23	Príspevky jednotlivých komponentov M3 k jej medziročnej dynamike	38	Graf 48	Informovanosť občanov o eure	108
Graf 24	Príspevky k medziročnému rastu pohľadávok PFI voči súkromnému sektoru	39	Graf 49	Názory občanov na zavedenia eura v SR	108
Graf 25	Prírastky úverov domácnostiam od začiatku roka	39	Graf 50	Začiatok príprav v malých a stredných podnikoch	108
Graf 26	Prírastky úverov nefinančným spoločnostiam od začiatku roka	40			

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1	Svetová produkcia	11	Tabuľka 21	Štruktúra akceptovateľných aktív SR k 31. decembru 2008	47
Tabuľka 2	Vývoj spotrebiteľských cien na báze HICP (priemer za obdobie)	23	Tabuľka 22	Počet dohliadaných subjektov k 31. 12. 2008	54
Tabuľka 3	Priemerný medziročný vývoj cien výrobcov	23	Tabuľka 23	Počet vydaných rozhodnutí útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska v roku 2008	58
Tabuľka 4	Tvorba hrubého domáceho produktu a jeho zložiek	24	Tabuľka 24	Počet vykonaných dohľadov na mieste v dohliadaných subjektoch finančného trhu v roku 2008	62
Tabuľka 5	Vývoj hrubého domáceho produktu podľa odvetví	24	Tabuľka 25	Pamätné mince emitované NBS v roku 2008	71
Tabuľka 6	Vývoj hrubého domáceho produktu podľa použitia	25	Tabuľka 26	Hodnota obeživa v Sk	72
Tabuľka 7	Štruktúra tvorby hrubého fixného kapitálu za rok 2008	26	Tabuľka 27	Množstvo obeživa v kusoch	73
Tabuľka 8	Vývoj ukazovateľov trhu práce	28	Tabuľka 28	Vývoj priemernej hodnoty peňažného znaku v Sk	74
Tabuľka 9	Výsledky finančného hospodárenia	29	Tabuľka 29	Počet zadržaných falzifikátov slovenských korún	77
Tabuľka 10	Bežný účet platobnej bilancie	30	Tabuľka 30	Počet zadržaných falzifikátov eur	77
Tabuľka 11	Medziročná zmena vývozu SR a jeho jednotlivých segmentov a príspevky týchto segmentov k zmene vývozu	31	Tabuľka 31	Počet zadržaných falzifikátov amerických dolárov	77
Tabuľka 12	Medziročná zmena dovozu SR a jeho jednotlivých segmentov a príspevky týchto segmentov k zmene dovozu	31	Tabuľka 32	Počet zadržaných falzifikátov ostatných cudzích mien	78
Tabuľka 13	Bilancia služieb	32	Tabuľka 33	Počet transakcií uskutočnených v SIPS	84
Tabuľka 14	Bilancia výnosov	32	Tabuľka 34	Hodnota transakcií uskutočnených v SIPS	84
Tabuľka 15	Bilancia bežných transferov	33	Tabuľka 35	Časový rámec zavedenia eura v SR	105
Tabuľka 16	Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie	34	Tabuľka 36	Plnenie maastrichtských kritérií v období hodnotenia EK (marec 2008)	106
Tabuľka 17	Prílev kapitálu v rámci ostatných investícií v členení podľa sektorov	34	Tabuľka 37	Počty účastníkov na vzdelávacích aktivitách	121
Tabuľka 18	Zahraničný dlh SR	36			
Tabuľka 19	Vývoj hlavných komponentov menového agregátu M3 a jeho protipoložík	38			
Tabuľka 20	Kumulatívne čisté predaje podielových listov otvorených podielových fondov	40			

